

Sisäasiainministeriö - tiliviraston tilinpäätös 2008

Hallinto

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISU 6/2009

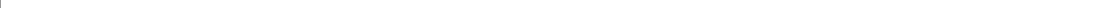

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Hallinto

Sisäasiainministeriö - tiliviraston tilinpäätös 2008

Helsinki 2009

Sisäasiainministeriö
Monistamo
Helsinki 2009

ISSN 1236-2840
ISBN 978-952-491-416-1 (nid.)
ISBN 978-952-491-417-8 (PDF)

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Talousjohtaja Jukka Aalto Sisäasiainministeriö		Julkaisun laji Tilinpäätös	
		Toimeksiantaja Sisäasiainministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisun nimi Sisäasiainministeriö -tiliviraston tilinpäätös 2008			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä Sisäasiainministeriö -tiliviraston vuoden 2008 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätös käsittää koko sisäasiainministeriön hallinnonalan. Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä toimialoittain katsauksen toiminnan vaikuttavuuteen, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös toimialoittain kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.			
Avainsanat (asiasanat) Sisäasiainministeriö, tilinpäätös, toimintakertomus			
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-417-8 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut			
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 6/2009		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-416-1
Kokonaissivumäärä 202	Kieli suomi	Hinta 30,00 € + alv	Luottamuksellisuus
Jakaja Sisäasiainministeriö		Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö	

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Ekonomidirektör Jukka Aalto Inrikesministeriet		Typ av publikation Bokslut	
		Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet	
Publikation (även den finska titeln) Bokslut för inrikesministeriets räkenskapsverk 2008			
Publikationens delar			
Referat Bokslutet för inrikesministeriets räkenskapsverk för år 2008 består av en verksamhetsberättelse, budgetens utfallskalkyl, intäcks- och kostnadskalkyl, balansräkning som ger en bild av den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och av uppgifter som ges i bilagorna. Bokslutet omfattar hela inrikesministeriets förvaltningsområde. Verksamhetsberättelsen som ingår i bokslutet innehåller ledningens översikt över verksamheten samt en verksamhetsöversikt per verksamhetsområde, en beskrivning av verksamhetens effektivitet, avkastningar och kvalitetsledning samt kontroll över de psykiska resurserna. Verksamhetsberättelsen innefattar även resultaten av helhetsbedömningarna per verksamhetsområde och sammandrag av missbruken.			
Nyckelord Inrikesministeriet, bokslut, verksamhetsberättelse			
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-417-8 (PDF), www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 6/2009		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-416-1
Sidoantal 202	Språk finska	Pris 30,00 € + moms	Sekretessgrad
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus 2008.....	7
1.1 Johdon katsaus.....	7
1.2 Vaikuttavuus.....	11
1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	11
1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	19
1.3 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta.....	23
1.3.1 Sisäasiainministeriö.....	23
1.3.2 Sisäasiainhallinnon palvelukeskus (Palke).....	34
1.3.3 Hallinnon tietotekniikkakeskus (Haltik).....	38
1.3.4 Poliisitoimi.....	42
1.3.5 Rajavartiolaitos.....	53
1.3.6 Pelastustoimi ja hätäkeskukset.....	65
1.3.7 Maahanmuuttohallinto.....	81
1.3.8 Vähemmistövaltuutettu.....	92
1.3.9 Syrjintälautakunta.....	92
1.3.10 Siviilikriisinhallinta.....	93
1.3.11 SOLID-rahastot.....	94
1.3.12 Yhteenvedo tiliviraston maksullisesta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta.....	95
1.3.13 Tuottavuusohjelman toimeenpano.....	96
1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	97
1.5 Tilinpäätösanalyysi.....	122
1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	132
1.7 Arviointien tulokset.....	140
1.8 Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä.....	142
2.0 Talousarvion toteumalaskelma.....	144
3.0 Tuotto- ja kululaskelma.....	154
4.0 Tase.....	156
5.0 Liitetiedot.....	159
6.0 Allekirjoitukset.....	201

1. Toimintakertomus 2008

1.1 Johdon katsaus

Toiminnan tuloksellisuus

Sisäasianministeriön hallinnonala saavutti keskeisiltä osin sille vuodelle 2008 asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet. Poliisitoimi, pelastustoimi ja Rajavartiolaitos ovat osallistuneet sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseen. Sisäisen turvallisuuden tavoitteet vahvistettiin sisäisen turvallisuuden ohjelmassa toukokuussa 2008. Maahanmuuttohallinto on edistänyt laillista maahanmuuttoa sekä torjunut laitonta maahanmuuttoa ja ihmiskauppaa yhdessä hallinnonalan muiden sektoreiden kanssa. Maahanmuuttajien kotoutumista on edistetty.

Poliisille ilmoitettujen rikosten kokonaismäärässä ja poliisin tehtävämäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Poliisi saavutti suurimman osan sille asetetuista toiminnallisista tavoitteista. Julkisten palvelujen laatubarometrin mukaan kansalaiset arvioivat poliisin onnistuneen tehtävissään vähintään yhtä hyvin kuin aikaisempina vuosina. Katuruuhdeindeksillä mitattu turvallisuuden taso parantui ja poliisin toimintavalmiusaika on pysynyt entisellä tasolla sekä valtakunnallisesti että poliisilaitoskohtaisesti. Poliisin ja hätäkeskuslaitoksen yhteistyönä kehittämällä toimintatavoilla on pyritty vähentämään hälytysviiveitä.

Poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyössä tehdyllä varhaisella puuttumisella on pyritty vaikuttamaan nuorten päihteiden käyttöön tavoitteena estää ennalta rikoksia ja järjestyshäiriöitä. Tieliikenteessä kuoli vuonna 2008 arviolta 350 henkilöä, mikä on 30 uhria vähemmän kuin vuonna 2007. Poliisin vaikutus liikenneturvallisuuteen näkyi erityisesti automaattisen liikennevalvonnan tehostumisena vuoden aikana.

Henkirikosten osalta vuosi oli erityisen synkkä johtuen Kauhajoen koulusurmista sekä perhe- ja läheissurmien lisääntymisestä. Murhia, tappoja ja surmia tehtiin 132 kappaletta, kun vastaava lukumäärä vuonna 2007 oli 127, keskiarvon ollessa viimeiseltä kymmeneltä vuodelta 129.

Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä väheni hieman vuoteen 2007 verrattuna. Tavoitteellisesta toimintavalmiusajasta jäätettiin etenkin 1. riskialueilla. Toimintavalmiusaika on kuitenkin parantunut edellisiin vuosiin verrattuna.

Hätäkeskuslaitoksen tuloksellisuus ja hätäpuhelujen vastaamisaika paranivat edellisvuosiin verrattuna. Yhtenäinen tietojärjestelmä otettiin käyttöön koko Hätäkeskuslaitoksessa ja ELS- hätäkeskustietojärjestelmä oli vuoden 2008 loppuun mennessä käytössä kaikissa hätäkeskuksissa Helsinkiä lukuun ottamatta, jossa käyttöönotto siirtyi helmikuulle 2009 poliisin PÄIKE -järjestelmän osalta.

Rajavartiolaitoksen painopistealueita ovat olleet laittoman maahantulon ja ihmiskaupan torjunta, meripelastustoimi ja siihen liittyvä meriturvallisuus ja merellisten onnettomuuksien vähentäminen, merellinen ympäristönsuojelu ja öljyntorjunta sekä osallistuminen huumausaineiden salakuljetuksen ja varastetun omaisuuden maastaviennin torjuntaan. Rajavartiolaitoksen toiminnallisia valmiuksia parannetaan uusimalla ilma-alus- ja partiovenekalustoa. Tarvittavat hankintapäätökset tehtiin vuoden 2008 aikana.

Turvallisuustilanne valtakunnan rajoilla ja Rajavartiolaitoksen valvomilla rajanylityspaikoilla säilyi vakaana. Tilanteisiin on pystytty varautumaan molemmin puolin rajaa ja näin toimintaa on kyetty tehostamaan oikea-aikaisesti.

Vastataksaan meri- ja ympäristöonnettomuusuhkiin Rajavartiolaitos on kehittänyt valmiuksia merellisten suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan.

Sisäasiainministeriöön muodostettiin vuoden 2008 alusta hallitusohjelman mukaisesti maahanmuutosta ja kotoutuksesta vastaava kokonaisuus. Maahanmuuttohallinnon kehittämistyötä jatkettiin toteuttamalla selvityshanke hallinnon ja Maahanmuuttoviraston kehittämiseksi. Maahanmuuttohallinnon uudistamisen myötä Ulkomaalaisvirasto muutui vuoden alussa Maahanmuuttovirastoksi.

Maahanmuuttovirastossa vireille tulleiden asioiden määrä kasvoi noin 30 % verrattuna edelliseen vuoteen. Erityisesti turvapaikkahakemusten määrä kääntyi voimakkaaseen nousuun. Vuoden aikana turvapaikkaa hakeneita oli 4 035, kun edellisenä vuonna hakijoita oli 1 505. Vuonna 2008 yksintulleita alaikäisiä hakijoita tuli enemmän kuin koskaan (706), heidän määränsä oli 17 % kaikista hakijoista. Määrä oli yli seitsenkertainen edelliseen vuoteen verrattuna, jolloin tulijoita oli 98. Myös oleskelulupahakemukset työn, opiskelun ja perhesiteen perusteella lisääntyivät n. 20 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Maahanmuuttoa koskevan tulos- ja informaatio-ohjauksen kehittämistä on vaikeuttanut ja hidastanut resurssien puute ja henkilöstövaihdokset. Maahanmuuttoviraston ohjaus on hoidettu pääosin aikaisempien käytäntöjen mukaisesti.

Viranomaisten yhdenvertaisuussuunnittelua on tuettu järjestämällä koulutusta ja tiedottamista sekä kehittämällä yhdenvertaisuussuunnitelmien sisältöjä. Syrjinnän seurantajärjestelmän toimeenpano on aloitettu.

Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen Suomen siviilikriisinhallinnan kansallisesta strategiasta 28.8.2008. Siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain muutoksella (471/2008) kotimaan valmiuksien operatiiviset, rekrytointiin liittyvät tehtävät siirrettiin sisäasiainministeriöltä pelastusopiston yhteydessä Kuopiossa toimivalle Kriisinhallintakeskukselle.

Valtioneuvoston 13.12.2007 asettaman yhteisen verkkoturvallisuutta edistävän hankkeen päävastuutahoina toimivat valtioneuvoston kanslia, sisäasiainministeriö ja puolus-

tusministeriö. Käynnistettiin turvallisuusverkon edellyttämä palveluinfrastruktuuri ja asiakasrajapinnan rakentaminen.

Vuoden 2008 aikana Euroopan unionin yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan puiteohjelman mukaisten SOLID-rahastojen toimeenpano käynnistyi kansallisella tasolla. Puiteohjelmaan kuuluvista rahastoista pakolaisrahasto toimi itsenäisenä rahastona vuodesta 2000 lähtien, ja sitä hallinnoitiin työministeriössä. Ohjelmakaudelle 2007 - 2013 pakolaisrahasto liitettiin osaksi mainittua puiteohjelmaa, johon kuului lisäksi uusina rahastoina kotouttamis-, paluu- ja ulkorajarahastot. Kaikkiaan neljää rahastoa on vuoden 2008 alusta hallinnoitu sisäasiainministeriössä pakolaisrahaston siirryttyä hallitusohjelmamuutosten myötä sisäasiainministeriöön.

Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK aloitti toimintansa 1.3.2008 ja se perustettiin Poliisin tietohallintokeskuksen pohjalta sen tehtäväaluetta laajentaen.

Lähi vuosien muutokset

Poliisin hallintorakenneuudistuksen päätavoitteena asiakaspalvelun näkökulmasta on poliisin peruspalvelujen turvaaminen kansalaisille koko maassa. Rakenteellisia päätavoitteita ovat hallintorakenteiden keventäminen sekä johtamisjärjestelmän selkiyttäminen kaikilla poliisihallinnon tasoilla. Paikallispoliisin siirryttyä 1.1.2009 lukien 90 poliisilaitoksesta 24 poliisilaitosalueeseen poliisin johtamisrakenteita on mahdollista keventää ja yhdenmukaistaa myös alue- ja keskustasolla. Kiinteä osa poliisin rakenneuudistusta on poliisin keskushallintoviranomaisen perustaminen osana kaksipuoliseen ohjaus- ja johtamismalliin siirtymistä. Uudistus toteutetaan 1.1.2010 alkaen hallituksen syksyllä 2008 tekemän linjauksen mukaisesti. Sisäasiainministeriön osalta uudistuksen tavoitteena on ministeriötehtävien ja operatiivisen poliisitoiminnan ohjauksen erottaminen toisistaan.

Poliisin toimintavaltuuksien sääntelyä selkiytetään toteuttamalla esitutkintalain, pakkokeinolain ja poliisilain kokonaisuudistus. Lisäksi arpajaislaki uudistetaan ja kehitetään ampuma-ase- ja yksityisen turva-alan lainsäädäntöä.

Sisäasiainministeriöön ja koko sen hallinnonalaan tulee merkittävästi vaikuttamaan myös aluehallinnon uudistamishanke (ALKU). Hankkeen tausta on hallitusohjelman aluehallinnon uudistamisen linjauksissa ja sen tavoitteena on kansalais- ja asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja tuloksellisesti toimiva aluehallinto. Uudistukset on tarkoitus toteuttaa kokonaisuudessaan vuoteen 2010 mennessä.

Vuosina 2009 - 2010 vahvistetaan Häätäkeskuslaitoksen strategia ja tehdään siihen pohjautuvat rakenteelliset ratkaisut.

Pelastuslaki uudistetaan. Uudistettu pelastuslaki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 2011 alusta.

Valtionhallinnon neljä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusta (Oikeushallinnon palvelukeskus, Sisäasiainhallinnon palvelukeskus, Puolustushallinnon palvelukeskus ja

Valtiokonttorin tulosityksikkönä toimiva Valtiokonttorin palvelukeskus) kootaan 1.1.2010 valtiovarainministeriön hallinnonalalle hallinnollisesti yhdeksi, useissa alueellisissa toimipisteissä toimivaksi virastoksi.

Toimivallan siirto Maahanmuuttovirastolle turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusten käytännön ohjauksesta ja turvapaikanhakijoiden sijoittamisesta valmistellaan kevään 2009 aikana.

Toteutetaan kansalaisuuslain uudistus. Vuonna 2009 annetaan lisäksi laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (kotouttamislain kokonaisuudistus sekä turvapaikanhakijoiden vastaanottolaki).

Maahanmuuttohallinnossa toimeenpannaan lisäksi hallituksen politiikkariihen kannanoton mukaiset linjaukset. Tavoitteena on tukea maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Tehostetaan rasismien torjuntaa, rasististen rikosten tutkintaa sekä laittomien työehtojen valvontaa ja sitoudutaan näissä kysymyksissä nollatoleranssiin. Toteutetaan maahanmuuttajien nopeaan työllistymiseen tähtäävä usean vuoden ajalle ajoittuva toimenpideohjelma mukaan lukien pääkaupunkiseudun aiesopimus. Ohjelmassa otetaan huomioon lisääntynyt tarve maahanmuuttajille tarjottavien palvelujen vahvistamiseen erityisesti suurissa kaupungeissa. Lisäksi hyödynnetään entistä laajemmin rekrytointia EU-maista, esimerkiksi työvoimakapeikkojen täyttämistä ajatellen.

Suomen turvapaikkapolitiikkaa kehitetään kansainvälisten sopimusten sekä EU-lainsäädännön puitteissa. Suomen turvapaikkapolitiikan linjauksia ja käytäntöjä yhdenmukaistetaan mahdollisimman yhteneviksi muiden Pohjoismaiden kanssa tavoitteena perusteettomasti turvapaikkaa hakevien vähentäminen.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriö on toiminnallaan tukenut hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikutavuustavoitteiden saavuttamista. Poliisitoimi, pelastustoimi ja Rajavartiolaitos ovat osallistuneet sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseen. Sisäisen turvallisuuden tavoitteet vahvistettiin sisäisen turvallisuuden ohjelmassa toukokuussa 2008. Maahanmuuttohallinto on edistänyt laillista maahanmuuttoa sekä torjunut laitonta maahanmuuttoa ja ihmiskauppaa yhdessä hallinnonalan muiden sektoreiden kanssa. Maahanmuuttajien kotoutumista on edistetty.

Siviilikriisinhallinta

Sisäasiainministeriö asetti vuoden 2008 alussa hallitusohjelman mukaisesti työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia. Valtioneuvosto hyväksyi 28. elokuuta 2008 siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian, joka on ensimmäinen siviilikriisinhallintaan keskittyvä valtioneuvostotason linjaus Suomessa. Strategian vision mukaisesti Suomi pysyy edelläkävijänä siviilikriisinhallinnan kansainvälisessä yhteistyössä ja kansallisten voimavarojen kehittämisessä.

Strategian tavoitteena on luoda edellytykset siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettävien suomalaisten asiantuntijoiden määrän nostamiseksi vähintään 150 asiantuntijaan (tavoitteellinen asiantuntijoiden vähimmäistaso). Siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettävien asiantuntijoiden määrän nostaminen edellyttää kotimaan valmiuksien kehittämistä samassa suhteessa.

Vuoden 2007 alussa toimintansa aloittanut Kriisinhallintakeskus, joka toimii Pelastusopiston yhteydessä Kuopiossa, on vastannut siviilikriisinhallinnan kotimaan operatiivisiin valmiuksiin liittyvästä koulutuksesta sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Lainmuutoksilla (471/2008, 472/08) kotimaan valmiuksien operatiiviset, rekrytointiin liittyvät tehtävät siirrettiin sisäasiainministeriöltä Kriisinhallintakeskukselle. Myös siviilikriisinhallinnan edellyttämät logistiset ja materiaaliset sekä tilannekuvaan liittyvät velvoitteet siirtyivät Kriisinhallintakeskuksen vastuulle. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien kehittäminen ja vahvistaminen kansallisen siviilikriisinhallintastrategian pohjalta aloitettiin välittömästi.

Yhdenvertaisuuden edistäminen

Sisäasiainministeriöön 1.1.2008 perustetun oikeusyksikön tehtäviin kuuluvat viranomaisten yhdenvertaisuussuunnittelun tukeminen ja seuranta, syrjinnän seurantajärjes-

telmän kehittäminen ja toimeenpano, rasismin ja etnisen syrjinnän torjumiseen liittyvät yhteensovittamistehtävät, niiltä osin kun ne koskevat yhteisesti sekä uusia että vanhoja etnisiä vähemmistöjä sekä Euroopan unionin kaikkia syrjintäperusteita koskevien syrjinnän vastaisten ohjelmien toimeenpano.

Oikeusyksikkö on käynnistänyt prosessit yhdenvertaisuussuunnittelun kehittämiseksi sekä valtakunnallisesti että sisäasiainhallinnossa. Yhdenvertaisuussuunnittelun tilannetta arvioinut asiantuntijaryhmä on laatinut raportin, jonka pohjalta ministeriö valmistelee uudet yleiset suositukset yhdenvertaisuussuunnitelmien sisällöiksi. Sisäasiainhallinnon yhdenvertaisuussuunnittelun työryhmä on toteuttanut oikeusyksikön ohjaamana hallinnonalan yhdenvertaisuustilanteen kartoituksen, laatinut sisäasiainhallinnon yhdenvertaisuuslinjaukset ja valmistellut sisäasiainministeriön yhdenvertaisuussuunnitelman.

Laillisuusvalvonta

Ministeriöön on perustettu laillisuusvalvonnan kehittämistyöryhmä, jonka tehtävänä on kehittää sisäasiainministeriön ja hallinnonalan sisäistä laillisuusvalvontaa. Laillisuusvalvonnan tarkoituksena on tuottaa luotettavaa ja hyödynnettävissä olevaa tietoa ministeriölle siihen kohdistuvasta arvostelusta, perus- ja ihmisoikeuksien loukkauksista, rikosepäilyistä ja väärinkäytöksistä. Valvonta seuraa epäiltyihin kohdistettavia menetteilyitä sekä raportoi mahdollisista seuraamuksista. Ministeriö saattaa julkisuuteen tietoa havaittujen epäkohtien johdosta tehdyistä toimenpiteistä. Laillisuusvalvonta seuraa ylimpien laillisuusvalvojien ja muiden laillisuusvalvojien sisäasiainministeriötä ja sen hallinnonala koskevia päätöksiä ja niiden täytäntöönpanoa. Se myös seuraa kansainvälisten sopimusten valvontaelinten Suomea koskevia suosituksia, tuomioita ja päätöksiä sekä niiden täytäntöönpanoa.

Toimialan tuki ja kehittäminen

Sisäasiainministeriön hallinnonalalle vahvistettiin 6.3.2008 uusi yhteinen tietohallintostrategia vuosille 2008–2011. Laadintatyön pohjana ovat olleet ministeriötä ja hallinnonala koskevat yleiset kehittämisstrategiat sekä aikaisempien tietohallintostrategioiden tuloksena luodut yhteiset ratkaisut ja palvelut. Uutena piirteenä siinä on otettu huomioon myös verkkoviestinnän ja tietopalvelun kehittämistarpeet. Strategiassa on huomioitu myös hallitusohjelman 2007 mukaiset ja 1.1.2008 voimaan tulleet eri ministeriöitä ja hallinnonaloja koskevat muutokset.

Vuoden 2008 alussa sisäasiainministeriön hallinnonalalla otettiin käyttöön hallinnonalan uusi tietoturvaluottelu ja tietoturvaluottelu vuodelle 2008–2012. Tietoturvallisuuden lisäämiseksi ja oikeanlaisen tietoturvaluottelun edistämiseksi ja vahvistamiseksi hallinnonalalla otettiin käyttöön myös tietoturvallisuuden verkkokoulutusratkaisu. Koulutuskokonaisuus oli kertaluonteinen ja jokaisen hallinnonalan työntekijän tuli suorittaa se hyväksytysti 31.12.2008 mennessä.

Sisäasiainhallinnon asiankäsittelyn ja dokumenttienhallinnan kehittämishankkeen (ASDO) toimikausi jatkui vuoden 2008 loppuun asti. Hankkeen tehtävänä on ollut kehittää hallinnonalan asiankäsittelytoimintoja sekä ottaa vaiheittain käyttöön ratkaisu, jonka avulla viranomaisasioiden sähköinen käsittely on mahdollista hoitaa niiden elinkaaren kaikissa vaiheissa vireille tulosta arkistointiin saakka. Sisäasiainministeriö otti hankkeen tuloksena 1.6.2008 käyttöön uuden asiankäsittelyjärjestelmän hallintodiaarin osalta. Paperiasiakirjojen jakelu osastoille ja yksiköille päättyi ja ministeriön sisäinen asiankäsittely tapahtuu tältä osin kokonaan sähköisten asiakirjojen perusteella. Järjestelmä otetaan käyttöön hallinnonalalla vuosina 2009 - 2010 vaiheittain. Käyttöliittymää kehitetään vastaamaan valmistelijoiden ja esimiesten tarpeita ennen laajempaa käyttöä.

Sisäasiainministeriö käynnisti vuonna 2008 uudenlaisen ministeriön ja sen hallinnonalan virastojen yhteiskehittämistoimintatavan, jota kutsutaan virastoevaluoinniksi. Virastoevaluoinnin tarkoituksena on kehittää ministeriön johdon ja tulosohjaajien sekä virastojen henkilöstön ja johdon keskustelua laadukkaasta toiminnasta ja sen edellyttämistä kehittämistarpeista. Evaluointiprosessissa suodattuneet kehittämishankkeet tullaan liittämään osaksi viraston tulossopimusta. Menetelmänä virastoevaluoinnissa käytetään CAF-arviointimallia, jota toteutetaan ohjatun itsearvioinnin avulla. Vuonna 2008 ensimmäinen virastoevaluointiin osallistunut virasto oli Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisiammattikorkeakoulun evaluoinnin loppuraportti valmistuu vuoden 2009 keväällä.

Poliisitoimi

Poliisin rooli on ollut keskeinen vuonna 2008 hyväksytyyn uuden sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteiden asettamisessa ja tehtyjen tavoitelinjausten toteuttamisessa. Poliisitoimen osalta sisäasiainministeriö on painottanut järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa, ääriliikkeiden nousun estämistä, terrorismin torjuntaa, lähisuhdeväkivaltaa sekä laittoman maahantulon ja ihmiskaupan estämistä.

Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa poliisi saavutti vuonna 2008 merkittäviä tuloksia paljastamalla ja estämällä ennalta vakavaa rikollisuutta muun muassa rikoshyödyn poisottamisen, huumeiden ja aseiden takavarikoinnin sekä liiketoimintakieltojen avulla. Ääriliikkeiden ja muiden sisäistä turvallisuutta uhkaavien ilmiöiden estämiseksi sekä terrorismin torjumiseksi kehitetyn tilannekuvan mukaan Suomessa ei ole tehty poliittisia terroritekoja, eikä Suomea ole käytetty hyväksi terroritekojen tekemiseksi muissa maissa. Poliisi on tehostanut sisämaan ulkomaalaisvalvontaa ja laittoman maahantulon paljastamista, eikä Suomessa toistaiseksi ole ollut havaittavissa suurta ongelmaa myöskään tässä suhteessa.

Ihmiskauppa on usein osa järjestäytyntä kansainvälistä rikollisuutta ja harmaata taloutta ja siihen liittyy myös muuta vakavaa valtioiden rajat ylittävää rikollista toimintaa. Poliisi on jatkanut aktiivista ja määrätietoista työtä kansainvälisen rikollisuuden torjumiseksi ja kansainvälisen poliisiyhteistyön edistämiseksi. Prümin sopimuksen mukaista tietojen vaihtoa ei voitu aloittaa vielä vuonna 2008, mutta ratkaisua asiaan haetaan EU-

tasaisen tietojärjestelmän luomisella. Sen sijaan DNA-tietojen alustava vertailu Viron kanssa on aloitettu tuloksellisesti ja menettely pyritään vakinaistamaan resurssien puitteissa.

Väkivaltarikollisuus on edelleen vakava ongelma suomalaisessa yhteiskunnassa, vaikka erityisesti lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa väkivaltaa sekä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa on pystytty tunnistamaan entistä paremmin tehostuneen viranomaisyhteistyön avulla. Valtion talousarviossa vuodelle 2008 on esitetty seuraavia poliisin yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavia tunnuslukuja.

Taulukko 1. Poliisin yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavia tunnuslukuja

	2006 toteutuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Rikosten määrä/kaikki rikokset, enintään	763 056	815 192	760 000	876 869
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100)	91,62	82,90	94,00	82,95
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ¹	127,60	125,10	138,00	128,00 ²

Poliisille ilmoitettujen rikosten kokonaismäärä kasvoi ainoastaan 8 % vuodesta 2007, mutta vuoden 2008 talousarviossa asetettu 760 000 rikoksen enimmäismäärä ylittyi 15 %:lla. Tämä johtui suurimmaksi osaksi siitä, että liikenne rikkomusten määrä lisääntyi yli 30 % vuodesta 2007 erityisesti automaattisen liikennevalvonnan tehostumisen seurauksena. Vuonna 2008 kaikista rikoksista liikenne rikkomuksia oli 312 843, kun vuonna 2007 niitä oli 237 763. Rikoslakirikoksia oli vuonna 2008 yhteensä 539 319, kun vuonna 2007 vastaavia rikoksia oli 12 000 enemmän. Rikoslakirikoksista liikenne rikoksia oli 183 781, joka on 11 % vähemmän kuin vuonna 2007.

Vuonna 2008 omaisuusrikosten kokonaismäärä oli 256 956, mikä on hieman yli 2 % enemmän kuin vuonna 2007. Omaisuusrikoksista petoksia, vakuutuspetoksia ja maksuvälinepetoksia oli vuonna 2008 yhteensä 19 679, mikä on yli 15 % enemmän kuin vuonna 2007. Törkeän petoksen yrityksiä oli vuonna 2008 yhteensä 139, kun vuonna 2007 niitä oli 84.

Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten kokonaismäärä nousi ainoastaan 0,3 % vuoteen 2007 verrattuna. Sen sijaan henkirikosten osalta kehitys kääntyi vuonna 2008 huonompaan suuntaan. Poliisin tietoon tulleita murhia, tappoja ja surmia tehtiin yhteen-

¹ Liikenneturvallisuusindeksi lasketaan vuosittain kaikille Manner-Suomen lääneille, joissa on tapahtunut kuolemaan tai loukkaantumiseen johtanut liikenneonnettomuus. Indeksien laskentakaava on (autot + moottoripyörät) / (50 * kuolleet + 5 * loukkaantuneet). Indeksinä vuosi 2001 = 100.

² Arvio, vuoden 2008 liikenneturvallisuusindeksi saadaan maaliskuun 2009 lopulla.

sä 132, kun vastaava lukumäärä vuonna 2007 oli 127, keskiarvon ollessa viimeiseltä kymmeneltä vuodelta 129.

Katurvallisuusindeksillä mitattu turvallisuuden taso säilyi yhtä hyvänä kuin vuonna 2007, mutta alueellisesti siinä on edelleen suurta vaihtelua. Kun Helsingissä katurvallisuusindeksi oli 46,7 ja Ahvenanmaalla 67,4, niin muissa lääneissä indeksi oli yli 90 ja Oulun läänissä lähes 98. Kun poliisi entistä enemmän pystyy estämään ja ehkäisemään ennalta katuväkivaltaa ja järjestyshäiriöitä, myös katurvallisuusindeksin osoittama turvallisuuden taso toteutuu tasaisemmin eri puolilla maata.

Liikenneturvallisuuden taso liikenneturvallisuusindeksillä mitattuna oli hieman vuotta 2007 parempi, mutta jäi vuodelle 2008 asetetusta pitemmän aikavälin tavoitetasosta.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteena on

1. Suomen rajaturvallisuus on parhaalla tasolla Euroopassa. Turvallisimmat ja sujuvimmat liikenneyhteydet Venäjän ja Euroopan unionin välillä kulkevat Suomen rajojen kautta. Rajavartiolaitoksen panos Euroopan unionin ulkorajastrategian kehittämisessä ja eurooppalaisen yhteisvastuun toteuttamisessa on vahva.
2. Rajavartiolaitoksen toiminta lisää monipuolisesti kansalaisten arjen turvaa, erityisesti rajamaakunnissa ja saaristossa.
3. Suomen meripelastusjärjestelmä on Itämeren luotettavin. Rajavartiolaitoksen panos merellisen ympäristöturvallisuuden edistämiseksi on vahva. Toimintavalmius merellisten monialaonnettomuuksien varalta on hyvä.
4. Yhteiskunnan turvaamiseksi Rajavartiolaitos kykenee toimimaan kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, myös sodan aikana. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa.

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi perustuu Rajavartiolaitoksen onnistumiseen rajavalvontaan, rajatarkastuksiin, meri- ja muuhun pelastustoimintaan sekä sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvässä laadunhallinnassa, tuottavuudessa ja taloudellisuudessa. Vuoden 2008 tavoitteena on säilyttää vaikuttavuus vähintään vuoden 2006 tasolla.

Taulukko 2. Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavia tunnuslukuja

Tunnusluku	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind)	116	116	116	115	110
Laadunhallinta (ind)	132	130	131	132	124
Tuottavuus (ind)	101	103	106	103	98
Taloudellisuus (ind)	99	102	98	94	92

Vertailulukuna on vuoden 2002 taso (indeksiluku=100).

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle asetettua tavoitetasoa ei saavutettu ja se jäi 6 %-yksikköä alle vuoden 2006 tason. Syynä vaikuttavuuden laskuun on tuottavuuden ja taloudellisuuden heikkeneminen, mikä johtuu pääosin rajatarkastusten vähenemisestä noin 4,7 miljoonalla henkilöllä sekä kassamenojen kasvusta noin 7 miljoonalla eurolla. Merkittävin syy rajatarkastusten vähenemiseen oli Viron laivaliikenteen muuttuminen sisärajalikenteeksi joulukuussa 2007. Laadunhallinnan lasku johtuu rajatapahtumien estämisen sekä selvitystason heikkenemisestä.

Rajaturvallisuustilanne valtakunnan maasto- ja merirajoilla on säilynyt vakaana. Rajanylityspaikkojen välisellä maa- ja merirajalla paljastetaan vuosittain muutamia kymmeniä luvattomia rajanylityksiä, joista suurin osa on vähäisiä ja huolimattomuudesta johtuvia. Laittoman maahantulon tarkoituksessa havaitaan vain yksittäisiä tapauksia. Laittomien maahantulorikosten selvitystaso on pysynyt tavoitetasolla.

Meripelastustoimen johtamis- ja suoritusvalmiuden osalta on pidetty ympärivuorokautista valmiutta ja kaikkiin meripelastustoimen hätätilanteisiin on kyetty osoittamaan apua vaaditussa ajassa. Apu on saapunut paikalle hätätilanteissa keskimäärin 29 minuutissa siitä hetkestä kun hätätilanne on tullut Rajavartiolaitoksen tietoon.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta Rajavartiolaitoksen rikostorjunta on vakiinnuttanut asemansa kansallisessa viranomaiskentässä erityisesti laittomaan maahantuloon ja ihmiskauppaan liittyvien rikosten torjunnassa ja tutkinnassa. Poliisi on vähentänyt omaa vastuutaan kyseessä olevien rikosten selvittämisessä ja sektorivastuu on siirretty Rajavartiolaitokselle myös tekoihin liittyvän järjestäytyneen rikollisuuden osalta. Laittoman maahantulon järjestämisen tilastot ilmentävät, että Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan ydintoimialueen rikosilmoitusten määrä on ollut kasvussa.

Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Vuoden 2008 talousarviossa pelastustoimelle asetettiin seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet: Pelastustoimen tavoitteena on hyvä turvallisuuskulttuuri ja tehokas pelastustoimen järjestelmä.

Taulukko 3. Pelastustoimen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnusluvut

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Tulipalojen määrä, enintään (pl. metsä- ja maastopalot) (kpl)	11 290	11 340	10 800	11 470
- josta rakennuspalojen määrä	4 000	4 030	3 850	4 490
Palokuolemien määrä, enintään (hlö) (*)	126	91	< 57	104
Rakennuspaloista aiheutuneiden palovahinkojen korvausten arvo (milj. €) (**)	180	193	< 130	190
Rakennuspaloissa pelastetun omaisuuden arvo, milj. euroa (***)	10 540	10 200	< 9800	16 690
Rakennuspaloissa pelastetun omaisuuden arvo suhteessa uhattuna olleeseen omaisuuteen, %	97,7 %	98,7 %	98,8 %	99,0 %
Luottamus pelastustoimeen, % väestöstä (****)	-	-	97,0 %	94,0 %

(* Lähde: Vuosien 2006-2007 osalta Tilastokeskuksen kuolemansyytilastot. Vuoden 2008 toteuma on ennustetieto, joka on saatu pelastusviranomaisten palontutkinnan tietojen kautta PRONTO:sta.

(** Lähde: FK. Vuoden 2008 toteumaluku on arvio.

(*** Laskettu rakennusten hintojen arvioinnissa käytettävän Hahtela -indeksin avulla

(**** Lähde Gallup-tutkimus, joka toteutetaan joka kolmas vuosi. Vuoden 2005 toteuma: 97 % asukkaisista.

Tulipalojen (pl. metsä- ja maastopalot) kokonaismäärän kasvu on tasaantunut, rakennuspalojen määrä on kuitenkin edelleen kasvanut. Tulipaloista rakennuspaloja oli n. 4500 ja niistä noin 30 % asutuspaloja. Tulipaloista aiheutuneet euromääräiset vahingot vakuutuskorvauksina mitattuna pysyivät lähes ennallaan.

Palokuolemien määrä nousi edelliseen vuoteen verrattuna. Lähes kaikki kuolemaan johtaneet tulipalot tapahtuivat asuinrakennuksissa. Pahin yksittäinen palo tapahtui Espoossa maaliskuussa 2008, jolloin tulipalossa kuoli 5 henkilöä. Tulipaloissa on viime vuosina kuollut vuosittain keskimäärin yli 100 henkilöä. Lähes kaikki palokuolemat liittyvät asumiseen ja asukkaan omaan käyttäytymiseen. Kuolemaan johtaneista tulipaloista yli 90 % tapahtuu asuinympäristössä. Useimmiten tulipaloon menehtynyt henkilö on ollut palon syttyessä asunnossaan yksin. Omatoimisen pelastautumisen epäonnistumiseen ja palokuolemiin johtavien tapahtumaketjujen taustalta löytyy vain harvoin teknisiä syitä, sen sijaan liikunta-, ymmärrys- ja havaintokyvyn puutteet ovat keskeisiä taustatekijöitä. Tulevaisuuden kannalta tilanne onkin varsin huolestuttava, sillä pelkästään väestön ikääntymisen vaikutuksen arvioidaan lisäävän palokuolemien määrää tulevina vuosina. Palokuolemariskiä voidaan vähentää muun muassa edistämällä paloturvallisempien sähkölaitteiden käyttöönottoa sekä asentamalla riskiryhmien asuntoihin automaattinen sammutuslaitteisto.

Pelastustoimi on jatkanut toimenpiteitään palokuolemien määrän vähentämiseksi ja asumisen paloturvallisuuden parantamiseksi sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti. Näistä toimenpiteistä raportoidaan tarkemmin kohdassa 1.3.6

Maahanmuuttohallinto

Vuoden 2008 talousarvion sisäasiainministeriön hallinnonalan pääluokassa esitettyjen hallinnon strategisten tavoitteiden mukaisesti aktiivisella yhteistyöllä edistetään maahanmuuttajien hyvää kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä toteutetaan kokonaisvaltaista ja johdonmukaista maahanmuuttopolitiikkaa. Lisäksi edistetään hyviä etnisiä suhteita, syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta sekä ehkäistään rasismia. Maahanmuutto on hallittua; laillista maahanmuuttoa edistetään ja kansainvälistä suojelua annetaan sitä tarvitseville. Laitonta maahanmuuttoa ja työntekoa sekä ihmiskauppaa torjutaan. Työvoiman maahanmuuttoa edistetään ottaen huomioon Suomen ja EU:n väestönkehitys ja siitä aiheutuva työvoimantarve.

Hallinnonmuutoksen läpivienti ministeriötasolla on toteutettu hallitusti. Hallitusohjelman maahanmuuttopolitiittisia linjauksia on vuoden aikana viety eteenpäin. On käynnistetty toimia, joilla kehitetään työvoiman maahanmuuttoa. Esimerkiksi työntekijän oleskelulupajärjestelmää koskevat ulkomaalaislain muutokset on valmisteltu. Tavoitteena on lupajärjestelmän yksinkertaistaminen. Lisäksi on valmisteltu työvoiman maahanmuuton toimenpideohjelma ja huolehdittu kansainvälisen suojelun antamisesta vastaanottamalla turvapaikanhakijoita sekä kiintiöpakolaisia. EU:n yhtenäisen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan harmonisoinnissa on vaikutettu Suomen etujen huomioimiseen säädösvalmistelussa.

Ministeriö vastaa maahanmuuttajien kotouttamisen yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta ja yhteensovittamisesta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen järjestämisestä. Vuoden aikana valmisteltiin kotouttamislakia koskeva selonteko, jonka sisältämien kehittämissuositusten pohjalta valmistellaan lainuudistus kotouttamisen tehostamiseksi.

Maahanmuuton yhteiskunnalle aiheuttamat yleiset nettokustannukset ja hyödyt riippuvat useista eri muuttajista, kuten ikä- ja koulutusrakenteesta, työllistymisestä, kulutusikäyttyymisestä, perheenjäsenten muutosta sekä maahanmuuton pysyvyydestä. Maahanmuuttopolitiikan keinoin edistetään sitä, että maahanmuuton taloudellinen nettovaikeus yhteiskunnalle on positiivinen huomioiden maahanmuuton eri ulottuvuudet kansainvälisen suojelun antamisesta työvoiman maahanmuuton edistämiseen.

Maahanmuuttoviraston tulossopimuksen mukaisesti viraston päätöksenteko on yhtenäistä, kokonaisvaltaista, aktiivista ja johdonmukaista. Päätökset ovat selkeitä ja hyvin perusteltuja. Päätökskäytäntö on mahdollisimman yhdenmukaista ja ennakoitavaa ja siinä toteutuvat ihmis- ja perusoikeudet. Hallinto on hyvin toimivaa ja noudattaa hyvän hallinnon periaatteita sekä takaa asiakkaiden oikeusturvan. Asetettuna yhteiskunnallisena

vaikuttavuustavoitteena on, että niiden muutoksenhakutuomioistuinten päätösten, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan sillä perusteella, että virasto on tehnyt laintulkinta- tai menettelytapavirheen, on alle 5 % valitusten kokonaismäärästä. Kertomusvuonna tämä tavoite saavutettiin. Edellä mainituilla perusteilla valitus hyväksyttiin 1,04 %:ssa tapauksista.

Sisäasiainministeriö ohjaa työvoima- ja elinkeinokeskusten kanssa turvapaikanhakijoiden vastaanottoa. Suunnitteilla on, että tulevaisuudessa vastaanottokeskusten ohjaamiseen liittyvä toimivalta siirtyy Maahanmuuttovirastolle. Vuonna 2008 turvapaikanhakijoiden määrän kasvaessa vastaanottokeskuksien määrää lisättiin kahdella. Vastaanottokeskuksista kaksi on valtion, muut kymmenen kunnan tai SPR:n ylläpitämiä valtion rahoituksella. Talousarvion tavoitteen mukaisesti pystyttiin vastaamaan siihen, että vastaanottokeskusten asukaspaikkamäärä vastasi lisääntyntä majoituskapasiteetin tarvetta.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille

Poliisitoimen osuus momentin 26.01.65 käytöstä oli 1,381 miljoonaa euroa. Kansainvälisten yhteistyöelinten pakolliset jäsenmaksut (tärkeimpinä Interpol, Europol, FATF ja IGC) ovat jatkuvassa kasvussa. Schengenin keskustietojärjestelmää (C. SIS) ylläpitää Ranska EU:n jäsenvaltioiden kustannuksella. Kansalliset tietojärjestelmät (N. SIS) ovat kytkeytyneet Schengenin keskustietojärjestelmään, joka tallettaa ja jakelee jäsenvaltioiden Schengen-etsintäkuulutukset. Suomen maksuosuus muodostuu C. SIS-järjestelmän käyttö- ja ylläpitokustannuksista. SISNET-maksu on Suomen osuus SISNET-tietoliikenneverkon kustannuksista. SISNET-tietoliikenneverkon kautta välitetään Schengen-etsintäkuulutukset sekä niihin liittyvät lisätiedot tietojärjestelmien välillä. SISNET-verkkoa hallinnoi neuvoston pääsihteeristö jäsenvaltioiden lukuun.

Lisäksi sisäasiainministeriö on maksanut avustusta International Centre For Migration Policy Development (ICMPD) -järjestölle 4000 euroa. Järjestö järjestää maahanmuuttoa käsitteleviä seminaareja ja kansainvälisiä kokouksia sekä toimittaa analyyssejä ja tutkimuksia toimintaan osallistuvien maiden käyttöön. Ministeriö on maksanut kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön (IOM) jäsenmaksun sekä avustuksen toimistohenkilökunnan palkkaamiseen Helsingin toimistoon. Lisäksi ministeriö on maksanut 120 000 CHF:n (n. 80 000 euroa) jäsenmaksun Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugee (IGC) -yhteistyöfoorumille. IGC järjestää kokouksia, joissa käsitellään maahanmuutto-, turvapaikka- ja pakolaisasioita sekä kerää ja analysoi alaan liittyvää tietoa.

Pelastustoimen valtionavustukset

Pelastustoimen valtionavusta on säädetty lailla alueen pelastustoimen valtionavustuksesta (1122/2003). Lain tarkoituksena on edistää pelastustoimen valmiutta ja palvelujen laatua sekä tehostaa voimavarojen käyttöä. Valtionavustuksen määrä on enintään 40 % hyväksyttävistä kustannuksista. Pelastustoimen valtionavustuksiin osoitettiin vuoden 2008 talousarviossa 3 510 000 euroa momentille 26.30.31. Momentilta myönnetyn rahoituksen tavoitteena on tukea pelastuslaitosten mahdollisuuksia uusien kalustoon, käynnistää järjestelmähankkeita sekä käynnistää erilaisia kehittämishankkeita. Lisäksi määrärahan avulla edistetään pelastustoimen alueiden tasapainoista kehittymistä.

Taulukko 4 .Pelastustoimen valtionavustusten tuloksellisuustavoitteet

	2006 toteuma		2007 toteuma		2008 tavoite		2008 toteuma	
	kpl	euroa (1 000)	kpl	euroa (1 000)	kpl	euroa (1 000)	kpl	euroa (1 000)
Tuetut kehittämis- ja järjestelmähankkeet	5	278	2	87	8	300	1	3
Tuetut pelastusajoneuvot	50	3 100	49	3 427	40	3 110	48	3 476
Tuetut kuntien johtokeskukset	4	205	2	7	5	100	0	0

Määrärahaa käytettiin vuonna 2008 noin 0,5 milj. euroa ja vuodelle 2009 siirtyi 3 milj. euroa. Suuri siirtyvä erä johtuu siitä, että pääosa valtionavustushankinnoista toteutuu vasta vuonna 2009. Valtionavustushankinnoista on tehty hankintapäätökset ja tilaukset kertomusvuonna, mutta erityisesti ajoneuvohankintojen osalta hankinnat toteutuvat vasta seuraavana vuonna. Valtionapuviranomaisena toimivat lääninhallitukset maksavat valtionavustukset alueen pelastustoimelle hankinnan toteuduttua toteutuneita kustannuksia vastaan.

Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot

Vuoden 2008 talousarviossa momentille 26.30.43 Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot myönnettiin 10 milj. euroa. Määrärahaa käytetään viranomaisradioverkon hintatuen ja alijäämätuen maksamiseen Suomen Erillisverkot Oy:lle. Momentilta myönnetyn rahoituksen tavoitteena on turvata viranomaisradioverkon toiminta. Verkon käyttökustannukset sopeutetaan käyttäjämaksuista ja tuesta tulevaan rahoitukseen. Verkon välttämättömät investoinnit rahoitetaan Huoltovarmuusrahastosta. Momentilta myönnettiin kertomusvuonna yhteensä 9,6 milj. euroa (sis. alv) Suomen Erillisverkot Oy:lle. Vuonna 2007 alijäämätukea myönnettiin 4,5 milj. euroa.

Suomen Erillisverkot Oy tuottaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen ja sisäisen turvallisuuden varmistamiseen tietoliikennepalveluja. Suomen valtio omistaa yhtiön kokonaisuudessaan. Laajin ja merkittävin yhtiön tuottamista palveluista on viiranomaisradioverkko VIRVE. Tämän lisäksi yhtiö operoi kolmea muuta turvallisuusverkkoa. VIRVE-verkon viisivuotinen kehittämisohjelma vuosille 2008 - 2012 on käynnistynyt. Tavoitteena on varmistaa verkon palvelukyky, ajanmukaisuus ja käytettävyys kattavasti eri turvallisuustilanteissa.

Suomen Erillisverkot Oy:n operoiman VIRVE-verkon käyttötalous on 1.1.2008 alkaen kyetty vakauttamaan niin, että verkon tuotot ja kustannukset ovat tasapainossa. VIRVE:n liittymämäärä kasvoi tammi-joulukuun 2008 aikana 816 kpl (29 876 -> 30 692). Liittymämäärä lisääntyi eniten poliisitoimessa ja energiayhtiöiden turvallisuus-käytössä. VIRVE-verkon palvelujen käyttö lisääntyi tilikauden aikana ja erityisesti satelliittipaikannukseen perustuvien johtamisjärjestelmien tuottamien viestien määrä kasvatti verkon liikennettä. VIRVE-liikenteen kasvu edeltävästä vuodesta oli yli 34 % ja samanaikaisesti verkon kustannukset kasvoivat vain noin 6 %, mistä johtuen kustannustehokkuus parani selvästi ja ylitti asetetut tavoitteet. Suomen Erillisverkot konsernin osana 1.1.2008 käynnistyi tytäryhtiö Virve Tuotteet ja Palvelut Oy:n toiminta. Tytäryhtiön liikevaihto oli noin 2,7 milj. euroa. Sen palveluksessa oli keskimäärin 7 henkilöä ja yhtiö maksoi konserniavustusta emoyhtiölle 0,3 milj. euroa. Suomen Erillisverkot konsernin emoyhtiö Suomen Erillisverkot Oy:n liikevaihto oli 23,8 milj. euroa sen palveluksessa oli keskimäärin 60 henkilöä ja sen nettotulos oli - 0,0 milj. euroa. Yhtiön liikevaihto oli vuonna 2007 yhteensä 24,5 milj. euroa ja nettotulos jäi tappiolliseksi miltei 2,4 milj. euroa.

Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksiin

Valtio korvaa kunnille entisen Neuvostoliiton alueelta Suomeen paluumuuttajina tulleille henkilöille annetusta toimeentulotuesta ja palveluista aiheutuneita menoja. Korvausten piiriin kuuluvat Suomen kansalaisten jälkeläiset sekä henkilöt, joille on myönnetty oleskelulupa suomalaisen syntyperän perusteella. Määrärahasta maksetaan tarvittaessa kunnille paluumuuttajina tulleiden henkilöiden alkuvaiheen toimeentulotuen sekä osalle heistä annetun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannusten korvaukset. Lisäksi voidaan korvata tulkkipalveluiden kustannuksia. Määrärahan turvin helpotetaan kuntien kustannuksia paluumuuttajien vastaanotossa ja edistetään paluumuuttajien Suomeen asettumista ja turvataan tarpeellisten palveluiden saamista.

Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto

Määrärahaa käytetään pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta aiheutuviin kustannuksiin. Merkittävä osa määrärahoista kohdennetaan kunnille vastaanottokeskusten ylläpitoon. Vastaanottokeskusten keskeinen tehtävä on taata turvallinen asuminen ja perustoimeentulo sinä aikana kun hakija odottaa päätöstä turvapaikkahakemukseensa.

Vastaanottokeskusten lisäksi ylläpidetään ryhmäkoteja, jotka on tarkoitettu ilman huoltajaa oleville alaikäisille lapsille, jotka odottavat päätöstä turvapaikkahakemukseensa ja ovat siten vastaanottojärjestelmän piirissä. Määrärahaa käytetään myös turvapaikanhakijoiden oikeusapupalveluiden hankkimiseen.

Lisäksi määräraha kohdentuu pakolaisten kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä ja sosiaali- ja terveydenhuollon antamisesta kunnille aiheutuvien kustannusten laskennallisiin korvauksiin sekä toimeentulotuen, tulkkipalvelujen ja erityiskustannusten korvaamiseen, vastaanottokeskusten järjestämissä toimenpiteissä olevien tapaturmankorvausten ja ryhmävastuuvakuutuksen maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen ja paluumuutosta aiheutuviin menoihin. Lisäksi määrärahaa käytetään toimeentulon ja huolenpidon järjestämiseen ulkomaalaisille, jotka on otettu säilöön ulkomaalaislain perusteella. Myöskin määräraha kohdentuu kunnille maksettaviin korvauksiin kunnassa asuvien ihmiskaupan uhrien sosiaali- ja terveys- sekä muiden palveluiden järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Määrärahalla valtio korvaa kunnille pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Määrärahan turvin vastaanotto kyetään järjestämään ja kunnat pystyvät vastaanottamaan kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia henkilöitä kuntiin. Kuntien halukkuus vastaanottaa suojelun tarpeessa olevia henkilöitä on kuitenkin vähentynyt, koska laskennalliset korvaukset eivät riittävästi kata kunnalle syntyviä kustannuksia.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

1.3.1 Sisäasiainministeriö

Toiminnan taloudellisuus

Sisäasiainministeriön osastokohtaiset nettokustannukset alla olevassa taulukossa on saatu jakamalla ministeriön ylijohdon menot, toimitilamenot ja muut yhteiset menot sekä tukipalveluita tuottavien yksiköiden menot henkilötyövuosien suhteessa osastoille. Jaettavat menot ovat olleet nettomenoja. Aikaisemmista vuosista poiketen jakoperusteenä olevissa henkilötyövuosissa on huomioitu kaikilta momenteilta maksetut henkilötyövuodet. Erillisyksiköistä kansainvälisten asioiden yksikkö ja oikeusyksikkö on rinnastettu toiminnan luonteesta johtuen osastoihin. Momentin 24.99.22 (siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan) menoja ei ole otettu mukaan kansainvälisten asioiden yksikön kustannuksiin. Siirtotalouden tuottoja tai kuluja ei ole laskettu mukaan. Palvelukeskuksille maksetut menot sisältyvät kustannuksiin.

Taulukko 5. Ministeriön kustannukset osastoittain

Kustannukset 1 000 euroa Osasto/yksikkö	2006	2007	2008	Muutos 2007–2008
Ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö	1 720	1 346	1 547	13 %
Ministeriön oikeusyksikkö			561	
Alueiden ja hallinnon kehittämisosasto	10 067	10 428	0	
Kuntaosasto	3 361	3 110	0	
Poliisiosasto	22 907	17 461	23 581	34 %
Pelastusosasto	9 573	5 644	7 241	27 %
Maahanmuutto-osasto	2 858	2 824	5 521	93 %
Vähemmistövaltuutettu, syrjintälautak.	0	0	1 024	
Yhteensä ilman vastaanottokeskuksia	50 486	40 814	39 476	- 3 %
Vastaanottokeskukset	0	0	8 518	
Yhteensä	50 486	40 814	47 994	17 %

Vuoden 2008 alussa tapahtuneen organisaatiomuutoksen myötä osastorakenne ministeriössä muuttui oleellisesti. Ministeriön kokonaishenkilöstömäärän lasku (noin 13 %) vaikuttaa sekä kustannuksiin että yhteiskustannusten kohdistumiseen. Maahanmuutto-osaston koko on kasvanut merkittävästi edellisvuodesta. Vastaanottokeskukset sijoittuvat organisatorisesti ministeriön yhteyteen ja ne käsitellään osana ministeriön kirjanpitoa, joten ne on huomioitu myös kokonaiskustannuksia laskettaessa. Osastojen kustannusten kasvu selittyy ostopalveluiden kasvamisella. Tästä suurin osa on tietoliikenne- ja atk- kulujen kasvua, missä ovat mukana Hallinnon tietotekniikkakeskukselle maksetut menot (4,5 milj.euroa). Jaettavat yhteiskustannukset eivät ole pienentyneet htv-

muutosten suhteessa, mikä lisää osastojen kustannuksiin sisältyvien yhteiskustannusten määrää.

Seuraavassa taulukossa on esitetty sisäasiainministeriön henkilötövuosien jakautuminen toiminnoille. Työaikatiedot on kerätty kolme kertaa vuodessa tehtävällä kyselyllä (2 kertaa vuonna 2006). Työaikakyselyn kautta koottujen tietojen aineistoa voidaan pitää varsin kattavana, koska saatujen vastausten osuus kattaa 97,3 % ministeriön vuoden 2008 henkilötövuosimäärästä. Kyselyssä ei ole mukana vastaanottokeskusten henkilötövuosia.

Taulukko 6.. Ministeriön henkilötövuosien jakautuminen toiminnoittain

Toiminto	HTV	HTV	HTV	Muutos
	2006	2007	2008	2007-2008
Johto	15,4	18,5	18,1	-3 %
Kehittäminen	49,3	56,9	53,8	-6 %
Suunnittelu ja ohjaus	52,5	50,3	32,8	-54 %
Säädösvalmistelu	25,5	25,8	25,9	0 %
EU- ja kansainväliset tehtävät	71,1	56,0	42,9	-31 %
Osaston/yksikön sisäinen hallinto	47,0	48,1	49,5	2 %
Ministeriön sisäinen hallinto	85,0	75,8	69,2	-10 %
Ulkoisen viestintä	9,5	10,6	9,1	-16 %
Muut tehtävät	46,8	55,8	53,8	-4 %
Yhteensä	402,1	397,9	355,1	-12 %

Hallitusohjelmasta aiheutuneet organisaatiomuutokset näkyvät selvästi myös toimintoittaisissa henkilötövuosissa, joissa erityisesti suunnitteluun ja ohjaukseen sekä EU- ja kansainvälisiin tehtäviin käytetty työaika on pienentynyt. Suunnittelussa ja ohjauksessa erityisesti tulossuunnitteluun ja seurantaan sekä hallinnonalan ohjaukseen ja seurantaan kohdenneet henkilötövuodet ovat vähentyneet.

Seuraavassa taulukossa kustannukset on saatu jakamalla ministeriön kokonaiskustannukset henkilötövuosien suhteessa toiminnoille. Palvelukeskusten palvelumaksut sisältyvät kustannuksiin. Kokonaiskustannukset eivät ole pienentyneet henkilötövuosien suhteessa, minkä syyt on esitetty osastoittaisten kustannusten yhteydessä. Tästä johtuen myöskään toiminnoittaiset kustannukset eivät ole vähentyneet henkilötövuosimuutoksia vastaavalla tavalla.

Taulukko 7. Kustannusten jakautuminen toiminnoittain

Kustannukset (1 000 euroa) Toiminto	2006	2007	2008	Muutos 2007–2008
Johdo	1 944	1 919	2 015	5 %
Kehittäminen	6 237	5 887	5 983	2 %
Suunnittelu ja ohjaus	6 650	5 204	3 647	-30 %
Säädösvalmistelu	3 224	2 676	2 873	7 %
EU- ja kansainväliset tehtävät	9 008	5 796	4 765	-18 %
Osaston/yksikön sisäinen hallinto	5 955	4 982	5 504	10 %
Ministeriön sisäinen hallinto	10 758	7 844	7 695	-2 %
Ulkoisen viestintä	1 207	1 096	1 019	-7 %
Muut tehtävät	5 924	5 777	5 976	3 %
Yhteensä	50 907	41 181	39 477	-3 %

Rahoitusrakenne ja talousarvion toteutuminen

Rahoituksen rakenteeseen vaikuttavat vuoden 2008 alusta voimaan tulleet hallitusohjelmasta aiheutuneet organisaatiomuutokset, mistä johtuen tiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisiin vuosiin.

Taulukko 8. Rahoituksen rakenne

Rahoitus (1 000 euroa)	2006	2007	2008
Kulutusmenot			
Mom. 26.01.01.1*	22 645	23 120	20 834
26. muut kulutusmenot*	28 905	28 810	28 614
Muut kulutusmenot	1 710	580	247
<i>Kulutusmenot yhteensä</i>	<i>53 260</i>	<i>52 510</i>	<i>49 695</i>
Muu budjettirahoitus			
26. siirtomenot	331 325	315 223	12 790
Tulomomentit	-122 374	-154 644	-281
Arvonlisäverot	2 673	2 629	2 959
Muu budjettirahoitus**	13 297	8 233	6 136
<i>Muu budjettirahoitus yhteensä</i>	<i>224 921</i>	<i>171 441</i>	<i>21 604</i>
Tulorahoitus			
Maksullinen toiminta	-1 719	-1 717	-1 983
Yhteistoiminta	-361	-253	-948
Muut tuotot	-766	-239	-492
<i>Tulorahoitus yhteensä</i>	<i>-2 846</i>	<i>-2 209</i>	<i>-3 423</i>
RAHOITUS YHTEENSÄ	275 335	221 741	67 876

* Vuoden 2006 vertailutietoja muutettu vastaamaan nykyistä taulukkorakennetta.

** Sisältää myös momentin 24.99.22.1 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan.

Muiden kulutusmenomomenttien käyttö on kokonaisuudessaan edellisvuosien tasolla, mutta momenttikohtaisesti tarkasteltuna on tapahtunut muutoksia. Lääninhallitusten, kihlakunnan virastojen ja rekisterihallinnon toimintamenot ovat jääneet pois, siviilikriisinhallinnan menot ovat siirtyneet Pelastusopistolle ja tietohallinnon yhteisten määrärahojen käyttöä vähentää Hallinnon tietotekniikkakeskuksen perustaminen. Kulutusmenot ovat toisaalta lisääntyneet johtuen maahanmuuton ja pakolaisten vastaanotto toiminnan menoista sekä palvelukeskuksille maksetuista palvelumaksuista. Siirtomenoissa ja tulomomenteilla näkyy kuntien yleisten valtionosuuksien, yhdistymisavustusten, maakunnan kehittämisrahoituksen sekä EAKR-rahoituksen siirtyminen pois ministeriöstä.

Taulukko 9. Ministeriön momentin 26.01.01.1 nettomenojen kehitys 2006-2008

Menot 1 000 euroa	2006	2007	2008	Muutos 2007-2008
Tuotot	-334	-268	-831	210
Aineet ja tarvikkeet	757	496	436	-12
Henkilöstökulut	17 374	17 123	15 067	-12
Vuokrat	2 450	2 946	3 051	4
Palvelujen ostot	1 668	1 882	1 996	6
Muut kulut	1 076	825	708	-14
Muut tiliryhmät	-346	116	407	250
Nettomenot yhteensä	22 645	23 120	20 834	-12

Sisäasiainministeriön toimintamenojen 26.01.01.1 nettomenot laskivat 2,286 miljoonaa euroa. Toimintamomentin siirtyvä erä kasvoi 1,923 miljoonaan euroon (1,353 M€2007). Siirtyvää erää kasvatti palvelukeskuksen palvelumaksujen maksaminen momentin 26.01.23 siirtyvästä määrärahasta, maahanmuuttopoliittisen ohjelman toimeenpanoon varatun määrärahan suunniteltua pienempi käyttö sekä verkkoturvallisuuden edistämisen määrärahan kohdentaminen muutaman henkilön palkkauskustannuksiin. Tuotot ovat lisääntyneet erityisesti yhteistoiminnan tuotoissa johtuen ministeriön oikeusyksikön EU-hankkeista. Ministeriön organisaatiomuutos vähensi ministeriön henkilötyövuosia noin 13 %, mikä näkyy myös nettomenoissa alentavasti. Toimitilavuokrat eivät ole vähentyneet vastaavalla tavalla, koska ministeriö maksoi vielä vuoden 2008 ajan valtiovarainministeriön palvelukseen siirtyneen henkilöstön osuuden toimitilavuokrista. Palveluiden ostoissa ovat kasvaneet erityisesti tietoliikennepalvelut ja ATK:n käyttöpalvelut. Muut tiliryhmät -summaa kasvattaa oikeusyksikön EU-hankkeiden makosuudet muille toteuttajille.

Toiminnan tuottavuus

Taulukko 10. Ministeriön tehtävät ja suoritteet sekä tuottavuus 2007 ja 2008

Tehtävät	Htv		Htv		Suoritteet	Suorite- lukumäärä	Suorite- lukumäärä
	2007	%	2008	%			
Johtaminen	15,7	4,0	15,3	4,3	(ei)		
Kehittäminen	56,5	14,3	45,5	12,8	Työryhmä- ym. julkaisut 4) Määräykset, ohjeet ja suositukset 1)	61,0 93,0	36,0 77,0
Suunnittelu ja ohjaus	38,5	9,7	25,1	7,1	Esitykset (kehys, tae, ltae) Suunnitelmat (tts, hsa, muut) Kertomukset ja kannanotot	4,0 12,0 7,0	4,0 6,0 3,0
Sisäinen tarkastus	1,6	0,4	2,6	0,7	Asiakirjat 1)	9,0	3,0
Säädösvalmistelu	20,1	5,1	21,9	6,2	Hallituksen lakiesitykset 2) Asetukset 2) Annetut lausunnot 1)	11,0 58,0 35,0	11,0 25,0 37,0
EU- ja kv. tehtävät	43,7	11,0	36,2	10,2	EU-neuvoston kokousten lkm EU-neuvoston työryhmien kokousten lkm EU-komission komiteoiden kokousten lkm Kv. järjestöjen kokousten lkm Kv. sopimukset 1)	8,0 120,0 2,0	9,0 130,0 2,0
Viestintä	9,0	2,3	7,7	2,2	Ulkoiset tiedotteet (internet) 3) Ruotsinkieliset tiedotteet Tiedotustilaisuudet 3) Lehdet (nroa) 3) Lehdistökatsaukset 3)	479,0 207,0 64,0 14,0 251,0	312,0 189,0 28,0 4,0 254,0
Selvitys- ja tutkimustoiminta	10,9	2,8	12,0	3,4	Tutkimusjulkaisut Selvitykset eduskunnalle 1)	45,0	72,0
Hankintatoimi	3,3	0,8	4,0	1,1	Tietojärjestelmäsopimukset 1) Muut hankintasopimukset	6,0 46,0	2,0 69,0
Käännöspalvelut	2,8	0,7	2,6	0,7	Käännöstehtävien lukumäärä	515,0	620,0
Ministeriön hallinto	97,0	24,5	93,8	26,4	(ei)		
Muut tehtävät	36,5	9,2	33,4	9,4	(ei)		
Lomat ym.	60,1	15,2	54,9	15,5			
YHTEENSÄ	395,7	100,0	355,0	100,0			
Turvallisuusalan valvontayksikkö			4,9	1,4	Luvat, päätökset ja ilmoitukset	457,0	436,0
Arpajais- ja asehallintoyksikkö			23,6	6,6	Luvat, päätökset ja tarkastukset	57 521,0	76 545,0
Kustannukset €						29 605 246,0	27 043 977,0
TYÖN TUOTT. KOK. TUOTT.						102,5 99,9	101,6 102,3

Tiedot 1)asiankäsitteilyjärjestelmästä, 2) oikeusasioiden ryhmästä, 3) viestintäyksiköstä, 4) intranetistä.

Vuoden 2008 alusta toteutettu organisaatiouudistus vaikeuttaa vuosien 2007 ja 2008 vertailua. Uudistuksen vuoksi sekä tuotokset että panokset ovat vähentyneet, mutta käytävissä olevien tietojen pohjalta työn tuottavuus on kuitenkin kasvanut noin 1,6 % eli hieman vähemmän kuin vuonna 2007. Sen sijaan kokonaistuottavuus olisi kasvanut 2,3 %, kun tuottavuus vuonna 2007 oli -0,1 %. Taulukon htv-määrät eivät ole suoraan verrattavissa taulukon 6 (ministeriön henkilötyövuosien jakautuminen toiminnoittain) htv-määrien kanssa johtuen siitä, että taulukossa 6 loma ja muu palkallinen virkavapaa on jaettu toiminnoille.

Maksullinen toiminta

Ministeriön maksullinen toiminta on ollut vähäistä (vuonna 2008 myyntituotot 4 385 euroa) ja kannattavaa. Se koostuu julkaisujen ja kopioiden myyntituotoista. Ministeriön poliisiosaston ja pelastusosaston maksullinen toiminta on esitetty osana toimialan laskelmia. Yhteiskustannusten laskentaperusteita on muutettu suhteessa edelliseen vuoteen, joten tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia. Maksullisen toiminnan vähäisyydestä johtuen toiminnalle ei ole jatkuvaa työaika- tai kustannusseurantaa.

Toimialan maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat kohdan 5.2. liitteenä 1 a.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa on esitetty yhteistoiminnan tuotot EU:lta oikeusyksikön YES 1- ja Yhdenvertaisuus asumisessa -projekteille. EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan on esitetty SOLID-rahastojen osalta siltä osin kuin rahoitus on käytetty ministeriössä (tekninen tuki). Muiden virastojen määrärahasta rahoitettua toimintaa on ollut VM:n erikseen budjetoidut säädösperusteiset menot momentilla, Euroopan unionin osallistuminen matkakustannusten korvauksiin, UM Lähialueyhteistyö, Suomen Akatemia ja työministeriön palkkaukset momenteilla.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus on ollut 81 %. Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat kohdan 5.2. liitteenä 2 a.

Hallinnonalan kehittäminen

Säädösvalmistelu

Säädösten (lakien ja asetusten) valmistelu on ministeriöiden keskeinen tehtävä. Valmistelun laatuun kiinnitetään sisäasiainministeriössä erityistä huomiota. Osastojen tulossopimuksissa asetetaan vuosittain säädösvalmistelun laadun parantamista koskevat tavoitteet. Kehittämiskohteita ovat mm. säädöshankkeiden suunnittelu ja johtaminen, valmistelukäytännöt ja säädösvalmistelijoiden osaaminen. Kansliapäällikkö ja ministeriön johtoryhmät seuraavat tiiviisti säädöshankkeiden etenemistä. Merkittävimpien hankkeiden onnistumista arvioidaan ministeriössä kehitetyn arviointijärjestelmän avulla. Säädösvalmistelijoiden ammattitaitoa tuetaan mm. sisäisillä koulutustilaisuuksilla, keskitetyillä neuvonta- ja tukipalveluilla sekä ministeriön säädösvalmisteluohjeilla.

Vuonna 2008 on keskeisenä tavoitteena ollut viestinnän ja osallisuuden parantaminen säädösvalmistelussa. Säädöshankkeissa pyritään varmistamaan sidosryhmien, kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen tiedonsaanti- ja vaikutusmahdollisuudet valmistelun eri vaiheissa. Ministeriön viestintäyksikön johdolla laaditussa ehdotuksessa ministeriön kansalais- ja kansalaisjärjestöstrategiaksi kiinnitetään erityistä huomiota kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen osallisuuden vahvistamiseen ministeriön säädösvalmistelussa. Vuonna 2008 on otettu käyttöön uutena menettelytapana kansalaiskeskustelujen käynnistäminen sisäasiainministeriön keskeisistä säädöshankkeista valtioneuvoston otakantaa.fi -keskustelufoorumilla, jolla kansalaiset voivat kommentoida hallinnossa käynnistyviä tai käynnissä olevia hankkeita. Ministeriön säädöshanketietojen ylläpitoa valtioneuvoston hankerekisteri Haressa ja ministeriön verkkosivuilla on tehostettu. Sisäasiainministeriön säädöshankkeet -julkaisun tietosisältöä on laajennettu kattamaan myös käynnissä oleva EU-lainsäädännön valmistelu.

Säädösvalmisteluhenkilöstön ammattitaidon tukemiseksi on järjestetty koulutustilaisuuksia (mm. viestintää ja osallisuutta sekä säädöstekniikkaa koskevat tilaisuudet) ja laadittu säädösvalmistelua koskevaa ohjeistusta.

Hallituksen lainsäädäntösuunnitelman puolivälin arviointia varten sisäasiainministeriössä on syksyllä 2008 koottu tiedot lainsäädäntösuunnitelman säädöspoliittisten toimenpiteiden toteutumisesta ministeriössä ja ministeriön säädösvalmisteluresursseista.

Vuonna 2008 sisäasiainministeriöstä on esitelty 11 hallituksen esitystä. Liite 3

Laillisuusvalvonta

Sisäasiainministeriöön 1.1.2008 perustetussa oikeusyksikössä on käynnistynyt laillisuusvalvonta ministeriön johtamistoiminnan tukena. Oikeusyksikkö on antanut oikeudellista apua ministeriön johdon toimivaltaan välittömästi kuuluvissa virkamies- ja rikosoikeudellisissa menettelyissä. Merkityksellisistä asioista on informoitu ministeriön johtoa.

Ministeriöön on perustettu laillisuusvalvonnan kehittämistyöryhmä, jonka tehtävänä on kehittää sisäasiainministeriöön ja hallinnonalalle sisäinen laillisuusvalvonta. Laillisuusvalvonnan tarkoituksena on tuottaa luotettavaa ja hyödynnettävissä olevaa tietoa ministeriölle siihen kohdistuvasta arvostelusta, perus- ja ihmisoikeuksien loukkauksista, rikospäilyistä ja väärinkäytöksistä. Valvonta seuraa epäiltyihin kohdistettavia menettelyitä sekä raportoi mahdollisista seuraamuksista. Saatua informaatiota on myös tarkoitusta jalostaa ja analysoida. Ministeriö saattaa julkisuuteen tietoa havaittujen epäkohtien johdosta tehdyistä toimenpiteistä. Laillisuusvalvonta seuraa ylimpien laillisuusvalvojien ja muiden laillisuusvalvojien sisäasiainministeriötä ja sen hallinnonala koskevia päätöksiä ja niiden täytäntöönpanoa. Se myös seuraa kansainvälisten sopimusten valvontaelin-ten Suomea koskevia suosituksia, tuomioita ja päätöksiä sekä niiden täytäntöönpanoa.

Laillisuusvalvonnan kehittämistyöryhmä on tehnyt sisäasiainministeriön laillisuusvalvonnan nykytilaa koskevan selvityksen. Selvityksen perusteella työryhmä tekee esityksen laillisuusvalvonnan organisoimiseksi ja yhteensovittamiseksi ministeriössä.

Tietohallinnon ja sähköisten verkkopalvelujen kehittäminen

Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK aloitti toimintansa 1.3.2008 ja se perustettiin Poliisin tietohallintokeskuksen pohjalta sen tehtäväaluetta laajentaen. HALTIK tuottaa sisäasiainministeriön hallinnonalalle sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton tarvitsemia tieto- ja viestintätekniisiä palveluja. Se vastaa tietoteknisistä peruspalveluista, tietotekniikkaan liittyvistä asiantuntijapalveluista sekä turvaklusteripalveluiden toteuttamisesta palvelusopimuksiin perustuvalla tilaaja-tuottaja -periaatteella. HALTIKin tuloso-
jauksesta vastaa ministeriön hallintoyksikkö. Keskeisiä HALTIKin asiakkaita ovat sisäasiainministeriö, poliisi, rajavartiolaitos, hätäkeskuslaitos ja maahanmuuttoviranomaiset.

Sisäasiainministeriön hallinnonalalle vahvistettiin 6.3.2008 uusi yhteinen tietohallintostrategia vuosille 2008–2011. Laadintatyön pohjana ovat olleet ministeriötä ja hallinnonala koskevat yleiset kehittämisstrategiat sekä aikaisempien tietohallintostrategioiden tuloksena luodut yhteiset ratkaisut ja palvelut. Uutena piirteenä siinä on otettu huomioon myös verkkoviestinnän ja tietopalvelun kehittämistarpeet. Strategiassa on huomioitu myös hallitusohjelman 2007 mukaiset ja 1.1.2008 voimaan tulleet eri ministeriöitä ja hallinnonaloja koskevat muutokset.

Strategiassa on määritelty hallinnonalan tietohallinnon yhteiset asiat ja niiden kehittämisen kannalta keskeiset tavoitteet ja strategiset kehittämisaalueet sekä niistä johdetut tärkeimmät kehittämiskohteet ja -hankkeet seuraaville neljälle vuodelle. Strategiakauden erääksi keskeiseksi hankkeeksi on noussut Valtioneuvoston 13.12.2007 asettama valtion verkkoturvallisuutta edistävä TUVE-hanke, jossa päävastuutahoina ovat valtioneuvoston kanslia, sisäasiainministeriö, puolustusministeriö sekä valtiovarainministeriö. Sisäasiainministeriö käynnisti 17.1.2008 hallinnonalan oman osahankkeen, jonka tavoitteena on turvallisuusverkon edellyttämä palveluinfrastruktuurityö sekä asiakasrajapinnan rakentaminen. Sen päätoimija sisäasiainministeriön hallinnonalan osalta on HALTIK.

Vuoden 2008 alussa sisäasiainministeriön hallinnonalalla otettiin käyttöön hallinnonalan uusi tietoturvapoliittikka ja tietoturvaperiaatteet vuosille 2008–2012. Tietoturvallisuuden lisäämiseksi ja oikeanlaisen tietoturvakulttuurin edistämiseksi ja vahvistamiseksi hallinnonalalla otettiin käyttöön myös tietoturvallisuuden verkkokoulutusratkaisu. Koulutuskokonaisuus oli kertaluonteinen ja jokaisen hallinnonalan työntekijän tuli suorittaa se hyväksytysti 31.12.2008 mennessä.

Hallinnonalan verkkoasioinnin kehittämistä varten on asetettu sisäasiainhallinnon verkkopalvelujen ohjausryhmä, jonka toimikausi on 1.1.2008-31.12.2011. Ohjausryhmä keskittyy erityisesti hallinnonalan suurivolyymisten ja paljon henkilötyötä vaativien palveluiden ja toimintaprosessien sähköistämiseen sekä hallinnonalan viranomaisten virtuaalisen nettiläsnäolon kehittämiseen.

Sisäasiainhallinnon asiankäsittelyn ja dokumenttienhallinnan kehittäminen

Sisäasiainhallinnon asiankäsittelyn ja dokumenttienhallinnan kehittämishankkeen (ASDO) toimikausi jatkui vuoden 2008 loppuun asti. Hankkeen tehtävänä on ollut kehittää hallinnonalan asiankäsittelytoimintoja sekä ottaa vaiheittain käyttöön ratkaisu, jonka avulla viranomaisasioiden sähköinen käsittely on mahdollista hoitaa niiden elinkaaren kaikissa vaiheissa vireille tulosta arkistointiin saakka.

Sisäasiainministeriö otti hankkeen tuloksena 1.6.2008 käyttöön uuden asiankäsittelyjärjestelmän hallintodiaarin osalta. Paperiasiakirjojen jakelu osastoille ja yksiköille päättyi ja ministeriön sisäinen asiankäsittely tapahtuu tältä osin kokonaan sähköisten asiakirjojen perusteella.

ASDO-järjestelmän ja sähköisten toimintaprosessien kehittämistä jatketaan ministeriössä ja käyttöönottoa valmistellaan myös hallinnonalan virastoissa ja laitoksissa. Tätä varten jatkettiin myös järjestelmä- ja ohjelmistotoimittajien kanssa tehtyä hallinnonalan puitesopimusta vuosiksi 2009-2010. Järjestelmän käyttöpalvelut tarjoaa hallinnonalan tietohallintokeskus HALTIK. Sisäasiainministeriön ASDO -asianhallintajärjestelmän laajenuksena on rakennettu sopimushallinnan tietojärjestelmää Sohvi. Se tulee olemaan koko hallinnonalan yhteinen hankinta-asioiden valmistelujärjestelmä ja siinä muodostuu samalla olemassa olevien sopimusten rekisteri. Tavoitteena on ottaa järjes-

telmä käyttöön sisäasiainministeriössä keväällä 2009.

Hallinnonalan yhteinen julkaisujärjestelmähanke

Julkaisujärjestelmähankkeen esiselvitys käynnistettiin keväällä 2008 ja vaatimusmäärittelytyötä jatkettiin syksyn aikana. Tavoitteena on, että hallinnonalalla otetaan porrastetusti käyttöön vuoteen 2011 mennessä yhteinen julkaisujärjestelmä, johon sisältyy sähköinen työpöytä sekä työvälineet yhteisten internet- ja intranet-sivujen toimittamiseen.

Hallinnonalan yhteinen sähköpostiratkaisu

Sisäasiainministeriö teki syksyllä 2007 päätöksen hallinnonalan sähköpostijärjestelmän yhtenäistämistä. Päätös merkitsi siirtymistä Teamware Office -järjestelmästä MS Exchange 2007 -järjestelmään. Uuden järjestelmän käyttöönotossa ilmenneiden ongelmien vuoksi ensimmäinen vaihtoprosessi voitiin toteuttaa vasta marraskuussa 2008. Uusi yhteinen sähköpostijärjestelmä on koko hallinnonalan käytössä viimeistään kesällä 2009.

Sisäasiainministeriön henkilöstösuunnitelma osana tuloskeskusteluja ja -neuvotteluja

Sisäasiainministeriön henkilöstösuunnitelma, joka hyväksyttiin ministeriön osastopäällikkökokouksessa 14.3.2008, on laadittu ottaen huomioon aiemmin hyväksytyt ministeriön hallinnonalan strateginen henkilöstösuunnitelma sekä ministeriön henkilöstöstrategia. Henkilöstösuunnitelma on kytketty olemassa oleviin ministeriön toiminnallisen strategian linjauksiin sekä 1.1.2008 voimaan tulleisiin valtioneuvoston toimialamuutoksen edellyttämiin toimintastrategioihin. Henkilöstösuunnitelman keskeisenä tarkoituksena on ohjata ja suunnata henkilöstövoimavarojen käyttöä (mm. määrä ja rakenne), osaamisen kehittämistä ja rekrytointeja.

Henkilöstöhallinnon sähköisen asioinnin kehittäminen

Sisäasiainministeriössä päättyi vuonna 2008 Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen kanssa yhteistyössä toteutettu projekti, jonka tavoitteena oli tehostaa henkilöstöhallintoon liittyviä käytännön toimintatapoja sähköisillä ratkaisuilla henkilöstöhallinnon manuaalisten prosessien vähentämiseksi. Sähköinen henkilöstöhallinnon itseasioinnin työväline Personec F. V ESS otettiin käyttöön koko hallinnonalalla pääosin 31.5.2008 ja viimeiset käyttöönotot toteutuivat syksyllä 2008. Lisäksi toteutettiin palkan tulosteiden sähköinen hyväksyminen ja arkistointi Rondo-järjestelmällä. Verkkopalkkajärjestelmän ja sähköisen ansioerittelyn käyttöönottohanke käynnistyi myös vuonna 2008 ja hankkeen toteutusvaihe jatkuu vielä keväällä 2009.

KIEKU -hankkeen eteneminen sisäasiainhallinnossa

KIEKU-hankkeeseen liittyvät toimet sisäasiainministeriön hallinnonalalla käynnistyivät henkilöstö- ja taloushallinnon toimintaprosessien kehittämistyöllä. Toimenpiteillä tavoitellaan Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen sujuvaa siirtymistä osaksi valtion yhteistä palvelukeskusta 1.1.2010 lukien sekä KIEKU-tietojärjestelmän pilotointia ja käyttöönottoa sisäasiainhallinnossa 2010-2011. Samassa yhteydessä tapahtuu myös palvelukeskuksen puhepalvelut-toimintojen siirto osaksi Hallinnon tietotekniikkakeskusta (HALTIK).

Tasa-arvosuunnitelman jalkauttaminen ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen

Sisäasiainministeriö asetti vuonna 2008 määräaikaisen tasa-arvotyöryhmän, jonka toimikausi päättyi 1.3.2009. Tasa-arvotyöryhmä edisti hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa sekä ministeriön henkilöstöpoliittisessa tasa-arvosuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Tasa-arvotyöryhmä toteutti mm. ministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn, järjesti koulutustilaisuuksia yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksikön kanssa sekä kartoitti ministeriön tasa-arvotilannetta toiminnallisen tasa-arvotyön organisoinnin pohjaksi.

Vuonna 2008 asetettiin myös yhdenvertaisuussuunnittelun työryhmä, jonka määräaika päättyi 31.12.2008. Hallitusohjelman toimialamuutoksen seurauksena yhdenvertaisuusasioihin liittyvät tehtävät siirtyivät sisäasiainministeriössä 1.1.2008 perustetulle oikeusyksikölle, joka käynnisti prosessit yhdenvertaisuussuunnittelun kehittämiseksi sekä valtakunnallisesti että sisäasiainhallinnossa. Yhdenvertaisuustyöryhmä toteutti yhdenvertaisuuskartoituksen ja laati sisäasiainhallinnon yhdenvertaisuuslinjaukset sekä ministeriön yhdenvertaisuussuunnitelman. Lisäksi työryhmä järjesti yhdessä EU-rahoitteisen YES Progress -hankkeen kanssa 10 alueellista työpajaa hallinnon toimialojen työntekijöille yhdenvertaisuussuunnittelun tukemiseksi alue- ja paikallistasolla.

Rekrytoinnin kehittäminen ja Heli-rekrytointijärjestelmä

Rekrytointiprosessin kehittäminen eteni suunnitellusti. Henkilöstölle järjestettiin koulutusta mm. rekrytointihaastatteluista ja sähköisen rekrytointikäsitteen valmistelu saatiin lähes päätökseen.

Heli-rekrytointijärjestelmä otettiin laajamittaisesti käyttöön sisäasiainministeriössä ja käyttöönotot hallinnonalalla etenivät syksyn 2008 aikana Valtiokonttorin kanssa sovitun suunnitelman mukaisesti.

Rekrytoinnin kehittämisessä siirrytään ns. jatkuvan kehittämisen vaiheeseen.

Virastoevaluoinnin käynnistäminen

Sisäasiainministeriö käynnisti vuonna 2008 uudenlaisen ministeriön ja sen hallinnonalan virastojen yhteiskehittämistoimintatavan, jota kutsutaan virastoevaluoinniksi. Virastoevaluoinnin tarkoituksena on kehittää ministeriön johdon ja tulosohjaajien sekä virastojen henkilöstön ja johdon keskustelua laadukkaasta toiminnasta ja sen edellyttämistä kehittämistarpeista. Evaluointiprosessissa suodattuneet kehittämishankkeet tullaan liittämään osaksi viraston tulossopimusta. Menetelmänä virastoevaluoinnissa käytetään CAF-arviointimallia, jota toteutetaan ohjatun itsearviointin avulla. Vuonna 2008 ensimmäinen virastoevaluointiin osallistunut virasto oli Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisiammattikorkeakoulun evaluoinnin loppuraportti valmistuu vuoden 2009 keväällä.

Tilaustenhallintajärjestelmä

Ministeriössä käynnistettiin Sisäasiainministeriön hallinnonalan tilaustenhallinnan kokonaispalvelun käyttöönotto – hanke. Hankkeen tavoitteena on ottaa Valtiokonttorin kilpailuttama tilaustenhallinnan kokonaispalvelu käyttöön sisäasiainministeriön hallinnonalalla (pl. Palvelukeskus) vuonna 2009. Hankkeen tuloksena saadaan virastojen käyttöön tilaustenhallintajärjestelmä, jonka kautta hankinnat tehdään. Järjestelmän käyttöönotto lisää mahdollisuuksia yhtenäisten ja selkeiden hankintakäytäntöjen soveltamiseen virastoissa ja laitoksissa. Hanke käynnistettiin poliisihallinnon ja ministeriön käyttöönotoilla lokakuussa 2008. Muun hallinnonalan osalta käyttöönotto tapahtuu vuoden 2009 aikana.

1.3.2 Sisäasiainhallinnon palvelukeskus (Palke)

Palken henkilömäärä kasvoi vuoden aikana 36 henkilöllä yhteensä 224 työntekijään ja henkilötyövuosia tehtiin 200,3. Asiakasvirastojen vastaanottaminen jatkui vuonna 2008 ja jatkuu vielä kuluvana vuonna.

Vuoden aikana käynnissä oli merkittäviä koko hallinnonalaan koskevia hankkeita, joiden vetovastuu oli Palkella. Tällainen oli erityisesti sähköiseen asiointiin liittyvä henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän itsepalveluosio ESS. Myös Lisäarvopalvelut-hanke jatkui toukokuun 2008 loppuun. Hankkeen tavoitteena oli selvittää mahdollisia hallinnon tukipalveluja, joita voidaan toteuttaa palvelukeskusympäristössä erityisesti puhelunvälitys-toiminnan yhteydessä.

Erityispiirteensä vuodelle toi myös uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto maaliskuun alusta.

Joensuussa aloitettiin uusiin toimitiloihin muutto. Valtaosa henkilöstöstä muuttaa kuluvan vuoden aikana. Muutto tapahtuu kolmessa vaiheessa.

Palken asiakastytyväisyyttä mitattiin syksyllä kolmannen kerran. Tulokset olivat edellisvuotta paremmat kokonaiskeskiarvon noustessa asteikolla 1 - 5 tasolle 3,77. Myös työtyytyväisyyskyselyn kokonaiskeskiarvo (3,22) nousi hieman edellisvuodesta (3,17) jääden kuitenkin vielä alle tavoitetason (3,5).

Yhteistyötä tehtiin useilla eri osa-alueilla, mutta keskeisimpänä nousi esille uuden talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmäkokonaisuuden hankinnan valmistelu ja kilpailutus sekä yhteistyö palvelukeskusverkoston yhteisissä talous- ja henkilöstöhallinnon verkostotapaamisissa erityisesti palveluprosessien kehittämiseksi.

Palvelukeskuksista perustetaan yhtenäisin periaattein toimiva yksikkö valtiovarainministeriön hallinnonalalle 1.1.2010 alkaen. Yhdistämistä ohjaa ministeriöiden edustajista koottu ohjausryhmä. Käytännön valmistelua koordinoidaan kehittämissyöryhmässä, jonka tehtävänä on käsitellä uuden yhteisen palvelukeskuksen perustamiseen liittyviä periaatteita ja käytännön toimenpiteitä. Palvelukeskusverkoston yhdistämisprosessi näkyi yhä vahvemmin vuonna 2008 ja heijastui palvelukeskuksen toiminnan pitkän aikavälin suunnitteluun. Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen oman toiminnan ja perusprosessien kehittäminen on ollut edelleen keskeisessä roolissa.

Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuuden tunnuslukujen laskennassa on huomioitu kaikki palvelukeskuksen kustannukset, joten yksikkökustannukset poikkeavat jonkin verran asiakkailta veloitetavista hinnoista.

Ostolaskun yksikkökustannuksen nousu (1,17 eurolla) aiheutui suurelta osin siitä, että vuoden 2008 alusta lukien kaikkien yhteisten taloushallinnon tietojärjestelmien käyttö- ja ylläpitosopimukset ja niistä aiheutuvien kustannusten maksuvastuut siirrettiin Palkelle. Näiden tietojärjestelmäkustannusten vaikutus on yhtä ostolaskua kohden 0,69 euroa. Kaikkiaan tietojärjestelmäkulujen osuus ostolaskun yksikköhinnasta on 0,75 euroa. Ostolaskun hintaan vaikuttaa lisäksi yleinen kustannustason nousu, Palken VPJ-ratkaisu sekä ostolaskupalveluille kirjattujen työtuntien määrän lisääntyminen.

Matkalaskun yksikkökustannus on noussut 2,92 euroa. Suurin osa muutoksesta aiheutuu edellä mainituista keskitetysti maksetuista tietojärjestelmäkuluista, jotka ovat yhden matkalaskun osalta 2,75 € Matkalaskujen ja muiden aineistojen maksatuksen tuottavuus on noussut edellisestä vuodesta 0,91 %.

Myyntilaskujen lukumäärä on kasvanut 27 %, mutta käytetyn työajan kasvu on vain 3,2 %. Tuottavuuden kasvuun (23,7 %) vaikuttaa osaltaan se, että palvelutuotanto on vakiintunut ja ammattitaito ja samalla tehokkuus kasvanut. Myyntilaskupalveluille kohdistuneiden tietojärjestelmäkulujen osuus on kasvanut 18 %. Myyntilaskun kustannus on laskenut 13,7 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Palkkalaskelman yksikkökustannus on noussut 33,5 % (1,71 €), mikä johtuu suurelta osin henkilöstöpalveluyksiön kokonaiskustannusten n. 13 % nousun vaikutuksista. Lisäksi palkanlaskennan ennakkotarkastusta on lisätty huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna, jolloin tehtyä työaika kohtentuu aikaisempaa enemmän tälle palvelulle. Kaikissa palveluryhmissä on otettu käyttöön pari/ryhmätyöskentely, jolloin kaikki järjestelmään viedyt tiedot tarkastaa toinen henkilö. Lisäksi esimiehet tarkastavat palveluryhmänsä jokaisen palkanmaksupäivän aineistosta 10 % satunnaisotantana.

Palkkalaskelmien lukumäärä on laskenut 2,9 %. Tämä johtuu siitä, että kolmiviikkolisien maksupäiviä oli poliisihallinnossa yksi vähemmän ja Rajavartiolaitoksen erityis-
 lisien maksupäiviä kolme vähemmän verrattuna vuoteen 2007 sekä Joensuun yliopiston asiakkuuden siirtymisestä yliopistojen palvelukeskus Certiaan 1.11.2008 lukien.

Yksikkö- ja kokonaiskustannuksiin on vaikuttanut olennaisesti myös se, että palvelukeskus on maksanut vuodesta 2007 alkaen kaikki tiliviraston 240 tietojärjestelmäkustannukset, kun vuonna 2006 sisäasiainministeriön tietohallinto maksoi yli puolet tietojärjestelmän kiinteähintaisista käytön tuen ja ylläpitopalveluiden kuluista.

Hoidetun palvelussuhteen kustannus on noussut 5,15 % vuoteen 2007 verrattuna. Toisaalta hoidettu palvelussuhde/htv on noussut 5,57 %, mikä kertoo kokonaisuutena toiminnan tehostumisesta, vaikkakin eri palvelujen väliset muutokset ovat olleet suuria.

Taulukko 11. Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut

Suorite	2006	2007	2008
Euroa/ostolasku	5,18	3,98	5,15
Euroa/myyntilasku	13,40	10,89	9,39
Euroa/palkkalaskelma	4,18	5,10	6,81
Euroa/hoidettu palvelussuhde	170,54	235,45	247,58

Toiminnan tuottavuus

Taulukko 12. Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut

Suorite	2006	2007	2008
Ostolaskut/htv	17 224	18 636	17 476
Myyntilaskut/htv	8 027	7 910	9 787
Palkkalaskelmaa/htv	21 482	15 238	12 266
Palvelussuhdetta/htv	599	341	360

Tuottavuuden tunnusluvut on laskettu tehollisen työajan mukaan. Ostolaskujen käsittelyn tuottavuus on laskenut 6,2 % vuoteen 2007 verrattuna. Käsittelyajan kasvu aiheutuu ainakin osittain siitä, että Palke selvittää virastojen puolesta entistä enemmän epäselviä laskuja toimittajilta, joten yhden ostolaskun käsittelyaika kasvaa. Osa muutoksesta on myös aiheutunut uusista asiakkuuksista, joiden osalta laskujen käsittelyaika on alkuvaiheessa perehdyttämisaikana ollut hieman suurempi.

Henkilöstöpalveluissa palvelussuhteiden määrä/htv -tunnusluvun kehityksessä näkyy se, että asiakkaille tuotettavien palvelujen määrä on lisääntynyt. Lisäksi on panostettu resursseja tarkastamiseen ja sisäiseen valvontaan, mikä näkyy tunnusluvuissa.

Kokonaisuudessaan vuosi 2006 oli toiminnan käynnistämisen aikaa, ja se on huomioitava tarkasteltaessa sitä vuotta kuvaavia tunnuslukuja. Vasta vuodet 2007 ja 2008 ovat paremmin vertailukelpoisia keskenään.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen ainoa yhteisrahoitteinen hanke on Lisäarvopalvelu-hanke, jonka henkilöstökuluihin saatiin osa rahoituksesta Kajaanin kaupungilta.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kohdan 5.2. liitteenä 2b

Suoritteiden määrät

Taulukko 13. Palvelukeskuksen keskeiset suoritteet ja niiden määrät

	2006	2007	2008
Ostolaskut	254 928	375 264	367 495
Matkalaskut	87 498	105 007	115 208
Myyntilaskut	32 108	49 688	63 108
Palkanmaksutapahtumat	233 358	390 118	372 775
Henkilöä keskitetyn puhelunvälityksen piirissä *)	0	5 800	14 000

*) Puhelunvälitystoiminta käynnistyi vuonna 2007

Palvelukyky ja suoritteiden laatu

Taulukko 14. Palvelukeskuksen palveluiden laatu

Suorite	2006	2007	2008
Talousoalveluiden (yhteensä) asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5)	3,44	3,72	3,79
Henkilöstöpalveluiden (yhteensä) asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5)	3,56	3,79	3,85
Yhteyspalveluiden (yhteensä) asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5)	-	3,65	3,48

1.3.3 Hallinnon tietotekniikkakeskus (Haltik)

Vaikuttavuus

Toiminnan vaikuttavuus kuvataan HALTIK:n vuoden 2008 tulossopimuksessa olevan vaikuttavuutta kuvaavan mittarin toteutumisenä. Mittaritiedoissa on otettava huomioon, että vuosi 2008 oli viraston toiminnan käynnistymisvuosi, jolloin vertailua aiempiin vuosiin ei voida tehdä.

Toimintakertomuksessa on esitetty Poliisin tietohallintokeskuksen (PTHK) käyttämät mittarit, joista esitetään vuodelta 2008 HALTIK:n toiminnan osalta soveltuvat tiedot. Niiltä osin, joissa seurantatietoa ei ole mitattu tai tieto ei ole vertailukelpoinen, on taulukossa asiaa koskeva maininta mittaritiedon osalta.

Taulukko 15. HALTIKin tulospäätökset

TULOSMITTARISTO							
	Tavoite	Toteuma 2004*	Toteuma 2005*	Toteuma 2006*	Toteuma 2007*	Toteuma 2008**	
PALVELUTUOTANTO							
Asiakaspalaute	4	3,78	3,72	3,86	3,73		ei mitattu
Keskeisten tietojärjestelmien vasteaika	< 3 s	1,7 s	2,15	1,9		ei mitattu	ei mitattu
Keskeisten tietojärjestelmien saatavuus							
virka-aikana	100 %	99,48 %	99,79 %	99,86 %	99,87 %	99,70 %	
24/7	98 %	99,00 %	99,85 %	99,54 %	99,95 %	99,63 %	
Poliisin tietoliikenneverkon käytettävyys	99,70 %	99,94 %	99,88 %	99,98 %	99,96 %	99,85 % y)	
Vakioidut työasemat (2004)	100 %	88,03 %	100,00 %	100,00 %	100,00 % x)	95,00 % xx)	
TALOUS JA RESURSSIT							
PTHK:n kustannukset/poliisin kehys	Ei	4,53 %	5,02 %	5,02 %	3,23 %		ei mitata
PTHK:n kustannukset/poliisin tietohallintomenot	Ei	70,75 %	53,27 %	57,42 %	57,52 %		ei mitata
Siirtyvä kehys kokonaisbudjetissa	> 2%	7,50 %	2,23 %	1,97 %	1,52 %	0,33	
Ylläpitokustannukset/keskeisten järjestelmien transaktiot							
PATJA	0,04 €	0,069 €	0,034 €	0,014 €	0,015	0,023 €	
HALTI	0,04 €	0,311 €	0,035 €	0,076 €	ei voida mitata		ei mitata
SCHENGEN			0,051 €	0,024 €	0,015	0,027 €	
Ylläpitokustannukset/P-tunnus	< 735 €	855 €	680 €	611 €	475 €	442 €	
HENKILÖSTÖ JA OMA OSAAMINEN							
Toteutunut henkilöstön uudelleensijoitus (2005)	100 %	97 %	100 %	100 %	100 %		ei mitata
PTHK:n htv/ulkoa ostettu htv projekteissa	Ei	1,11	0,69 %	0,61 %	1,27 %	1,33 %	
PTHK:n htv/ulkoa ostettu htv ylläpidossa	Ei	1,33	1,26 %	0,93 %	0,83 %		ei mitata
PHTK:n htv/konsulttien htv	Ei	138/26	150/36	166/51	173/34	269 / 23	
Johtamisen yleisarvosana henkilöstöbarometrissa	+10 %	4,43	4,43	4,43		ei mitattu	ei mitata
Sairasajan osuus kiinteästä työajasta	Ei	2,15 %	2,33 %	2,63 %	2,93 %	1,105 %	
1-3 päivän sairauspoissaolot (lkm/htv)	Ei	0,877	0,960	0,660	1,190	1,504	
Henkilöstölle suunnatut toteutuneet koulutuspäivät	Ei	1435	1769	1089	1115	1473	
Pääsuorituksen ulkopuolella käytetyt konsulttipäivät	< 24	92	21	45			ei mitata

VAIKUTTAVUUS VIRANOMAISTOIMINTAAN							
Asiakaspalaute		4	Ei toteutettu	4,25	4,14	3,73	2,75 (ei vertailukelpoinen lukuarvo)
PTHK:n antamat koulutuspäivät/P-tunnus		Ei	0,132	0,105	0,029	0,058	1,16

* = PTHK:n toimintaa kuvaavat mittaritiedot

** = HALTIKin toiminnan osalta soveltuvat mittaritiedot

xx = Kuvaa SM:n koko hallinnonalan työasemien tilannetta

x = Kuvaa Poliisin työasemien tilannetta

y = Kuvaa koko SM:n tietoliikenneverkon käytävyyttä

HALTIKin yhteiskunnallinen vaikuttavuus on välillistä vaikuttavuutta, joka ilmenee HALTIKin asiakasvirastojen toimintaa tukevien tietojärjestelmien ja niihin liittyvien palvelujen tuottamisena.

Taulukko 16. HALTIKin tuottamat tietojärjestelmät

Seurantakohte	Mittari	Tavoite	Toteutuminen 2008
HALTIKin tuottamat, viranomaisten yhteiskäytössä olevat, tietojärjestelmät	25 järjestelmää / 11 virastoa / 21000 käyttäjää	Järjestelmät tukevat asiakasvirastojen ydintoimintaa	Keskeiset järjestelmät ovat olleet asiakasvirastojen saatavilla. Tavoite on toteutunut.

Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallinen tehokkuus kuvataan samalla tavalla kuin vaikuttavuus eli raportoimalla viraston tulossopimuksessa 2008 sovittujen mittareiden toteutuminen.

Taulukko 17. Toiminnallinen tehokkuus

Seurantakohte	Mittari	Tavoite	Toteutuminen 2008
Tulossopimuksen luvun 6 aikataulujen pitävyys	Aikataulutetut tehtävät	Aikataulujen pitäminen	Tehtävät on toteutettu tai käynnistetty asetussa aikataulussa.

Virasto on kyennyt toteuttamaan tulossopimuksessa vuodelle 2008 sovitut tehtävät suunnitellun mukaisesti. Asia on todettu myös tulosohjaajan kanssa tulossopimuksen seurantakouksissa.

Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 18. Toiminnan taloudellisuus

Seurantakohde	Mittari	Tavoite	Toteutuminen 2008
Viraston talousarvion pitävyys	Talousarvion toteuman poikkeama arvioon verrattuna	Toteuman poikkeama on +/- 10 % arviosta	Vuoden talousarvion toteutuma on + 0,33 %.

HALTIKIn vuoden 2008 talousarvion toimintamenomomentin siirtyvä erä on 72 575 euroa eli toteutuma on + 0,33 %, joten virasto on siten saavuttanut sille vuodelle 2008 asetetun toiminnan taloudellisuutta koskevan tavoitteen. Vuoden 2008 talouden mittarina on viraston perustamiseen liittyneen SMTTK -hankkeen tuottama arvio siitä, miten HALTIKille osoitettu toimintamenomomentti toteutuu tilanteessa, jossa viraston toiminnasta ei ole vielä pitävää käsitystä.

Tuotokset ja laadunhallinta

Taulukko 19. HALTIKIn palveluiden saatavuus ja palvelukyky

Seurantakohde	Mittari	Tavoite	Toteutuminen 2008
Keskeisten palveluiden saatavuus	Patjan, HekoPassin, Schengen, Epi, EAI, SM-Core, ASDOn atk-palvelujen käytettävyys, sähköposti, julkaisujärjestelmä saatavuus ja vasteaika sekä asiointikortin keskitettyjen palvelujen käytettävyys	Palveluissa saavutetaan sovittu SLA - taso	SLA- tasoissa ei ole ollut merkittäviä poikkeamia. Tavoite on toteutunut pääosin. Mittareiden osalta toteutuma on esitetty liitteessä 1.
Palvelukyky*	Asiakastyytyväisyys	Nousua vuoden 2006/7 tasosta	2,75* Tavoite ei ole toteutunut.

* = asteikko 1 - 5. Mittarissa kysymyksenä on: "Miten tyytyväinen olette HALTIKIn toimintaan"

Viraston keskeisten palvelujen käytettävyys on ollut tavoitteen mukaista ja niiden SLA -tasot on pääosin saavutettu. Kansallisen Schengen järjestelmän tietokannan korruptoituminen kesäkuussa 2008 aiheutti 17,5 tunnin katkoksen kansallisen ja kansainvälisen järjestelmän tietojen vaihtoon. Muita merkittäviä poikkeamia ei ole tapahtunut.

HALTIK suoritti asiakastyytyväisyysmittauksen poiketen aiemmista mittauksista. Kysely ei ole suoraan verrattavissa PTHK:n vastaavaan vuosien 2006 ja 2007 kyselyyn. Vastaava luku PTHK:n asiakastyytyväisyysmittauksessa vuonna 2007 oli 3,73 (asiakkaiden kokonaistyytyväisyys PTHK:n palveluihin). Tältä osin palvelukykyä koskeva tavoite ei ole toteutunut. Viraston käynnistäminen on selkeästi vaikuttanut asiakkaiden kokemaan tyytyväisyyteen HALTIK:n toimintaan liittyen.

Maksullinen toiminta

Haltikilla ei ole raportoitavaa maksullista toimintaa

Yhteisrahoitteinen toiminta

Haltikilla ei ole raportoitavaa yhteisrahoitteista toimintaa

1.3.4 Poliisitoimi

Poliisille ilmoitettujen rikosten kokonaismäärässä ja poliisin tehtävämäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia aikaisempiin vuosiin verrattuna. Poliisi saavutti suurimman osan sille asetetuista toiminnallisista tavoitteista ja julkisten palvelujen laatubarometrin mukaan kansalaiset arvioivat poliisin onnistuneen tehtävissään vähintään yhtä hyvin kuin aikaisempina vuosina.

Poliisi lisäsi poikkihallinnollista yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien ennalta estämiseksi. Rikostorjunnan erityisenä kehittämiskohteena oli vuonna 2008 teknisen rikostutkinnan kehittäminen ja oikeusvarmuus. Vuodelta 2008 jäi avoimeksi noin 70 talousrikosjuttua ennakoitua vähemmän ja talousrikostorjunnan kokonaistuloksellisuus oli erittäin hyvä. Poliisi organisoi uudelleen lupaprosesseja poliisin hallintorakennemuutosten yhteydessä vuonna 2008.

Tieliikenteessä kuoli vuonna 2008 arviolta 350 henkilöä, mikä on 30 uhrina vähemmän kuin vuonna 2007. Poliisin vaikutus liikenneturvallisuuteen näkyi erityisesti automaattisen liikennevalvonnan tehostumisena vuoden 2008 aikana.

Poliisin ylijohdo ryhtyi vuoden 2008 lopulla poikkeuksellisiin toimiin työttömien poliisien työllistämiseksi ja varautumiseksi muutaman vuoden kuluttua näköpiirissä olevaan työvoimapulaan. Vuonna 2009 vakinaistetaan tai perustetaan noin 600 poliisivirkkaa. Tämä johtaa siihen, että poliisien kokonaismäärän arvioidaan vuonna 2009 nousevan noin 100:lla ja työttömien poliisien määrän putoavan noin 100:aan. Vuoden 2008 lopussa poliisimiesten määrä oli 7619.

Oikeusministeriön ja sisäasiainministeriön asettama toimikunta, jonka tehtävänä on valmistella ehdotus esitutkintalain, pakkokeinolain ja poliisilain kokonaisuudistukseksi, antaa ehdotuksensa 31.3.2009 mennessä. Uudistuksen yleisenä tavoitteena on selkeyttää

lukuisten osittaisuudistusten vuoksi vaikeaselkoiseksi muodostunutta lainsäädäntökokonaisuutta sekä uudistaa toimivaltuuksia siten, että toisaalta rikostorjunnan tehokkuusvaatimukset ja toisaalta perus- ja ihmisoikeudet otetaan tasapuolisesti huomioon.

Poliisin tietojärjestelmien kokonaisuudistuksen valmistelu päätettiin käynnistää uudestaan vuoden 2009 alusta. Vuosina 2009 - 2010 toteutetaan muun muassa ampuma-ase- ja turvallisuusalan valvontarekisteri sekä rahankeräysrekisteri. Uuden Schengen-tietojärjestelmän (SIS II) suunnittelua ja käyttöönottovalmisteluja jatketaan. Poliisin sähköistä asiointia laajennetaan tuomalla 20 uutta lupaa/ilmoitusta sähköisen vireillepanon piiriin. Verkkomaksaminen mahdollistetaan vireillepanon yhteydessä.

Poliisin hallintorakennemuutoksen ensimmäinen vaihe toteutui 1.1.2009 lukien, jolloin 90:stä kihlakunnan poliisilaitoksesta siirryttiin 24 poliisilaitosalueeseen. Hallituksen tekemän linjauksen mukaisesti rakennemuutoksen toisessa vaiheessa poliisi siirtyy vuoden 2010 alusta kaksiportaiseen hallintomalliin, jonka mukaan nykyisestä poliisin ylijohdosta ja poliisin lääninjohdoista koostuvan poliisin keskushallintoviranomaisen suorassa alaisuudessa ovat poliisilaitokset sekä keskusrikospoliisi, suojelupoliisi, liikkuva poliisi, Poliisiammattikorkeakoulu ja Poliisin tekniikkakeskus. Poliisin henkilöstötarpeesta on laadittu pitkän aikavälin suunnitelma.

Valvonta

Poliisi on lisännyt poikkihallinnollista yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien ennalta estämiseksi. Poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyönä tehtävällä varhaisella puuttumisella on vaikutettu nuorten päihteiden käyttöön rikosten ja järjestyshäiriöiden estämiseksi ennalta. Poliisilaitoksissa työskentelee tällä hetkellä yhteensä 55 sosiaalityöntekijää.

Automaattinen liikennevalvonta kattoi vuoden 2008 lopussa noin 3 000 tiekilometriä, jota pidetään tämän hetkisen arvion mukaan riittävänä määränä. Liikenneturvallisuuskeskukset toimivat suunnitellulla tavalla ja vuonna 2008 lähetettiin automaattisessa liikennevalvonnassa yli 190 000 seuraamusta, kun vastaava luku vuonna 2007 oli noin 90 000. Valvonta-aikana kameroiden ohittaneiden ajoneuvojen määrä oli noin 27 miljoonaa.

Nopeusvalvonnan puuttumisrajoja on tarkistettu tavoitteena alentaa automaattisessa liikennevalvonnassa sovellettavien nopeusrajojen ohella myös perinteisen nopeusvalvonnan puuttumisrajaa. Liikkuva poliisi käytti vuonna 2008 työajastaan noin 17 % raskaan liikenteen valvontaan. Poliisin, pelastuslaitosten ja tiehallinnon yhteistyötä vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnassa on edelleen lisätty. Poliisiajoneuvoihin asennettavat tarkkuusalkometrit pyritään hankkimaan suunnitelmien mukaisesti vuonna 2009.

Poliisi on osallistunut yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian toteuttamiseen uusimalla tältä osin poliisin operatiivisen toiminnan ohjeistusta sekä päivittämällä varautumissuunnitelmia.

Sisämaan ulkomaalaisvalvontaa on tehty osana peruspoliisitoimintaa sekä analyysiin perustuvana teemavalvontana.

Valvonnan tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen³ avulla.

Taulukko 20. Valvonnan tuloksellisuus

	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Valvonta - tuottavuus				
Tuottavuus (yjt-tehtävät/henkilötyövuodet)	321,4	361,4	330,9	346,7
Valvonta – taloudellisuus				
Toimintamääräraha, 1 000 euroa	192 664	176 603	197 276	178 530
Henkilötyövuodet	3 338	3 044	3 342	3 050
Valvonnan kustannukset, 1 000 euroa	231 436	213 605	239 620	219 876
Taloudellisuus (kustannukset/yjt-tehtävät), euroa	215,7	194,2	216,7	207,9
Valvonta – palvelukyky ja laatu				
Onnistuminen kotiväkivaltaan puuttumisessa, arvosana 4-10 ⁴	7,60	7,60	7,60	7,68
Onnistuminen liikennevalvonnassa, arvosana 4-10	7,67	7,68	7,67	7,77
Poliisin partiointi, arvosana 4-10	7,47	7,41	7,47	7,44
Valvonta - suoritteet				
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden (yjt) tehtävämäärä, kpl	1 072 748	1 100 067	1 106 000	1 057 637

Yleistä järjestystä ja turvallisuutta ylläpitävän poliisin valvontatoiminnan tuottavuus laski hieman vuoden 2007 tasosta, mutta oli vuodelle 2008 asetettua tavoitetta parempi. Valvonnan taloudellisuus parantui vuodelle 2008 asetettuun tavoitteeseen nähden. Käytettävissä olevien henkilötyövuosien määrä säilyi vuoden 2007 tasolla, mutta jäi merkittävästi vuodelle 2008 arvioitua määrää pienemmäksi.

Julkisten palvelujen laatubarometrin mukaan kansalaiset arvioivat poliisin onnistuneen kotiväkivaltaan puuttumisessa, liikennevalvonnassa ja poliisin näkyvyyttä lisäävässä partioinnissa aikaisempaa paremmin.

³ Tietolähde: Poliisin tulostietojärjestelmä Polstat

⁴ Kansalaisten arviointi perustuu julkisten palvelujen laatubarometrin tietoihin. Barometri on valtiovarainministeriön toteuttama vuodesta 2003 lähtien.

Hälytystoiminta

Poliisin hälytystehtävien suorittamisessa on huomioitu ennalta estävän toiminnan vaatimukset ja mahdolliset rikostorjunnan tarpeet. Poliisin ja hätäkeskuslaitoksen yhteistyönä on kehitetty toimintatapoja, joilla voidaan vähentää hälytysviiveitä. Hälytystehtävien antoon ja suorittamiseen liittyviä käsitteitä ja termejä on yhtenäistetty. Suunnitelmat hätäkeskusjärjestelmän etäkäyttöön poliisissa ovat edenneet aikataulussa.

Poliisin valvonta- ja hälytystoiminnan palvelutaso säilyi katuturvallisuus- ja liikenneturvallisuusindekseillä mitattuna hyvänä, mutta alueellisesti yleisen turvallisuuden taso vaihtelee.

Hälytystoiminnan tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen⁵ avulla.

Taulukko 21. Hälytystoiminnan tuloksellisuus

	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Hälytystoiminta - tuottavuus				
Tuottavuus (hälytystehtävät/henkilötyövuodet)	1192,6	1074,7	1197,0	1005,3
Hälytystoiminta – taloudellisuus				
Toimintamääräraha, 1 000 euroa	51 917	59 353	55 803	58 456
Henkilötyövuodet	900	1 024	919	1 052
Hälytystoiminnan kustannukset, 1 000 euroa	60 768	68 370	68 129	72 052
Taloudellisuus (kustannukset/hälytystehtävät A+B), euroa	68,6	75,6	75,5	82,5
Toiminnan laatu ja palvelukyky				
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, min	13,7	12,9	12,0	12,3
Toimintavalmiusaika A- ja B -luokan tehtävissä, min	23,4	22,9	21,0	22,2
Onnistuminen kiireellisissä hälytystehtävissä, arvosana 4-10	7,68	7,64	7,68	7,65
Hälytystoiminta - suoritteet				
Hälytystehtävien määrä, kpl, enintään	1 072 748	1 100 067	1 100 000	1 057 632
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät, lkm	17 648	18 548	17 000	18 947
A ja B hälytystehtävien määrä, kpl	885 381	904 528	902 000	873 196
A, B ja C hälytystehtävien määrä, kpl	1 072 493	1 099 650	1 103 900	1 057 363

Poliisin hälytystoiminnan tuottavuus laski vuodesta 2007 johtuen hälytystehtävien kokonaismäärän vähenemisestä sekä käytettävissä olevien henkilötyövuosien lievästä lisäyksestä. Hälytystoiminnan kustannukset lisääntyivät hieman vuodesta 2007.

⁵ Tietolähde: Poliisin tulostietojärjestelmä Polstat

Valtakunnallisesti keskimääräinen toimintavalmiusaika A -kiireellisyysluokan hälytystehtävissä parantui vuodesta 2007 ja jäi ainoastaan vähän asetetusta 12 minuutin keskimääräisajasta. Etelä-Suomessa, Helsingissä ja Oulun läänissä keskimääräinen toimintavalmiusaika oli alle 12 minuuttia, Länsi-Suomessa 12,0 minuuttia, Itä-Suomessa 14,3 minuuttia ja Lapissa 17,6 minuuttia.

Keskimääräinen toimintavalmiusaika myös A- ja B- kiireellisyysluokan hälytystehtävissä parantui vuodesta 2007, mutta jäi edelleen hieman yli minuutin asetetusta 21 minuutin keskimääräisajasta. Etelä-Suomessa keskimääräinen toimintavalmiusaika oli alle 21 minuuttia, Itä-Suomessa ja Lapissa alle 22 minuuttia, Länsi-Suomessa ja Oulun läänissä alle 23 minuuttia ja Helsingissä alle 24 minuuttia.

Hälytystehtävien kokonaismäärä vähentyi hieman vuodesta 2007. Kotihälytysten määrä väheni vuonna 2008 noin 86 000:een, kun vastaava luku vuonna 2007 oli lähes 90 000. Sen sijaan perheväkivaltaan liittyvien kotihälytysten määrä nousi lähes 19 000:een, mikä on noin 400 tapausta enemmän kuin vuonna 2007. Vuoden 2008 talousarviossa tavoitteeksi asetettu perheväkivaltaan liittyvien hälytystehtävien enimmäismäärä 17 000 ylitettiin 15 %:lla. Perheväkivaltatapausten ilmitulo on lisääntynyt erityisesti poliisiin ja sosiaaliviranomaisten välisen ennalta ehkäisevän yhteistyön johdosta.

Kansalaisarvioinnin⁶ perusteella poliisiin onnistuminen kiireellisten hälytystehtävien hoitamisessa parani hieman vuodesta 2007, mutta jäi hieman vuodelle 2008 asetetun tavoitteen alapuolelle.

Rikostorjunta

Rikostorjunnan erityisenä kehittämiskohteena oli vuonna 2008 teknisen rikostutkinnan kehittäminen ja oikeusvarmuus. Poliisin teknisen rikostutkinnan kehittämisessä merkittävänä toimenpiteenä on korostettu kattavaa rikospaikoilla käyntiä. Rikostorjunnassa on sovellettu tietojohdoista poliisitoimintaa ja etenkin juttujen sarjoittamisessa hyödynnetään entistä paremmin tietojen analysointia. Vaativista rikoskokonaisuuksista on laadittu tutkintasuunnitelmat ja syyttäjät on kytketty mukaan jo tutkinnan alkuvaiheessa.

Poliisin ennalta estävän toiminnan seurauksena henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten ilmitulo lisääntyi vuonna 2008, vaikka tilastoitujen rikosten määrä ei tältä osin lisääntynyt.

Talousrikostorjunnan kokonaistuloksellisuus oli erittäin hyvä ja takaisin saatu rikoshyöty talousrikoksissa oli nettomäärältään lähes 60 miljoonaa euroa, kun vastaava summa vuonna 2007 oli 39,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2008 päätettiin 1555 talousrikosjuttua kun tavoitteeksi oli asetettu 1900 juttua. Päätettyjen juttujen lukumäärän lasku 199:llä vuodesta 2007 johtuu osittain muun muassa vaativasta Wincapita -jutusta, jonka tutkinta sitoo lukuisia tutkijoita ja tutkinnanjohtajia. Vuodelta 2008 jäi avoimeksi noin 70 talousrikosjuttua vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin.

---

⁶ Julkisten palvelujen laatubarometri 2008, valtiovarainministeriö.

Omaisuusrikostorjunnan tulokset ovat kokonaisuudessaan olleet viime vuosina hyviä, mutta vuodelle 2008 asetettua 41,2 %:n selvitystasoa ei saavutettu. Omaisuuteen kohdistuvia rikoksia on vuosittain yli 250 000, joka on lähes 83 % kaikkien rikoslakirikosten kokonaismäärästä (pl. liikenne rikokset). Poliisin onnistuminen omaisuusrikosten torjunnassa on ensiarvoisen tärkeää myös kansalaisten palveluodotusten toteutumisen kannalta.

Poliisin paljastamien huumausainerikosten kokonaismäärässä ei tapahtunut juurikaan muutosta vuoteen 2007 verrattuna. Poliisin, tullin ja Rajavartiolaitoksen tehokkaalla analyysiyhteistyöllä on rajoitettu huumausaineiden tarjontaa paljastamalla samalla muuta vakavaa järjestäytyneitä rikollisuutta. Viranomaisten yhteistoiminnalla, kansainvälisillä yhteisillä tutkintaryhmillä ja kohdevalintamenettelyllä on pystytty estämään tehokkaasti ammattimaisen huumausainerikollisuuden leviämistä.

Rikostorjunnan tuloksellisuutta arvioidaan seuraavan taulukon tunnuslukujen⁷ avulla.

Taulukko 22. Rikostorjunnan tuloksellisuus

	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Rikostorjunta - tuottavuus				
Tuottavuus (kaikki selvitetty rikokset/henkilötyövuodet)	143,0	153,3	141,6	166,4
Rikostorjunta – taloudellisuus				
Toimintamenoääräraha, 1 000 euroa	235 477	237 707	244 728	252 737
Henkilötyövuodet	4 079	4 101	4 083	4 113
Rikostorjunnan kustannukset, 1 000 euroa	302 128	304 394	298 798	309 268
Taloudellisuus (kustannukset/kaikki selvitetty rikokset), euroa	518,0	484,2	517,0	451,8
Rikostorjunta – palvelukyky ja laatu				
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenne rikokset), prosenttia, vähintään	49,1	49,5	50,0	49,3
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikenne rikokset), keskiarvo, vrk	91,0	80,0	90,0	79,0
Omaisuusrikosten selvitystaso, prosenttia, vähintään	38,3	38,5	41,2	37,8
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, prosenttia, vähintään	79,6	75,7	83,0	78,5
Päätettyjen talousrikosten tutkinta-aika, keskiarvo, vrk, enintään	307	297	270	309
Onnistuminen väkivaltarikosten selvittämisessä/paljastamisessa, arvosana (1-10)	7,54	7,54	7,54	7,54
Onnistuminen huumausainerikosten selvittämisessä/paljastamisessa, arvosana (1-10)	7,47	7,47	7,47	7,53
Onnistuminen asuntomurtojen selvittämisessä, arvosana (1-10)	7,28	7,28	7,28	7,37
Onnistuminen autovarkauksien selvittämisessä, arvosana (1-10)	7,03	7,03	7,03	7,14
Rikostorjunta - suoritteet				

⁷ Tietolähde: Poliisin tulostietojärjestelmä Polstat

Kaikki selvitetty rikokset, määrä	583 236	628 592	578 000	684 598
Selvitetyt rikoslakirikokset, määrä	348 076	372 732	350 000	355 451
Takaisin saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	29,3	39,7	40,0	59,1
Päätettyjen talousrikosten määrä	1 802	1 674	1 900	1 555
Avoimena olevien talousrikosten määrä	1 806	1 679	1 700	1 627
Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä	33 693	37 603	34 000	37 704
Poliisin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset, määrä	658	882	780	790

Rikostorjunnan tuottavuus parani vuodesta 2007 yli 8 % ja yli 17 % vuodelle 2008 asetettuun tavoitteeseen nähden. Rikostorjunnan taloudellisuus parani, vaikka rikostorjunnan kokonaiskustannukset lisääntyivät hieman vuoden 2007 tasosta.

Rikoslakirikosten selvitystaso pysyi lähes samana kuin vuonna 2007, mutta omaisuusrikosten selvitystaso laski hieman ja jäi alle 38 %:n. Sen sijaan henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten selvitystaso parani merkittävästi. Rikoslakirikosten tutkinta-aika parani myös ja oli huomattavasti vuodelle 2008 asetettua tavoitetta parempi.

Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä pieneni hieman vuodesta 2007, mutta oli kuitenkin merkittävästi enemmän vuodelle 2008 arvioitua määrää suurempi. Poliisin tietoon tulleiden törkeiden huumausainerikosten määrä sen sijaan laski merkittävästi vuodesta 2007.

Kansalaisarvioinnin⁸ perusteella poliisin onnistuminen väkivaltarikosten, huumorikosten, asuntomurtojen ja autovarkauksien selvittämisessä parani vuodesta 2007.

Lupapalvelut

Poliisi organisoi uudelleen lupaprosessejaan ja lupapalvelujen tarjontaa poliisin hallintorakenneuudistuksen yhteydessä vuonna 2008. Prosessityötä jatketaan vuonna 2009 ja poliisin lupapalveluprosessit uudistetaan kokonaisuudessaan. Tavoitteena on, että lupapäätökset ovat yhdenmukaisia ja päätökset annetaan kohtuullisessa ajassa.

Biometrisen passin sekä henkilökortin käyttöönoton valmistelut jatkuivat vuonna 2008 ja käyttöönotto tapahtuu vuonna 2009.

Poliisin palvelujen sähköinen ajanvarausjärjestelmä otettiin käyttöön kaikissa poliisilaitoksissa vuonna 2008.

Vuonna 2009 poliisi laajentaa sähköisten lomakkeiden käyttöä ja syventää ajanvarauksen hyödyntämistä palvelujen tarjoamisessa yhteispalvelussa sekä ottamalla käyttöön valtakunnallisen lupaneuvontapuhelimen. Poliisi ottaa käyttöönsä kannettavat lupapalvelusalkut, jotka tukevat palvelujen tarjoamista yhteispalvelun avulla. Poliisin palveluja on saatavilla joustavasti yhteispalvelupisteissä.

⁸ Julkisten palvelujen laatubarometri 2008, valtiovarainministeriö.

Lupapalvelujen tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen⁹ avulla.

Taulukko 23. Lupapalvelujen tuloksellisuus

	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Lupapalvelut – tuottavuus				
Tuottavuus (poliisin myöntämät luvat/henkilötyövuodet)	1415,3	1252,2	1309,9	1414,2
Lupapalvelujen tuottotavoite, milj. euroa	40,1	35,9	35,5	40,3
Lupapalvelut – taloudellisuus				
Henkilötyövuodet	772,2	787,7	739	775
Lupapalvelujen kustannukset, 1 000 euroa	36 800	33 860	35 500	34 420
Taloudellisuus (kustannukset/polliisin myöntämät luvat), euroa	33,7	34,3	36,7	31,4
Lupapalvelujen kustannusvastaavuus, prosenttia	109	106	100	117
Lupapalvelut – palvelukyky ja laatu				
Onnistuminen lupapalveluissa, arvosana 4-10	8,24	8,20	8,24	8,15
Lupapalvelut – suoritteet				
Polliisin myöntämät luvat yhteensä, kpl	1 092 928	986 352	968 000	1 096 010
Passit	515 778	374 375	450 000	433 522
Henkilökortit	39 886	51 234	40 000	71 404
Ajoluvat	325 678	336 835	275 000	357 091
Aseluvat	82 047	85 409	70 000	82 629
Ulkomaalaisluvat	45 079	51 894	48 000	60 140
Muut luvat	84 460	86 605	85 000	91 224

Polliisin lupapalvelujen tuottavuusluku nousi lähes 13 % vuodesta 2007 ja myös taloudellisuus pysyi hyvänä. Lupapalvelujen tuottotavoite ylitettiin lähes 14 %:lla. Maksullisista lupapalveluista saatujen tuottojen kertymä ylitti lupapalveluista aiheutuneet kustannukset.

Polliisin myöntämien lupien kokonaismäärä nousi yli 11 % vuodesta 2007. Passeja myönnettiin vajaa 16 % enemmän kuin vuonna 2007 ja mutta hieman alle 4 % vuodelle 2008 arvioitua määrää vähemmän. Henkilökorttien kysyntä sitä vastoin kasvoi lähes 40 %. Aselupien määrä laski hieman yli 3 % vuodesta 2007, mutta oli kuitenkin 18 % vuodelle 2008 arvioitua enemmän. Ulkomaalaislupien määrä kasvoi lähes 16 % vuodesta 2007 ja yli neljänneksen vuodelle 2008 arvioitua enemmän.

⁹ Tietolähde: Polliisin tulostietojärjestelmä Polstat

Julkisten palvelujen laatubarometrin¹⁰ mukaan poliisin onnistuminen lupapalvelujen hoitamisessa heikkeni hieman edellisestä vuodesta.

Poliisikoulutus

Poliisikoulutuksen tavoitteena on vastata poliisin henkilöstötarpeeseen ja edistää valmistuneiden poliisien sijoittumista poliisivirkoihin. Poliisikoulutukseen otettavan henkilöstön määrää on pyritty suhteuttamaan ennakoitavissa olevan henkilöstön poistuman, henkilöstörakenteen muutoksen ja tuottavuusohjelman mukaisesti.

Poliisin peruskoulutuksen aloituspaikkamääräksi vuodelle 2008 vahvistettiin 312 paikkaa, mutta koulutuksen aloitti 218 oppilasta, mikä on yli 32 % vähemmän kuin vuonna 2007.

Poliisikoulutuksen tuloksellisuutta arvioidaan seuraavassa taulukossa esitettyjen tunnuslukujen¹¹ avulla.

Taulukko 24. Poliisikoulutuksen tuloksellisuus

	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Poliisikoulutus – tuottavuus				
Tuottavuus (poliisiksi valmistuvien määrä/henkilötyövuodet)	1,42	1,63	2,31	2,16
Kokonaistyövuodet/poliiisiksi valmistuvien määrä	0,70	0,61	0,43	0,46
Poliisikoulutus – taloudellisuus				
Poliisikoulutuksen kokonaiskustannukset, 1 000 euroa	23 993	24 881	25 000	26 786
Henkilötyövuodet	246	228	218	219
Perustutkintokoulutuksen koulutuspäivän hinta, enintään, euroa	111	148	135	167
Poliisipääallystötutkinnon koulutuspäivän hinta, enintään, euroa	225	218	320	270
Poliisikoulutus – palvelukyky ja laatu				
Poliisioppilaitosten henkilömäärä	235	220	218	234
Poliisin perustutkintokoulutuksen läpäisyprosentti	96,9	98,4	97,5	95,2
Poliisikoulutus - suoritteet				
Perustutkintokoulutukseen hakijoiden määrä, hlöä	1 769	1 322	1600	947
Perustutkintokoulutuksen aloittaneiden määrä, hlöä	398	321	312	218
Perustutkintokoulutuksesta valmistuvien määrä, hlöä	350	372	504	472

¹⁰ Julkisten palvelujen laatubarometri 2008, valtiovarainministeriö.

¹¹ Tietolähde: Poliisin tulostietojärjestelmä Polstat

Poliisikoulutuksen tuottavuus kasvoi merkittävästi vuodesta 2007 johtuen pääosin perustutkintokoulutuksesta valmistuneiden määrän lisääntymisestä. Poliisikoulutuksen kokonaiskustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta noin 8 %.

Poliisin perustutkintokoulutuksen haki 947 henkilöä, mikä on yli 40 % vuodelle 2008 asetettua tavoitetta pienempi. Poliisiksi valmistui 472 henkilöä vuonna 2008, mikä on lähes 27 % enemmän kuin vuonna 2007.

Poliisin perustutkintokoulutuksen läpäisyprosentti ei vuonna 2008 ollut aivan yhtä hyvä kuin vuonna 2007 ja jäi hieman vuodelle 2008 asetetusta tavoitteesta.

Maksullinen toiminta

Taulukko 25. Poliisin nettobudjetoitujen lupapalvelujen kustannusvastaavuus

Lupatuottojen kustannusvastaavuus (1000 euroa)	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Tuotot	40 085	35 897	35 500	40 346
Erilliskustannukset	33 412	30 767	32 000	31 539
Käyttäjäämä	6 672	5 130	3 500	8 807
Yhteiskustannukset	3 380	3 093	3 500	2 881
Kustannukset yht.	36 792	33 860	35 500	34 420
Yli-/alijäämä	3 293	2 037	-	5 926
Kustannusvastaavuus %	109 %	106 %	100 %	117 %

Yksittäisistä yksiköistä suurin vaikutus lupapalvelujen yhdisteltyyn kustannusvastaavuuteen on lupapalveluvolyymiltaan suurimpien yksiköiden eli Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen läänin paikallispoliisilla.

Taulukko 26. Muiden julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus

Muiden julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (1000 euroa)	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Tuotot	2 205	2 550	1 200	2 681
Erilliskustannukset	1 673	2 089	1 000	2 204
Käyttäjäämä	533	461	200	477
Yhteiskustannukset	381	394	200	399
Kustannukset yht.	2 054	2 483	1 200	2 603
Yli-/alijäämä	152	67	-	78
Kustannusvastaavuus %	107 %	103 %	100 %	103 %

Taulukko 27. Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (1000 euroa)	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Tuotot	1 672	1 660	1 000	1 855
Erilliskustannukset	1 236	1 002	850	1 327
Käyttäjäämä	435	658	150	528
Yhteiskustannukset	345	529	150	788
Kustannukset yht.	1 582	1 531	1 000	2 115
Yli-/alijäämä	90	129	-	- 260
Kustannusvastaavuus %	106 %	108 %	100 %	88 %

Poliisitoimen maksullisen toiminnan yhteenvedotaulukko on kohdan 5.2. liitteenä 1 b

Yhteisrahoitteinen toiminta

Poliisitoimessa yhteisrahoitteista toimintaa oli vuonna 2008 Etelä-Suomen lääninhallituksella, Länsi-Suomen lääninhallituksella, keskusrikospoliisilla, poliisiammattikorkeakoululla ja suojelupoliisilla. Yhteisrahoitteiseen toimintaan sisältyy lähinnä erilaisia tutkimus- ja yhteistoimintahankkeita.

Taulukko 28. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus (1000 euroa)	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Tuotot	1 003	687	1 500	1 247
Erilliskustannukset	973	611	1 300	1 017
Käyttäjäämä	30	76	200	230
Yhteiskustannukset	53	77	200	108
Kustannukset yht.	1 026	688	1 500	1 125
Yli-/alijäämä	-23	-1	-	122
Kustannusvastaavuus %	98 %	100 %	100 %	111 %

Poliisitoimen yhteisrahoitteisen toiminnan yhteenvedotaulukko on kohdan 5.2. liitteenä 2c.

1.3.5 Rajavartiolaitos

Rajavalvonnan tulosalueella tehokkuuden tavoitetasot ylitettiin. Tuottavuus laski hieman ja taloudellisuus säilyi ennallaan edellisestä vuodesta. Partiointia ja kiinteää valvontaa suoritettiin enemmän kuin edellisenä vuonna. Laadunhallinnan tavoitetta ei saavutettu. Tavoitteesta jääminen johtui rajatapahtumien estämisen ja selvitystason heikkenemisestä.

Rajatarkastuksen tulosalueella tehokkuuden tavoitetasoa ei saavutettu. Tuottavuus ja taloudellisuus heikkenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Rajatarkastusten määrä väheni 16,4 miljoonasta 11,7 miljoonaan tarkastukseen ja tulosalueelle kohdennettiin 158 henkilötyövuotta edellistä vuotta vähemmän. Rajatarkastuksen laadunhallinnan tavoitetaso ylitettiin, paranemisen syynä on oikeusturvan myönteinen kehitys.

Meripelastustilanteissa voimavaroja käytettiin hätätilanteiden edellyttämä määrä. Meripelastustoimen suorituskykyä ylläpidettiin tavoitteiden mukaisesti ja apua kyettiin osoittamaan nopeasti kaikissa hätätilanteissa. Meri- ja muun pelastustoiminnan tuloksellisuus säilyi edellisen vuoden tasolla ja toiminnalliselle tuloksellisuudelle asetetut tavoitteet ylitettiin.

Sotilaallisen maanpuolustuksen tulosalueella tehokkuudelle asetettua tavoitetta ei saavutettu. Laadunhallinnalle asetettua tavoitetasoa ei saavutettu vaikkakin laadunhallinta parani edelliseen vuoteen verrattuna neljä %-yksikköä.

Rajavalvonta

Taulukko 29. Toiminnan tuottavuus

Tulosmittarit	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Tuottavuus (valvonnan kattavuus/htv ind)	109	110	116	110	113

Tuottavuuden tavoitetaso saavutettiin, mutta tuottavuus heikkeni 3 %-yksikköä edellisestä vuodesta. Vuonna 2008 partioitiin ja suoritettiin kiinteää valvontaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Tulosalueelle kohdentui noin 100 henkilötyövuotta enemmän kuin edellisenä vuonna.

Taulukko 30. Toiminnan taloudellisuus

Tulosmittarit	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Taloudellisuus (milj.€/valv. kattavuus ind)	107	109	107	100	107

Taloudellisuuden tavoitetaso saavutettiin ja taloudellisuus säilyi ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2008 partioitiin ja suoritettiin kiinteää valvontaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Tulosalueen kassamenot kasvoivat 11 milj. euroa.

Taulukko 31. Suoritteiden määrät

Perustiedot	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Partiointi (tuntia)	384 000	355 000	328 000	360 000	336 000
- josta itärajalalla	304 000	273 000	246 000	275 000	248 000
Kiinteää valvonta (tuntia)	895 000	882 000	841 000	870 000	885 000
Tarkastukset (kpl)	95 000	96 000	98 000	100 000	97 000
Havaittu rajatapahtuma (kpl) 1)	128	93	79	96	60
Havaitut rikkomukset (kpl) 2)	2 056	2 158	2 106	2 500	1952
Toimintamenot (milj.€)	106	101	103	111	114
Henkilötyövuodet (htv)	1 631	1 555	1 436	1 566	1531

1) Henkilön, ilma-aluksen tai aluksen luvaton rajanylitys tai muu rajatapahtuma

2) Valtioraja-, rajavyyhyke, metsästys-, kalastus-, vene- ja maastoliikenne- jne. rikkomukset ja rikokset.

Partiointin määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Partiointin kokonaismäärässä sekä partiointissa itärajalalla jäätin kuitenkin alle tavoitetason. Syynä partiointin vähenemiseen rajavartiostoissa oli henkilöstön komennukset tukemaan Helsingin ja Kaakkois-Suomen rajanylityspaikkojen rajatarkastuksia.

Kiinteän valvonnan tavoitetasoa ei saavutettu, mutta kiinteän valvonnan kokonaismäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna hieman.

Rajavalvontaan liittyvien tarkastusten tavoite (100 000) lähes saavutettiin. Tarkastusten määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna. Tarkastukset kohdentuivat pääosin ulkomalaisvalvontaan sekä vene-, maasto- ja tieliikennesäännösten ja kalastuksen ja metsästyksen valvontaan.

Rajatapahtumia havaittiin 60 kappaletta. Luvattomista rajanylityksistä estettiin 79 % ja paljastettiin 95 %. Rajavartiolaitoksen tutkintavastuulle tulleista rajatapahtumista kyettiin selvittämään syyllisyys katsausjakson loppuun mennessä 85 % tutkituista tapauksista. Selvitystaso laski edelliseen vuoteen verrattuna. Rajatapahtumat selvitettiin jatkotoimpiteistä päättämisen edellyttämällä tavalla pääosin alle kolmen vuorokauden kuluessa havainnosta.

Suomenlahdella, Pohjanlahdella ja Pohjoisella Itämerellä havaittiin vuonna 2008 yhteensä 110 öljypäästöä, joista 96 Suomen talousvyöhykkeellä. Merkittävä muutos edellisiin

vuosiin verrattuna oli erityisesti yksityishenkilöiden tekemien öljypäästöhavaintojen kuusinkertaistuminen.

Rajavartiolaitoksen ilma-alukset havaitsivat merellisen ympäristövalvonnan yhteydessä päästöistä 55. Näistä valvontalentokoneella havaittiin 35 ja helikopterilla 20. Ilma-alusten tekemät havainnot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna, sillä vuonna 2007 Rajavartiolaitoksen ilma-alukset havaitsivat 76 päästöä.

Vaikka valvontalentokoneella havaittujen päästöjen lukumäärä laski edellisiin vuosiin verrattuna, päästöjen yhteenlaskettu tilavuus kuitenkin kasvoi. Vuonna 2008 kaikkien päästöjen tilavuudeksi arvioitiin vähintään 6 m³, kun se vuonna 2007 oli 3,8 m³. Kasvua selittää helmikuussa 2008 Viron puolella havaittu yli 3 m³:n yksittäinen öljypäästö. Suurin osa havaituista päästöistä oli kuitenkin pieniä. Valvontalentokoneella havaituista öljypäästöistä 89 % oli tilavuudeltaan alle 100 litraa ja päästöistä alle 10 litraa oli 63 %.

Edellisvuoden tapaan muiden kuin Rajavartiolaitoksen ilma-alusten havaitsemat päästöt olivat lähinnä satamien tai rannikon läheisyydessä. Lentovalvonnassa suurin osa päästöistä keskittyi Suomenlahden itä-länsisuunnassa kulkeville laivareiteille. Suomen tekemistä havainnoista 17 oli Viron talousvyöhykkeen puolella. Viron valvontalentokone puolestaan havaitsi kuusi öljypäästöä Suomen puolella.

Myös satelliittikuvilta havaitut öljypäästöt olivat lähinnä Suomenlahdella. Vuonna 2008 Suomen alueelta saatiin 235 satelliittikuvaa, joista valtaosa saatiin Euroopan Meriturvalisuusviraston (EMSA) tarjoamina. Yksi öljypäästövalvonnassa käytettävä satelliittikuva kattaa kerrallaan jopa 400km x 400 km alueen. Satelliittikuvilta havaittiin pohjoisella Itämerellä 124 mahdollista öljypäästöä, joista 21 voitiin varmentaa öljyksi. Suomen alueella satelliittikuvilta havaittiin 28 mahdollista öljypäästöä, joista yhdeksän varmennettiin öljyksi.

Rajavartiolaitos teki hallinnollisen tutkinnan alusten laittomiin öljypäästöihin liittyen kahdeksassa tapauksessa ja määräsi yhden 17 112 euron suuruisen hallinnollisen öljypäästömaksun. Kahdessa tapauksessa maksu jätettiin määräämättä päästöjen vähäisyyden vuoksi ja viiden tapauksen osalta tutkinta oli vielä vuodenvaihteessa kesken. Edellä mainituista kahdeksasta päästöistä kaksi tapahtui Suomen talousvyöhykkeellä, yksi aluemerellä, kaksi saaristossa ja kolme satamassa. Tehostuneen valvonnan ansiosta suurten alusöljypäästöjen määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna ja tietoisuuden lisääntymisen myötä alusöljypäästöjä koskevien ilmoitusten ja havaintojen lukumäärä kasvoi 38 % vuodesta 2007.

Helsingin käräjäoikeuden merioikeudessa käsiteltiin kahta valitusta Rajavartiolaitoksen vuonna 2007 ja 2008 määräämistä öljypäästömaksusta. Merioikeus hylkäsi molemmat valitukset ja pysytti Rajavartiolaitoksen maksupäätökset. Merioikeuden ratkaisuihin toinen jäi lainvoimaiseksi ja toisen osalta asian käsittely jatkuu Helsingin hovioikeudessa.

Taulukko 32. Palvelukyky ja suoritteiden laatu

Tulosmittarit	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Laadunhallinta (ind)	146	157	153	157	136
Rajatilannekuva (tasoluokitus 0-10)	8,2	8,3	8,3	8,0	8,4
Rajatapahtumien estäminen (%)	89 %	95 %	89 %	97 %	79 %
Rajatapahtumien paljastaminen (%)	68 %	81 %	81 %	80 %	95 %
Rajatapahtumien selvitysaika (pv)	4,2	3,3	3,3	3,4	3,0
Rajatapahtumien selvitystaso (%)	100 %	97 %	98 %	95 %	85 %
Rajatapahtumien käsittely (%)	100 %	98 %	98 %	100 %	98 %

Laadunhallinnan tavoitetta ei saavutettu ja laadunhallinta heikkeni edellisestä vuodesta 17 %-yksikköä. Laadunhallinnan lasku johtui rajatapahtumien estämisen ja selvitystason heikkene- misestä.

Rajatarkastukset

Taulukko 33. Toiminnan tuottavuus

Tulosmittarit	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Tuottavuus (painotetut suoritteet/htv ind)	92	95	94	95	83

Tuottavuuden tulostavoitetta ei saavutettu ja se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 11 %-yksikköä. Rajatarkastusten määrä väheni 16,4 miljoonasta 11,7 miljoonaan tarkastukseen. Tu- losalueelle kohdennettiin 158 henkilötyövuotta edellistä vuotta vähemmän.

Taulukko 34. Toiminnan taloudellisuus

Tulosmittarit	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Taloudellisuus (milj.€/pain. suorit- teet ind)	90	94	87	87	78

Taloudellisuuden tulostavoitetta ei saavutettu ja se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 9 %-yksikköä. Tulosalueen kassamenot pienivät 7 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 35. Suoritteiden määrät

Perustiedot	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Rajatarkastukset ulkorajalla (milj.hlöä)	15,5	16,1	16,4	16,0	11,7
- josta viisumivelvollisten määrä (milj.hlöä)	4,4	4,8	5,5	4,3	6,0
Havaitut rikkomukset (kpl) 1)	3 518	3 258	4 558	4 635	2 629
Toimintamenot (milj.€)	85	85	94	93	87
Henkilötyövuodet (htv)	1 311	1 313	1 343	1 302	1167

1) Rajatarkastusten yhteydessä havaitut rikos-, ulkomaalais- ja tieliikennelain rikkomukset ja rikokset.

Rajavartiolaitoksen valvontavastuulla olevilla EU:n ulkorajan rajanylityspaikoilla liikenne oli yhteensä 11,7 miljoonaa (16,4/2007) henkilöä, missä on laskua edellisvuoteen noin 28,5 %. Lasku johtuu käytännössä Viron laivaliikenteen muuttumisesta sisärajaliikenteeksi joulukuussa 2007 ja lentoliikenteen pienestä notkahduksesta vuonna 2008. Viisumivelvollisten määrä oli 6,0 miljoonaa henkilöä (5,5/2007), missä on lisäystä edellisvuoteen noin 10 %. Rajatarkastukset kyettiin tekemään kattavasti (99,9 %).

Rajanylitysliikenne Suomen ja Venäjän rajalla kasvoi. Venäjän rajan ylitti 7,7 (7,2/2007) miljoonaa henkilöä, joista viisumivelvollisia oli 6,0 miljoonaa henkilöä (78 %).

Lentoasemien ulkorajaliikenne laski 3,9 miljoonaan (4,2/2007) rajanylitykseen eli laskua oli n 8,6 %. Viisumivelvollisia liikenteessä oli noin 257 500 (216 000/2007); lasku oli 19,3 %. Liikenteen laskun pääsyynä oli 28.3.2008 tapahtunut Schengen-alueen laajeneminen sekä toissijaisena syynä talouskriisin vuoksi vähentynyt lentomatkustus.

Rajatarkastukset palautettiin tilapäisesti sisärajoille ETYJ-huippukokouksen vuoksi 24.11. – 5.12.2008.

Uusien Schengen-jäsenmaiden ansiosta vähentyneen ulkorajaliikenteen vuoksi myös rajatarkastusten toimintamenot ja henkilötyövuodet vähenivät.

Matkustajien keskimääräiset odotusajat kyettiin säilyttämään maarajoilla ja lentoasemilla tavoiteaikojen mukaisina, vaikka liikennemäärät kasvoivat. Sujuvan rajanylitysliikenteen tavoite ei itärajalla kaikilta osin toteutunut, vaan Kaakkois-Suomen rajanylityspaikat ruuhkaantuivat raskaan liikenteen osalta. Pisimmillään rekkaliikenteen jonot olivat Vaalimaalla yli 60 kilometriä. Suomessa jouduttiin monen hallinnonalan ja viranomaisen välisiin erityisjärjestelyihin liikenneturvallisuuden ja rajanylitysten sujuvuuden turvaamiseksi. Suurin syy ruuhkiin on edelleen Venäjän raja-asemien läpäisykyky. Tilannetta vaikeutti Venäjän asetus n:o 304, jonka mukaan Vaalimaan vastaisella Torfjanovkan rajanylityspaikalla ei tullattu Venäjälle vietäviä autoja lainkaan, joten autokuljetukset ohjattiin Imatran ja Nuijamaan rajanylityspaikoille. Suomen puolella henkilöiden rajaliikenne ruuhkautui vain venäläisten juhlapyhien ja lomakausien meno- ja paluuliikenteen vilkkaimpina hetkinä.

Eteläisen Suomen satamat, tieverkko ja rajanylityspaikat ovat edelleen keskeisessä asemassa Venäjän logistisessa järjestelmässä. Suomen toimiva logistiikka tie- ja rajanylityspaikkaverkos-

toiseen toimii jatkossakin elintärkeänä kanavana Venäjän kasvaville markkinoille suuntautuvalla tavaravirralla talouden nyt meneillään olevasta taantumasta huolimatta. Suunnitelmissa oleva 1 000 rekan pysäköintialue Vaalimaalla helpottaa tilannetta aikaisintaan vasta vuoden 2009 lopulla.

Rajavartiolaitos käännöksiä valtakunnan rajoilta yhteensä 1 471 (1 601/2007) henkilöä. Käännöskäytännöstenä oli useimmiten oletettu tulojen hankkimisesta epärehellisin keinoin, väärin tietojen antaminen tai maahantuloon vaadittavan matkustusasiakirjan, viisumin tai oleskeluluvan puuttuminen. Itärajalla käännöksiä 1 145 henkilöä (1 158/2007). Meriliikenteessä käännöksiä 25 henkilöä (112/2007). Lentoliikenteessä tehtiin 278 (316/2007) käännöskäytännöksiä. Vuoden 2008 luvuissa on mukana 22 Suomen ja Norjan välisellä rajalla käännöskäytännöksiä ja Ruotsin välisellä rajalla 1 henkilö ja vuoden 2007 luvuissa 15 Suomen ja Norjan välisellä rajalla käännöskäytännöksiä.

Rajavartiolaitos vastaanotti 263 turvapaikkahakemusta (226/2007). Pääosa turvapaikkahakemuksista otettiin vastaan Helsinki-Vantaan lentoasemalla (201 kpl). Eniten turvapaikkaa hakivat Irakin (65), Venäjän (53), Somalian (38), Intian (15), Nigerian (12), Ghanan (8), Iranin (8), Sri Lankan (8), Algerian (5) ja Moldovan (5) kansalaiset.

Rajatarkastusten yhteydessä havaittiin ulkomaalaislain rikkomuksia 693 (585/2007), rikoslain rikkomuksia 689 (2 146/2007), ajoneuvolain rikkomuksia 657 (989/2007) ja tieliikennelain rikkomuksia 453 (858/2007). Rajanylityspaikoilla paljastettiin väärennettyjä matkustusasiakirjoja, muita väärennyksiä sekä merkintöjen muutoksia 329 kappaletta (378/2007). Laittoman maahantulon järjestämisen osalta aloitettiin vuonna 2008 yhteensä 75 esitutkintaa (56/2007). Lukumääräisesti eniten tutkintoja (45 kpl) oli SLMV:ssa (42/2007).

Taulukko 36. Palvelukyky ja suoritteiden laatu

Tulosmittarit	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Laadunhallinta (ind)	99	84	90	87	93
Tarkastusten kattavuus (%)	99,9 %	99,9 %	99,9 %	100 %	99,9 %
Tarkastusten laatu (%)	99,7 %	99,5 %	99,4 %	99,5 %	99,4 %
Tarkastusten sujuvuus maarajoilla ja lentoasemilla (min)	8	8	8	10	8
Tarkastusten sujuvuus satamissa (min)	30	30	30	30	30
Oikeusturva (%)	100,0 %	99,2 %	99,8 %	99,5 %	99,9 %

Laadunhallinnan tavoitetaso ylitettiin ja tunnusluku parani 3 %-yksikköä edelliseen vuoteen verrattuna. Laadunhallinnan paranemisen syynä on oikeusturvan myönteinen kehitys.

Meri- ja muu pelastustoimi

Toiminnan tuottavuus

Tuottavuutta ei ole asetettu toimintaa ohjaavaksi tavoitteeksi, vaan meripelastustilanteissa voimavaroja käytettiin hätätilanteiden edellyttämä määrä.

Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuutta ei ole asetettu toimintaa ohjaavaksi tavoitteeksi, vaan meripelastustilanteissa voimavaroja käytettiin hätätilanteiden edellyttämä määrä.

Taulukko 37. Suoritteiden määrät

Perustiedot	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Pelastussuoritteet (kpl)	1 618	1 687	1 735	1 720	1 693
Harjoitus ym suoritteet (kpl)	274	249	573	265	517
RVL:n yksiköiden toiminta-aika (tuntia) 1)	2 469	2 303	1 776	2200	2 092
Estetyt merionnettomuudet (kpl)	3	1	15	10	52
Pelastettu avuntarpeesta (hlöä)	3 182	2 903	2 799	3 300	3 025
Pelastettu hengenvaarasta (hlöä)	71	320	301	200	2 403
Toimintamenot (milj.€)	3	4	5	4	7
Henkilötyövuodet (htv)	50	60	71	49	88

1) PI MRCC/MRSC

Rajavartiolaitos johti kaikki meripelastustapahtumat (1 693 kpl) ja lisäksi se hoiti omalla vene-, laiva- ja helikopterikalustollaan pelastustöistä yli 2/3 tapauksista ollen selvästi merkittävin toimija merellisissä vaaratilanteissa. Mikäli johtamiseen käytetty aika laskeaan mukaan vertailuun, Rajavartiolaitoksen osuus kokonaispanoksesta on peräti yli 85 %.

Merivartiostoissa ylläpidettiin jatkuvaa meripelastustoimen johtamis- ja viestitysvalmiutta. Merialueella valvontatoimenpiteillä estettiin 52 (15/2007) uhkaavaa merionnettomuutta ja pelastettiin 5 428 (3 100/2007) avuntarpeessa tai hätätilanteessa ollutta henkilöä. Kaikkiaan etsintä- tai pelastustoimet kohdistuivat yhteensä 6 062 henkilöön (4 039/2007). Vaaratilanteiden kokonaismäärä oli 1 360 (1 432/2007). Näistä meripelastustoimen hätätilanteita oli yhteensä 144 kpl. Pelastussuoritteita maa-alueella tehtiin yhteensä 1 163 (1 190/2007), joista etsintöjä oli 309 (288/2007) ja sairaankuljetuksia 164 (119/2007). Meripelastustoimeen käytettiin 3 % (2,4 %/2007) voimavaroista.

Taulukko 38. Palvelukyky ja suoritteiden laatu

Tulosmittarit	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Laadunhallinta (ind)	115	119	124	117	124
Suunnitelmavalmius (tasoluokitus 0-10)	8,4	8,4	9,6	8,4	9,6
Johtamisvalmius (tasoluokitus 0-10)	6,2	8,2	10,0	7,1	10,0
Suorituskyky (%)	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Saatavuus (h)	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5

Meripelastustoimen suorituskykyä ylläpidettiin tavoitteiden mukaisesti ja apua kyettiin osoittamaan nopeasti kaikissa hätätilanteissa. Meri- ja muun pelastustoiminnan tuloksellisuus säilyi edellisen vuoden tasolla ja toiminnalliselle tuloksellisuudelle asetetut tavoitteet ylitettiin.

Sotilaallinen maanpuolustus

Taulukko 39. Toiminnan tuottavuus

Tulosmittarit	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Tuottavuus (painotetut suoritteet/htvd)	91	101	97	107	55

Tuottavuudelle asetettua tavoitetta ei saavutettu. Tuottavuus heikkeni 42 %-yksikköä. Koulutusvuorokaudet ovat vähentyneet 108 000:sta 81 000:een. Henkilövuosia kohdentui tulosalueelle 27 enemmän kuin edellisenä vuotena.

Taulukko 40. Toiminnan taloudellisuus

Tulosmittarit	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Taloudellisuus (milj.€/pain. suoritteet ind)	89	99	90	98	52

Taloudellisuudelle asetettua tavoitetta ei saavutettu. Taloudellisuus heikkeni 38 %-yksikköä edellisestä vuodesta. Tulosalueen kassamenot kasvoivat 3 milj. euroa.

Taulukko 41. Suoritteiden määrät

Perustiedot	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Koulutusvuorokaudet (vrk) ')	140 900	134 600	107 900	123 100	81 300
Toimintamenot (milj.€)	9	8	7	7	10
Henkilötyövuodet (htv)	140	121	100	105	132

) sisältää sekä varusmies- että kertausharjoituskoulutusvuorokaudet

Rajavartiolaitos on osallistunut valtakunnan puolustussuunnitteluun ja puolustusvalmiuden kehittämiseen kiinteässä yhteistoiminnassa puolustusvoimien kanssa. Sotilaskoulutusta on annettu omalle henkilöstölle ja rajajoukkojen joukkotuotannossa palveleville varusmiehille. Päätasoin valmiussuunnitelmat on uusittu kokonaisuudessaan. Supistettujen rajajoukkojen kokoonpanoja ja taktiikkaa on kehitetty puolustusjärjestelmän kokonaisuudistuksen edellyttämällä tavalla tärkeimpien joukkojen osalta.

Rajavalvonnan yhteydessä osallistuttiin valtakunnan alueellisen koskemattomuuden valvontaan. Havainnoista sekä niiden aiheuttamista esitutkinnoista ja muista toimenpiteistä raportoitiin.

Rajavartiolaitoksen palvelukseen määrättyt asevelvolliset koulutettiin koulutusohjelmien mukaisesti.

Taulukko 42. Palvelukyky ja suoritteiden laatu

Tulosmittarit	2005	2006	2007	Ta 2008	Tot 2008
Laadunhallinta (ind)	99	94	89	104	93
Suunnitelmavalmius (tasoluokitus 0-10)	6,8	6,5	5,3	7,0	7,3
Sijoitettavuus (%)	83 %	78 %	78 %	80 %	85 %
Koulutettavuus (%)	72 %	Ei harjoituksia	Ei harjoituksia	85 %	70 %
Sijoitustilanne (tasoluokitus 0-10)	9,3	9,8	9,1	9,8	8,5
Sotavarustus (tasoluokitus 0-10)	7,2	6,0	5,3	6,0	5,3
Koulutus (tasoluokitus 0-10)	7,5	7,2	6,9	7,5	6,3

Laadunhallinnalle asetettua tavoitetasoa ei saavutettu vaikkakin laadunhallinta parani edelliseen vuoteen verrattuna neljä prosenttiyksikköä.

Maksullinen toiminta

Sisäasiainministeriön asetuksen 1309/2007 (voimassa 31.12.2009 saakka) Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksuista 6 §:n mukaan säädetään, että Rajavartiolaitoksen palvelusuhdeasuntojen vuokrauksen ei tarvitse olla liiketaloudellisesti kannattavaa: ”Rajavartiolaitoksen hallinnassa olevista, rajavartiolaitoksen virkamiesten asunnoiksi tarkoitetuista

asuinhuoneistoista voidaan periä liiketaloudellista vastiketta alempaa vastiketta siten kun siitä on rajavartiolaain 81 §:n 3 momentissa säädetty.”

Rajavartiolaitys on luovuttanut hallinnassaan olevat asunto-osakkeet Senaatille 1.1.2008 alkaen ja vuokrannut ne takaisin. Asuntoja käytetään Rajavartiolaityksen henkilöstön palvelussuhdeasuntoina.

Taulukko 43. Palvelussuhdeasuntojen kustannusvastaavuuslaskelma

TUOTOT	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005
Varsinaiset tuotot				
vuokrat palvelussuhdeasunnoista	1 668 588	1 752 885	1 821 881	1 915 032
Muut tuotot				
muut korvaukset (sähkö, vesi, muut korv.)	314 898	273 545	261 479	285 339
TUOTOT YHTEENSÄ:	1 983 486	2 026 431	2 083 360	2 200 371
KUSTANNUKSET				
palkkaukset: 0,07 % RVL:n vs. palkkamenoista	107 074	194 498	92 714	87 954
muut menot: 22 % kiint.hallinnon kulutusmenoista	3 615 193	2 679 210	2 362 395	2 399 860
pääomakustannukset (poistot ja korot)	43 497	730 801	1 541 271	1 763 973
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ:	3 765 764	3 604 509	3 996 380	4 251 787
ALIJAAMA:	-1 782 277	-1 578 078	-1 913 020	-2 051 416

Palvelussuhdeasuntojen kustannusvastaavuuslaskelma osoittaa, että palvelussuhdeasuntojen kustannusvastaavuus on n. -1,8 milj. euroa alijäämäinen ja tuotot kattavat 52,7 % kustannuksista.

Kustannusvastaavuuslaskelma on tehty samoilla perusteilla kuin edellisenä vuonna. Palvelussuhdeasuntoihin kohdentuvat palkkakustannukset on laskettu suhteellisenä osuutena Rajavartiolaityksen kokonaispalkkakuluista palvelussuhdeasuntoihin kohdistuneiden tuntien suhteessa kokonaistyöntuntimäärään. Asuinrakennusten kustannukset olivat 22 % (22 % / 2007) kiinteistönpidon kulutusmenoista. Osuus on ollut sama myös vuonna 2007 eli asuinrakennusten osuus koko Rajavartiolaityksen ylläpitämästä kiinteistökannasta. Rajavartiolaityksen kiinteistönpidon kulutusmenot ovat kasvaneet 34,8 % (4,3 milj. euroa) vuodesta 2007 Rajavartiolaityksen ryhtyessä maksamaan vuokraa Senaatille vuoden 2008 alusta alkaen. Tämä näkyy kustannusvastaavuuslaskelmassa muiden menojen kasvuna ja sen vuoksi myös pääomakustannukset (asuinrakennusten poistot ja korko poistamatta olevalle rakennusvarallisuudelle) ovat laskeneet. Rajavartiolaityksen hallinnassa olevat asuinrakennukset ovat Ahvenanmaalla sijaitsevat kiinteistöt.

Korkoprosenttina on käytetty Valtiokonttorin määräämää nimellistä korkokustannusta 4,4 % (3,0/2007, 2,0 %/2006).

Taulukko 44. Ilma-alusten sairaankuljetusten kustannusvastaavuus

Kustannusvastaavuuslaskelma Julkisoikeudelliset suoritteet (sairaan kuljetukset)			
	2008	2007	2006
TUOTOT [€]	352 408	323 000	459 464
KUSTANNUKSET [Euro]			
Palkkaukset	303 342	200 685	178 067
Muut toimintamenot	311 789	186 263	135 222
Pääomakustannukset	271 461	210 656	229 320
Vartiolentolaivueen kustannukset yhteensä	886 592	597 604	542 609
Palkkaukset	22 625	15 182	12 555
Muut toimintamenot	14 835	10 385	6 809
Pääomakustannukset	1 512	1 295	1 675
Yhteiskustannukset yhteensä	38 973	26 863	21 040
Kustannukset yhteensä	925 564	624 466	563 649
ALIJÄÄMÄ - / YLIJÄÄMÄ +	-573 157	-301 466	-104 185

Rajavartiolaitoksen ilma-aluksin toteuttamat sairaankuljetukset on hinnoiteltu sisäasiainministeriön maksuperustepäätöksen mukaisesti. Meripelastuslain (1145/2001) johdosta sairaankuljetukset merialueella kuuluvat ilmaisperiaatteella toteutettaviin Rajavartiolaitoksen lakisääteisiin tehtäviin riippumatta kuljetusvälineestä. Ilma-aluksilla tehdyistä muista sairaankuljetuksista kertyi tilikauden aikana tuottoja 352 408 euroa, jolloin kasvua edelliseen vuoteen on noin 9 %.

Sairaan kuljetuslentotunteja oli 93 (89/2007). Vartiolentolaivueen kokonaismenot kasvovat edelliseen vuoteen verrattuna 18,4 % (+2,8 milj. euroa). Pääomakustannuksina käsiteltävä korko on noussut 1,4 %. Kustannusvastaavuus jäi noin 573 157 euroa alijäämäiseksi. Tuotot kattavat 38 % kustannuksista.

Taulukko 45. VLLV:n lentotuntien jakauma kalustotyypeittäin

		AS 332	AB 412	AB 206	DO 228	VLLV
2006	sairaan kuljetustunnit	45	31	3	0	79
2006	lentotunnit / %	583/16	1 632/41	1 179/27	641/16	4035
2007	sairaan kuljetustunnit	41	48	0	0	89
2007	lentotunnit / %	700/19	1510/40	931/25	635/17	3776
2008	sairaan kuljetustunnit	72	21	0	0	93
2008	lentotunnit / %	823/25	1372/35	999/21	738/19	3932

Rajavartiolaitoksen maksullisen toiminnan yhteenvetotaulukko on kohdan 5.2 liitteenä 1 c

Yhteisrahoitteinen toiminta

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman vuoden 2006 ja 2007 tiedot eivät ole verrannollisia vuoden 2008 tietoihin. Vuonna 2007 yhteisrahoitteisena toimintana esitettiin Rajavartiolaitoksen ja EU:n (TACIS ja FRONTEX-operaatiot) väliset yhteiset hankkeet. Vuoden 2008 alusta Rajavartiolaitos on käsitellyt vastaavat hankkeet yhteistoiminnan tuottoina ja kuluina Valtiokonttorin antaman tarkennetun ohjeen mukaisesti. Frontex-operaatiot ovat yhteisiä operaatioita, joihin Rajavartiolaitos lähettää asiantuntijoita, ja joista Frontex korvaa kustannusten korvauksina osan. TACIS-projekti vuonna 2007 oli EU:n Georgian rajapoliisitiedekunnan perustamishanke, jonne Rajavartiolaitos lähetti asiantuntijat koordinoimaan tiedekunnan perustamista. Vuoden 2008 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa on käsitelty vain Rajavartiolaitoksen ja SYKE:n välinen sopimus, jonka mukaan Rajavartiolaitos toteuttaa Rajavartiolaitoksen Dornier-ilma-aluksiin hankittavat uudet ympäristövalvontalaitteet ja jotka rahoitetaan ympäristöministeriön hallinnonalan momentilta. Laskelmassa on käsitelty tuloina SYKE:n maksama osuus valvontalaitteiden asennuksesta ja kuluina Rajavartiolaitoksen toimittajalle maksama summa. Yhteiskuluina on esitetty arvio Rajavartiolaitoksen projektihallintakuluiksi 0,5 henkilötyövuotta Vartiolentolaivueen keskimääräisen henkilötyövuosihinnan (2008) mukaisena.

Rajavartiolaitoksen yhteisrahoitteisen toiminnan yhteenvetotaulukko on kohdan 5.2 liitteenä 2d

1.3.6 Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Pelastuslaitokset tehostivat edelleen onnettomuuksien ehkäisy- sekä valistus- ja neuvontatyötään edellisiin vuosiin verrattuna ja vuodelle 2008 asetettu 15 %:n tavoite ylitettiin. Palokuolemia tapahtui asetettua tavoitetta huomattavasti enemmän. Paikallisen turvallisuustyön tueksi tuotettiin tapaturmakatsaukset.

Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrän kasvu on pysähtynyt. Kasvun pysähtymiseen on vaikuttanut etenkin lääkinnällisten ensivastetehtävien ja automaattisten tarkastustehtävien määrän kasvun pysähtyminen. Pelastustoimen palvelutaso ei yltänyt sille asetetulle tavoitetasolle, koska toimintavalmiusajoissa jäätiin asetetuista tavoiteajoista.

Hätäkeskuslaitokseen tulleiden ilmoitusten kokonaismäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna 1,6 %. Hätäpuheluiden määrä on pysynyt lähes ennallaan, ilmoitinlaitehälytysten määrä on laskenut ja muiden ilmoitusten määrä on kasvanut noin 10 % viime vuodesta. Suurin muutos on tapahtunut virheellisissä tai tahattomissa puheluisissa, joiden määrä on pudonnut neljänneksellä. Hätänumeron oikeasta käytöstä annettu valistus on tuottanut tulosta.

Onnettomuuksien ehkäisy

Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Kuntien rahoitusvastuulla olevat alueelliset pelastuslaitokset vastaavat pääosin onnettomuuksien ehkäisytyöstä yhdessä alan järjestöjen kanssa. Pelastuslaitosten nykyiset kirjanpitojärjestelmät eivät mahdollista tällä hetkellä onnettomuuksien ehkäisyyn kohdistuvien kustannusten erittelyä vertailukelpoisesti. Sisäasiainministeriö on aktiivisesti ollut mukana kehittämässä pelastuslaitosten kirjanpitojärjestelmiä, jotta niistä olisi mahdollista saada kustannustietoa myös onnettomuuksien ehkäisyn osalta.

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 46. Suoritteiden määrät

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Tehtyjen erityiskohteiden palotarkastuksien määrä, kpl	33 520	34 850	36 500	36 570
Tehtyjen erityiskohteiden palotarkastusten määrä, %	90 %	89 %	100 %	92 %
Neuvontaa ja valistusta saaneiden määrä, hlö	707 240	765 660	790 000	1 050 330
Neuvontaa ja valistusta saaneiden määrä, %	13,5 %	14,5 %	15,0 %	19,9 %
Automaattisten paloilmittimien tarkastus- ja varmistustehtävien määrä, kpl (*)	22 890	21 270	13 500	20 040
Automaattisten paloilmittimien tarkastus- ja varmistustehtävien määrä/hälytysluonteisten tehtävien määrä, % (*)	21,7 %	20,3 %	14,2 %	19,6 %

Lähde: PRONTO

*) Tunnusluvun nimi *Erheelliset automaattiset paloilmittimet* on tarkistettu vastaamaan PRONTOssa käytettävää termistöä.

Pelastuslaitokset toimittivat palotarkastuksen yhteensä noin 36 570 kertaa vuonna 2008 kerran vuodessa tarkastettavaan erityiskohteeseen. Asetettuun 100 %:n tavoitteeseen ei päästy ja erityiskohteista tarkastettiin vain 92 %. Parannusta edellisiin vuosiin on kuitenkin ollut hieman. Pelastuslaitokset tehostivat edelleen onnettomuuksien ehkäisy- sekä valistus- ja neuvontatyötään edellisiin vuosiin verrattuna ja vuodelle 2008 asetettu 15 %:n tavoite ylitettiin. Erheellisten automaattisten paloilmittimien määrän kasvu on pysähtynyt.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 47. Palvelukyky ja laatu

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Rakennuspalojen määrä /palokuolemien määrä, %	31,8%	44,3 %	67,5 %	43,2 %

Palvelukyvyille ja laadulle asetettuun tavoitteeseen ei päästy, koska palokuolemia tapahtui asetettua tavoitetta huomattavasti enemmän (tavoite < 57, toteuma 104). Vuoden 2008 talousarviossa ja tulossuunnitelmassa asetettiin tavoitteeksi, että pelastuslaitokset osallistuvat aktiivisesti paikallisten turvallisuussuunnitelmien laadintaan. Paikallisen turvallisuustyön tueksi pelastuslaitokset ja Kansanterveyslaitos tuottivat tapaturmakatsauk-

set, joista jokainen pelastuslaitos saa tietoa oman alueensa tilanteesta ja vertailutietoa koko maan tilanteesta.

Tulossuunnitelman mukaisesti jatkettiin toimenpiteitä erheellisten paloilmoitusten vähentämiseksi. Toimenpiteiden vaikutukset näkyvät vähentyneinä erheellisten ilmoitusten määrinä. Erheellisten paloilmoitusten vähentämiseksi perustettiin seurantahanke. Lisäksi pelastuslaitosten osallistumista erheellisten paloilmoitusten vähentämiseen on tiivistetty perustamalla pelastuslaitoksien, lääninhallitusten pelastusosastojen ja ERHE - seurantahankkeen työryhmän välille yhteistyöhenkilöiden verkosto.

Pelastustoimen valistustoiminnan tunnusluvut määriteltiin selkeämmiksi ja niille asetettiin tavoitteet tulossuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2008 tulossuunnitelmassa edellytettiin, että kaikki palokunnat osallistuvat 112 -päivän yhteistyökampanjaan muiden paikallisten viranomaisten ja järjestöjen kanssa. 112 -päivänä järjestettiin tapahtumia 358 asemapaikalla ja tapahtumat kokosivat yhteensä noin 75 000 kävijää.

Talousarviossa asetettiin hallitusohjelman mukaisesti tavoitteeksi käynnistää erityisesti onnettomuuksien ehkäisyn ja asumisturvallisuuden parantamiseen tähtäävät lainsäädännön valmistelutyöt ja arvioida nykyisten väestönsuojelumääräysten tarkoituksenmukaisuus. Vuoden 2008 keväällä päättyi Pelastuslain uudistamisen esiselvitys -hanke. Esiselvitys laadittiin neljästä osiosta: onnettomuuksien ehkäisy, väestönsuojelujärjestelmä, väestönsuojat ja pelastuslain muut muutostarpeet. Esiselvityshankkeessa toteutettiin laaja yhteistyöviranomaisten ja sidosryhmien kuuleminen ja lisäksi toteutettiin kansalaisten verkkokuuleminen oikeusministeriön ylläpitämällä Ota kantaa.fi -sivustolla. Pelastuslain uudistamishanke asetettiin kesäkuussa 2008. Valmistelutyössä ovat mukana alueelliset pelastuslaitokset ja Suomen Kuntaliitto. Pelastuslain uudistamishankkeen säädösvalmistelu on tarkoitus toteuttaa siten, että hallituksen esitysluonnos lähetetään lausuntokierrokselle syksyllä 2009 ja hallituksen esitys Eduskunnalle lainsäädäntömuutoksiksi annetaan alkuvuodesta 2010. Lakimuutokset on tarkoitus saattaa voimaan 1.1.2011 lukien.

Pelastusopiston vetovastuulla ollut pelastustoimen palontutkinnan ja palokuolemien seurantahanke 2007 - 2008 saatiin päätökseen. Hankkeen tuloksena vakiinnutetaan pelastuslaitosten käytännöt palontutkinnassa ja hankkeen yhteydessä kehitetyt toimintamallit otetaan käyttöön vuodesta 2009 alkaen.

Pelastustoiminta ja varautuminen

Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Alueellisten pelastuslaitosten toiminnan rahoitusvastuu on kunnilla. Pelastustoiminnalle ei ole vielä asetettu toiminnan taloudellisuutta kuvaavia tunnuslukuja, sillä pelastuslaitosten taloushallinnon järjestelmät eivät mahdollista kaikilta osin kustannusten erittelyä. Tarkasteltaessa pelastuslaitosten koko toiminnan kattavia kokonaisbruttokustannuksia, voidaan todeta, että bruttokulu/asukas oli vuosina 2004-2008 keskimäärin 60 euroa/asukas ja kuntien maksuosuus (pl. vuokrat) keskimäärin 46 euroa/asukas. Kustannukset ovat nousseet vuodesta 2004 vuoteen 2008, mutta kustannuskehitys on ollut erittäin maltillista ottaen huomioon yleinen kustannustason nousu.

Taulukko 48. Taloudellisuus

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Pelastuslaitosten kustannukset (pl. sairaankuljetus), bruttokulu, euroa/asukas	61	63	61	68

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 49. Suoritteiden määrät

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä, josta	104 870	104 960	95 000	102 240
- tulipaloista aiheutuvat tehtävät	17 800	14 100	14 000	17 600
- tarkistus- ja varmistustehtävät	31 200	31 400	29 000	30 220
- ensivastetehtävät (pl. sairaankuljetustehtävät)	27 760	28 080	27 000	25 560
- muut tehtävät	28 050	31 400	25 000	30 950

Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä oli vuonna 2008 noin 102 000. Tehtävien määrän kasvu on pysähtynyt verrattuna aikaisempiin vuosiin. Kasvun pysähtymiseen on vaikuttanut etenkin lääkinnällisten ensivastetehtävien ja automaattisten tarkastustehtävien määrän kasvun pysähtyminen. Pelastuslaitokset osallistuivat kertomusvuonna useiden suuronnettomuudeksi luokiteltavien onnettomuuksien torjuntatyöhön. Mittavin suuroperaatioista oli Kauhavan 11 kuolonuhria ja kaksi loukkaantunutta vaatinut kouluampumistapaus syyskuussa 2008. Muita suuronnettomuuksia olivat muun muassa jo edellä mainittu viisi kuolonuhria vaatinut rakennuspalo Espoossa ja monet useita kuolonuhreja vaatineet liikenneonnettomuudet eri puolilla maata. Lisäksi vuonna 2008 tapahtui joitakin bussiliikenneonnettomuuksia, joista vakavimpia olivat kymmeniä loukkaantumisia vaatineet linja-autopalot Karkkilassa joulukuussa ja Taivalkoskella lokakuussa sekä linja-auton ulosajo syyskuussa Vihdissä.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 50. Palvelutaso

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 1. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta (6min.)	57 %	65 %	90 %	66 %
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 2. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta (10 min.)	84 %	85 %	90 %	89 %
Väestönsuojapaikkojen määrä suhteessa väestömäärään, %	69,6 %	70,0 %	75,0 %	72,4 %

Pelastustoimen palvelutaso ei yltänyt sille asetetulle tavoitetasolle, koska toimintavalmiusajoissa jäätin asetetuista tavoiteajoista erityisesti 1. riskialueilla, joilla ensimmäisen yksikön tulisi saapua onnettomuuspaikalle 90 %:ssa tapauksista kuudessa minuutissa. Kohde saavutettiin keskimäärin 66 %:ssa onnettomuuksia asetetussa tavoiteajassa. Toimintavalmiusaika on kuitenkin parantunut edellisiin vuosiin verrattuna.

Ongelmat saavutettavuudessa kohdistuvat pääasiassa pääkaupunkiseudun pelastuslaitosten ja suurimpien kaupunkien alueille. Pääasiallisina syinä tavoiteajan ylittymisiin voidaan mainita esimerkiksi päällekkäiset tehtävät. Tällöin lähin yksikkö saattaa joutua lähemään tehtävään liian kaukaa esimerkiksi toiselta vaste-alueelta. Lisäksi jos paloasema on sijainniltaan huonossa paikassa riskialueisiin nähden, aiheuttaa se viivettä kohteeseen pääsyyn, erityisesti liikenneuhkien aikaan. Todettakoon, että paloasemien optimaalista sijaintia saavutettavuuden kannalta pohditaan parhaillaan ympäri Suomea.

Pelastuslaitosten toiminta- ja palvelukykyä on kehitetty vuoden 2008 talousarviossa asetetun tavoitteen mukaisesti muun muassa tarkistamalla pelastushenkilöstön mitoituksen ja rakenteen perusteet sekä yksiköiden tehtäviin liittyviä suorituskykyvaatimuksia. Kertomusvuonna ryhdyttiin toimenpiteisiin pelastushenkilöstön fyysistä ja henkistä työkykyä ylläpitävän toiminnan ja seurannan tehostamiseksi. Toimenpiteiden tavoitteena on turvata pelastuslaitosten toiminta- ja palvelukyky pelastushenkilöstön epäedulliseksi muuttuneen ikärakenteen vaikutusten varalta. Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi perustettiin syyskuussa 2007 pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakykyhanke, joka muodostuu neljästä osahankkeesta: 1. mitoituksen perusteet ja suorituskykyvaatimukset, 2. urakehityksen linjaukset ja koulutusjärjestelmän tuki, 3. tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistäminen ja 4. työterveyttä ja -turvallisuutta ylläpitävän ja edistävän toiminnan tehostaminen.

Vuoden 2008 talousarviossa asetettiin tavoitteeksi aloittaa hallitusohjelman mukaisesti toimenpiteet, joiden tavoitteena on turvata lääkäri- ja pelastushelikopteritoiminta. Sisäasiainministeriön kansliapäällikkö Viljasen vetämän työryhmän raportissa vuonna 2007 kuvattujen esitysten mukainen toiminta on käynnistetty sisäasiainministeriössä ja sosiaali- ja terveysministeriössä. Pelastushelikoptereiden osalta toiminta on ohjeistettu työryhmän esityksen mukaiseksi. Pelastus- ja poliisihallinnon tehtävissä käytetään pääsääntöisesti valtion ilma-aluksia nykyisin säädöksin ja resurssein. Sisäasiainministeriön rahoitusosuus pelastushelikopteritoiminnassa on pysynyt budjettikehyksen puitteissa eikä toimintaan osoitettuja määrärahoja ole ylitetty edellisvuosien tapaan. Lääkärihelikoptereiden osalta toiminnasta vastaa sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveysministeriön on tarkoitus perustaa valtakunnallinen hallinnointiyksikkö lääkärihelikopteritoiminnan kilpailutusta ja sopimusten laatimista sekä valvontaa varten. Lääkärihelikoptereiden lääkinnällisestä toiminnasta ja siitä aiheutuvista kustannuksista vastaavat pääasiassa yliopistolliset sairaanhoitopiirit, joissain paikoissa myös pelastuslaitos.

Kertomusvuonna laadittiin tulossuunnitelman mukaisesti selvitys väestönsuojelujärjestelmää ja väestönsuojien rakentamista koskevista muutostarpeista osana pelastuslain uudistustyötä.

Vuoden 2008 tulossuunnitelmassa asetettiin useita tavoitteita suuronnettomuusvalmiuden parantamiseksi sekä kansainvälisen yhteistyökyvyn parantamiseksi pelastustoiminnan järjestelyissä. Sisäasiainministeriön ja lääninhallitusten pelastusosastoilla otettiin käyttöön valtakunnallinen tilannekuvajärjestelmä JOTKE. Tietojärjestelmäpohjaista kenttäjohtamista kehitettiin muun muassa jatkamalla pelastustoimen kenttäjärjestelmän (PEKE) käytön laajentamista.

Kertomusvuoden tavoitteeksi asetettiin yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian mukaisesti laatia uhka-arvio valtakunnallista koordinaatiota edellyttäviä erityistilanteita varten ja erityissuunnittelun kehittäminen pelastustoimen alueilla. Sisäasiainministeriö on edistänyt varautumista vastuullaan oleviin YETT -strategian mukaisiin uhkamalleihin ja niihin sisältyviin erityistilanteisiin. Erityistilanteista on laadittu tilannekorttiluonnokset, joiden rakennetta kehitetään edelleen harjoituksissa ja yhteistyöviranomaisilta saatujen palautteiden pohjalta. Tilannekortit auttavat ensisijaisesti ministeriön ylimmän johdon toimenpiteitä erilaisissa häiriö- ja erityistilanteissa.

Pelastuslaitoksia ohjaavien ja muiden pelastustoimeen osallistuvien hallinnonalojen välistä yhteistyötä selvitettiin pelastustoimen neuvottelukunnassa muun muassa sairaankuljetusta ja öljyntorjuntaa koskevien tavoitteiden yhteensovittamiseksi tulossuunnitelman mukaisesti.

Aluehallinnon uudistamishankkeeseen osallistuttiin aktiivisesti tavoitteena pelastustoimen aluehallinnon palvelujen turvaaminen ja tarkoituksenmukainen järjestäminen. Työ jatkuu vuonna 2009.

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälinen yhteistyö, valmius, varautuminen ja avunanto keskittyivät kertomusvuonna Itämeren alueen, Euroopan unionin ja Yhdistyneiden Kansakuntien sekä Naton toiminta-alueille.

EU:ssa komissio antoi maalikuun alussa tiedonannon, jossa ehdotettiin toimenpiteitä unionin hätätilojen toimintavalmiuksien vahvistamiseksi edellisenä vuonna sattuneiden suuronnettomuuksien kokemusten pohjalta. Eurooppa -neuvosto pyysi jäsenmaita ja komissiota yhteistyössä vahvistamaan yhteisön pelastuspalvelun hätäilmoitus- ja avunantojärjestelmää varaamalla yhteisön käyttöön pelastuspalvelun avunantomoduuleita, kouluttamalla asiantuntijoita ja sopimalla avunantoyhteistyöstä YK:n OCHA:n kanssa. Suomi osallistui aktiivisesti kehitystyöhön ilmoittamalla EU:n rekisteriin moduulin ja teknisen tukiryhmän (TAST), sekä lähettämällä ja tarjoamalla asiantuntijoitaan ja avustusmateriaalia erilaisiin EU:n ja YK:n avustustehtäviin. Näistä voidaan mainita Kiinan maanjäristys, Euroopan unionin tulvat ja erityisasiantuntijaryhmä metsäpalojen varalta.

Kansallisesti valmisteltiin kansainvälisten avustustoimien käytännön järjestelyjen ja asiantuntijoiden koulutuksen ohjauksen siirto Pelastusopiston yhteydessä toimivan Kriisinhallintakeskuksen hoidettavaksi. Asiasta on sovittu vuoden 2009 tulossopimuksessa.

Joulukuussa hyväksyttiin myös neuvoston direktiivi Euroopan elintärkeän infrastruktuurin määrittämisestä ja nimeämisestä sekä arvioinnista, joka koskee tarvetta parantaa sen suojaamista. Samalla hyväksyttiin horisontaalisten ja toimialakohtaisten perusteiden soveltamisohjeet.

Suomessa järjestettiin kesäkuussa Naton Euro-Atlanttisen kumppanuusneuvoston ja rauhankumppanuuden siviilivalmiussektorin puitteissa mittava pelastuspalveluharjoitus, Uusimaa 2008 harjoitus.

Lähialueyhteistyö Leningradin alueen, Karjalan tasavallan ja Murmanskin alueen kanssa jatkui suunnitelmien mukaisena. Barents yhteistyössä allekirjoitettiin joulukuussa pelastuspalvelusopimus.

Koulutus- ja tutkimustoiminta

Tässä on raportoitu tulostavoitteiden toteutumisesta vain Pelastusopiston osalta. Pelastusopiston yhteydessä toimivan Kriisinhallintakeskuksen toiminnasta on raportoitu kohdassa 1.3.10 Siviilikriisinhallinta.

Taulukko 51. Toiminnan tuottavuus

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Pelastusopiston koulutettavapäivät/henkilötyövuodet, kpl	1 028	957	1 025	967
Pelastusopiston koulutettavapäivät/opettajat, kpl	1 510	1 345	1 500	1 323
Henkilöstökulut/koulutettavapäivät	49,07	57,39	51,00	63,53
Opiskelijat/opettaja	7,9	7,1	7,4	7,4

*) Vuoden 2008 tuottavuuden tavoite- ja toteumaluvuissa ei ole huomioitu henkilöstökulujen eikä henkilötyövuosien osalta erillisrahoituksella tai Kriisinhallintakeskuksessa työskentelevää henkilöstöä. Myöskään Kriisinhallintakeskuksen koulutettavapäiviä ei ole huomioitu näissä luvuissa.

Pelastusopiston koulutettavapäivätavoite on asetettu teoreettisen optimitilanteen mukaan, minkä vuoksi koulutettavapäivätuotokseen vahvasti nojautuvien tuottavuusmittareiden jääminen tavoitteesta johtuu enimmäkseen koulutettavapäiväkertymän jäämisestä vuodelle 2008 asetetusta tavoitearvosta. Vuoden 2008 tavoitetta alhaisempi toteuma johtuu pääosin opintojen keskeytyksistä, mutta myös siitä, että koulutettavapäiväkertymän tavoitearvo tutkintoon johtavan koulutuksen osalta on laskettu 190 päivällä kun lukukauden pituus on tosiasiallisesti 180 päivää. Tämä on korjattu vuoden 2009 tulossopimukseen. Koulutettavapäivät/henkilötyövuodet -mittarilla päästiin hyvin lähelle asetettua tavoitetta, sillä Pelastusopiston henkilötyövuosikehitys on ollut asetettuja tavoitteitakin maltillisempaa. Henkilöstökulut/koulutettavapäivät ovat toteutuneet suunniteltua korkeampina johtuen uuden palkkausjärjestelmien siirtymäkausien päättämisestä kertomusvuonna, josta seurannut kustannusvaikutus oli noin 160 000 euroa. Lisäksi tunti- ja luento-opetuksen osuus koulutukseen käytetyistä henkilöstökuluista jatkoi edelleen kasvuaan ja sen osalta vuosi 2008 saattaa jäädä ainakin vähäksi aikaa ennätysvuodeksi, sillä päätävien hätäkeskuspäivystäjäkurssien simulaatiojaksoja oli vuoden 2008 keväällä ennätysellisen paljon.

Taulukko 52. Toiminnan taloudellisuus

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Pelastusopiston opiskelijakohtainen käyttömeno ammatillisessa peruskoulutuksessa, €, enintään	25 831	30 117	25 900 (*)	28 472
Pelastusopiston koulutettavapäivän keskimääräinen bruttohinta, €, enintään	133	151	136 (**)	144 (***)

*) Vuoden 2008 talousarviossa tavoite oli 26 100 euroa, tavoitetta on tarkistettu v. 2008 tulossopimuksessa.

***) Vuoden 2008 talousarviossa tavoite oli 138 euroa, tavoitetta on tarkistettu v. 2008 tulossopimuksessa.

****) Kustannuserusteinen toteuma

Pelastusopiston koulutuksen kokonaiskustannukset toteutuivat noin 2,3 milj. euroa pienempinä kuin mitä v. 2008 tulossopimuksessa esitettiin. Ammatillisen peruskoulutuksen käyttömenolle asetetusta tavoitteesta jäätin muun muassa siksi, että tavoitetta asetettaessa ei vielä tiedetty valtion uuden palkkausjärjestelmän kehittämiserien päättämisestä, jotka kohdistuivat eniten juuri opettajien palkkoihin. Ammatillisen peruskoulutuksen yksikkökustannusta, josta vuosiluku lasketaan, nosti pääkaupunkiseudulla järjestettävän hätäkeskuspäivystäjäkurssin suunnittelu- ja valintakoekustannukset.

Koulutettavapäivän hinta laski 7 % edellisestä vuodesta. Pääsyyinä tähän on laskentatavan muutos, jonka myötä vuoden 2008 tavoiteluvussa ei enää huomioitu Kriisinhallintakeskusta. Asetetusta tavoitteesta jäätin johtuen jo edellä mainituista hätäkeskuspäivystäjäkurssin kustannuksista ja uudesta palkkausjärjestelmästä.

Pelastusopiston täydennyskoulutuksen kurssipäivän hinta on pienentynyt neljä prosenttia vuoden 2007 tasosta (toteuma 2008: 113 euroa). Asetetusta 190 euron tavoitteesta jäätin 77 euroa lähinnä siksi, että tavoiteluvussa ei osattu arvioida opettajien työajan tarkentamisen vaikutuksia kurssipäivän hintaan.

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 53. Suoritteiden määrät

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Pelastusopistojen tutkintojen määrä (pl. AMK-koulutus), kpl, vähintään	216	201	208	203
Pelastusopiston koulutettavapäivien määrä, kpl, vähintään	107 447	104 928	101 774 (*)	100 303
- josta AMK -koulutus	27 228	28 022	-	24 724

*) Vuoden 2008 talousarviossa tavoite oli 104 300 kpl, tavoitetta tarkennettu v. 2008 tulossuunnitelmassa.

Tutkintoja suoritettiin kertomusvuonna lähes asetetun tavoitteen mukaisesti. Ammatillisessa peruskoulutuksessa opintoja keskeytetään erittäin vähän. Osalla opiskelijoista valmistuminen viivästyy esimerkiksi liikuntavammojen tai perhe-elämään liittyvien syiden vuoksi. Ammatillisen täydennys- ja varautumiskoulutuksen hyvänä jatkunut kysyntä jatkui kertomusvuonna ja asetetut tavoitteet jopa ylitettiin.

Palvelukyky sekä suoritteiden laatu ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 54. Palvelukyky ja laatu

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Pelastusopiston tutkintopalaute /opetuksen laatu (päättävien kurssien opiskelijoiden kokonaisarviointi asteikolla 1-4)	2,86	3,01	3,00 (*)	2,96
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaiikat	6,95	6,0	5,0	5,89
Ammatillisen peruskoulutuksen kurssien täyttöaste	91,5 %	98,5 %	> 95 %	93,7 %

*) Vuoden 2008 talousarviossa tavoite oli 2,75, tavoitetta tarkennettu v. 2008 tulossuunnitelmassa.

Tutkintopalautteilla mitataan opintonsa päättävien käsityksiä ja arvioita opetussuunnitelmassa määriteltyjen tutkinnon tavoitteiden saavuttamisesta sekä opetuksen ja opiskelun pedagogisesta tasosta. Tulos jäi hieman tavoitteesta. Tutkintokohtaisesti arvioituna voidaan havaita, että pelastajatutkinnon suorittaneet opiskelijat antavat opetuksesta selvästi parhaat arviot (3,25) ja että alipäällystötutkinnon pedagogiselle kehitystyölle on jatkossa tarvetta (arvosana 2,65).

Taulukossa esitetty suhdeluku osoittaa, että Pelastusopisto on edelleen hyvin vetovoimainen opiskeluympäristö. Erityisen suosittuja olivat palopäällystön koulutusohjelma sekä hätäkeskuspäivystäjien koulutusohjelma.

Pelastushenkilöstön urakehityksen linjausten ja koulutusjärjestelmän tuen sekä pelastustoimen toimintamenetelmien tutkimus- ja kehittämistoimintaa jatkettiin talousarviotavoitteen mukaisesti. Vuoden 2008 erityistavoitteena oli, että Pelastusopiston tutkimustoiminta tukee vuoden 2008 aikana erityisesti pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakykyhanketta ja tuottaa hankkeen tarvitsemää tietoa. Pelastustoimen toimintakykyhankkeen lisäksi tutkimustoimintaa ja siihen liittyvää yhteistyötä kehitettiin eri tavoin, muun muassa osallistumalla sektoritutkimuksen neuvottelukunnan ja sen turvallisuusjaoston toimintaan.

Vuoden 2008 aikana selvitettiin palopäällystön ammattikorkeakoulutuksen järjestämistä vaihtoehtoja. Selvitystyön tuloksena koulutusta järjestetään nykyisellä tavalla yhteistyössä Savonia -ammattikorkeakoulun kanssa.

Tulossuunnitelman mukaisesti käynnistettiin keskustelu pelastusalan järjestöjen roolista ja työnjaosta. Pelastustoimen tutkimusohjelman päivitys tehdään, kun sektoritutkimuksen valtakunnallisen turvallisuustutkimuksen strategia on hyväksytty.

Hätäkeskustoiminta

Hätäkeskuslaitoksen taloudellinen tilanne oli vuonna 2008 odotettua parempi. Siirtyvä määräraha vuodelle 2009 oli selvästi odotettua suurempi (noin 10 milj. €) johtuen tietohallintoon liittyvien hankkeiden viivästymisestä Hätäkeskuslaitoksesta riippumattomista syistä sekä henkilöstön rekrytointiongelmien vuoksi säästyneistä palkkakustannuksista. Vuoden 2008 talousarviossa hätäkeskuksille osoitettiin 2 milj. euron määräraha hätäkeskusten henkilöstön lisäämiseksi väliaikaisesti 40 henkilötyövuodella. Henkilöstömäärän lisäyksen tavoitteena oli varmistaa hätäkeskusten toimintavarmuus ja -nopeus. Hätäpuhelehtien vastaamisaika parani edellisvuosiin verrattuna: toteuma 2007: 77 % ja 2008: 87 %, tavoite oli 86 %.

Hätäkeskuslaitoksen strategiatyö käynnistettiin vuoden 2008 syksyllä. Työn valmistuminen siirtyi vuoden 2009 alkupuolelle. Myös hätäkeskuslainsäädännön uudistaminen aloitettiin. Lakimuutokset on tarkoitus saattaa voimaan 2010. Oikeuskanslerille annettiin selvitys Hätäkeskuslaitoksen toimintakyvystä vuoden 2008 joulukuussa.

Toiminnan tuottavuus

Taulukko 55. Toiminnan tuottavuus

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Hätäilmoitusten määrä / hätäkeskuspäivystäjä (pl. vuoromestarit)	7 300	7 300	7 000	7 400

Koko vuoden samalla tietojärjestelmällä toimineissa keskuksissa päivystäjää kohti käsiteltyjen ilmoitusten määrä muuttui edellisestä vuodesta -360 ja +570 ilmoituksen välillä (8 553- 7 925 ilmoitusta). Suurimmassa ja pienimmässä päivystäjää kohti käsiteltyjen ilmoitusten määrässä ei tapahtunut juuri muutosta. Pienimmän määrän Etelä-Savon hätäkeskuksessa muutos oli +78 ilmoitusta ja suurimman määrän Helsingin hätäkeskuksessa +109 ilmoitusta vuodessa. Tarkasteltaessa näiden kahden ääripään välisiä keskuksia, voidaan todeta, että käsiteltyjen ilmoitusten määrässä per päivystäjä on tapahtunut selvästi tasaantumista. Vuonna 2007 näiden keskusten suurimman ja pienimmän välinen ero oli lähes 2 800 ilmoitusta per päivystäjä ja vuonna 2008 ero on kaventunut 1 800 ilmoitukseen.

Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 56. Toiminnan taloudellisuus

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Hätäkeskustoiminnasta aiheutuvat bruttokustannukset, €/asukas, enintään (*)	10,90	10,40	10,80	10,40
Hätäkeskustoiminnan bruttokustannukset, euroa/hätäilmoitus (*)	14,20	14,50	13,80	14,30
Hätäilmoitusten määrä/asukas, kpl	0,70	0,72	0,69	0,73

*) Bruttokustannukset sisältävät hätäkeskusjärjestelmän rakentamisesta aiheutuneet investoinnit.

Keskuskohtaisissa kustannuksissa on huomattavia eroja. Hätäkeskusalueen asukasmäärään verrattuna edullisinta toiminta on Helsingissä (6,30 €/asukas) ja kalleinta Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa (11,70 €/asukas). Verratessa ilmoituskohtaisia kustannuksia voidaan todeta, että edullisinta ilmoituksen käsittely on Helsingissä (7,20 €/ilmoitus) ja kalleinta Etelä-Savossa (14,60 €/ilmoitus). Tunnuslukujen valossa näyttäisi siltä, että hätäkeskustoiminta pienessä keskuksessa olisi kalliimpaa. Tätä vertailua kuitenkin heikentää ero suhdeluvussa ”ilmoitusten määrä/asukas”. Kiinteän asukasmäärän suhde alueella oleskelevaan väestöön vaihtelee alueittain. Esimerkiksi työmatkaliikenne voi nostaa tai laskea huomattavasti alueen väkimäärää eri vuorokauden aikoina.

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 57. Hätäilmoitusten määrä

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Hätäilmoitusten määrä, kpl, josta	3 680 000	3 780 000	3 700 000	3 840 000
- hätäpuhelujen määrä, kpl	2 880 000	2 900 000	2 886 000	2 844 000
- kentälle välitetyt tehtävät, kpl	1 503 000	1 710 000	1 595 000	1 632 000

* Ilmoitukset sisältävät kaikki hätäkeskuksen käsittelemät tehtävät, jotka tulevat hätäkeskukseen hätäpuheluina, ilmoitinlaiteilmoituksina tai muuta kautta.

Kokonaisilmoitusmäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna 1,6 %. Hätäpuheluiden määrä on pysynyt lähes ennallaan, ilmoitinlaitehälytysten määrä on laskenut noin 10 000 kappaleella ja muiden ilmoitusten määrä on kasvanut noin 10 % viime vuodesta. Muiden ilmoitusten sisällöstä suurimmat kokonaisuudet muodostuvat sairaaloiden välisistä potilassiirroista sekä viranomaisten oma-aloitteisista tehtävistä. Näiden lukujen vuosittaisiin vaihteluihin vaikuttavat eri tietojärjestelmistä johtuvat erilaiset kirjaamistavat. Hätäkeskuksiin kuulumattomien puheluiden määrä on laskenut edellisestä vuodesta. Vahingossa tai ilkivaltaisesti soitettujen sekä niin sanottujen mykkien puheluiden kokonaisuus oli vuonna 2008 noin 650 000. Suurin muutos näyttää tapahtuneen virheellisissä tai tahattomissa puheluissa, joiden määrä on pudonnut neljänneksellä. Hätänumeron oikeasta käytöstä annettu valistus näyttäisi tuottavan tulosta.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 58. Hätäkeskuslaitosten palvelukyky

Tunnusluku	2006 toteuma	2007 toteuma	2008 tavoite	2008 toteuma
Hätäpuhelujen vastausaika 10 sekunnissa (x %:ssa hätäpuheluista)	71 %	77 %	86 %	87 %
Kiireellisissä tapauksissa aika hätäilmoituksesta tehtäväksiantoon on tehtävän edellyttämässä ajassa, %	49 %	24 % *	90 %	55 %
Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyysindeksi (asteikko 1-5)	3,20	3,30	3,80	3,23
Väestön tyytyväisyys hätäkeskusten tuottamiin palveluihin (asteikko 1-5)	4,30*	4,22**	4,40	4,28***

*) Mukana poliisin tehtävälajit. Toteuma ilman poliisin tehtäviä on 53 %.

**) Painotettu keskiarvo osa-alueista nopeus, asiantuntemus, ystävällisyys ja ohjeet

***) Ei painotusta, tutkimuksessa vastaajat arvioivat jokaisen osa-alueen tärkeyden samaan luokkaan (melko tai erittäin tärkeä >90%).

Tulossuunnitelman mukaisesti Hätäkeskuslaitoksen tuli vastata hätäpuheluihin asetetussa 10 sekunnin tavoiteajassa ja huolehtia puhelun asianmukaisesta käsittelystä tehtävänkäsittelylle asetetun tavoiteajan puitteissa ottaen huomioon yhteistyöviranomaisten ohjeistukset avun hälyttämisessä. Vuodelle 2008 asetettu hätäpuhelujen vastausaikaa kuvaava tavoite saavutettiin yhdeksässä keskuksessa. Hätäkeskuslaitoksen keskiarvon ylitti viisi keskusta muiden jäädessä keskiarvotasolle tai sen alle. Hätäpuheluun vastausaikaa on pystytty selkeästi lyhentämään, sillä kertomusvuonna hätäpuheluun vastattiin 10 sekunnissa 87 %:sti kun taas vuonna 2007 puheluun vastattiin 10 sekunnissa vain 77 %:sti. Hätäkeskuksissa on puututtu hätäpuhelujen vastausaikoihin muun muassa työvuorosuunnittelua kehittämällä ja vuoromestareille ja hätäkeskuspäivystäjille annettulla henkilökohmaisella palautteella. Palaute on konkretisoitunut jokaisen oman roolin merkityksen Hätäkeskuslaitoksen tuloksen teossa. Lisäksi yksittäisissä keskuksissa sairauspoissaolot ovat vähentyneet, mikä on lisännyt tosiasiallista päivystäjien määrää. Valtakunnallinen yhteistyöryhmä asetettiin 1.1.2008. Yhteistyöviranomaisten ohjeistusta on yhtenäistetty ja sitä on lisätty. Hätäkeskusten operatiivisen toiminnan yhtenäistämistä jatketaan vuoden 2009 aikana.

Hätäilmoitusten käsittelyaika kiireellisissä tapauksissa on parantunut hieman vuoteen 2007 verrattuna 53 %:sta 55 %:iin. Tunnuslukua seurataan erikseen valikoitujen tehtävälajien kautta, joissa aika hätäilmoituksesta tehtäväksiäntoon tulee olla enintään 90 sekuntia 90 %:ssa tehtävistä. Käsittelyaika ei ole parantunut hätäkeskuspäivystäjien koulutuksesta huolimatta. Ongelmana tunnusluvun seurannassa on, että seurattavat ilmoitukset valitaan mukaan raportointiin päivystäjän tekemän luokittelun perusteella. Raportoinnista ei poisteta tehtäviä, jotka jälkikäteen osoittautuvat joksikin muuksi kuin tässä tarkoituksi kiireelliseksi tehtäväksi. Lisäksi tarkasteluun ei myöskään tule tilanteita, joita päivystäjä ei tunnista vaan luokittelee ne muihin tehtävälajeihin.

Huolimatta hätäilmoitusten määrän noususta väestö on ollut tyytyväinen hätänumerosta saamaansa palveluun. Hätänumeroon soittaneet arvioivat asteikolla 1-5 kaikilla kysytyillä osa-alueilla palveluiden laaduksi 4,28, korkeariskisissä tehtävissä peräti 4,42. Viranomaiset sen sijaan eivät olleet tyytyväisiä. Varsinkin poliisi ja pelastustoimi ovat olleet tyytymättömiä operatiivisten tukipalvelujen määrään ja laatuun. Toimintaa pyritään edelleen kehittämään Hätäkeskuslaitoksen valtakunnallisen yhteistyöryhmän aktiivisella toiminnalla.

Vuoden 2008 talousarviossa ja tulossuunnitelmassa hätäkeskustoiminnalle asetettiin tavoitteeksi hätäkeskusten toimintavarmuuden ja -nopeuden varmistaminen. Hätäkeskuslaitoksen palvelukyvyyn ja toiminnan laatutason turvaamiseksi Hätäkeskuslaitoksen toimintamäärärahaa korotettiin väliaikaisesti 2 milj. eurolla vuosina 2008-2009. Kertaluonteisen määrärahalisäyksen tarkoituksena oli mahdollistaa hätäkeskusten henkilöstömäärän väliaikainen vahvistaminen 40 henkilötyövuodella. Henkilöstömäärän lisäys on osaltaan vaikuttanut laitoksen tulostavoitteiden toteuman parantumiseen kertomusvuonna. Aivan 40 henkilötyövuoden lisäykseen ei kuitenkaan päästy rekrytointivaikeuksien vuoksi. Lisäksi Hätäkeskuslaitokselle myönnettiin 2008 talousarviossa kertaluonteisena lisäyksenä 2 milj. euroa johtamisjärjestelmän parantamiseen. Hätäkeskuslaitoksen johdon kehittämis- ja muutosvalmennusohjelma toteutettiin 2008 ja sitä jatketaan vuonna 2009.

Kertomusvuoden tavoitteena oli vahvistaa Hätäkeskuslaitoksen yhtenäisyyttä ja Hätäkeskuslaitoksessa tuli olla vain yksi tietojärjestelmän ohjelmistoversio käytössä. Hätä-

keskusten tuli kertomusvuoden aikana kyetä varmistamaan toistensa toiminta siten, että jokaisella hätäkeskuksella on varakeskus. Yhtenäinen tietojärjestelmä otettiin käyttöön koko Hätäkeskuslaitoksessa ja ELS- hätäkeskustietojärjestelmä oli vuoden 2008 loppuun mennessä käytössä kaikissa hätäkeskuksissa Helsinkiä lukuun ottamatta, jossa käyttöönotto siirtyi helmikuun 2009 alkuun poliisin PÄIKE -järjestelmän osalta. Hätäkeskuslaitoksen varmistusprojektin 31.12.2008 valmistuneen projektisuunnitelman mukainen hätäkeskuksia varmistavan hankkeen mukainen tekninen ympäristö rakennetaan 31.5.2009 mennessä.

Kertomusvuonna aloitettiin hätäkeskustietojärjestelmän uudistaminen sekä kehitettiin ja selkiytettiin Hätäkeskuslaitoksen sisäistä johtamis- ja ohjausjärjestelmää. Uuden järjestelmän vaatimusmäärittely aloitettiin vuoden 2008 syksyllä ja työ saadaan valmiiksi vuoden 2009 loppuun mennessä. Päämääränä on kehittää hätäkeskustoimintaan osallistuvien viranomaisten yhteisiä toimintamalleja ja -järjestelmiä. Hätäkeskuslaitoksen ja hätäkeskusyksikön työjärjestysuudistukset tulivat voimaan vuodenvaihteessa.

Vuoden 2008 tulossuunnitelmassa asetettiin tavoitteeksi laatia kertomusvuoden aikana Hätäkeskuslaitoksen strategia. Tavoitetta ei saavutettu ja strategian valmistelu jatkuu. Uusi Hätäkeskusstrategia valmistuu 2009 keväällä. Strategiassa on linjaukset tulevan rakenteen ja toimipaikkojen osalta.

Hätänumeron 112 asianmukaisesta käytöstä tiedotettiin ja käynnistettiin hanke muiden kuin kiireellisten hätäpuhelujen uudelleen ohjaamiseksi kiireettömien puheluiden työryhmän loppuraportin (luovutettu kesäkuussa 2008) suositusten mukaisesti. Kukin viranomaistaho on antanut selvityksensä toimialansa kiireettömiin neuvontapalveluihin liittyvistä reunaehdoista 19.12.2008. Selvitysten perusteella käynnistetään toimenpiteitä tammi-kuusta 2009 alkaen. Kiireettömille neuvontapuheluille on suunnitteilla erillinen neuvontapuhelinnumero (116115), joka osaltaan vähentää hätäkeskuspäivystäjälle tulevien puheluiden määrää. Numeron kokeilu on suunniteltu aloitettavaksi keväällä vuonna 2009.

Kertomusvuonna selvitettiin tulossuunnitelman mukaisesti hätäkeskusaluejakoon liittyvät tarpeet ja mahdollisuudet alueiden suurentamiseen sekä laadittiin toimenpidesuunnitelma uuden aluejaon toteuttamiseksi viimeistään vuoteen 2015 mennessä.

Vuonna 2008 laadittiin lisäksi Hätäkeskuslaitoksen talouden tervehdyttämisohjelma ja päätettiin sen edellyttämistä toimenpiteistä.

Oikeuskansleri Jonkan selvitys- ja lausuntopyyntöön Hätäkeskuslaitoksen tilasta vastattiin 31.12.2008. Lausunnossa todettiin muun muassa, että Hätäkeskuslaitoksen toimintakyky laitostasolla on sisäasiainministeriön käsityksen mukaan vähintään tyydyttävällä tasolla.

Vuodesta 2006, jolloin annettiin sisäasiainministeriön päätös Hätäkeskuslaitoksen toimintakyvyn turvaamiseksi (11.10.2006), on tiivistetty sisäasiainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyötä ja järjestetty Hätäkeskuslaitokselle voimavaroja henkilöstön palkkaamiseen sekä muiden kehittämistoimenpiteiden kuten uuden verkottuneen toimintamallin ja tietojärjestelmän kehittämiseen.

Muiden viranomaisten ja Hätäkeskuslaitoksen sisäiset toimenpiteet tilanteen parantamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi ovat käynnissä. Osa toimenpiteistä voidaan toteuttaa ja

on toteutettukin nopealla aikataululla. Suuremmissa rakenteellisissa muutoksissa tavoiteaikataulu on 2012 – 2015.

Hätäkeskustoiminnan yhtenäistämiseksi perustettiin Hätäkeskuslaitoksen valtakunnallinen yhteistyöryhmä, jonka toiminta käynnistyi vuoden 2008 alusta. Työryhmä on osoittautunut keskeiseksi toimijaksi toiminnan harmonisoinnissa. Kokonaisuudessaan yhteistoiminta kahden ministeriön ja Hätäkeskuslaitoksen johdon välillä on säännöllistä ja toimivaa.

Hätäkeskuslaitoksen sisäistä valvontaa on kehitetty viimeisen vuoden aikana. Muun muassa viraston sisäinen laillisuusvalvonta käynnistettiin vuoden 2008 aikana. Tarkastusten painopiste oli Helsingin hätäkeskuksen toiminnan tarkistamisessa.

Kertomusvuonna selvitettiin Helsingin hätäkeskusalueella havaittuja ongelmia. Työryhmä päätyi esittämään useita kehittämistoimenpiteitä sekä mahdollista Helsingin hätäkeskuksen siirtämistä Keravan hätäkeskuksen yhteyteen.

Maksullinen toiminta

Pelastustoimen maksullisessa toiminnassa on huomioitu Pelastusopiston, Hätäkeskuslaitoksen ja sisäasiainministeriön pelastusosaston maksullinen toiminta. Maksullisesta toiminnasta on esitetty virastoittain laskelmat kohdassa 5.2 liitteet 1d,1e,1f

Hätäkeskuslaitoksen käyttämien ja tuottamien palveluiden kustannukset ja niiden kohdentuminen tuli selvittää tulossuunnitelman mukaisesti. Hätäkeskuslaitoksen maksullisen palvelutoiminnan kustannusten kohdentamista on tarkennettu laskelmien luotettavuuden parantamiseksi. Paloilmoittimien testaukseen käytettyä työaika seurattiin viidessä hätäkeskuksessa lokakuun ajan. Työajan kirjaamisessa seurantaohjelmaan on tosin vielä puutteita ja seurantaa on vielä kehitettävä. Maksullisen palvelutoiminnan tuottoja kertyi kertomusvuonna 4,8 milj. euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus vuonna 2008 oli 130,9 % (v.2007: 128,8 %) ja liiketaloudellisten suoritteiden 133,9 % (v.2007: 97,2 %). Laskutusrutiinit on kertomusvuoden aikana saatu toimiviksi.

Pelastusopistolain 36 §:n 2 momentissa tarkoitettuja suoritteita, joista Pelastusopisto perii asiakasmaksuna keskimäärin 40 prosenttia kurssin kuluista, ovat Pelastusopiston harjoitusalueella sovellettuina harjoituksina toteutettavat kurssit, joilla opetetaan pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien miehistöltä vaadittavaa pelastustoiminnan ammattitekniistä osaamista. Edellä mainittua koulutusta järjestettiin vain kolmasosa siitä mitä vuonna 2007. Tämä vaikuttaa tästä koulutuksesta erikseen tehtäviin kannattavuuslaskelmiin vahvasti kustannusvastaavuusprosenttia alentavasti, koska toiminnan volyymin laskiessa kiinteiden kustannusten merkitys laskelmissa korostuu tavallista enemmän. Kustannusvastaavuusprosentti laski edellisen vuoden 35 %:n kustannusvastaavuudesta 21 %:iin vuonna 2008, joten hintoja on pyrittävä jatkossa tällä toiminta-asteella nostamaan, jotta päästäisiin mahdollisimman lähelle maksuasetuksessa määriteltyä subvention astetta. Budjettituettu koulutus oli 271 530 euroa alijäämäistä, mikä on noin 160 000 enemmän kuin maksuperusteasetus antaisi myöden tulojen jäädessä n. 75 000 euron tasolle.

Pelastusopiston liiketaloudellinen toiminta on pääosin täydennyskoulutusta. Vuonna 2008 markkinaperusteisesti hinnoitellun toiminnan tuotot kasvoivat n. 31 %, ollen 887

308 euroa. Toiminta oli vuonna 2008 yhteensä 313 512 euroa alijäämäistä, kustannusvastaavuuden noustessa yhdellä prosenttiyksiköllä 74 %:iin.

Budjettivaroin tuetun ja markkinahintaisen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus yhteenlaskettuna on 62 %, joten kustannusvastaavuus nousi tältä osin 5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteenlaskettu alijäämä oli vuonna 585 042 euroa, joten alijäämän osuus pienentyi 12 %:lla. Pelastusopisto jatkaa edelleen toimenpiteitä hinnoittelun saattamiseksi kustannuksia vastaavalle tasolle liiketaloudellisten suoritteiden osalta.

Vuonna 2008 Pelastusopiston julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus on noussut 2 prosenttiyksikköä 25 prosenttiin. Vuonna 2008 valmisteltu ja vuoden 2009 alusta voimaan tullut maksuasetus nostaa kurssipäivän hintaa 10 eurolla, joka tulee nostamaan kustannusvastaavuuden noin 30 %:iin.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Kertomusvuonna vain Pelastusopistolla oli yhteisrahoitteista toimintaa. Pelastusopiston yhteisrahoitteinen toiminta koostuu enimmäkseen keskipitkistä ja lyhyistä EAKR, ESR ja Palosuojelurahasto (PSR) hankkeista. Uuden rakennerahastokauden uusi siviilikriisinhallinnan asiantuntijuuden alueellinen kehittämishanke käynnistyi ESR -rahoituksella edellisen ohjelmakauden hankkeen jatkoksi ja hankkeen budjetti on vuosittain noin 0,4 milj. euroa. Pelastusopistolla oli vuonna 2008 lukuisia PSR -rahoituksella käynnistettyjä tutkimushankkeita, joiden omarahoitussosuus on pääosin 50 % toteutuneista kustannuksista. Tämän lisäksi Pelastusopisto oli yhtenä toteuttajaosapuolena useissa VTT:n rahoittamissa ja EU:n puiteohjelmasta rahoituksen saavissa tutkimushankkeissa.

Pelastusopiston yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus jäi vain 43 prosenttiin, kun taas edellisvuonna kustannusvastaavuus oli 143 % ja vuonna 2006 yllettiin 93 %:iin. Kustannusvastaavuuden rajun laskun selittää ensisijaisesti yhteisrahoitteisen toiminnan laskentaperusteiden tarkistus. Vuoden 2007 kustannuslaskelmaa väärästi 0,5 milj. euron EAKR -hanke, josta laskelmaan sisällytettiin laskentateknisistä syistä vain tuotot, muttei investointeja. Kustannuslaskentaa on kertomusvuonna pyritty viemään suuntaan, jossa pystyttäisiin kohdistamaan hankkeille mahdollisimman oikeudenmukaisesti sellaisia kustannuksia, joita vastaan ei ole varsinaisesti saatu rahoitusta. PSR- hankkeiden omarahoitussosuuden vuoksi on jo lähtökohtaisesti selvää, että kustannusvastaavuudessa jäädytään alle 100 %:n. Useissa muissa hankkeissa rahoitus kattaa vain tositteilla todennettavat erilliskustannukset, jolloin muiden yhteiskustannusten rahoitus on tultava muualta. Jatkossa erityisenä haasteena on entistä paremmin pystyä sisällyttämään Pelastusopiston raskas kiinteiden kustannusten taakka vuokra- ja pääomakustannuksineen eri hanketoimijoiden rahoituspäätöksiin.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kohdan 5.2 liite 2 e

1.3.7 Maahanmuuttohallinto

Vuoden 2008 keskeiset hankkeet liittyivät hallitusohjelman mukaisesti maahanmuuttohallinnon sekä työvoiman maahanmuuton kehittämiseen. Sisäasiainministeriöön muodostettiin maahanmuutosta ja kotoutuksesta vastaava kokonaisuus, kun sisäasiainministeriön ja entisen työministeriön maahanmuutto- ja kotoutusasiat koottiin maahanmuutto-osastoon 1.1.2008 lähtien. Ulkomaalaisvirasto muuttui vuoden alussa Maahanmuuttovirastoksi.

Maahanmuuttoviraston käsiteltäväksi tulevien asioiden määrä kasvoi vuonna 2008 voimakkaasti. Asioita tuli vireille 37 % enemmän kuin vuonna 2007. Suurinta kasvu oli kansalaisuusilmoituksissa (223,1 %), turvapaikka-hakemuksissa (167,9 %), perheenyhdistämistä koskevissa oleskelulupahakemuksissa (20 %) ja opiskelijoiden oleskelulupahakemuksissa (20,2 %). Määrien kasvusta huolimatta oleskelulupien käsittelyajat pääosin lyhenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Virasto pääsääntöisesti saavutti vuodelle 2008 asetetut tulostavoitteet.

Turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminnan osalta tarvittavan majoituskapasiteetin lisäykseen pystyttiin vastaamaan hakijoiden määrän kasvaessa.

Hallinnon kehittämistä jatkettiin toteuttamalla selvitysmies Norrbackin johdolla hanke ”Maahanmuuttohallinnon ja Maahanmuuttoviraston toiminnan kehittäminen”. Selvityksen pohjalta on valmisteltu ehdotukset muun muassa säädöksiksi, joilla siirretään turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusten ohjaukseen ja turvapaikanhakijoiden sijoittamiseen kuuluva toimivalta ja tarvittavat virat Maahanmuuttovirastolle. Hallituksen esitys asiaa koskevista lainsäädännön muutoksista annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella 2009.

Hallitusohjelman mukaisesti vuoden aikana on toteutettu toimia, joilla kehitetään työvoiman maahanmuuttoa. Kertomusvuonna julkaistiin poikkihallinnollisena yhteistyönä valmistelu raportti työvoiman maahanmuuton edistämisen yhteistyömuodoista lähtömaiden kanssa. Raportti sisältää suosituksia, jotka koskevat muun muassa julkishallinnon tehtäviä työvoiman maahanmuutossa Suomessa ja ulkomailla. Siltä pohjalta laadittiin vuoden 2008 aikana myös työvoiman maahanmuuton toimenpideohjelmaa yhteistyössä muiden ministeriöiden ja työmarkkinajärjestöjen kanssa. Ohjelma sisältää toimenpideehdotuksia, joiden mukaisesti työvoiman maahanmuuttoa Suomeen tulisi edistää. Loppuvuodesta 2008 syventynyt maailmanlaajuinen talouden kriisi on asettanut työlle uusia haasteita. Työntekijän oleskelulupajärjestelmää koskevat ulkomaalaislain muutokset ovat olleet valmistelussa vuoden aikana. Hallituksen esitys lainmuutoksista valmistuu vuoden 2009 aikana.

Eduskunnalle annettiin vuonna 2008 kaksi hallituksen esitystä. Kesäkuussa annettiin hallituksen esitys (HE 86/2008) ulkomaalaislain muuttamisesta. Esityksellä pantaisiin täytäntöön neuvoston direktiivi pakolaisaseman myöntämistä tai poistamista koskevissa menettelyissä jäsenvaltioissa sovellettavista vähimmäisvaatimuksista.

Hallitus hyväksyi periaatepäätöksen kansalliseksi ihmiskaupan vastaiseksi tarkennetuksi toimintasuunnitelmaksi. Suunnitelman mukaisesti vähemmistövaltuutettu nimettiin ihmiskaupan vastaiseksi kansalliseksi raportoijaksi. Tätä koskeva hallituksen esitys (HE 193/2008) vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annetun lain muuttamiseksi annettiin eduskunnalle, joka hyväksyi lainmuutoksen vuoden lopussa. Laki tuli voimaan 1.1.2009. Lisäksi ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen tähtäävän ns. etsivän ja neuvontatyön rahoitus siirtyi vuonna 2008 valtion talousarvion piiriin.

Hallitus antoi eduskunnalle selonteon (VNS 4/2008) kotouttamislain toimeenpanosta. Selonteossa arvioitiin lain tavoitteiden toteutumisista ja toimivuutta, suoritettuja toimenpiteitä, saavutettuja tuloksia sekä tehdään laaja-alaisia kehittämissuunnitelmia. Selonteon pohjalta käynnistetään kotouttamislain uudistaminen vuoden 2009 aikana.

Valtioneuvosto antoi asetuksen Etnisten suhteiden neuvottelukunnasta (ETNO) ja neuvottelukunta asetettiin 3-vuotiselle toimikaudelle vuosiksi 2008-2011. Neuvottelukunta on laaja-alainen asiantuntijaelin, joka muun muassa edistää hyviä etnisiä suhteita, kehittää vuoropuhelua ja maahanmuuttajien osallisuutta suomalaiseen yhteiskuntaan.

Suomessa olevien maahanmuuttajien työllistymisen esteiden selvittämiseksi, työllistymisen edistämiseksi ja tuloloukkujen tarkastelemiseksi asetettiin toukokuussa hanke ja selvitysmies. Hankkeen tavoitteena on tehdä kehittämissuunnitelmat maahanmuuttajien työmarkkinakelpoisuuden parantamiseksi ja työllistämisen edistämiseksi. Selvityksen tulokset valmistuvat vuoden 2009 alussa.

Vuoden 2008 tulossuunnitelmaan kirjattiin käynnistyväksi lainsäädäntöhankkeeksi kansalaisuuteen vaadittavan oleskeluajan lyhentäminen ja muut kansalaisuuslain keskeiset muutostarpeet. Sisäasiainministeriö asetti hankkeen muutostarpeiden selvittämiseksi ja kertomusvuonna valmisteltiin selvitys lain kehittämistarpeista. Hallituksen esityksen valmistelu jatkuu tehdyn selvityksen pohjalta vuonna 2009.

Maahanmuuttovirasto

Toiminnan tuottavuus

Maahanmuuttovirastoon tuli vuonna 2008 vireille 53 218 asiaa, kun edellisellä vuonna niitä oli 38 782. Vireille tulleiden asioiden määrä kasvoi 37,2 %. Ratkaisuja tehtiin vuonna 2008 yhteensä 43 571 kun luku vuotta aiemmin oli 38 564, kasvua 13,0 %. Ratkaistujen asioiden määrä oli selvästi pienempi kuin vireille tulleiden asioiden määrä (-18,1 %).

Taulukko 59. Vireille tulleet ja ratkaistut asiat

Tunnusluku/ arviointi	2006	2007	2008	Muutos 2007/2008
Vireille tulleet asiat	34 810	38 782	53 218	+ 37,2 %
Ratkaistut asiat	35 481	38 564	43 571	+ 13,0 %
Erotus	+1,9 %	-0,5 %	-18,1 %	

Vuonna 2008 tuli vireille 22 752 oleskelulupahakemusta mikä tarkoitti 12 %:n kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Eniten lisääntyi opiskelijoiden oleskelulupahakemusten määrä (20,2 %). Oleskelulupahakemukset perhesiteen perusteella lisääntyivät 20 % edelliseen vuoteen verrattuna. Työntekijän oleskelulupahakemusten määrässä kasvua oli 7,4 %.

Vuonna 2008 turvapaikkahakemuksia tuli vireille 3 418 kun hakemuksia edellisenä vuonna saapui 1 276 (+167,9 %). Vuonna 2008 eniten turvapaikanhakijoita tuli Irakista ja Somaliasta. Edelliseen vuoteen verrattuna irakilaisien osuus lähes nelinkertaistui ja somalialaisten yli kuusinkertaistui. Kaikista hakijoista noin 77 % oli miehiä. Myös alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrä kasvoi huomattavasti vuonna 2008. Päättäneenä vuonna alaikäisiä yksin tulleita turva-paikanhakijoita oli yhteensä 706 henkilöä (98 vuonna 2007), joista noin puolet oli Somaliasta ja noin 30 % Irakista. 80 % alaikäisistä yksintulleista hakijoista oli poikia.

Vuonna 2008 kansalaisuushakemuksia tuli vireille 3 380 (3100 vuonna 2007). Edelliseen vuoteen verrattuna kasvua oli 9 %. Vuoden 2008 viiden ensimmäisen kuukauden aikana kansalaisuusilmoituksia tuli vireille 9 611, joista 9 119 on entisten Suomen kansalaisten ja heidän jälkeläistensä tekemiä. Määrä kasvoi voimakkaasti johtuen laissa olleen määräjän umpeutumisesta viime vuoden kesäkuuhun mennessä. Kansalaisuusaseman selvityksiä ja tiedusteluja tuli vireille 1 582 kun edellisenä vuonna vastaava luku oli 1 486 (kasvua 6,5 %).

Tavoitteena kaikkien päätösten määrälle henkilötyövuotta kohti oli 150. Tavoite toteutui vuonna 2008. Ratkaisuja tehtiin henkilötyövuotta kohden 180, mikä oli 20 % enemmän kuin vuodelle 2008 asetettu tavoite.

Taulukko 60. Päätösten määrä

Päätösten määrä¹²

Tunnusluku/ arviointi	2006	2007	2008 tavoite	2008 toteuma
Päätöstä/htv	155	165	150	180
Maahanmuutto ¹³	27 441	32 061	28 700	35 463
Kansalaisuus	6 186	6 503	6 000	8 108

Oleskelulupahakemuksia ratkaistiin yhteensä 22 919, missä oli kasvua edellisen vuoden ratkaisujen määrään 13,2 %. Vuoteen 2007 verrattuna opiskelijan oleskeluluparatkaisujen määrä kasvoi 20,5 %, oleskeluluvat suomalaisen syntyperän perusteella 21,0 %, perhesiteen perusteella 10,2 % ja työntekijän oleskeluluvat 16,1 %.

Turvapaikkaratkaisuja tehtiin päättyneenä vuonna 1 838, mikä oli 1,9 % enemmän kuin vuotta aiemmin (1 803). Turvapaikkapäätöksistä oli myönteisiä 39 %, kielteisiä 51 % ja rauenneita 10 %. Alaikäisiä yksintulleita turvapaikanhakijoita koskevia päätöksiä tehtiin 228 kpl, joista 68 % oli myönteisiä, 28 % kielteisiä ja 4 % rauenneita. Vuonna 2008 kaikista turvapaikkahakemuksista 74 % tutkittiin aineellisesti. Aiempaa suurempi osa kaikista turvapaikkahakemuksista käsitellään tällä hetkellä aineellisessa tutkinnassa, vain 26 % kaikista päätöksistä oli ns. Dublin-päätöksiä.

Kansalaisuushakemuksia ratkaistiin 4 290, kun ratkaisuja vuotta aiemmin oli 2 987, kasvua ratkaistujen määrässä 43,6 %. Kansalaisuusaseman selvityksiä ja tiedusteluja ratkaistiin 1 523, mikä oli 29,2 % enemmän kuin edellisenä vuonna (1 179).

Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 61. Maahanmuuttoviraston päätösten hinta

Tunnusluku/ arviointi	2006	2007	2008 tavoite	2008 toteuma
Nettomenot €päätös	333	332 (341kustannukset)	308	327 (302 kustannukset)

¹² Uuden ulkomaalaisasioiden tietojärjestelmän (UMA) käyttöönotto saattaa tilapäisesti vaikuttaa käyttöönottovaiheessa päätösten määrään. Alustavan arvion mukaan vaikutus koko viraston päätösmääriin on 3,1 % vuonna 2007, 2,2 % vuonna 2008 ja 4,7 % vuonna 2009. Vuonna 2007 vaikutukset kohdistuvat oleskelulupapäätösten määrään ja vuonna 2008 kansalaisuus- ja turvapaikkapäätösten määrään.

¹³ Maahanmuuton tulosalue sisältää päätökset oleskelulupa-, turvapaikka-, maasta poistamis- ja matkustusasiakirja-asioihin mukaan lukien lausunnot muutoksenhakuun. Turvapaikkapäätöksiin sisältyvät hakijoiden puhuttelut ja vastuunmäärittämisasetuksen mukaiset tehtävät.

Maahanmuuttoviraston toiminnan taloudellisuutta mitataan käytettyjen nettomäärärahojen määrällä tehtyä ratkaisua kohti. Toiminta- ja taloussuunnitelmassa tavoitteeksi vuodelle 2008 oli asetettu 308 euroa/päätös. Nettomenot (momentti 26.40.01) olivat 14 230 844,81 euroa ja päätösten määrä 43 571 kappaletta, joten tunnusluvuksi muodostui 327. Tämä oli edellisvuoden tasoa. Tuottokululaskelman mukaisten kustannusten perusteella (jäämä I; 13 136 585,21 euroa) päätöksen hinnaksi muodostui 302 euroa. Yksittäisten suoritteiden (pätösten) omakustannushinnat on laskettu erikseen toimintolaskennan avulla.

Taulukko 62. Suoritteiden omakustannushintoja

Omakustannushinnat 2007 – 2008 (€)	2007	2008
Oleskelulupahakemukset	286	286
- oleskelulupa (kansainväliseen suojeluun liittyvä)	763	800
- oleskelulupa opiskelija	204	211
Turvapaikkahakemukset	1 654	1 620
Oleskelulupahakemukset - perheside, pakolaiset ja näihin rinnastettavat	306	477
Esitykset oleskeluluvan myöntämiseksi pakolaiskiintiössä	341	1 322
Käännättämisasiat (erilliset esitykset, tp- tai oleskelulupa-asian yhteydessä käsiteltävät)	1 062	1 050
Karkotusesitykset	441	519
Matkustusasiakirjat	215	193
Takaisinotot: Dublin, PÖK, muu	316	285
Kansalaisuutta koskevat hakemukset	805	671
Kansalaisuusilmoitukset	183	182
Kansalaisuusaseman määrittelyt ja tiedustelut	207	249

Maksullinen toiminta

Maahanmuuttoviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudelle asetettiin tavoitteeksi 65 %. Sisäasiainministeriö antoi uuden Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuutta koskevan asetuksen, joka tuli voimaan 1.1.2008. Perittävien maksujen suuruus pysyi vuoden 2007 tasolla.

Taulukko 63. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus

Tunnusluku/arviointi	2006	2007	2008 tavoite	2008 toteuma
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus %	67	67	65	82

Maahanmuuttoviraston maksullisen toiminnan tuotot vuonna 2008 olivat 5 547 835,04 euroa ja kokonaiskustannukset 6 772 477,00 euroa. Tulot kattoivat menoista 82 % ja asetettu tavoite saavutettiin. Maksullisen toiminnan osuus viraston kokonaistyöajasta laskettiin suoritteille kohdistettujen työtuntien mukaan ja se oli 33,74 % (30,31 % vuonna 2007) tulosyksiköiden työajasta.

Viraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat liitteenä 1 g

Yhteisrahoitteinen toiminta

Toukokuussa 2008 EU:n neuvosto päätti perustaa Euroopan muuttoliikeverkostosta (EMV) pysyvän järjestelmän. EMV:n tutkimuksen ja verkostoitumisen tarkoituksena on pohjustaa EU:n yhteistä maahanmuuttopolitiikkaa. Suomen yhteyspiste toimi alun perin Tilastokeskuksessa, mutta toiminnan laajennuttua tilastoista muuhunkin tutkimukseen, siirrettiin toiminta Maahanmuuttovirastoon keväällä 2008. Maahanmuuttovirastossa verkosto jatkaa ainakin vuoden 2010 loppuun. Vastaavia yhteyspisteitä on kaikissa EU-maissa ja verkoston puheenjohtajana toimii EU:n komissio. Verkoston yhteyspisteiden lisäksi kuhunkin EU-maahan rakennetaan kansallinen verkosto, jonka jäseniksi pyydetään maahanmuuttoon sidoksissa olevia viranomaisia, tutkimuslaitoksia ja kansalaisjärjestöjä. EMV keskittyy lähinnä desktop-tutkimuksiin eli jo olemassa olevan tiedon keräämiseen. Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot olivat 73 200,00 euroa ja kokonaiskustannukset yhteensä 92 815,09 euroa. Kustannusvastaavuus oli 78,49 %.

Viraston yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat liitteessä 2 f

Palvelukyky ja suoritteiden laatu

Viraston palvelukykyä on mitattu vireille tulleiden asioiden läpivientiajoilla. Läpivientiaikojen kehitystä on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Käsittelyajat¹⁴

Taulukko 64. Käsittelyajat

Tunnusluku/ arviointi ¹⁵	2006	2007	2008 tavoite	2009 toteuma
Oleskelulupa, perheside	133	150	-	133
Oleskelulupa, työntekijä	50	46	50	49
Oleskelulupa, opiskelija	20	27	30	21
Turvapaikkahakemukset, kaikki	131	205	150	127
Turvapaikka, normaali menettely	220	280	210	176
Turvapaikka, nopeutettu menettely	59	88	90	57
Kansalaisuushakemukset, kaikki	656	668	600	556
Kansalaisuushakemukset, selvät	461	448	350	359
Kansalaisuushakemukset, muut	1 039	1128	900	653
Kansalaisuusilmoitukset	59	76	-	187
Matkustusasiakirjat	122	91	-	

Työntekijän oleskeluluvan käsittelyaika oli 49 vuorokautta tavoitteen ollessa 50 vuorokautta. Opiskelijan oleskelulupa käsiteltiin keskimäärin 21 vuorokaudessa tavoitteen ollessa 30 vuorokautta.

Vuodelle 2008 asetetut käsittelyaikatavoitteet oleskelulupa-asioissa saavutettiin huolimatta siitä, että vireille tulleiden asioiden määrä on kasvanut huomattavasti. Vireille tulleiden oleskelulupa-asioden määrä nousi edelleen vuonna 2008. Vuoteen 2007 verrattuna nousua oli noin 12 % ja vuoteen 2006 verrattuna noin 36,5 %.

Normaalimenettelyssä tutkittavan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2008 hakemuksen virastoon saapumisesta päätöksentekoon oli 176 vuorokautta. Nopeutetussa menettelyssä käsiteltävien hakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 57 vuorokautta. Turvapaikkahakemuksista 10 % nopeimmin läpimenneiden hakemusten käsittelyaika oli 9 vrk, 10 % hitaimmin läpimenneiden käsittelyaika 408 vrk ja 80 % hakemuksista käsiteltiin 110 vrk:ssa.

¹⁴ Päätösten keskimääräisiin läpivientiaikoihin vaikuttavat Maahanmuuttovirastosta riippumattomat seikat, mm. muiden maahanmuuttoprosesseissa toimivien viranomaisten käsittelystä johtuvat viiveet.

¹⁵ Taulukossa näkyy käsittelyaika laskettuna hakemuksen saapumisesta Maahanmuuttovirastoon sen tekemään ensimmäiseen ratkaisuun. Oleskelulupa-asioissa eivät ole mukana turvapaikanhakijoiden eivätkä inkeriläisten paluumuuttajien oleskeluluvat. Perhesiteen perusteella ratkaistuista oleskeluluvuista on erotettu pakolaistaustaisten ja niiden, joiden henkilöllisyys ei perustu luotettaviin asiakirjoihin. Kansalaisuushakemusten läpivientiajoissa on erotettu erikseen selvät ja muut (hakijalla pakolaisen matkustusasiakirja tai muukalaispassi) hakemukset.

Vuoden 2008 aikana saatiin ratkaistua kaikki ennen vuotta 2006 vireille tulleet kansalaisuushakemukset. Vuoden alussa näitä oli vireillä 693 ja ne saatiin kaikki ratkaistua vuoden loppuun mennessä. Samaan aikaan ratkaistiin vuonna 2006 ja 2007 vireille tulleita hakemuksia siten, että vuonna 2006 vireille tulleista hakemuksista oli vuoden loppuun mennessä ratkaistu noin 84 % ja vuonna 2007 saapuneista hakemuksista noin 85 %. Vuonna 2008 vireille tulleita hakemuksia ratkaistiin noin 26 % niiden kokonaismäärästä.

Tarkasteltaessa kaikkia kansalaisuushakemuksia nopeimmin läpimenneiden hakemusten (10 %) käsittelyaika vuonna 2008 oli 78 vuorokautta ja hitaimmin läpimenneen kymmenyksen käsittelyaika 1 918 vuorokautta. 80 % hakemuksista käsiteltiin 454 vuorokaudessa. Kaikkien hakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 556 vuorokautta (668 vuorokautta vuonna 2007). Toteutuneet käsittelyajat on laskettu niin, että niihin ei sisälly muissa viranomaisissa asian käsittelyyn arvioitu aika (20 %).

Laadunhallinta

Suoritteiden laatua on mitattu seuraamalla viraston tekemien päätösten pysyvyyttä muutoksenhakutuomioistuimissa. Tavoitteena oli, että Maahanmuuttoviraston päätöksistä tehtyjen valitusten hyväksymisten määrä sillä perusteella, että viraston päätös perustunut laintulkintavirheeseen tai menettelyvirheeseen, on alle 5 % valitusten kokonaismäärästä. Edellä mainituilla perusteilla valitus hyväksyttiin 1,04 %:ssa tapauksista, joten tavoite saavutettiin.

Taulukko 64. Valituspäätökset

Valituspäätös (kpl)	% -osuus		% -osuus	
	2007	kaikista	2008	kaikista
Käsittely raukeaa	62	3,06	74	4,8
Valitus hylätään	1 188	58,70	1 011	65,6
Valitus hyväksytään / eril. tosiasiaharkinta	147	7,26	80	5,2
Valitus hyväksytään / laintulkintavirhe, muu vo.	1	0,05	5	0,3
Valitus hyväksytään / laintulkintavirhe, Migri	16	0,79	3	0,2
Valitus hyväksytään / menettelyvirhe muu vo.	4	0,20	3	0,2
Valitus hyväksytään / menettelyvirhe, Migri	12	0,59	10	0,6
Valitus hyväksytään / olosuhdemuutos	203	10,03	40	2,6
Valitus hyväksytään / uusi linjaus	15	0,74	22	1,4
Valitus hyväksytään / uusi selvitys	123	6,08	103	6,7
Valitus hyväksytään osin / eril. tosiasiaharkinta	60	2,96	42	2,7
Valitus hyväksytään osin / menettelyvirhe, Migri	3	0,15	3	0,2
Valitus hyväksytään osin / olosuhdemuutos	74	3,66	51	3,3
Valitus hyväksytään osin / uuden lain linjaus	1	0,05	6	0,4
Valitus hyväksytään osin / uusi selvitys	69	3,41	60	3,9
Valitus jätetään tutkimatta	-		28	1,8
YHTEENSÄ	2024	100,00	1542	100

Vuonna 2006 aloitettua toiminnan laadun kokonaisvaltaista kehittämistä jatkettiin vuonna 2008. Laadun itsearviointi toteutettiin toistamiseen CAF-arviointimenetelmää käyttäen. Koko viraston osalta keskeisiksi kehittämiskohteiksi erottuivat strategian jalkauttamiseen, henkilöstösuunnitteluun ja – tuloksiin, asiakas-tuloksiin sekä yhteiskunnallisiin tuloksiin liittyvät arviointialueet.

Ulkoisen viestinnän kehittäminen virastossa on erityinen painopistealue. Vuonna 2008 panostettiin erityisesti mediasuhteiden kehittämiseen. Mediaviestinnän tueksi ja tehostamiseksi laadittiin mediaviestinnän periaatteet –ohje ja panostettiin henkilöstön mediavalmennukseen. Internet-sivuston tuotettiin ajankohtaisasioiden lisäksi erityisesti hakija-asiakkaille uutta käytännönläheistä tietoa.

Viraston asiakaspalvelua kehitettiin perustamalla asiakaspalveluyksikkö vuoden 2008 alusta alkaen. Vuonna 2008 viraston puhelinvaihe siirrettiin ministeriön päätöksellä palvelukeskukseen Kajaaniin. Muutoksen myötä viraston oma vaihdehenkilöstö siirtyi täysipäiväisesti vastaamaan asiakaspalvelupuhelimeen. Tavoitteena oli lisätä tavoitettavuutta ohjaamalla yksiköiden puhelukuormitusta asiakaspalveluun. Päättyneen vuoden aikana neuvoteltiin ja solmittiin yhteispalvelusopimus Helsingin kaupungin Maahanmuuttajien neuvontapisteen kanssa. Neuvontapisteen tavoitteena on lisätä asiakkaille tavoitettavuutta ja palvelukielivalikoimaa; maahanmuuttaja-taustaiset neuvojat palvelevat yhteensä 10 kielellä. Mukana sopimuksessa on myös Helsingin maistraatti.

Ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän (UMA) suunnitelmat tarkennettiin vuoden 2008 aikana. Hanke eteni uusien suunnitelmien ja alkuperäisten tavoitteiden mukaisesti niin, että vuodelle 2009 ajoittuu kaksi käyttöönottoa. Ensimmäisen käyttöönoton yhteydessä siirrytään kokonaan nykyisestä ulkomaalaisrekisteristä UMA-järjestelmän käyttöön ja toisessa käyttöönotossa UMA-järjestelmää täydennetään osin merkittäväillä kokonaisuuksilla, joista mainittakoon asiakkaan sähköiset asiointipalvelut ja asiakirjojen digitalisointi.

Vastaanottotoiminta

Turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminta siirtyi sisäministeriön hallinnonalalle vuoden 2008 alusta. Vuoden 2008 tulossuunnitelmassa asetettiin taulukossa esitetyt tavoitteet vastaanottotoiminnalle ja ne toteutuivat seuraavasti:

Taulukko 66. Vastaanottotoiminnan tavoitteet

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	Toteuma	Tavoite	Toteuma
vuosi	2007	2008	2008
Tuottavuus			
Vastaanottokeskusmajoituksen keskimääräinen kesto (vrk)	135	160	71,3
Kannattavuus			
Käyttöaste (vähintään %)	80	70	86,2
Palvelukyky ja laatu			
Odotusaika vastaanottokeskuksessa myönteisen oleskelulupapäätöksen tiedoksi saamisen jälkeen (kk)	3,2	2	3,7 (111 vrk) kuntapaikkapäätöksellä 2,1 kk (65 vrk) itsenäisellä kuntaan siirtymisellä
Suoritteet			
Majoituspaikat vastaanottokeskuksissa keskimäärin/vuosi	1 512		1 494

Vastaanottokeskusmajoituksen keskimääräisen keston tavoite alittui. Turvapaikanhakijoiden määrä lähti voimakkaaseen kasvuun kesän jälkeen, mutta alkuvuonna hakijoita oli vähemmän, mikä selittää majoituksen keskimääräinen keston alittumista. Vastaanottokeskuksen sijaan turvapaikanhakijat hakeutuvat myös yksityismajoitukseen, mikä lyhentää vastaanottokeskusmajoituksen kestoja. Lisäksi hakemusten käsittelyn sujuvuus lyhentää vastaanottokeskuksessa majoitusaikaa: majoitusaika on suoraan riippuvainen päätöksenteon nopeudesta. Vastaanottokeskusten keskimääräinen käyttöaste oli vuoden aikana 86,2 %. Vuoden lopussa käyttöaste oli hakijamäärän lisääntyessä kohonnut jo 99,2 %:iin. Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu selittää myös majoituspaikkojen määrän kasvun vuoden aikana.

Myönteisen oleskelulupapäätöksen saaneiden odotusaika kuntaan sijoittumiselle jäi vuoden aikana tavoitteesta. Odotusajat pitkittyivät myös vuoteen 2007 verrattuna. Tätä selittää kuntien vähentynyt halukkuus vastaanottaa pakolaisia ja turvapaikanhakijoita. Kunnat pitivät kuntaan sijoittamisesta maksettavia laskennallisia korvauksia alhaisina. Korvaukset ovat 1990-luvun alun tasolla.

Turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminnan laatutyö käynnistyi valtakunnallisesti vuonna 2008 ja sen kehittäminen jatkuu vuoden 2009 aikana.

Valtion vastaanottokeskukset

Valtion vastaanottokeskuksia on kaksi: Oulussa ja Joutsenossa. Oulun vastaanottokeskuksella on sivutoimipiste Pudasjärvellä. Kolmannen valtion vastaanottokeskuksen (Periniö) toiminta lakkasi vuoden 2008 kesäkuun loppuun. Valtion vastaanottokeskukset eivät ole tulohajuttuja virastoja eikä niillä siten ole tulossopimusta sisäasiainministeriön kanssa. Lainsäädännöllisesti vastaanottokeskukset ovat TE-keskusten ohjauksessa, vaikkakin käytettävissä olevat määrärahat ovat talousarviossa sisäasiainministeriön pääluokassa.

Vastaanottokeskukset järjestävät turvapaikanhakijoille turvapaikkaprosessin ajaksi kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten mukaiset peruspalvelut: majoituksen ja välttämättömät sosiaali- ja terveystyöpalvelut.

Seuraavassa taulukossa keskeisiä tunnuslukuja Oulun ja Joutsenon vastaanottokeskusten toiminnan tehokkuudesta ja tuotoksista vuodelta 2008:

Taulukko 67. Valtionvastaanottokeskukset

	OULU			JOUTSENO		
	vastaanotto- keskus	ryhmäkoti	tukiasumis- yksikkö	Pudasjärven tukiasumis- yksikkö*	ihmiskaup- pan uhrit (alaikäiset)	vastaanotto- keskus ja ihmiskaupan uhrit (aik.)
vuosi	2008 to- teuma	2008 to- teuma	2008 to- teuma	2008 toteuma	2008 toteuma	2008 toteuma
Paikkaluku**	136	20	40	40	4	239
Käyttöaste (%)	84	147	91	81	47	99,2
Majoitusvrk:t	41 259	10 696	13 228	969	679	86 519
Kulut/majoitusvrk	51,91	98,65	79,79	172,24	266,91	35
*aloitti toiminnan 11/08						
** vuoden keskiarvo						

Molempien vastaanottokeskusten osalta vuosi oli kaksijakoinen. Alkuvuonna toimintaa supistettiin turvapaikanhakijoiden määrän ollessa vähäinen. Toisella vuosipuoliskolla hakijoiden määrän käännyttyä voimakkaaseen kasvuun toimintaa laajennettiin ja uusia majoituspaikkoja otettiin käyttöön. Esimerkiksi vuoden loppuun mennessä Oulun vastaanottokeskus oli laajentunut 100-paikkaisesta 210-paikkaiseksi keskuksesi, jossa asiakkaita oli lähes 250. Toimintaa laajennettiin myös perustamalla Pudasjärvelle uusi tukiasumisyksikkö. Myös Joutsenossa paikkaluku kasvoi kesän 150 paikasta 450 paikkaan vuoden lopussa.

Ouluun sijoitetaan erityisesti alaikäisiä ilman huoltajaa tulevia turvapaikanhakijoita. Oulu koordinoi valtakunnallisesti alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottoa sekä vastaa valtakunnallisesti alaikäisten ihmiskaupan uhrien vastaanotosta. Auttamisjärjestelmän piirissä oli kahdeksan alaikäistä vuonna 2008. Asiakasryhmän rakenteesta johtuen kulut majoitusvuorokautta kohden ovat korkeammat ryhmäkodeissa ja tukiasumisyksi-

köissä verrattuna aikuisten turvapaikanhakijoiden vastaanottoon. Syksyllä aloitettiin myös yhteistyö kahden kansanopiston, Järvenpään ja Oulun, kanssa ministeriön asettaman pilottiprojektin merkeissä, jossa ohjataan nuoria turvapaikanhakijoita opiskelemaan kansanopistoihin.

Joutseno puolestaan toimii turvapaikanhakijoiden vastaanoton ohella myös ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän palveluiden tuottajana. Vuoden 2008 aikana vastaanottokeskus jatkoi ihmiskaupan uhrien auttamisen valtakunnallista koordinoitua jo järjestelmässä olevien uhrien ja mahdollisten uusien uhrien osalta. Kuluvan vuoden lopussa ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmässä oli Joutsenon vastaanottokeskuksen vastuulla 13 henkilöä, joista 11 tapausta otettiin mukaan järjestelmään kuluneen vuoden aikana.

1.3.8 Vähemmistövaltuutettu

Vähemmistövaltuutettu on sisäasiainministeriön yhteyteen sijoitettu itsenäinen ja riippumaton viranomaislain, jonka tehtävänä on edistää etnisten vähemmistöjen ja ulkomaalaisten asemaa, oikeusturvaa sekä hyviä etnisiä suhteita Suomessa. Vähemmistövaltuutetun toimistossa työskentelee valtuutetun lisäksi toimistopäällikkö, neljä ylitarkastajaa, suunnittelija ja osastosihteeri. Toiminnassaan valtuutettu on keskittynyt erityisesti etniseen syrjintään puuttumiseen, mutta valtuutetun toimistosta neuvotaan sinne yhteyttä ottaneita monenlaisissa elämäntilanteissa: muun muassa ulkomaalaislainsäädännön soveltamisongelmissa ja erilaisissa kotoutumisen ongelmissa. Vaikuttamistoiminnassaan valtuutettu pyrkii lausunnoillaan ja kannanotoillaan edistämään hyvien etnisten suhteiden kehittymistä sekä vaikuttamaan asiakastyössä tai muuten esiin nousseiden lainsäädännön tai hallintotoiminnan ongelmien korjaamiseen. Vähemmistövaltuutettu julkaisee toiminnastaan erillisen toimintakertomuksen.

1.3.9 Syrjintälautakunta

Syrjintälautakunta on yhdenvertaisuuslain noudattamista valvova sisäasiainministeriön ohessa toimiva itsenäinen asiantuntijaviranomaislain, jonka päätöksenteko on hallintomenettelyä, jossa sovelletaan virallisiperiaatetta. Valvontatehtäväänsä se toteuttaa käsittelemällä sille tulleita hakemuksia itsenäisenä oikeusturvaelimenä, joka on alioikeusmenettelylle vaihtoehtoinen oikeusturvakeino. Se voi antaa muissa kuin työelämään liittyvissä asioissa etnistä syrjintää koskevan kieltopäätöksen ja asettaa uhkasakon kieltopäätöksen tehosteeksi sekä tuomita asettamansa uhkasakon maksuun pantavaksi. Sen päätöksistä voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Syrjintälautakunta voi antaa lausuntoja yhdenvertaisuuslain soveltamisesta tuomioistuimen, vähemmistövaltuutetun tai muun viranomaisen taikka yhdistyksen pyynnöstä etnistä syrjintää koskevassa asiassa. Syrjintälautakunnalla on oikeus kuulla asiantuntijoita, hankkia lausuntoja ja selvityksiä sekä järjestää katselmuksia. Syrjintälautakunnassa on puheenjohtaja ja kuusi muuta jäsentä sekä heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnalla on päätoiminen sihteeri ja sivutoiminen esittelijä sekä yksi avustava henkilö. Lautakunnan puheenjohtaja ja jäsenet ovat sivutoimisia luottamushenkilöitä. Lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten toimikausi on neljä vuotta. Syrjintälautakunta julkaisee toiminnastaan vuosittain raportin ja lautakunnan toimikauden päätteeksi toimintakertomuksen lautakunnan toiminnasta.

1.3.10 Siviilikriisinhallinta

Asiantuntijoiden rekrytointi ja lähettäminen

Lainmuutoksen myötä Kriisinhallintakeskukseen perustettiin kesällä 2008 henkilöstösektori, jonka tehtävänä on rekrytoida eri alojen asiantuntijoita siviilikriisinhallintatehtäviin ja vastata asiantuntijoiden lähettämiseen liittyvästä henkilöstöhallinnosta..

Vuonna 2008 Suomi osallistui siviilikriisinhallintaan EU:n, YK:n, Etyj:n ja NATO:n operaatioissa. Noin 130 asiantuntijaa (80,6 henkilötyövuotta), joista lähes 30 % oli naisia., palveli noin 20 operaatioissa. Asiantuntijoiden lukumäärässä mitattuna suurin määrä oli EU:n operaatioissa (yli puolet), mutta esimerkiksi vuoden 2008 aikana lisättiin edelleen asiantuntijoita myös Etyj:n operaatioihin liittyen Suomen vuoden 2008 Etyj:n puheenjohtajuuteen.

EU:n suurimmassa siviilioperaatiossa, Kosovon oikeusvaltio-operaatio EULEX Kosovo, aloitti vuonna 2008 työskentelynsä yli 50 suomalaista lähetettyä asiantuntijaa. Uutena siviilioperaationa EU aloitti syksyllä 2008 tarkkailuoperaatio Georgiassa, mihin Suomella oli valmiudet nopealla aikataululla lähettää 10 tarkkailijaa yhteistyössä Tanskan kanssa. Asiantuntijoita toimi myös muissa EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioissa vuoden 2008 aikana Balkanilla, Lähi-Idässä, Afrikassa ja Aasiassa. Suurin osa operaatioiden tehtävistä liittyy epävakaiden yhteiskuntien vakauttamiseen ja kehittämiseen oikeusvaltioajattelun pohjalta; tähän liittyy epävakaiden olojen kehittäminen oikeushallinto- ja poliisireformeissa. Operaatioissa toimivista asiantuntijoista yli puolet on poliiseja ja rajaturvallisuuden asiantuntijoita ja yli 10 % oikeushallinnon alan asiantuntijoita. Lisäksi Suomi on pannonut ihmisoikeus- ja tasa-arvotekäviin.

Vuoden 2008 aikana YK-operaatioiden osalta Suomi osallistui Kosovon UNMIK-operaatioon, jossa työskennelleistä poliisiasiantuntijoista suurin osa siirtyi EULEX Kosovo-operaatioon. sekä lisäksi UNMIS (/UNAMID) operaatioon Sudanissa. Nepalin rauhanprosessiin Suomi osallistui YK-operaatioissa (UNMIN) yhden asiantuntijan vahvuudella.

Afganistanissa suomalaisia siviiliasiantuntijoita toimi Naton ISAFin operaatioissa PRT-tehtävissä (Provincial reconstruction Teams) ja EU:n poliisioperaatioissa (EUPOL Afghanistan).

Operaatiotoiminnan lisäksi Suomi on asettanut siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita EU:n ja kansainvälisten järjestöjen sihteeristöihin sekä EU:n erityisedustajien toimistoihin.

Koulutus

Kriisinhallintakeskuksen koulutussektori kouluttaa henkilöstöä kansainvälisiin rauhanoperaatioihin ja humanitaarisiin tehtäviin. Keskus järjesti vuoden 2008 aikana yhteensä 30 koulutustapahtumaa, joihin osallistui noin 2 000 henkilöä. Koulutuspäiviä oli yhteensä yli 8 000, mistä yli puolet liittyi harjoituksiin.

Operaatioihin valmistavat koulutukset siirtyivät keskukselle lainmuutoksen myötä elokuussa 2008. Koulutusjärjestelmää testattiin välittömästi, kun keskuksessa koulutettiin 10 EU:n Georgian tarkkailijaksi lähtevää asiantuntijaa.

Kriisinhallintakeskus ja Puolustusvoimien kansainvälinen keskus (FINCENT) perustama kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan osaamiskeskus aloitti koulutuksen marraskuussa 2008.

1.3.11 SOLID-rahastot

Kansainvälisten asioiden yksikkö on vuoden 2008 alusta lähtien toiminut Yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallinnan yleisohjelmaan kuuluvien Euroopan pakolaisrahaston, kotouttamisrahaston, paluurahaston ja ulkorajarahaston kansallisena vastuuviranomaisena. Vastuuviranomaisena kansainvälisten asioiden yksikkö vastaa mm. rahastohjelmien kansallisen valmistelun koordinoimisesta, rahastohakujen järjestämisestä sekä rahastoista tiedottamisesta. Vuoden 2008 aikana rahastojen kansallista hallinnointia ja toimeenpanoa varten luotiin toiminnalliset puitteet yhdessä muiden rahastojen kansalliseen hallinnointiin ja tarkastukseen nimettyjen viranomaisten kanssa.

Komissio hyväksyi vuoden 2008 loppupuolella Suomen kansalliset monivuotiset ohjelmat ohjelmakaudelle 2007–2013. Ohjelmakaudelle 2007–2013 Suomelle tulevaksi rahoitusosuudeksi on arvioitu yhteensä noin 75 miljoonaa euroa kaikkien neljän rahaston osalta.

Syksyn 2008 aikana järjestettiin rahastoista koulutusta viidellä eri paikkakunnalla. Vuoden 2008 aikana käynnistettiin hankehaku kaikista rahastoista.

Pakolaisrahaston toinen ohjelmakausi 2005–2007 (ERF II)

Pakolaisrahaston toisen ohjelmakauden (2005–2007) toteutus jatkui vielä vuonna 2008. Rahaston v. 2007 vuosiohjelman puitteissa rahoitettiin 18 hanketta, jotka olivat käynnissä vuoden 2008 aikana. Toisella ohjelmakaudella pakolaisrahaston resursseilla pyrittiin edistämään ja kehittämään turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja turvapaikkamenettelyä, pakolaisten kotoutumista sekä turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten vapaaehtoista paluuta. Yleistavoitteena kaudella 2005–2007 oli tukea erityisesti yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanoa jäsenmaissa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän kehittämiseksi. Suomessa kansallisina painopisteinä olivat lisäksi pakolaisten ensivaiheen kotouttamisen tukeminen ja pakolaisten voimavaraistaminen.

Suomen osuus rahastosta vuosina 2005–2007 oli yhteensä noin 2,4 miljoonaa euroa. Rahoitusta jaettiin kaikkiaan 43 hankkeelle, joista noin 71 % tuki pakolaisten kotouttamiseen liittyvää toimintaa ja noin 27 % turvapaikanhakijoiden vastaanottoon ja turvapaikkamenettelyyn liittyviä toimia. Vapaaehtoiseen paluuseen liittyviä hankkeita toteutettiin vain yksi. Hankkeiden toteuttajat olivat pääasiassa kuntia ja järjestöjä. Koska ohjelman toteutus oli vuonna 2008 kesken, lopullisia tietoja ohjelman vaikuttavuudesta ja tuloksista on saatavilla vasta vuosina 2009–2010. Alustavien arvioiden mukaan hankkeet ovat

kuitenkin tuoneet lisäarvoa erityisesti kuntien kotouttamistyöhön ja niiden avulla on kehitetty ja testattu uusia pakolaisten kotouttamisen malleja ja muotoja kunnissa. Lisäksi hankkeissa on kehitetty menestyksekkäästi turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja turvapaikkamenettelyn työtapoja ja menetelmiä.

1.3.12 Yhteenveto tiliviraston maksullisesta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta

Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan taulukoissa vuosien 2006 ja 2007 vertailutiedot on muutettu vastaamaan hallinnonalan nykyistä organisaatorakennetta jättämällä lääninhallinnon ja rekisterihallinnon osuudet vertailutiedoista pois. Yhteenvetolaskelmat koko tiliviraston maksullisesta toiminnasta ovat liitteenä 1h ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta liitteenä 2g.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on tehty kaikesta tiliviraston maksullisesta toiminnasta, koska tilivirastotasolla maksullinen toiminta ylittää laskelmien laatimista edellyttävän rajan. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmia on analysoitu tarkemmin toimialakohtaisten laskelmien yhteydessä. Maksullisen toiminnan tuotot ovat kustannusvastaavuuslaskelmissa tuotto- ja kululaskelmaa pienemmät johtuen Poliisin tekniikkakeskuksen tuottojen jättämisestä pois poliisin laskelmissa.

Taulukko 68. Tiliviraston maksullisen toiminnan tuotot ja kustannukset

1 000 €	2006	2007	2008
Tuotot	55 676	51 499	58 721
Erilliskustannukset	45 230	44 736	48 391
Yhteiskustannukset	9 203	8 881	7 921
Kustannukset yhteensä	54 433	53 617	56 312
Ylijäämä/alijäämä	1 243	-2 118	2 409
Kustannusvastaavuus %	102 %	96 %	104 %

Tiliviraston yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaan on koottu muilta tilivirastoilta, EU:lta tai muilta tahoilta saatu yhteistyörahoitus. Viranomaistointaa varten saatua rahoitusta ei ole esitetty laskelmissa. Yhteisrahoitteisen toiminnan laskelmat on aikaisemmin esitetty vaihtelevalla tavalla, mistä johtuen vertailutiedot voivat olla osittain puutteellisia.

Tilivirastotasolla yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus on negatiivinen johtuen lähinnä pelastustoimen toiminnan kustannuksia pienemmistä tuotoista. Vuoden 2007 tilinpäätöksessä yhteenvetotaulukosta on puuttunut Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen luvut, mistä johtuen vertailutiedot poikkeavat hieman vuoden 2007 tilinpäätöksen luvuista. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmia on analysoitu tarkemmin toimialakohtaisten laskelmien yhteydessä.

Taulukko 69. Tiliviraston yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kustannukset

1 000 €	2006	2007	2008
Tuotot	7 319	6 244	6 398
Erilliskustannukset	4 023	6 636	6 442
Yhteiskustannukset	384	921	1 016
Kustannukset yhteensä	4 407	7 557	7 458
Kustannusvastaavuus %	166,1	83,0	85,8

1.3.13 Tuottavuusohjelman toimeenpano

Taulukko 70. Tuottavuusohjelman toimeenpano ja henkilötövuosien kehitys sisäasiainministeriön hallinnonalalla (pl.26).

Toimiala	2006	2007	2008	Erotus htv 2007- 2008	Muutos % 2008 - 2009
Sisäasiainministeriö	426,9	418,1	364,0	-54,1	-12,9 %
Maahanmuuttohallinto	229,6	233,6	299,4	65,8	28,2 %
* Maahanmuuttovirasto (Migri)	229,6	233,6	242,5	8,9	3,8 %
* Valtion vastaanottokeskukset			56,9	56,9	
Poliisitoimi	10 871,0	10 773,0	10 596,0	-177,0	-1,6 %
Pelastustoimi	854,5	867,5	856,0	-11,5	-1,3 %
* Häätakeskuslaitos	750,0	745,0	733,0	-12,0	-1,6 %
* Pelatusopisto, josta CMC (ala)	104,5	118,4	106,2	-12,2	-10,3 %
* Kriisinhallintakeskus (CMC)		4,1	16,8	12,7	309,8 %
Rajavartiolaitos	3 064,4	2 960,1	2 923,0	-37,1	-1,3 %
Muut	270,8	337,5	469,5	132,0	39,1 %
* PALKE	104,8	164,5	200,3	35,8	21,8 %
* HALTIK	166,0	173,0	269,2	96,2	55,6 %
Yhteensä (htv)	15 717,2	15 589,8	15 507,9	-81,9	-0,5 %

Taulukossa 70 on kuvattu sisäasiainministeriön hallinnonalan henkilötövuosi määrän kehitystä vuosina 2006- 2008. Sisäasiainministeriön hallinnonalalla on seurantajakson aikana tapahtunut poikkeuksellisen paljon organisatorisia ja muita hallinnollisia muutoksia, joilla on ollut sekä välillisiä että välittömiä vaikutuksia henkilöstön määrään ja sitä kautta henkilötövuosien kehitykseen.

Muutosten johdosta yksityiskohtaisen ja tarkan analyysin tekeminen henkilötövuosien todellisesta kehityksestä on vaikeaa. Hallinnollis-organisatoristen muutosten ohella kokonaisuuteen vaikuttavat erityisesti joillakin toimintasektoreilla lisääntyneet tai uudet tehtävät ja sitä kautta lisääntyneet henkilötövuodet. Myös alueellistamistoimenpiteillä on ollut vaikutusta henkilötövuosien kehittämiseen.

Henkilötyövuodet eivät kaikilta osin ole vertailukelpoisia. Erityisesti tämä koskee vuosien 2007 - 2008 tietoja. Edellä kuvattujen muutosten lisäksi esim. poliisin laskentaperuste (tietojen poimintaperuste) on muuttunut, joten vuosia 2007 ja 2008 ei suoraan voi verrata keskenään. Poliisin lukuihin vaikuttaa myös HALTIK:n perustaminen. Sisäasiainministeriön luku ei pohjaluvun osalta ole vertailukelpoinen johtuen mm. vuoden 2008 alussa voimaantulleista organisaatiomuutoksista. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen (PALKE) osalta nousujohteinen htv-kehitys on seurausta mm. asiakasmäärän kasvusta (STM:n asiakkuus). Lisäksi lukua tarkastellessa on huomioitava se, että osa ns. saavutetusta tuottavuushyödyistä on organisatoristen uudistusten myötä siirtynyt muihin pääluokkiin.

1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Hallinto

Uusi hallitusohjelma sisälsi mittavia vuoden 2008 alusta voimaan tulleita ministeriörakenteiden uudistuksia, jotka koskivat myös sisäasiainministeriötä ja sen henkilöstöä. Sisäasiainministeriöön on muodostettu maahanmuutosta ja kotoutuksesta vastaava kokonaisuus, johon kuuluvat maahanmuutto-osasto ja sen alaisuudessa Maahanmuuttovirasto. Hallitusohjelma sisältää myös laajoja poliisin hallintorakenteita koskevia uudistuksia, jotka tulevat koskemaan ministeriön poliisiosastoa ja poliisin lääninjohtoa. Näiden uudistusten voimaantulo ajoittuu suunnitelmien mukaan pääosin 1.1.2010 lukien.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan henkilöstömäärä oli kertomusvuoden päättyessä 15 896 henkilöä. Henkilötyövuosimäärä oli 15 560 htv:tä, jossa vähennystä edelliseen vuoteen oli 12,6 %. Hallinnonalan henkilöstöstä 28,7 % oli naisia ja 71,3 % miehiä. Määräaikaisten osuus oli 11,1 % ja osa-aikaisten 2,6 %. Hallinnonalan henkilöstön ikärakenne oli kokonaisuutena tarkastellen melko tasainen. Lähivuosina ennakoitavissa olevaan poikkeuksellisen suureen eläköitymiseen ja siitä aiheutuvaan henkilöstön vaihtuvuuteen varaudutaan erityisesti henkilökierron, rekrytoinnin ja perehdyttämisen kehittämisen avulla sekä kehittämällä osaamisen hallinnan parantamista.

Sisäasiainministeriön henkilöstörakenne on viime vuosina muuttunut ja tulee edelleen muuttumaan entistä enemmän asiantuntija- ja ammattihenkilöstöä painottavampaan suuntaan. Valtioneuvoston linjausten mukaisesti operatiivisia ja teknisluonteisia tehtäviä on siirretty palvelukeskuksiin. Toiminnallisia operatiivisluonteisia tehtäviä ollaan siirtämässä keskushallintohankkeen mukaisesti alaiseen hallintoon. Tämä asettaa uusia haasteita henkilöstön ammattitaidolle ja osaamiselle. Ministeriöllä tulee olla myös valmiudet tarkastella resurssien kohdentumista ministeriön sisällä toimintaympäristön muuttuessa, jotta tarkoituksenmukainen ja tehokas toiminta kyetään turvaamaan.

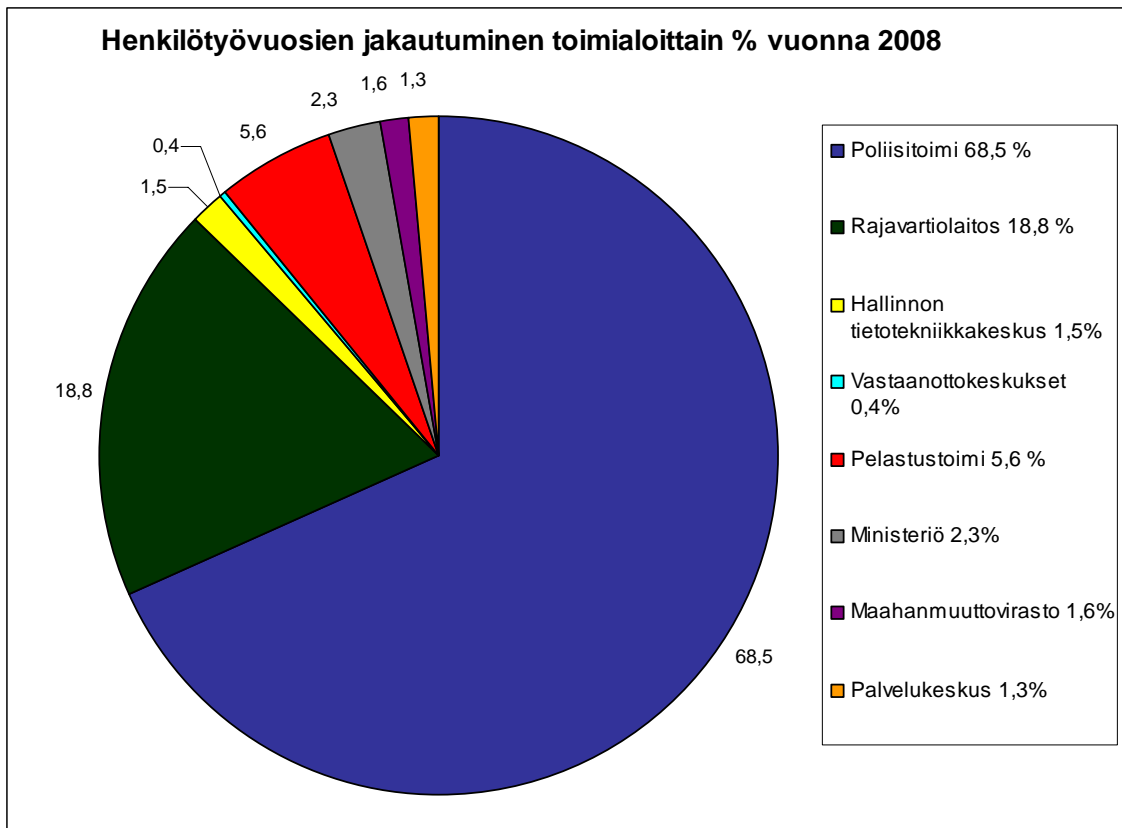
Sisäasiainministeriö

Henkilöstön hyvä ammattitaito ja osaaminen ovat sisäasiainministeriön toiminnan perusta. Samalla osaaminen on merkittävä osa työhyvinvointia.

Sisäasiainministeriö vahvisti syksyllä 2006 oman henkilöstöstrategiansa vuosille 2006 – 2011. Henkilöstöstrategian laadinnan yhteydessä valmisteltiin strategian varsin yksityiskohtainen toimeenpanosuunnitelma ja ns. tiekartta, jossa tavoitteista johdettiin toimenpiteet, vastuut ja aikataulut. Henkilöstösuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuoden välein tiekartan avulla. Ministeriön johto seuraa linjattujen asioiden etenemistä myös kansliapäällikön ja osastopäällikön/erillisyksikön päällikön välisissä tulosneuvotteluissa. Lisäksi henkilöstömäärän kehitystä seurataan osana tuottavuusohjelman toteutumisen seurantaa vuosittain (syksyllä) ministeriön johtoryhmässä.

Sisäasiainministeriön henkilöstösuunnitelman mukaiset linjaukset ja toimenpiteet on sisällytetty osaksi ministeriön ja toimialojen tulossuunnitteluprosessia. Sisäasiainministeriön henkilöstöstrategian mukaisesti työn sisältöä tulee kehittää keskittämällä ydintehtäviin. Kehittämällä tehtäviä esim. ryhmien ja yksittäisen työntekijöiden tulos- ja kehityskeskusteluissa, huolehditaan siitä, että työskentely keskittyy ydin- ja perustehtäviin. Vuonna 2008 yli 94 % henkilöstöstä kävi henkilökohtaiset tulos- ja kehityskeskustelut ja yli 70 % piti niitä tärkeinä. Henkilöstön osaamisen laaja-alaisuutta pyritään varmistamaan kehitteillä olevalla systemaattisella henkilökiertojärjestelmällä.

Sisäasiainministeriön henkilöstösuunnitelmassa painotetaan, että käytännön kehittämis- ja rekrytointityö suunnataan siten, että niin ydinosaamisalueet kuin myös kriittiset ja välttämättömät perusosaamisalueet varmistetaan sisäasiainministeriössä. Osaamisen varmistamiseksi sisäasiainministeriössä pyritään mahdollisimman nopeasti kartoittamaan uusien tehtävien osaamis- ja oppimistarpeet.

Kertomusvuoden päättyessä sisäasiainministeriön henkilöstömäärä oli 373 henkilöä. Heistä noin 68,5 % työskenteli poliisitoimessa, 18,8 % rajavartiolaitoksessa ja 5,6 % pelastustoimessa. Muiden toimialojen (sisäasiainministeriö, maahanmuuttovirasto, vastaanottokeskukset Joutseno ja Oulu, sisäasiainhallinnon palvelukeskus sekä hallinnon tietotekniikkakeskus) osuus koko hallinnonalan henkilöstöstä oli noin 7,1 %.

Taulukko 71. Pääluokan 26 henkilötyövuodet 2004 - 2008

Pääluokka 26	01.01	01.20	01.22	10.01	30.01	40.01	Muut	Yhteensä
Kansliapäällikkö	1,0							1,0
Hallintoyksikkö	61,5	5,1					0,2	66,8
Kansainvälisten asioiden yksikkö	13,2		3,5	1,0				17,7
Oikeusyksikkö	9,0					0,4	0,6	10,0
Sisäinen tarkastus	2,5							2,5
Sisäisen turvallisuuden sihteeristö	2,9						0,2	3,1
Talousyksikkö	15,7							15,7
Viestintäyksikkö	8,1			1,0				9,1
Poliisiosasto	63,2			68,8			0,6	132,6
Pelastusosasto	35,9				3,7		5,2	44,8
Maahanmuutto-osasto	48,5					1,0	1,0	50,5
Vähemmistövaltuutetun toimisto	8,2						0,2	8,4
Syrjintälautakunta	2,4							2,4
Yhteensä	272,1	5,1	3,5	70,8	3,7	1,4	8,0	364,6
2007	318,1			70,6	7,5	1,7	10,9	
2006	320,0			70,8	8,7	0,3		
2005	318,5			65,1	6,8	0,0		
2004	313,9			54,5	5,1	0,0		

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman sisäasianministeriön henkilöstöön suoraan vaikuttavat muutokset koskivat alueiden kehittämistä, joka siirtyi uuteen perustettavaan työ- ja elinkeinoministeriöön sekä kunta-asioita ja hallinnon kehittämistä, jotka siirtyivät valtiovarainministeriöön. Maahanmuutto- ja kotouttamisasiat keskitettiin työministeriöstä sisäasiainministeriöön 1.1.2008 lukien.

Henkilöstömäärän vähennys sisältyy ministeriön tuottavuusohjelman johdon hyväksymiin tavoitteisiin ja vuoteen 2012 mennessä on tarkoitus vähentää yhteensä 34 virkaa vuoden 2006 syksyn lähtökohtatilanteesta. Sisäasiainministeriön osastot ja erillisyksiköt ovat laatineet tuottavuusohjelman toteuttamiseen liittyvät henkilöstösuunnitelmat vuosille 2007 - 2011. Kyseinen suunnitelma toimii jatkossa osasto- ja erillisyksikkötason henkilöstösuunnittelun pohjana ja sen on tarkoitus olla henkilöstön kokonaismäärien osalta sitova.

Henkilötyövuosien määrä oli tarkasteluvuonna 364,9 htv:tä . Vähennystä edelliseen vuoteen oli 12,7 % (53,2 htv). Sairauspoissaolojen määrä oli 10,65 tpv/htv, joka johtuu pitkien sairauspoissaolojen lisääntyneestä määrästä. Työtyytyväisyyden kokonaisindeksi nousi asetettuun tavoitteeseen 3,45:een.

Taulukko 72. Henkilöstövoimavarat Sisäasiainministeriö

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	% 2 006 osuus		% 2 007 osuus		% 2 008 osuus		muutos ed. vuoteen (%)
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT Toimiala: Sisäasiainministeriö							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. ulkop. rahoit. palkatut)	427		418		364		-12,8
henkilöstömäärä	430		429		373		-13,1
naiset	228	53,0	233	54,3	218	58,4	-6,4
miehet	202	47,0	196	45,7	155	41,6	-20,9
vakinaiset	307		306		312		2,0
naiset	147	34,2	163	38,0	178	47,7	9,2
miehet	160	37,2	143	33,3	134	35,9	-6,3
määräaikaiset	123		123		61		-50,4
naiset	68	15,8	70	16,3	40	10,7	-42,9
miehet	55	12,8	53	12,4	21	5,6	-60,4
kokoaikaiset	418		413		356		-13,8
naiset	218	50,7	224	52,2	207	55,5	-7,6
miehet	200	46,5	189	44,1	149	39,9	-21,2
osa-aikaiset	12		16		16		0,0
naiset	10	2,3	9	2,1	11	2,9	22,2
miehet	2	0,5	7	1,6	5	1,3	-28,6
keski-ikä	45,7		46,3		46,5		0,4
naiset	47,7		47,9		45,2		-5,6
miehet	43,9		45,0		48,1		6,9
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%	80,7		79,1		77,7		-1,8
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	23 828 518		23 508 980				
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	15 165 320	79,3	15 107 594	78,0			
välilliset työvoimakustannukset	8 663 198		8 401 386				
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		57,1		55,6			
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,4		3,4		3,5		2,9
lähtövaihtuvuus % *	73	17,0	73	17,0	67	15,6	-8,2
tulovaihtuvuus % **	73	17,0	80	18,6	71	16,6	-11,3
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä	0,4		0,0		0,4		0,0
sairauspoissaolot työpäivää/htv	8		8		11		40,8
työterveyshuolto €/htv (työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)	527		569		935		64,3
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	5,8		5,6		5,7		1,8
naiset	5,5		5,4		5,5		1,9
miehet	6,2		6,1		6,0		-1,6
koulutus ja kehittäminen €/htv	888		1047		1629		55,6
koulutuspanostus työpäivää/htv	2		2		3		55,0
henkilöstön arvo €	261 374 348		261 374 348				

*Kokonaislähtövaihtuvuus on ollut 77 henkilöä, joista Haltikiin siirtyi 10 henkilöä

**Kokonaistulovaihtuvuus on ollut 110 henkilöä, joista 39 henkilöä tuli Työmisteriöstä

Henkilöstön arvo saadaan laskemalla

- 1) lasketaan henkilöstön keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä (vuotta, kaikki eläkelajit mukana)
- 2) saadusta luvusta vähennetään henkilöstön keski-ikä
- 3) kerrotaan saatu luku htv:llä
- 4) kerrotaan saatu luku tehdyn työajan keskim.vuosipalkalla (€/htv, tehdyn työajan palkat saadaan väh. kokonaispalkkasummasta välilliset palkat)
- 5) saatuun lukuun lisätään vuosi-investoinnit työtyytyväisyyteen, työkuuntoon, hlöstökoulutukseen ja muuhun osaamisen kehittämiseen sekä terveydenhoitoon

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus (Palke)

Sanallisten tavoitteiden toteutumisen arviot

Henkilötyövuosia Palkessa tehtiin vuonna 2008 noin 200. Tavoite 213 alittui muuttuneiden rekryointitarpeiden myötä. Tähän vaikuttivat prosessien tehostumisen ohella asiakkaaksi ottamisessa tapahtuneet aikataulumuutokset. Vuoden 2008 lopussa Palkessa oli palvelussuhteessa yhteensä 224 henkilöä. Vakinaisen henkilöstön osuus kasvoi, samoin miesten suhteellinen määrä henkilöstöstä. Sivutoimipisteet lakkasivat vuoden 2008 lopussa. Niiden henkilöstö siirtyi vuoden aikana muihin organisaatioihin.

Uusi palkkausjärjestelmä otettiin käyttöön 1.3.2008, jolla oli merkittävä positiivinen vaikutus viraston henkilöstöön. Koulutusta järjestettiin mm. kehityskeskustelujen käymisestä. Esimiesten ja alaisten väliset tulos- ja kehityskeskustelut käytiin maaliskuussa. Palkkausjärjestelmän arviointiryhmä kokoontui lähes kuukausittain käsittelemään sille tulleet uusien ja muuttuneiden tehtävien vaativuusarvioinnit sekä vaativuustasoa koskevat erimielisyydet. Palkkausjärjestelmän toimivuutta tarkasteleva seuranta- ja kehittämisryhmä aloittaa työnsä vuonna 2009.

Rekrytointeja tehtiin noin 60. Osa rekrytoinneista tapahtui myös viraston sisäältä. Rekrytoinnissa hyödynnettiin Heli-järjestelmää. Perehdyttämiseen panostettiin ottamalla käyttöön mm. perehdyttämissuunnitelma sekä perehdyttämisen palautekyselylomake.

Henkilöstöstrategia laadittiin vuonna 2008. Strategian tavoitteiksi asetettiin esimiesosaamisen kehittäminen, henkilöstön korkeatasoinen osaaminen, henkilöstön työhyvinvoinnin ja motivaation lisääminen sekä henkilöstörakenteen ja -määrän oikea mitoitus ja kohdentaminen.

Koulutuspäiviä järjestettiin 8,5 henkilötyövuotta kohti. Oman ”henkilöstökoulutusohjelman” lisäksi on osallistuttu mm. Valtiokonttorin ja muiden palvelukeskusten yhdessä toteuttamaan työelämän kehittämisen valmennusohjelmaan. Järjestetyt koulutukset ovat sisältäneet mm. esimies- ja asiakaspalvelukoulutusta sekä tietoturvakoulutusta. Yksiköt järjestivät myös runsaasti omaa substanssikoulutustaan.

Työnohjausta on tarjottu tarpeen mukaan. Työtyytyväisyys oli 3,22. Indeksi kohosi hieman edellisvuodesta (3,17). Sairauspoissaolot sen sijaan lisääntyivät 8,2:en edellisvuoden 6,6:sta. Kasvuun ovat vaikuttaneet mm. vuodelle 2008 osuneet satunnaiset pitkät poissaolot.

Taulukko 73. Henkilöstövoimavarat Sisäasiainhallinnon palvelukeskus

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNOHALA							
HEIKILÖSTÖVOIMAVARAT	% 2006 osuus		% 2007 osuus		% 2008 osuus		muutos ed. vuoteen (%)
Toimiala: Sisäasiainhallinnon palvelukeskus (perustettu 1.1.2006)							
1. HEIKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKEINNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	104,8		164,5		200,3		21,8
henkilöstömäärä	145		188		224		19,2
naiset	134	92,4	172	91,5	198	88,4	15,1
miehet	11	7,6	16	8,5	26	11,6	62,5
vakinaiset	99 68,3		141 75,0		195 87,1		38,3
naiset	91	62,8	130	69,1	175	78,1	34,6
miehet	8	5,5	11	5,9	20	8,9	81,8
määräaikaiset	46 31,7		47 25,0		29 13,0		-38,3
naiset	43	29,7	42	22,3	23	10,3	-45,2
miehet	3	2,1	5	2,7	6	2,7	20,0
kokoaikaiset	141 97,2		182 96,8		215 96,0		18,1
naiset	131	90,3	172	91,5	189	84,4	9,9
miehet	10	6,9	16	8,5	26	11,6	62,5
osa-aikaiset	4 2,8		6 3,2		9 4,0		50,0
naiset	3	2,1	6	3,2	9	4,0	50,0
miehet	1	0,7	0	0,0	0	0,0	0,0
keski-ikä	45,2		44,1		42,3		-4,1
naiset	45,6		44,2		42,9		-2,9
miehet	41,0		42,2		37,8		-10,4
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%	83,0		86,0		81,6		
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	4 005 648		6 150 788		7 502 329		22,0
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	78,8		81,9		77,5		17,9
välilliset työvoimakustannukset *	1 550 259		2 279 940		2 938 933		28,9
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista	63,1		58,9		64,4		
2. TYÖHYVIVOHITTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,3		3,2		3,2		1,6
lähtövaihtuvuus % *			12,2		17,6		43,5
tulovaihtuvuus %			33,5		33,0		-1,6
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä **			0,3		0,5		
sairauspoissaolot työpäivää/htv	7,9		6,6		8,2		24,2
työterveyshuolto €/htv ***	419		342		304		-11,1
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)	412		371		407		9,6
3. OSAAMISEN							
koulutustasoindeksi	4,8		4,9		4,7		-4,1
naiset	4,7		4,8		4,7		-2,1
miehet	5,4		5,5		5,0		-9,1
koulutus ja kehittäminen €/htv	904		971		1 773		82,6
koulutuspanostus työpäivää/htv *	3,4		3,1		8,5		174,2
henkilöstön arvo €**	48 798 600		80 961 746		104 086 307		28,6

1. * välillisissä tv-kustannuksissa mukana myös muut tv-kustannukset kuin pelkät henkilöstöpalvelut (433)

2. * lähteneissä mukana 2008 lopussa lakkautuneiden sivutoimipisteiden henkilöstö

2. **1 henkilö jäänyt osatyökyvyttömyyseläkkeelle v. 2007 - 2008

2. ***ostettujen työterveyshuoltopalveluiden KELA-palautukset huomioitu v. 2007 sekä 2008

3. * koulutuksen osallistujatiedot otettu Sole-työajanseurantajärjestelmästä

3. **keskimääräisenä eläkkeelle siirtymiskäytetty 65 vuotta v. 2007 ja 2008

Hallinnon tietotekniikkakeskus (Haltik)

HALTIKin henkilöstömäärä vuonna 2008 oli 311 henkilöä. Henkilöstökokoonpano muodostui pääasiassa Poliisin tietohallintokeskuksesta ja sisäasiainhallinnon asiakasvi-rastoista HALTIKiin siirtyneistä 286 virasta, jonka lisäksi viraston palveluksessa oli 25 määräaikaista työntekijää. Toimintavuoden aikana HALTIKin henkilöstö organisoitiin viiteen yksikköön sekä yksiköiden sisällä vastuualueisiin ja/tai tiimeihin yksikön koos-ta riippuen. HALTIKin kaikille henkilöille laadittiin tehtävänkuvat ja käytiin tulos- sekä kehityskeskustelut. HALTIKin johtamisen, osaamisen kehittämisen ja työhyvin-voinnin mallien laadinta aloitettiin. Tähän työhön sisältyi johdon, kaikkien esimiesten ja koko henkilöstön koulutustilaisuuksia. Vuonna 2008 aloitettiin myös HALTIKin palkkausjärjestelmän laadinta sekä ITIL -prosessien käyttöönoton sisältävä toiminnan kehittäminen. Toukokuussa suoritetun henkilöstöbarometrin perusteella todettiin, että toiminnassa on merkittäviä puutteita sisäiseen tiedottamiseen ja henkilöstön sijoittumi- seen liittyvissä asioissa. Tämän perusteella sisäistä viestintää tehostettiin voimakkaasti ja tiivistettiin toimia organisoitumisen ja tehtäviin sijoittumisen osalta. Erityisesti lop-puvuodesta henkilöstö on viestittänyt korkeasta työkuormasta ja työssä jaksamisen haasteista.

Taulukko 74. Henkilöstövoimavarat Haltik

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		PTHK		PTHK		HALTIK		vert. ed. vuoteen** (%)
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT Toimiala: HALTIK		2006*	%osuus	2007*	%osuus	2008	%osuus	
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT								
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoihin palkatut)		166,2		173		269,21		55,5
henkilöstömäärä		166		174		311		78,7
naiset						96	30,9	
miehet						215	69,1	
vakinaiset		136	81,8	141	81	281	90,4	11,6
naiset						91	32,4	
miehet						190	67,6	
määräaikaiset		30	18,2	33	20	30	9,6	-51,7
naiset						11	36,7	
miehet						19	63,3	
kokoaikaiset		166	100	174	99,4	303	97,4	-2,0
naiset						94	31	
miehet						209	69	
osa-aikaiset			- 0		1 0,6		8 2,6	333,0
naiset							2 25	
miehet							6 75	
keski-ikä		40		40		42		5,0
naiset						42,3		
miehet						41,9		
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta %			70,3		69,05		76,46	10,7
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi		7.900.000		8.900.000		14.088.478		58,3
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta		5.600.000	70,9	4.960.000	55,7	6.531.772	46,4	31,7
välilliset työvoimakustannukset		218.400		380.900		362.496		- 4,8
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		3,9		7,68			5,5	
2. TYÖHYVINVOINTI								
työtyytyväisyysindeksi		3,37		-		2,7		
lähtövaihtuvuus %			5,5		7,5		3,2	-57,0
tulovaihtuvuus %			9,7		12,6		35,4	180,9
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä							0,6	
sairauspoissaolot työpäivää/htv		3,6		8,1		11,7		43,8
työterveyshuolto €/htv		370		326		276		-15,3
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv		79		487		182		62,6
3. OSAAMINEN								
koulutustasoindeksi				5,1		4,7		-7,5
naiset								
miehet								
koulutus ja kehittäminen €/htv		865		1389		855		-38,4
koulutuspanostus työpäivää/htv						5,4		
henkilöstön arvo €						316.050.116		
<p>* = vertailu suoritetaan PTHK:n toiminnan tunnuslukuihin vuosilta 2006 ja 2007 ** = vertailu vuoteen 2007 on validi ainoastaan suhdelukujen osalta, koska absoluuttisissa luvuissa on mukana HALTIK:n henkilöstömäärän huomattava kasvu vuoteen 2007 verrattuna</p>								

Poliisitoimi

Tulossuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti poliisissa työskentelee monipuolisesti osaava henkilöstö. Henkilöstön työ on haastavaa ja monipuolista ja hyödyntää tasapainoisesti henkilöstön osaamista.

Vuonna 2008 tuottavuusohjelmien toimeenpano jatkui poliisihallinnossa. Poliisihallinnon keskeisimpiä tuottavuusohjelmia ovat olleet poliisin hallintorakenteen ja palveluverkoston uudistaminen, sähköinen asiointi ja lukuisista pienemmistä hankkeista muodostuva muiden hankkeiden kokonaisuus.

Poliisitoimen henkilötyövuodet vähenivät vuonna 2008 vuoden 2007 tasoon nähden yli sadalla henkilötyövuodella. Taustalla on edellä mainittu tuottavuusohjelmien toteuttaminen, mikä osaltaan vaikuttaa kokonaishenkilöstötyövuosimäärän vähenemiseen.

Poliisihenkilöiden henkilötyövuosimäärä vuonna 2008 oli 7 532, mikä on jonkin verran vähemmän kuin vuonna 2007. Myös muun henkilöstön määrä väheni vuoden 2007 tasoon verrattuna. Määräaikaisten määrä jonkin verran lisääntyi vuonna 2008 vuoden 2007 tilanteeseen nähden. Tämä kytkeytyy pitkälti hallintorakennemuutosten toteutusvaiheisiin ja työttömänä olleiden poliisien määräaikaisiin työllistämistoimenpiteisiin.

Vuonna 2008 Poliisin tietohallintokeskus laajennettiin hallinnonalan tietotekniikkakeskukseksi ja samassa yhteydessä toteutettiin useista poliisiyksiköistä henkilöstösiirtoja uuteen hallinnonalan tietotekniikkakeskukseen. Vastaavasti poliisihallintoon tuli uutena henkilöstönä kihlakuntien yhteistä henkilöstöä lähes 200 henkilön verran.

Vuonna 2008 poliisihallinnossa käynnistettiin poliisin yhteisten arvojen jalkautusprosessi. Poliisiin yhteisiksi arvoiksi on määritelty oikeudenmukaisuus, ammattitaito, palveluperiaate ja henkilöstön hyvinvointi.

Poliisihallinnossa valmisteltiin myös oman koko toimialalle suunnattavan johtamisen 360 arviointijärjestelmän käyttöönottoa. Järjestelmän pilottiyksikkönä on toiminut Liikkuva poliisi ja järjestelmän käyttöönottoa on laajennettu myös muihin pilottiyksiköihin.

Työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen on edelleen ollut yksi painoalue. Huomion kohteena on ollut mm. yksilökohtaisten työaikajärjestelyjen lisääminen.

Taulukko 75. Henkilöstövoimavarat Poliisitoimi

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNOHALA							
HEIKILÖSTÖVOIMAVARAT	2006	% osuus	2007	% osuus	2008	% osuus	muutos ed. vuoteen (%)
Toimiala: Poliisitoimi							
1. HEIKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	10 871		10 772		10596		-1,6
henkilöstömäärä	10 952		10 871		10860		-0,1
naiset	2 852	26,0	2 813	25,9	2940	27,1	4,5
miehet	8 100	74,0	8 058	74,1	7920	72,9	-1,7
vakinaiset	9 222	84,2	9 063	83,4	9008	82,9	-0,6
naiset	2 349	21,4	2 327	21,4	2445	22,5	5,1
miehet	6 873	62,8	6 736	62,0	6563	60,4	-2,6
määräaikaiset	1 730	15,8	1 808	16,6	1851	17,0	2,4
naiset	502	4,6	485	4,5	495	4,6	2,1
miehet	1 228	11,2	1 322	12,2	1356	12,5	2,6
kokoaikaiset	10 734	98,0	10 644	97,9	10605	97,7	-0,4
naiset	2 693	24,6	2 646	24,3	2759	25,4	4,3
miehet	8 041	73,4	7 998	73,6	7846	72,2	-1,9
osa-aikaiset	218	2,0	226	2,1	256	2,4	13,3
naiset	159	1,5	166	1,5	181	1,7	9,0
miehet	59	0,5	60	0,6	75	0,7	25,0
keski-ikä	42,0		42,0		43,0		2,4
naiset	43,0		43,0		44,0		2,3
miehet	42,0		42,0		42,0		0,0
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		74,8					
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi							
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta							
välilliset työvoimakustannukset							
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista							
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi							
lähdevaihtuvuus %	1335	12,2	1532	12,2	1382	12,7	4,3
tulovaihtuvuus %	1413	12,9	1319	12,2	1404	12,9	6,0
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,4		0,0			
sairauspoissaolot työpäivää/htv	4,3		4,4		4,1		-6,8
työterveyshuolto €/htv							
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)							
3. OSAAMISEN							
koulutustasoindeksi							
naiset							
miehet							
koulutus ja kehittäminen €/htv							
koulutuspanostus työpäivää/htv							
henkilöstön arvo €							

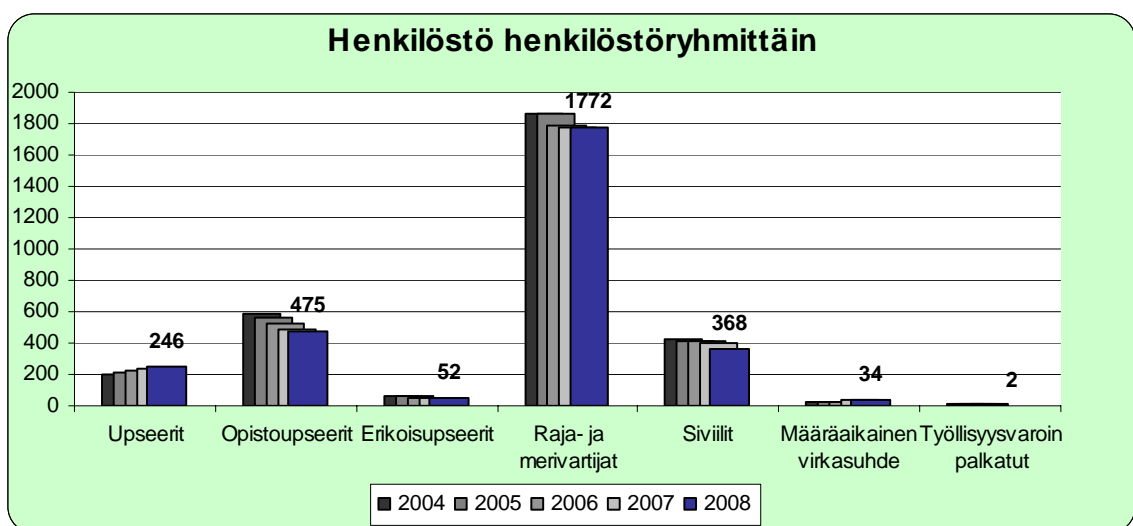
Rajavartiolaitos

Henkilöstön määrää kuvaavat tunnusluvut

Vuoden 2008 lopussa (31.12.2008) rajavartiolaitoksen palveluksessa oli 2949 virkamiestä, joista 2 henkilöä oli työllisyysvaroin palkattua ja 34 henkilöä määräaikaisessa virkasuhteessa. Rajavartiolaitoksen vakituisen henkilöstön määrä vuoden 2007 lopun tilanteesta (2 965 hlöä) laski vuoden 2008 aikana 52 henkilöllä (-1,75 %) 2 913 henkilöön.

Vuoden 2008 aikana upseereiden lukumäärä kasvoi 3 henkilöllä ja erikoisupseerien määrä pysyi ennallaan. Muiden henkilöstöryhmien lukumäärät vähenivät; raja- ja merivartioiden määrä 6 henkilöllä, opistoupseereiden määrä 18 henkilöllä ja muussa kuin sotilasvirassa olevien (siviilit) määrä 31 henkilöllä vuoden 2007 loppuun verrattuna.

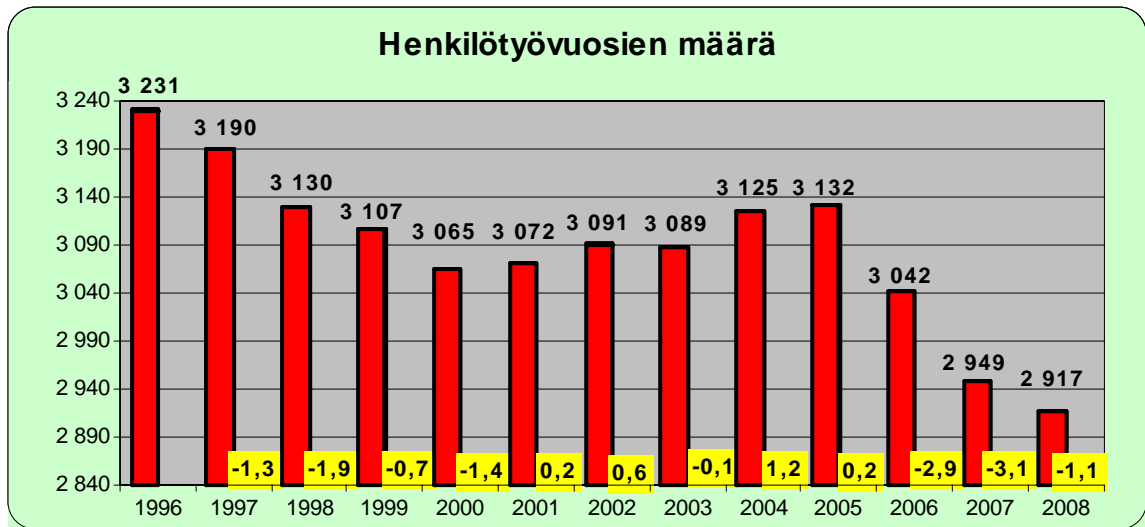
Taulukko 76. Henkilöstö henkilöstöryhmittäin

Rajavartiolaitoksen vakituisesta henkilöstöstä 88,5 % on miehiä ja 11,5 % naisia. Naiset työskentelevät pääsääntöisesti siviilitehtävissä, joissa heidän osuutensa on noin ¾ (74,2 %). Vuoteen 2007 verrattuna naisten osuus siviilitehtäviä hoitaneista nousi hieman vuoden 2008 aikana. Vuoden 2008 lopussa rajavartiolaitoksessa työskenteli kolme (3) naista upseerin virassa, kaksi (2) naista opistoupseerin viroissa sekä 56 naista raja- tai merivartijan virassa. Kaikista sotilasviran haltijoista naisia on 2,4 %.

Vuonna 2008 rajavartiolaitoksen henkilöstö (pl. työllisyysvaroin palkatut) tuotti 2 917 (2 949/2007) henkilötyövuotta. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 32 henkilötyövuotta (-1,1 %). Henkilötyövuosien vähentyminen on seurausta opistoupseerien ja siviilien määrän vähentymisellä, vaikka kaikissa muissakin henkilöstöryhmissä upseereita ja rajavartijoita lukuun ottamatta on tapahtunut tasaista vähentymistä.

Taulukko 77. Henkilötyövuosien määrä

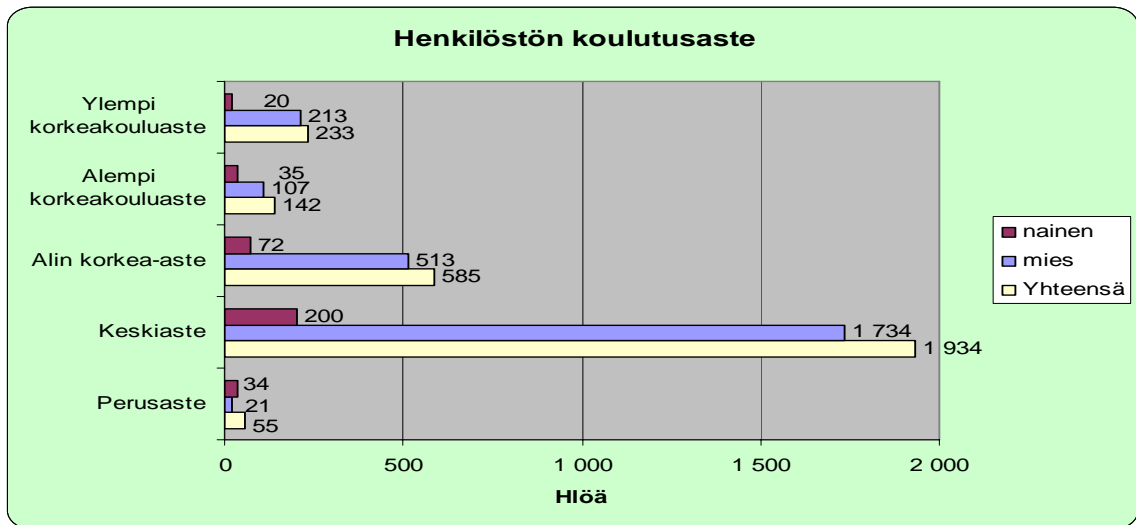

Henkilöstön lähtövaihtuvuus oli 5,8 % (180 hlöä). Eläkkeelle lähteneitä oli 82 henkilöä (2,7 %). Ennenaikaisten eroja määrä oli vuonna 2008 yhteensä 96 henkilöä (3,2 %). Vuoden aikana ulkoisessa rekrytoinnissa valittiin rajavartiolaitoksen virkoihin yhteensä 95 henkilöä. Rekrytoinnin pääpaino kohdistui Kaakkois-Suomen rajavartiostoon (42 hlöä) ja Suomenlahden merivartiostoon (16 hlöä) ja Rajavartiolaitoksen esikuntaan 14 (hlöä). Vuoden 2007 lopun henkilöstömäärään suhteutettuna ulkoisen rekrytoinnin määrä eli tulovaihtuvuus oli 3,9 %.

Henkilöstön laatu

Rajavartiolaitoksen henkilöstön keski-ikä (38,0 vuotta) on pysynyt vuodesta toiseen samalla tasolla johtuen rajavartiolaitoksen henkilöstörakenteen painottumisesta sotilashenkilöstöön. Henkilöstön ikärakenteessa on selviä eroja tarkasteltaessa asiaa henkilöstöryhmittäin ja sukupuolen mukaan. Sotilaiden eläkejärjestelmästä johtuen naisten keski-ikä (44,2 vuotta) on selvästi miesten keski-ikää (37,2 vuotta) korkeampi. Naisista 55,4 % on yli 45-vuotiaita, kun miehillä vastaava luku on 27,6 %. Miesten keski-ikässä oli vuoden 2007 verrattaessa tuskin havaittavaa kasvua ja naisilla vastaavasti hienoista laskua. Suurin osa henkilöstöstä (35,57 %) on ikäluokassa 25–34 vuotta.

Taulukko 78. Henkilöstön koulutusaste

Rajavartiolaitoksen keskimääräinen koulutustasoindeksi vuonna 2008 oli 4,2. Miehillä luku oli 4,18 ja naisilla 4,07. vuoden 2007 luvuista koulutustasoindeksi näyttää kasvaneen jopa 10,5 %. Ero saattaa syntyä raportointijärjestelmän muutoksesta aikaisempiin vuosiin verrattuna, mutta syynä voi olla myös todellinen koulutustason nousu matalammin koulutettujen poistuttua palveluksesta.

Rajavartiolaitoksen keskimääräinen koulutustasoindeksi 4,2 kuvaa hyvin rajavartiolaitoksen tehtävien edellyttämää koulutusvaatimusta, koska pääosaan ammattiosaamista vaativista tehtävistä (esimerkiksi raja- ja merivartijan tehtävät) edellytetään keskiasteen koulutusta (indeksi 3,5). Toisaalta organisaatiosta puuttuu toistaiseksi kokonaan tutkijakoulutusta edellyttävät tehtävät.

Rajavartiomiehelle tavoitteeksi asetetun vähintään tyydyttävän kenttäkelpoisuuden saavutti 80,6 % kaikista rajavartiomiehistä, mikä on 5,6 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2007. Testit suorittaneiden keskiarvo oli hyvä 4,25. Kaikki kenttäkelpoisuustestit suoritti 2 102 rajavartiomiestä eli 83,4 % niistä, joille testit olivat pakollisia.

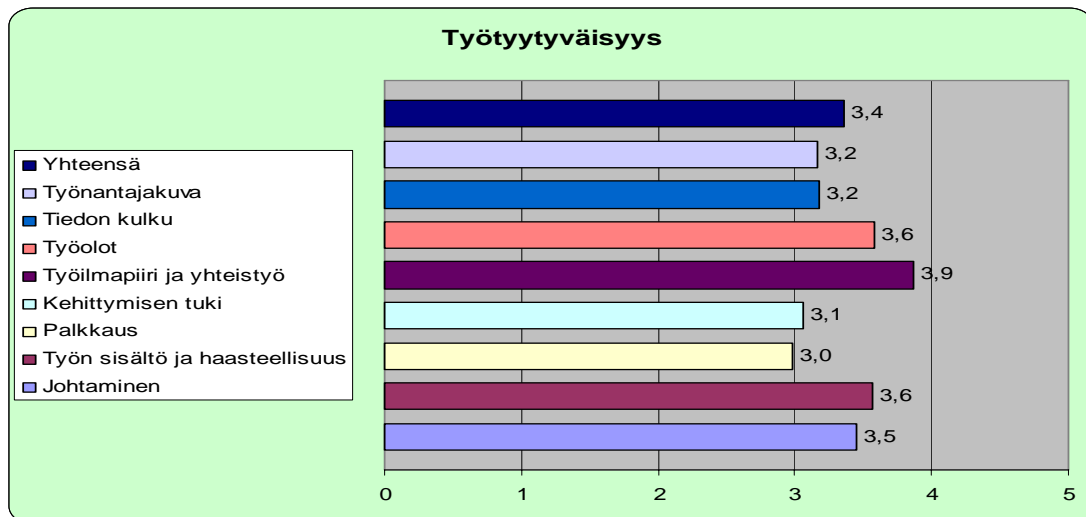
Rajavartiomiehelle vähimmäistavoitteeksi asetetun tyydyttävän fyysisen kunnon saavutti 75,6 % (66,0 %) kaikista rajavartiomiehistä. Testit suorittaneiden keskiarvo oli hyvä 4,18, joten tavoite (hyvä 4,0) saavutettiin. Vuonna 2007 fyysisen kunnon testien suorituspäätösprosentti oli 83,8 joten parannusta tapahtui 3,1 prosenttiyksikön verran.

Sairaudesta aiheutuvia poissaoloja kertyi 27 015 (26 247/2007) työpäivää. Sairauspäivien määrän kasvusta (2,9 %) johtuen poissaolopäivien määrä nousi vuosien 2002–2005 tasolle, mutta jäi vielä alle vuoden 2005 lukujen. Vuoden 2008 kasvu johtui lähinnä keskipitkien (11–60 vrk) poissaolojen määrän noususta. Edellä mainitusta syystä johtuen sairaustapausten määrä 6 763 kasvoi samassa suhteessa 2,8 %. Sairaudesta aiheutuvia poissaoloja kertyi 2 304 henkilölle (78,1 % henkilöstöstä). Sairaudesta aiheutuvan poissalon keskimääräinen kesto tapausta kohden oli 4,0 vuorokautta ja poissaolopäivien kertymä henkilötyövuotta kohti 9,2 vuorokautta.

Tapaturmasta aiheutuvia poissaoloja kertyi 1 903 työpäivää. Tapaturmasta aiheutuneiden poissaolojen määrä väheni edellisestä vuodesta 14,2 %, johtuen pitkien (yli 60 vrk) poissaolojen määrän vähentymisestä. Tapaturmista aiheutuneiden poissaolopäivien lukumäärä on 2000-luvulla vaihdellut 1 800 - 2 300 työpäivän välillä. Tapaturmatapauksia oli 188 kappaletta kohdentuen 140 henkilöön ja keskimääräinen poissaolon pituus oli 10,1 vuorokauden pituinen.

Työilmapiirikysely toteutettiin Rajavartiolaitoksessa vuonna 2008 ensimmäistä kertaa valtiovarainministeriön VM-Baro -henkilöstökyselyjärjestelmällä. Rajavartiolaitoksen työtyytyväisyysindeksi oli 3,4. Tyytyväisimpiä Rajavartiolaitoksessa oltiin työilmapiiriin ja yhteistyöhön (3,9), työoloihin (3,6) ja työn sisältöön ja johtamiseen (3,6). Tyytymättömmimpiä kyselyn mukaan oltiin palkkaukseen (3,0), kehittymisen tukeen (3,1) ja työnantajakuvaan ja tiedonkulkuun (molemmissa 3,2).

Taulukko 79. Työtyytyväisyys

Rajavartiolaitoksen työvoimakustannukset olivat 162,7 M€, mikä tekee henkilötyövuotta kohti laskettuna n. 55 650 euroa. Työvoimakustannusten 4,7 % nousuun vaikuttivat virkaehtosopimusten sopimuskorotukset ja palkkausjärjestelmän liukumat. Henkilöstön palkkaukseen käytetyn palkkasumman (työajan palkat ja välilliset palkat) osuus työvoimakustannuksista oli 72,1 % eli 117,3 M€. Kaikkien välillisten työvoimakustannusten (välilliset palkat, sosiaaliturvamenot ja muut välilliset kustannukset) 73,8 M€n osuus työvoimakustannuksista on 45,3 %, mikä on 2,1 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisenä vuonna. Nousu johtuu sosiaaliturvamenojen ja muiden välillisten kustannusten hienoisesta kasvusta

Taulukko 80. Henkilöstövoimavarat Rajavartiolaitos

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNOHALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT							
Toimiala: Rajavartiolaitos	2006	%osuus	2007	%osuus	2008	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKEINNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoin palkatut)	3 064		2 960		2 923		-1,3 %
henkilöstömäärä	3 039		3 003		2 949		-1,8 %
naiset	372	12,2	369	12,3	361	12,2	-2,2 %
miehet	2 667	87,8	2 634	87,7	2 588	87,8	-1,7 %
vakinaiset	3 008	99,0	2 965	98,7	2 915	98,8	-1,7 %
naiset	351	11,5	344	11,5	336	11,4	-2,3 %
miehet	2 657	87,4	2 621	87,3	2 579	87,5	-1,6 %
määräaikaiset	22	0,7	32	1,1	34	1,2	6,3 %
naiset	15	0,5	23	0,8	25	0,8	8,7 %
miehet	7	0,2	9	0,3	9	0,3	0,0 %
kokoaikaiset	3 008	99,0	2 965	98,7	2 564	86,9	-13,5 %
naiset	351	11,5	344	11,5	349	11,8	1,5 %
miehet	2 657	87,4	2 621	87,3	2 564	86,9	-2,2 %
osa-aikaiset	-		-		36	1,2	
naiset	-		-		12	0,4	
miehet	-		-		24	0,8	
keski-ikä	37,7		37,8		38,0		0,6 %
naiset *	36,7		36,9		44,2		19,8 %
miehet *	45,5		44,6		37,2		-16,6 %
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		76,6		77,5		74,8	-3,5 %
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	150 440 935		155 451 390		162 683 252		4,7 %
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta	82 972 639	76,0	88 291 986	77,8	88 916 556	75,8	0,7 %
välilliset työvoimakustannukset	67 468 296		67 159 404		73 766 696		9,8 %
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		81,3		76,1		83,0	9,0 %
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,3		-		3,4		
lähtövaihtuvuus %	0,3		0,6		5,8		871,0 %
tulovaihtuvuus %	2,1		3,5		3,9		11,9 %
työkyyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,1		0,1		0,1	0,0 %
sairauspoissaolot työpäivää/htv	8,3		8,9		9,2		3,4 %
työterveyshuolto €/htv	137		199		191		-3,8 %
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv	30		68		31		-53,5 %
3. OSAAMISEN							
koulutustasoindeksi	3,7		3,8		4,2		10,5 %
naiset	3,67		3,77		4,07		7,9 %
miehet	3,73		3,74		4,18		11,7 %
koulutus ja kehittäminen €/htv	2 431		1 497		3 203		114,0 %
koulutuspanostus työpäivää/htv **	17,5		9,9		15,0		50,7 %
henkilöstön arvo €	1 118 563 042		1 331 642 378		1 323 380 755		-0,6 %

- * vuosina 2006 ja 2007 keski-ikä sukupuolen mukaan ovat väärinpäin!
- * vuoden 2008 tiedot laskettu Personec F.V:n tietojen perusteella ja HTP-oppaan mukaisesti
- * koulutuspäivien määrä kasvanut vuonna 2008 edelliseen vuoteen verrattuna
- ** koulutuspäivien määrä kasvanut vuonna 2008 edelliseen vuoteen verrattuna

Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Henkisten voimavarojen osalta on tarkasteltu Hätäkeskuslaitoksen ja Pelastusopiston tunnuslukuja. Tunnusluvut on esitetty liitteenä 3.

Pelastusopiston henkilöstömäärä oli vuonna 2008 yhteensä 130 ja henkilötyövuosina mitattuna 123. Henkilöstömäärä lisääntyi maltillisesti. Kriisinhallintakeskuksen henkilöstömäärä lisääntyi, mutta vastaavasti Pelastusopiston puolella muutamia virkoja jätettiin täyttämättä tai määräaikaisia virkasuhteita ei jatkettu silmälläpitäen tulevia tuottavuusohjelman vaatimuksia. Hätäkeskuslaitoksen henkilöstömäärä oli kertomusvuonna 820, mikä on 57 henkilöä enemmän kuin vuonna 2007. Henkilötyövuositoteuma oli 733, mikä on vastaavasti 12 htv:ta vähemmän kuin edellisellä vuonna. Hätäkeskuslaitoksen henkilötyövuosien käyttöaste on jäänyt huomattavan paljon myönnettyä kiintiötä pienemmäksi (805 ->733). Tämä on johtunut osittain täyttölupamenettelyn aiheuttamista viiveistä, rekrytointivaikeuksista ja eri hankkeiden käynnistämisen viipymisestä. Hätäkeskuslaitoksen henkilöstömäärän ja vakanssiluetteloiden kokonaiskartoituksessa on ollut ongelmia vuonna 2007. Vakanssiluettelot on kartoitettu vuoden 2008 aikana ja ne on saatettu ajan tasalle ja nyt hätäkeskusten virkarakenne on niille myönnetyn henkilötyövuosimäärän mukainen. Henkilöstöhallinnon raportointia tullaan kehittämään edelleen.

Pelastusopiston työtyytyväisyys on kehittynyt hyvään suuntaan ja tulokset paranivat vuodesta 2007 (3,54 -> 3,78). Hätäkeskuslaitoksen työtyytyväisyysvastausten keskiarvo oli 3,16 (asteikolla 1-5) kun se edellisellä kerralla oli 3,05. Verrattaessa tuloksia sisäasiainhallinnon (3,2) ja valtionhallinnon (3,29) vastauksiin yleensä, voidaan todeta, että hätäkeskuslaitoksen tyytyväisyys jäi selvästi näistä jälkeen (3,16). Tulokset on käyty läpi henkilöstön kanssa tulosityksiköittäin syksyn aikana ja toimenpiteistä on sovittu.

Pelastusopistolla on panostettu ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon aiempaa enemmän. Sairauspoissaolojen lisääntyminen (5,26->6,93) johtui pääasiassa yhdestä yli 180 päivää kestäneestä poissaolosta. Opiston kaltaisessa pienehkössä organisaatiossa yksittäiset pitkät sairastumiset vaikuttavat tilastoon hyvin voimakkaasti. Hätäkeskuslaitoksen sairauspoissaolot ovat pienentyneet hieman. Vuonna 2008 sairauspoissaoloja oli 16,6 työpäivää henkilötyövuotta kohden, kun vuonna 2007 luku oli 17,9. Sairauspoissaolojen määrä on edelleen niin korkea, että se osaltaan vaikuttaa hätäkeskuslaitoksen tuloksellisuuteen ja työhyvinvointiin. Runsaat sairauspoissaolot aiheuttavat muun muassa ylittöiden teettämistä joissakin keskuksissa. Sairauspoissaolojen määrän kehitys on kuitenkin oikeaan suuntaan ja poissaolojen määrää pyritään edelleen parantamaan muun muassa työhyvinvoinnin kehittämiseen panostamalla. Sairauspoissaolojen syitä ja yhteyttä työn rasittavuuteen on kartoitettu yhdessä työterveyshuollon kanssa. Tehdyissä selvityksissä ei toistaiseksi ole selvinnyt sellaisia yksittäisiä tekijöitä, jotka vaikuttaisivat hätäkeskuslaitoksen sairauspoissaolojen suuruuteen. Ongelma- ja riskitilanteet on otettu aktiivisesti käsittelyyn työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon kanssa.

Taulukko 81. Henkilöstövoimavarat Pelastustoimi ja hätäkeskukset

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT							
Toimiala: Pelastustoimi ja hätäkeskukset (Pelastusopisto ja Hätäkeskuslaitos)							
	2006		2007		2008		muutos ed. vuo-teen (%)
	% osuus		% osuus		% osuus		
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	855		868		856		-1,4
henkilöstömäärä	889		893		950		6,0
naiset	440	50,7	459	51,4	519	54,6	11,6
miehet	427	49,3	434	48,6	431	45,4	-0,7
vakinaiset	826	92,9	713	79,8	712	83,2	-0,1
naiset			368	51,6	372	52,3	1,1
miehet			345	48,4	340	47,7	-1,5
määräaikaiset	63	7,1	180	20,2	245	25,8	26,5
naiset			91	50,6	145	59,2	37,2
miehet			89	46,4	89	36,3	0,0
kokoaikaiset	845	97,5	866	97,0	928	97,7	6,7
naiset			441	49,4	502	54,1	12,2
miehet			425	47,6	426	45,9	0,2
osa-aikaiset	22	2,5	26	2,9	22	2,3	-18,2
naiset			18	2,0	17	77,3	-5,9
miehet			8	0,9	5	22,7	-60,0
keski-ikä	43,1		42,7		41,8		-2,2
naiset					41,3		
miehet					42,4		
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta %							
kokonaistyoimavarojen kustannukset €/vuosi	40 579 000		44 743 350		44 681 218		-0,1
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta			96		85,4		-12,4
välilliset työvoimakustannukset					1 113 111,2		
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista			29,9		32,4		7,7
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,3		3,3		3,5		5,7
lähtövaihtuvuus %	13,0		11,2		7,8		-43,6
tulovaihtuvuus %							
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä				0,4			
sairauspoissaolot työpäivää/htv	11,3		16,1		15,2		-5,9
työterveyshuolto €/htv	386,3		363,3		352,9		-2,9
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)							
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	4,6		4,7		4,7		0
naiset					4,8		
miehet					4,8		
koulutus ja kehittäminen €/htv			530		479,8		-10,5
koulutuspanostus työpäivää/htv			4,6		5,9		22
henkilöstön arvo €							

Kriisinhallintakeskus

Vuonna 2008 henkilöstömäärä lisääntyi maltillisesti. Kriisinhallintakeskuksen henkilöstömäärä lisääntyi, mutta vastaavasti Pelastusopiston puolella muutamia virkoja jätettiin täyttämättä tai määräaikaista virkasuhteita ei jatkettu silmälläpitäen tulevia tuottavuusohjelman vaatimuksia. Toistaiseksi voimassa olevien virkasuhteiden määrä kasvoi, koska Kriisinhallintakeskuksessa olevia määräaikaista virkasuhteita vakinaistettiin liittyen tiettyjen uusien toimintojen vakiintumiseen. Osa-aikaisten virkasuhteiden määrä kasvoi yhdellä. Keski-ikä on myös laskenut alle valtion keskiarvon ollen 42 vuotta. Tähän kehitykseen ovat vaikuttaneet lähinnä Kriisinhallintakeskukseen, hallintoyksikköön sekä hätäkeskusopetusyksikköön vuonna 2008 rekrytoidut alle 35-vuotiaat.

Palkkakulut ovat kasvaneet vuoteen 2007 verrattuna. Pääasiallinen syy on VPJ:n nopeutettu käyttöönotto, joka nosti palkkoja tavanomaisia yleiskorotuksia enemmän. Myös lievä henkilöstömäärän nousu vaikutti luonnollisesti palkkakulujen nousuun. Pelastusopiston kokonaistyövoimakustannukset ovat taas hieman laskeneet johtuen pääasiassa koulutuskustannusten pienenemisestä. Siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden kokonaistyövoimakustannukset eivät ole luvussa mukana. Siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden kokonaistyövoimakustannukset olivat 3 616 448€(rahoitettu Ulkoministeriöstä). Myöskään muissa työvoimakustannuksiin liittyvissä tunnusluvuissa ei ole mukana siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden kustannuksia.

Työtyytyväisyys kehittyy hyvään suuntaan. Ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon on panostettu aiempaa enemmän. Sairauspoissaolojen lisääntyminen johtui pääasiassa yhdestä yli 180 päivää kestäneestä poissaolosta. Opiston kaltaisessa pienehkössä organisaatiossa yksittäiset pitkät sairastumiset vaikuttavat tilastoon hyvin voimakkaasti. Lyhyet alle 1 päivän sairauspoissaolot laskivat hieman edellisvuodesta, 2-60 päivän mittaiset poissaolot taas pysyivät lähes ennallaan.

Tehdyn työajan %-osuus säännöllisestä vuosityöajasta on laskettu virasto- ja viikkotyöaikaan tekevästä henkilöstöstä. Tehdyn työajan %-osuus on noin 87%, joka on yli valtion keskiarvon (2007). Opettajilla on ollut kokeilussa 1600h:n kokonaistyöaika. Työaikamalli pitää sisällään opetukseen, hallintoon, itsensä kehittämiseen sekä erillisprojekteihin ja vastaaviin käytetyn työajan. Keskimääräinen työaikatoteuma vuonna 2008 oli 1578,80 tuntia.

Koulutustasoindeksi jatkoi myönteistä kehitystä. Koulutuspanostukset kuitenkin laskivat hieman ollen kuitenkin yhä valtion keskiarvoa korkeammat. Tyypillistä vuodelle 2008 oli myös se, että lyhyet koulutukset vähentyivät, mutta yhä useampi henkilö osallistui pitkäkestoisempaan, tutkintoon johtavaan koulutukseen. Tätä voidaan pitää erittäin hyvänä trendinä.

Taulukko 82. Henkilöstövoimavarat Kriisinhallintakeskus

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNOHALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2006	%osuus	2007	%osuus	2008	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Kriisinhallintakeskus							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoin palkatut)					16,78		
henkilöstömäärä					20		
naiset					13	65,0	
miehet					7	35,0	
vakinaiset (mukana myös virkavapaalla olevat)					10		
naiset					6	60,0	
miehet					4	40,0	
määräaikaiset (mukana myös virkavapaalla olevat)					15		
naiset					8	53,0	
miehet					7	47,0	
kokoaikaiset					20		
naiset					13	65,0	
miehet					7	35,0	
osa-aikaiset					0		
naiset					0		
miehet					0		
keski-ikä					38,20		
naiset					37,57		
miehet					38,82		
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%							
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi							
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta							
välilliset työvoimakustannukset							
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista							
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi					4,2		
lähtövaihtuvuus %							
tulovaihtuvuus %							
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä							
sairauspoissaolot työpäivää/htv					3,0		
työterveyshuolto €/htv							
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv							
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi					6,2		
naiset					5,82		
miehet					6,64		
koulutus ja kehittäminen €/htv							
koulutuspanostus työpäivää/htv							
henkilöstön arvo €							

Maahanmuutto

Taulukko 83. Maahanmuuttoviraston henkilöstötietoja

Tunnusluku/ arviointi	2006	2007	2008 tavoite	2008 toteuma
Henkilöstön määrä	233	233	232	252
Henkilötyövuodet	229	233,6	232	242,5
Henkilöstökustannukset (€htv)	40 110	40 826	-	43 929
Ylemmän korkeakoulu- tai yliopistotason suoritt.osuus (%)	45,3	48,9	-	45,4
Koulutuspäivät /htv	3,8	3,4	-	8,2
Sairauspoissaolot (työpv /htv)	10,7	11,5	9,0	9,0
Työtyytyväisyysindeksi	3,20	3,23	3,30	3,29

Maahanmuuttoviraston henkilöstömäärä oli vuoden 2008 lopussa 252 henkilöä. Vuoden 2007 lopun tilanteeseen verrattuna henkilöstöä oli 19 henkilöä enemmän. Henkilöstön määrän kasvu perustuu hallitusohjelman toteutukseen, jonka mukaisesti maahanmuuttotoiminnan uudistamisen seurauksena entisestä työministeriöstä siirtyi Maahanmuuttovirastoon tehtäviä ja virkoja. Nämä tehtävät liittyvät muun muassa kiintiöpakolaisten vastaanottoon, paluumuuttajien muuttovalmennuksen järjestämiseen sekä maahanmuuttokirjaston toimintaan. Lisäksi virastoon on siirtynyt vastaanottokeskusten majoitusrekisterin ylläpito sekä vastaanottokeskusten ohjauksen toimivallan siirron valmisteluun liittyviä tehtäviä. Maahanmuuttovirastolle on myönnetty tuottavuusmääräraha ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän (UMA) toteutusta varten. Järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2009 aikana. Järjestelmän suunnitteluvaihe on lisännyt henkilöstön määrää, mutta järjestelmän käyttöönoton myötä toiminnan tehostuminen vähentää henkilöstötarvetta. Lisäksi henkilöstön määrässä ovat mukana korkeakouluharjoittelijat, työllisyysvaroin palkattu henkilö ja äitiysvapaalla olevat (aikaisempien vuosien luvuissa nämä eivät ole mukana). Sisäasiainministeriön tuottavuusohjelmassa Maahanmuuttoviraston henkilöstön vähentämistavoitteeksi vuoteen 2011 mennessä on asetettu yhteensä 35 virkaa.

Maahanmuuttoviraston henkilöstökustannukset (€htv) olivat 43 929 euroa vuonna 2008. Tehdyn työajan palkat nousivat henkilötyövuotta kohti 3,25 % vuodesta 2007. Uusi palkkausjärjestelmä on ollut käytössä vuoden 2005 marraskuusta. Vuoden 2008 alusta siirryttiin 100 % maksatukseen kun neljättä eli viimeistä siirtymävaihetta aikaistettiin viidellä kuukaudella. Työvoimakustannukset kokonaisuudessaan nousivat 11,7 %. Välilliset työvoimakustannukset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna ja olivat 76,4 %.

Maahanmuuttovirastossa henkilöstön kehittäminen ja hyvinvointi muodostavat lähtökohdan työyhteisön toimivuudelle ja tehokkaalle toiminnalle. Viraston houkuttelevuutta työnantajana parannetaan kehittämällä palkkausjärjestelmän palkitsevuutta,

kannustavuutta ja oikeudenmukaisuutta. Myös tulospalkkauskokeilua on hyödynnetty eri yksiköissä toteutettavien pilottien avulla.

Resurssien puitteissa järjestetään työnohjausta sekä yksilö- että ryhmätyönohjauksena viraston oman työnohjaajaksi koulutetun henkilön voimin. Vuoden aikana aloitettiin esimiesten JET-koulutus, joka viedään päätökseen vuoden 2009 aikana. Tutkinnon suorittaneiden osaamista hyödynnetään päivittäisessä esimiestyössä. Koulutuspanostus henkilötyövuotta kohden oli 8,2 työpäivää, nousua edelliseen vuoteen verrattuna 4,8 päivää. Samoin koulutukseen käytettiin määrärahoja aikaisempaa enemmän.

Virastossa toteutettiin työtyytyväisyyskysely loppuvuodesta 2008. Työtyytyväisyyskyselyn mukaan Maahanmuuttoviraston työhyvinvointi on parantunut jonkin verran edellisestä vuodesta (3,23 -> 3,29). Sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisestä vuodesta (9,0 työpäivää/htv vuonna 2008 ja vastaavasti 11,5 työpäivää/htv vuonna 2007).

Valtion vastaanottokeskukset

Valtion vastaanottokeskuksia on kaksi ja ne sijaitsevat Oulussa (erillisyksikkö Pudasjärvellä) ja Joutsenossa. Valtion vastaanottokeskukset siirtyivät osaksi sisäasiainministeriön tilivirastoa vuoden 2008 alusta, kun maahanmuuttoon liittyvät tehtävät siirtyivät entisestä työministeriöstä sisäasiainhallintoon. Valtion vastaanottokeskusten henkilöstömäärä oli vuoden 2008 lopussa yhteensä 105 henkilöä (Oulussa 77 henkilöä ja Joutsenossa 28 henkilöä.) Turvapaikanhakijoiden määrän kasvaessa voimakkaasti vuoden 2008 jälkipuoliskolla rekrytoitiin vastaanottokeskuksiin useita uusia työntekijöitä. Oulun vastaanottokeskukseen uusia ohjaajia ja erityistyöntekijöitä palkattiin 50 henkilöä, Joutsenoon 12 henkilöä. Tästä johtuen tulovaihtuvuus on memmissä vastaanottokeskuksissa korkea. Samasta syystä myös määräaikaisten työntekijöiden osuus on suuri: Oulun vastaanottokeskuksessa 48 % ja Joutsenossa 25 % on määräaikaisia. Määräaikaisuuden perusteena on epävarmuus tulevaisuudessa mahdollisesti tulevasta turvapaikanhakijoiden määristä.

Vastaanottokeskusten henkilöstö on naisvaltaista. Oulussa henkilöstöstä on naisia yli 60 % ja Joutsenossa yli 80 %. Koulutuspanostus oli Oulun vastaanottokeskuksessa 2 työpäivää henkilötyövuotta kohden, Joutsenossa 0,9 työpäivää. Henkilöstön koulutus painottui lähinnä hallinnonalan muutoksen johdosta aiheutuneisiin koulutustarpeisiin sekä vastaanottokeskusten laatutyöhön. Henkilöstö osallistui myös vastaanottotoiminnan valtakunnallisiin koulutuksiin. Lisäksi koulutuksella haettiin kunkin omaan ammattialaan liittyvää lisäkoulutusta. Sisäisenä koulutuksena annettiin uusien työntekijöiden perehdytyskoulutusta.

Sairauspoissaolot olivat Oulussa 4,3 työpäivää henkilötyövuotta kohden. Sairauspoissaolot laskivat huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna (67 %). Joutsenossa sairauspoissaolot olivat 9,4 työpäivää/htv. (Kaikkia henkilöstötunnuslukuja ja vertailulukuja edellisiin vuosiin ei ole mahdollista esittää hallinnonalan vaihtumisesta johtuen.)

Taulukko 84. Henkilöstövoimavarat Maahanmuuttovirasto

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINTOHALLA							
HEIKILÖSTÖVOIMAVARAT	2006	% osuus	2007	% osuus	2008	% osuus	muutos ed. vuoteen (%)
Toimiala: Maahanmuuttovirasto							
1. HEIKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	229,6		233,6		242,5		3,8
henkilöstömäärä	233		233		252		8,2
naiset	179	77,0	181	77,7	193	76,6	6,6
miehet	54	23,0	52	22,3	59	23,4	13,5
vakinaiset	178	76,4	188	80,7	200	79,4	6,4
naiset	133	57,1	146	62,7	154	61,1	5,5
miehet	45	19,3	42	18,0	46	18,3	9,5
määräaikaiset	55	23,6	45	19,3	52	20,6	15,6
naiset	34	14,6	35	15,0	39	15,5	11,4
miehet	18	7,7	10	4,3	13	5,2	30,0
kokoaikaiset	219	94,0	218	93,6	235	93,3	7,8
naiset	155	66,5	169	72,5	178	70,6	5,3
miehet	64	27,5	49	21,0	57	22,6	16,3
osa-aikaiset	14	6,0	15	6,4	17	6,7	13,3
naiset	14	6,0	12	5,2	15	6,0	25,0
miehet	0	0,0	3	1,3	2	0,8	-33,3
keski-ikä	40,6		41,4		42,4		
naiset	41,3		41,8		42,9		
miehet	38,3		40,1		41,0		
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%				79,5		78,8	
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	9 176 523		9 536 900		10 652 774		11,7
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	5 703 533	78,3	5 635 021	77,4	6 039 866	82,9	7,2
välilliset työvoimakustannukset	3 472 990		3 901 878		4 612 908		18,2
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		60,9		69,2		76,4	10,3
2. TYÖHYVIVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,2		3,2		3,3		1,9
lähtövaihtuvuus %		5,5		3,8		2,6	-31,6
tulovaihtuvuus %		24,5		29,0		22,7	-21,7
työkvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä							
sairauspoissaolot työpäivää/htv	10,7		11,5		9,0		-21,7
työterveyshuolto €/htv	541		847		770,0		-9,1
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)							
3. OSAAMISEN							
koulutustasoindeksi	5,6		5,6		5,6		0,0
naiset			5,5		5,5		
miehet			5,8		5,9		
koulutus ja kehittäminen €/htv	269		339		636		87,6
koulutuspanostus työpäivää/htv	3		3,4		8,2		141,2
henkilöstön arvo €					124 825 201		

Henkilöstön arvo saadaan laskemalla

	63,0
1) lasketaan henkilöstön keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä (vuotta, kaikki eläkelajit mukana)	-42,4
2) saadusta luvusta vähennetään henkilöstön keski-ikä	20,6
3) kerrotaan saatu luku htv:llä	4 995,5
4) kerrotaan saatu luku tehdyn työajan keskim. vuosipalkalla (€/htv, tehdyn työajan palkat saadaan väh. kokonaispalkkasummasta välilliset palkat)	124 421 239,6
5) saatuun lukuun lisätään vuosi-investoinnit työtyytyväisyyteen, työkuuntoon, höstökoulutukseen ja muuhun osaamisen kehittämiseen sekä terveydenhoitoon	124 825 201,1

työterveyshuolto	186 743,00	
virkestys	23 153,00	
työpaikkaruokailu	39 738,00	5 635 021
henkilöstökoulutus	154 327,46	3 901 878
YHTEENSÄ	403 961,46	9 536 899

Taulukko 85. Henkilöstövoimavarat Oulun vastaanottokeskus

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HEIKILÖSTÖVOIMAVARAT	2006	%osuus	2007	%osuus	2008	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Oulun vastaanottokeskus							
1. HEIKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoiin palkatut)					40		
henkilöstömäärä					77		
naiset					49	63,6	
miehet					28	36,4	
vakinaiset					40	52,0	
naiset					27	35,1	
miehet					13	16,9	
määräaikaiset					37	48,1	
naiset					24	31,2	
miehet					13	16,9	
kokoaikaiset					71	92,2	
naiset					45	58,5	
miehet					26	33,8	
osa-aikaiset					6	7,8	
naiset					4	5,2	
miehet					2	2,6	
keski-ikä					37,7		
naiset					39,1		
miehet					35,2		
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%							78,3
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi					1 644 527		
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta							81,3
välilliset työvoimakustannukset					560 284		
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista							51,7
2. TYÖHYVINVOINTI							
työttytyväisyysindeksi							
lähtövaihtuvuus %							14,3
tulovaihtuvuus %							70,1
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä							0,0
sairauspoissaolot työpäivää/htv					4,3		
työterveyshuolto €/htv					913		
työkunnan ja työttytyväisyyden edistäminen €/htv					195		
3. OSAAMISEN							
koulutustasoindeksi					3,5		
naiset					3,60		
miehet					3,30		
koulutus ja kehittäminen €/htv					177		
koulutuspanostus työpäivää/htv					2,0		
henkilöstön arvo €					29 645 482		

Taulukko 86. Henkilöstövoimavarat Joutsenon vastaanottokeskus

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNOHALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2006	%osuus	2007	%osuus	2008	%osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Joutsenon vastaanottokeskus							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoin palkatut)					16,9		
henkilöstömäärä					28		
naiset					24	85,7	
miehet					4	14,3	
vakinaiset					21	75,0	
naiset					17	60,7	
miehet					4	14,3	
määräaikaiset					7	25,0	
naiset					7	25,0	
miehet					0	0,0	
kokoaikaiset					27	96,4	
naiset					23	82,1	
miehet					4	14,3	
osa-aikaiset					1	3,6	
naiset					1	3,6	
miehet					0	0,0	
keski-ikä					44,8		
naiset					45,4		
miehet					40,8		
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%							
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi					658 200		
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta							
väilliset työvoimakustannukset							
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista							
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi					-		
lähtövaihtuvuus %					0,0		
tulovaihtuvuus %					85,7		
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä					0,0		
sairauspoissaolot työpäivää/htv					9,4		
työterveyshuolto €/htv					232		
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv					64		
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi					4,4		
naiset					4,3		
miehet					4,7		
koulutus ja kehittäminen €/htv					186		
koulutuspanostus työpäivää/htv					0,9		
henkilöstön arvo €							

1.5 Tilinpäätösanalyysi

Rahoituksen rakenneanalyysi

Tiliviraston rahoitusrakenne muuttui edelliseen vuoteen verrattuna johtuen hallitusohjelmasta aiheutuneista organisaatiomuutoksista. Tiliviraston rahoituksesta poistuneet merkittävimmät määrärahat olivat lääninhallitusten ja rekisterihallinnon toimintamenot, kuntien valtionosuudet ja muut avustukset sekä rakennerrahastoihin liittyvät EU:n maksusuudet ja kansalliset rahoitusosuudet. Pakolaisten, maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon liittyviä määrärahoja siirrettiin työministeriöstä sisäasiainministeriön tilivirastoon.

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön toimintamenomomentilla 26.01.01 oli vuonna 2008 määrärahaa 28,599 milj. euroa, josta ministeriön toimintamenoihin oli vuonna 2008 käytettävissä 21,495 milj. euroa, mikä oli 1,867 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2007. Edellisiltä vuosilta siirtynyttä määrärahaa oli käytettävissä 1,290 milj. euroa. Määrärahasta jaettiin 0,092 milj. euroa ulkomaalaisvirastolle palkkausmenojen maksamiseen. Ministeriön rahoitusrakenne muuttui siirtomenojen vähentyessä alue- ja kuntarahoituksen sekä rakennerrahastorahoituksen siirtyessä pois ministeriöstä. Sisäasiainministeriön pääluokkaan momentille 26.01.22 budjetoitiin yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan puiteohjelman rahastojen (ns. SOLID-rahastot) EU:n tukiosuudet. Sisäasiainhallinnon siviilikriisinhallinnan koulutusmenoihin on myönnetty talousarviossa 1, 304 miljoonaa euroa, josta sisäasiainministeriö on jakanut toimintameno määrärahaa yhteensä 0,950 milj. euroa Pelastusopiston kriisinhallintakeskukselle.

Ministeriöllä oli käytössä määrärahaa muissa pääluokissa momenteilta 24.50.66 Lähialueyhteistyö, 24.99.22.1 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan, 28.81.01 Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset, 28.60.20.26 EU:n osallistuminen matkakustannusten korvauksiin, 28.60.95 Erikseen budjetoidut säädösperusteiset menot, 29.60.50.1 Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat ja 32.80.51.2.1. Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet/Palkkaukset.

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus

Talousarviossa sisäasiainhallinnon palvelukeskukselle myönnettiin momentille 26.01.02 toimintameno määrärahaa 1,1 milj. euroa. Siirtomäärärahaa momentilla 407.26.01.23 oli käytössä 1,0 milj. euroa. Talous- ja henkilöstöpalvelujen osalta palvelukeskus siirtyi maksulliseen toimintaan vuoden 2008 alusta lukien. Yhteyspalveluyksikkö siirtyy maksulliseen toimintaan vasta vuoden 2009 alusta lukien, joten sen toimintamenojen kattamiseen tarvittiin määrärahaa.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

Hallinnon tietotekniikkakeskukselle on myönnetty talousarviossa toimintamenomäärärahaa momentille 26.01.03 vuonna 2008 21,372 milj. euroa. Määräraha on siirretty HALTIKIn momentille hallinnon alan eri virastojen määrärahasta. Lisäksi HALTIKille on osoitettu poliisitoimen toimintamenojen hankerahoituksesta momentilta 2610012 vuodelle 2008 yhteensä 5,869 miljoonaa euroa sekä sisäasiainministeriön toimintamenojen julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen momentilta 2601014 vuodelle 2008 yhteensä 2,905 miljoonaa euroa.

Poliisitoimi

Poliisin toimintamenomomentille 26.10.01 vuonna 2008 myönnettiin määrärahaa 646,123 milj. euroa. Tuloja kertyi vuonna 2008 yhteensä 49,847 milj. euroa, kun talousarviossa esitetty tulotavoite oli 41,2 milj. euroa. Siirtyvää määrärahaa vuodelta 2007 oli käytössä 19,365 milj. euroa. Poliisin yksiköiden vuoden 2008 kokonaisrahoitus on 708,991 milj. euroa. Poliisin talouslaskelmista on oikaistu pois sisäisinä kuluina ja tuotoina poliisin tekniikkakeskus sekä Ahvenanmaan lääninhallitukselle myönnetty työ- ja kenttäharjoitteluun 160 800 euroa. Lisäksi hallinnonalan tietotekniikkakeskukselle (HALTIK) myönnetty hankerahoitusosuus oli 5,869 milj. euroa. Vuodelle 2009 siirtynyt määräraha oli 33,699 milj. euroa. Momentille 26.10.20 turvapaikanhakijoiden tulkkauksiin, maasta poistamisiin ja noutokuljetuksiin on myönnettyä 2,5 milj. euron arviomäärärahaa käytettiin 2,175 milj. euroa.

Kokonaisrahoituksesta 7 prosenttia on nettobudjetoituja tuottoja 2,7 prosenttia edelliseltä vuodelta siirtynyt toimintamenomäärärahaa ja 90 prosenttia kuluvalle vuodelle toimintamenoihin myönnettyä määrärahaa. Arviomäärärahan osuus oli 0,3 prosenttia.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen rahoitus tulee lähes täysimääräisesti talousarviosta. Rajavartiolaitoksen toimintamenomomentille 26.20.01 myönnettiin vuoden 2008 talousarviossa määrärahaa yhteensä 214,640 miljoonaa euroa. Siirtyvää määrärahaa oli käytettävissä 13,439 miljoonaa euroa. Toimintamenomomentti on nettobudjetoitu, mutta tulot kattavat vain 2 % Rajavartiolaitoksen menoista. Momentille 26.20.70 Ilma- ja vartioalusten hankinta myönnettiin 5,318 miljoonaa euroa. Dornier- lentokoneiden valvontalaitteiden modifikaatioista on laskutettu 3,1 M€rahoitus ympäristöministeriön momentilta 35.10.70 (ympäristövahinkojen torjunta-aluksen ja ilmavalvontalaitteiden hankinta). Lisäksi Rajavartiolaitoksen käytössä on ollut rahoitusta valtiovarainministeriön momentilta 28.60.01 (4.07.28.81.01) kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot, Palvelukeskuksen siirtomäärärahamomentilta 4.07.26.01.23, EU:n osallistuminen matkakustannusten korvauksiin momentilta 28.60.20.26 sekä työ- ja elinkeinoministeriön momenteilta 32.80.51.2.1 ja 34.80.51.2.2 Palkkaukset.

Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Pelastustoimelle ja hätäkeskuksille myönnettiin valtion vuoden 2008 talousarviosta määrärahaa yhteensä 83,792 milj. euroa. Lisätalousarvioissa myönnettiin lisämäärärahaa 3,516 milj. euroa. Pelastustoimen vuoden 2008 kokonaisrahoitus siirtyneet määrärahat mukaan lukien oli siten 96,960 milj. euroa.. Hätäkeskuslaitokselle osoitettiin vuonna 2008 talousarviovaroja momentilta 26.30.02 yhteensä 55,6 milj. euroa, mikä on 16,5 % enemmän kuin vuonna 2007. Pelastusopistolle osoitettiin momenteilta 26.30.01 ja 26.30.20 yhteensä 12,715 milj. euroa. Suomen Erillisverkot Oy:lle myönnettävään alijäämätukeen varattiin talousarvion momentille 26.30.43 Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot 10 milj. euroa. Maksullisen palvelutoiminnan tuottoja kertyi Hätäkeskuslaitokselle 4,8 milj. euroa. Pelastusopiston maksullisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 1,07 milj. euroa.

Maahanmuuttohallinto

Momentille 26.40.01 Maahanmuuttoviraston toimintamenot myönnettiin määrärahaa yhteensä 14, 450 milj. euroa. Ministeriön päätöksillä määrärahasta myönnettiin Maahanmuuttoviraston käyttöön 14,200 milj. euroa.

Momentin 26.40.02 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminta valtion osalta määrärahat olivat yhteensä 9, 212 milj. euroa, josta 1,599 milj. euroa oli ylityslupana momentille myönnettyä. Määrärahoista myönnettiin Oulun ja Joutsenon vastaanottokeskusten käyttöön 6,500 milj. euroa. Perniön vastaanottokeskuksesta ajalla 1.-30.6.2008 aiheutuneet menot olivat yhteensä 0,370 milj. euroa. Maahanmuuttovirastolle myönnettiin määrärahasta 0,516 milj. euroa. Ministeriön vastaanottokustannuksiin ja sopimuksiin kohdennettiin 1, 825 milj. euroa.

Momentille 26.40.20 Paluumuuttajien muuttovalmennus myönnettiin määrärahaa 0,900 miljoonaa euroa, josta jaettiin Maahanmuuttoviraston käyttöön 0,785 milj. euroa.

Momentille 26.40.30 Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksiin myönnettiin määrärahaa 9,300 milj. euroa. Määrärahasta jaettiin työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla oleville TE-keskuksille 7,750 milj. euroa.

Momentin 26.40.63 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto määrärahat olivat yhteensä 73,499 milj. euroa, josta 12,136 milj. euroa oli ylityslupana momentille myönnettyä.. Määrärahasta jaettiin työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla oleville TE-keskuksille 71,779 milj. euroa. Valtion vastaanottokeskuksille jaettiin määrärahasta loput 1,720 milj. euroa.

Talousarvion toteutumisen analyysi

Talousarvion rakenne uudistettiin toimialakohtaiseksi. Vuoden 2008 alusta voimaan tulleet organisaatiomuutokset ovat pienentäneet pääluokan momenttien lukumäärää ja pääluokkaa budjetoitujen määrärahojen kokonaismäärää. Budjetoitavassa ei tapahtunut muutoksia. Pääluokan 26 määrärahat olivat varsinaisessa talousarviossa yhteensä 1 117,774 milj. euroa.

Vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa ei myönnetty lisärahoitusta ministeriön momenteille. Toisessa lisätalousarviossa haettiin lisärahoitusta palkkapoliittisten lisäysten lisäksi ministeriön toimintamomentille 26.01.01. johtuen syrjinnän vastaisen kampanjan rahoituksesta, poliisitoimen toimintamenoihin 26.10.01. työttömien poliisien työllistämiseen, hätäkeskuslaitoksen toimintamenoihin 26.30.02. tietojärjestelmien kehittämiseen sekä pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton kustannusten ja volyymin nousun johdosta momentille 26.40.63. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenoihin 26.01.03. tehtiin virkasiirtoja muilta pääluokan momenteilta. Lisärahoitusta saatiin yhteensä 21,901 milj. euroa.

Kolmannessa lisätalousarviossa lisättiin hallinnonalan arvonlisäveromentille 26.01.29. 8,4 milj. euroa johtuen hallitusohjelman aiheuttamien organisaatiomuutosten jälkeen tehdystä liian suuresta vähennyksestä. Poliisitoimen toimintamenoihin momentille 26.10.01. haettiin rahoitusta Schengen-tietojärjestelmän uudistamishankkeen loppurahoitukseen ja Etyj-ulkoministerikokouksen turvajärjestelyihin. Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin 26.20.01. haettiin lisärahoitus Kaakkois-Suomen rajavartioston kiinteän rajavalvontajärjestelmän kehittämisestä, Etyj-ulkoministerikokouksen turvajärjestelyistä sekä palkantarkistuksista johtuen. Pelastustoimen momenteille lisärahoitusta haettiin ylimääräisen hätäkeskuspäivystäjäkurssin kustannusten, kohonneiden vuokratkustannusten, kansainvälisten avunantotehtävien kustannusten sekä palkantarkistusten kattamiseksi. Lisäykset olivat yhteensä 17,652 milj. euroa.

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön momentin 26.01.01.1 toimintamenot käyttö (ml. siirtomäärärahat) oli vuonna 20,834 milj. euroa. Siirtyvä määräraha kasvoi 1,923 milj. euroon. Henkilöstökulujen osuus toimintamenoista oli 72 %. Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistämiseen varatusta rahoituksesta käytettiin tilivirastotasolla 3,915 miljoonaa euroa ja 1,750 miljoonaa euroa siirtyi seuraavalle vuodelle. Toiminnan tuottoja ministeriön momentille tuloutettiin 0,830 milj. euroa.

SOLID-rahastojen EU:n tukiosuudet oli nettobudjetoitu momentille 26.01.22. Tarkoituksena oli, että EU:lta saatavat tulot ja eteenpäin maksettavat rahoitusosuudet kohdistuisivat samalle vuodelle. Toiminnan luonteesta, rahastojen vuosiohjelmien viivästyneestä hyväksymisestä ja hankerahoituksen maksuaikatauluista johtuen momentille tuloutui EU:n tukiosuuksia kuluja enemmän ja momentille jäi rahaa budjetoitua määrärahaa enemmän. Seuraavalle vuodelle siirtymättä jäänyt osuus on budjetoitu uudelleen vuoden 2009 talousarviossa.

Sisäasiainministeriön momentin 26.01.01.2 siviilikriisinhallinnan toimintamenot vuonna 2008 olivat yhteensä 1, 319 milj. euroa. Sisäasiainministeriön määrärahan käyttö oli 0,351 milj. euroa. Kriisinhallintakeskuksen käytössä oli 0, 950 milj. euroa, josta Kriisinhallintakeskus käytti 0,881 milj. euroa. Henkilöstökulujen osuus käytetystä määrärahasta oli 72 prosenttia ja muut kulut 28 prosenttia.

Ulkoasiainministeriö momenteilta 2499221 ja 2499222 (siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan) sisäasiainministeriölle asettamaa määrärahaa käytettiin yhteensä 11,329 milj. euroa, josta sisäasiainministeriön käyttö (1.1.–31.7.2008) oli 5,897 milj. euroa ja Kriisinhallintakeskuksen käyttö (1.8.–31.12.2008) 5, 432 milj. euroa.

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus

Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen menot olivat 11,61 milj. euroa vuonna 2008. Yhteyspalveluyksikön menot olivat 1,55 milj. euroa. Siirtomäärärahasta käytettiin 0,7 milj. euroa yhteyspalveluyksikön toiminnan rahoittamiseen ja 0,3 milj. euroa tietokantojen yhdistämiseen, hallinnonalan ESS-lisenssien hankintaan sekä muihin menoihin.

Palvelutoiminnan kustannusten korvauksia valtion virastoilta kertyi 10,05 milj. euroa ja muita tuottoja 0,42 milj. euroa. Siirtyvä erä on 0,99 milj. euroa, josta 0,62 milj. euroa on asiakasvirastoille tasauslaskutuksen yhteydessä palautettavia palvelumaksuveloituksia. Myöhemmin käytettäväksi siirtyväksi eräksi jää 0,37 milj. euroa.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenojen käyttö momentilla 26.01.23. oli 21,299 milj. euroa ja siirtyvän erän suuruus on 0,073 milj. euroa eli 0,33 % viraston v. 2008 toimintamomentista. Kaikkien momenttien käyttö oli 29,684 milj. euroa. Kaikkien määrärahojen osalta siirtyvä erä oli yhteensä 0,624 milj. euroa eli 2,06 %.

Poliisitoimi

Poliisin yksiköiden nettokehys ilman poliisin tekniikkakeskusta ja hallinnonalan tietotekniikkakeskuksen hankerahoitusosuutta on 639,809 milj. euroa. Poliisin tekniikkakeskus ei saa talousarviorahoitusta, vaan sen toiminta perustuu kokonaisuudessaan maksulliseen liiketaloudellisesti hinnoiteltuun toimintaan valtion maksuperustelain ja sisäasiainministeriön antaman poliisin maksupäätöksen mukaisesti.

Poliisin käyttömenomomentin 26.10.01 kokonaiskäyttö (pois lukien PTK, Ahvenanmaan lääninhallitus ja HALTIK) vuonna 2008 oli 672,533 milj. euroa, jossa on eroa budjetoiduista menoista ja investoinneista 3,7 prosenttia. Tuottoja vuonna 2008 kertyi kaikkiaan 49,600 miljoonaa euroa, joka ylitti budjetoidun tavoitteen 17,4 prosenttia.

Henkilöstökulut olivat vuonna 2008 yhteensä 516,591 milj. euroa, kun budjetoitu oli 519,527 milj. euroa. Henkilöstökulut jäivät budjetoidusta 0,6 prosenttia. Kaikkiaan käytömenot olivat 3 prosenttia budjetoitua pienemmän ja yhteensä 663,275 milj. euroa.

Poliisin yksiköiden investointeihin oli vuonna 2008 budjetoitu kaikkiaan 14,920 milj. euroa ja toteutuma oli 9,258 miljoonaa euroa. Investoinnit olivat 38 prosenttia budjetoitua pienemmät.

Vuoteen 2007 verrattuna suurimmat rakenteelliset muutokset poliisitoimen osalta olivat kihlakuntajärjestelmän purku sekä poliisin tietohallintokeskuksen muuttuminen hallinnonalan tietotekniikkakeskukseksi (HALTIK). Poliisin momentille siirtyi kihlakuntajärjestelmän purun myötä noin 37,2 milj. euroa. Lisäksi kihlakuntamomentin siirtävästä erästä jäi vielä poliisin osuudeksi 0,955 milj. euroa. Kihlakuntajärjestelmän purku näkyy selvimmän juuri toimitilakulujen nousuna. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 69 prosenttia ollen yhteensä 59,342 milj. euroa.

Vuodelle 2009 siirtyvä määräraha on kaikkiaan 33,699 miljoonaa euroa. Tässä summassa on Poliisin tekniikkakeskuksen liiketuloa 0,223 milj. euroa sekä hallinnonalan tietotekniikkakeskuksen poliisin hankerahoituksesta siirtyvä erän 0,06 milj. euroa, joten poliisin toimintayksiköiden siirtyvä erä vuodelle 2008 oli 33,414 milj. euroa. Siirtävästä määrärahasta lähes kaikki oli jo sidottu menoihin.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen toimintamenojen käyttö momentilla 26.20.01 (sisältäen siirtyneet määrarahat) oli 213,022 milj. euroa. Vuodelle 2009 siirtyi 15,057 milj. euroa. Siirtävän erän suuruus on 6,6 % (6,7 %/2007, 8,8 %/2006) toimintamomentista ja sen määrä on tavanomainen ottaen huomioon rajavartiolaitoksessa toteutettavien hankkeiden laajuus ja luonne. Siirtävistä määrärahoista on sidottu tilauksin eri hankkeisiin yhteensä noin 5,7 milj. euroa (7,6 M€2007). Investointiluontoisten hankkeiden toimeenpano toimintamäärärahalta lisää määrärahojen siirtävää erää tilanteissa, joissa hankkeen toteutus ulottuu seuraaville vuosille. Hankkeiden käynnistyessä ja niihin sitouduttaessa tulee määrärahojen käyttövaltuus olla kokonaisuudessaan olemassa. Näin ollen siirtyvä erä on väistämätön ja välttämätön toteutuksen jatkuvuuden kannalta.

Rajavartiolaitoksen toimintamomentti on nettobudjetoitu ja tuloja arvioitiin tilikauden aikana kertyvän 6,710 milj. euroa. Nettotulevat tuloja kertyi toimintamomentille vuoden 2008 aikana noin 4,3 milj. euroa (4,4 M€2007). Näiden lisäksi menoja oikaistiin sairaus- ja äitiyspäivärahojen palautuksilla (1,1 M€) ja Kelan maksamilla korvauksilla työterveyshuollon kustannuksiin (0,5 M€). Ero suunnitellun ja toteutuneen tulo-kertymän vuoksi talousarvion toteumassa johtuu siitä, että tuloja arvioitiin kertyvän ulkorajarahastosta noin 2,4 milj. euroa vuodessa. Vuoden 2008 aikana ulkorajarahastosta ei ole tuloutettu toimintamomentille rahoitusosuuksia.

Toimintamomentille on tilikauden aikana tuloutettu yhteistoiminnan tuottoja valtiolta 0,3 milj. euroa. Nämä ovat pääosin Puolustusvoimien maksamia korvauksia varus-

miestoiminnasta sekä muilta yhteistyöviranomaisilta laskutettuja valvontalaitteiden ylläpitomaksuja. Lisäksi toimintamenomomentille on tuloutettu EU:lta saatuja yhteistoiminnan tuottoja 0,9 M€(FRONTEX-yhteistoiminta). Tuloista suurimmat erät olivat vuokrat ja käyttökorvaukset (2 M€), sairaankuljetustulot (0,4 M€) sekä viisumitulot (0,093M€).

Momentin 26.20.70 Ilma- ja vartioalusten hankinta käyttö oli 3,856 milj. euroa ja seuraavalle vuodelle siirtyvä erä 1,462 milj. euroa.

Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Hätäkeskuslaitokselle osoitettiin vuonna 2008 talousarviovaroja momentilta 26.30.02 yhteensä 55,6 milj. euroa, mikä on 16,5 % enemmän kuin vuonna 2007. Hätäkeskuslaitokselle vuoden 2008 talousarviosta myönnetystä määrärahasta 5,1 milj. euroa oli sidottu talousarviossa käyttötarkoitukseensa. Hätäkeskuslaitoksen siirtyvät määrärahat ovat olleet usean vuoden ajan merkittävän suuret. Hätäkeskuslaitos on toiminut täydessä laajuudessaan vasta vuodesta 2006. Siirtyvissä määrärahoissa on ollut tilojen varustamiseen ja tietotekniikan rakentamiseen varattua rahaa. Toimintaa ei ole kaikilta osin pystytty ajoittamaan optimaalisesti. Kertomusvuonna tietohallinnon toimintamenoissa siirtymä seuraavalle vuodelle aiheutui osin Sisäasiainhallinnon tietotekniikkakeskuksen aloitusvaiheesta eikä tietohallinnon projekteja päästy suunnitelmien mukaan aloittamaan tilivuoden aikana. Hankkeiden käynnistyminen viivästyi eikä henkilöstöressurssien lisäämisessä onnistuttu rekrytointivaikeuksien vuoksi. Johtamisjärjestelmän ja tietotekniikan kehittämishankkeet saatiin käyntiin alkusyksystä, joten näiden määrärahojen käyttö siirtyi pääosin vuodelle 2009. Vuodelle 2009 siirtyi hieman yli 10 milj. euroa. Vuodelle 2008 siirtyi 4,7 milj. euroa.

Pelastusopistolle osoitettiin momenteilta 26.30.01 ja 26.30.20 yhteensä 12,715 milj. euroa. Pelastusopiston toimintamenomomentin 26.30.01.1 nettokäyttö oli talousarvion toteumalaskelman mukaan viime tilikaudella 10,624 milj. euroa, joka oli 0,521 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Momentin nettokäytön kasvun (5 %) voidaan sanoa olleen varsin maltillista kun otetaan huomioon palkkojen, vuokrien ja palvelujen ostojen hintojen kasvu. Sisäasiainministeriön Pelastusopistolle myöntämää nettomääräraha siirtyy vuodelta 2008 vuodelle 2009 n. 1,6 milj. euroa. Siirtyvään erään momentilta 26.30.01.1 sisältyy vuoden 2008 III lisätalousarviossa myönnettyä hätäkeskuspäivystäjäkoulutukseen liittyvää rahoitusta n. 0,4 milj. euroa, joka on pääosin tarkoitettu vuosille 2009 - 2010. Siirtyvän erän suuruuteen vaikuttavat myös eräät investoinnit, joita ei kaikkia pystytty pitkien hankintaprosessien takia toteuttamaan vuonna 2008. Pelastusopiston toimintamenomomentin osalta siirtyvä erä on samansuuruinen kuin vuodelle 2008 siirtynyt erä (1,115 M€), kun siitä eliminoidaan edellä mainittu pääosin seuraaville vuosille tarkoitettu ylimääräinen rahoitus monivuotiseen hätäkeskuspäivystäjäkoulutukseen.

Euromääräisesti suurimmat määrärahasiirrot osoitettiin pelastustoimen toimintamenomomentilta 26.30.01.2 Turvatekniikan keskukselle (0,5 milj. euroa) pelastustoimen laitelain mukaisten valvontatehtävien hoitamista varten ja momentilta 26.30.20, erityismenot, n. 0,45 milj. euroa lääninhallituksille metsäpalojen tähystystoimintaa varten. Momentilta 26.30.01.2 siirtyi määrärahaa noin 0,5 milj. euroa. Momentille 26.30.20 myönnettiin 0,8 milj. euroa lisää syksyllä 2008. Merkittävin syy lisämäärärahalle oli Kii-

nan maanjärjestysalueelle lähetetty humanitaarinen apu. Momentin määrärahaa jäi kertomusvuonna kuitenkin käyttämättä johtuen siitä, että ilma-alusten käytöstä pelastuspalveluun aiheutuneet kustannukset jäivät ennakoitua pienemmiksi.

Momentilta 26.30.43 myönnettiin Suomen Erillisverkot Oy:lle alijäämatukea 9,6 milj. euroa. Määrärahaa siirtyi vuodelle 2009 yhteensä 0,4 milj. euroa. Kirjanpidon kirjauksissa tapahtuneiden virheiden seurauksena momentin käyttötarkoituksen mukaisia siirtomenoja momentilla on vain 7,5 milj. euroa ja loput 1,9 milj. euroa on kirjattu kulutus- ja arvonnalisäveromenoksi. Kulutus- ja arvonnalisäveromenoksi kirjattu osuus on sisällöltään siirtomenoja vastaavaa alijäämatukea.

Maahanmuuttohallinto

Maahanmuuttoviraston käytettävissä oli momentin 26.40.01 toimintamenomäärärahaa 16,541 milj. euroa (15,142 M€ vuonna 2007), josta edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa oli 2,341 milj. euroa. Vuoden 2008 aikana virastossa käytettiin nettomäärärahaa 14,231 milj. euroa (12,801 M€ v. 2007). Vuodelle 2009 siirtyi määrärahaa 2,310 milj. euroa. Siirtyvän summan määrää selittää ulkomaalaishallinnon sähköistämishanke (UMA), jonka rahoittaminen myös vuonna 2009 on turvattava. Alustava kustannusarvio on 6,6 milj. euroa ja menot jakautuvat vuosille 2007-2009. Vuonna 2007 kehittämiskustannus maksettiin erillisestä tuottavuusmäärärahasta, projektin loppukustannukset on rahoitettava viraston toimintamenoista. Momentin rahoituksesta 0,250 milj. euroa jäi ministeriön käyttöön ja siitä käytettiin 0,065 milj. euroa.

Valtion vastaanottokeskuksilla oli käytettävissä momentilta 26.40.02 yhteensä 6,500 milj. euroa Tästä käytettiin vuoden aikana 6,157 miljoonaa euroa eli 95 %:a. Maahanmuuttovirastolle osoitetusta 0,516 milj. euron määrärahasta käytettiin 0,312 milj. euroa kiintiöpakolaisten ja pakolaisten perheenjäsenien matkoja Suomeen koskevien menojen maksamiseen. Ministeriön vastaanottokustannuksiin ja sopimuksiin pitäisi olla 1,796 milj. euroa.

Momentin 26.40.20 Paluumuuttovalmennus määrärahoista käytettiin paluumuuttokurssien toteuttamiseen ostopalveluna, paluumuuttajien kielikokeisiin, kielitutkintojen arviointisijoiden palkkioiden ja arviointitilaisuuteen liittyvien matkustuskustannusten maksamiseen yhteensä 0,264 milj. euroa, mikä oli 34 % käyttöön osoitetuista määrärahoista (0,785 milj. euroa). Tehtävät siirtyivät ministeriöstä Maahanmuuttovirastolle kesken vuoden.

Paluumuuttajista kunnille aiheutuvien kustannusten korvaamiseen (momentti 26.40.30) ohjattiin TE-keskusten kautta 7,750 milj. euroa. Määrärahasta käytettiin 5,018 milj. euroa, joka oli 65 % käyttöön osoitetuista määrärahoista.

Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton momentin (26.40.63) määrärahoja jouduttiin lisätalousarviossa lisäämään ja lisäksi momentille saatiin ylityslupa. Määrärahan tarve kasvoi loppuvuoden aikana voimakkaasti turvapaikanhakijoiden määrän kasvaessa nopeasti. Määräraha kohdennettiin TE-keskusten kautta pääosin kuntien ja SPR:n ylläpitämien vastaanottokeskusten kustannuksiin. TE-keskuksille ohjattiin määrärahoja 71,779

milj. euroa, joista vuoden aikana käytettiin 70,074 milj. euroa. Toteuma oli 98 %. Lisäksi momentilta 26.40.63 valtion vastaanottokeskuksilla oli määrärahaa käytettävissä 1,720 milj. euroa, joka käytettiin lähes kokonaan (1,703 milj. euroa)

Tuotto- ja kululaskelman analyysi

Tuotto- ja kululaskelman vuoden 2007 vertailutiedot on muutettu vastaamaan nykyistä tilivirastorakennetta. Muutokset on kuvattu tarkemmin liitteessä 17.

Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat edellisvuodesta noin 9 miljoonaa euroa. Suurin lisäys syntyi poliisin lupapalvelujen (passit, henkilökortit ja ulkomaalaisluvut) tuottojen lisääntymisestä. Maahanmuuttoviraston oleskelu- ja ulkomaalaislupatuotot kasvoivat yli 2 miljoonaa euroa. Palvelukeskuksen siirtyminen maksulliseen toimintaan näkyy kasvuna muissa toiminnan tuotoissa. Yhteisten hankkeiden kustannusten korvaukset EU:n ulkorajavirasto Frontexilta sisältyvät yhteistoiminnan tuottoihin EU:lta, samoin Rajavartiolaitoksen kahden Dornier ilma-aluksen valvontalaitteiden modifikaation rahoitus ympäristöministeriön momentilla. Yhteistoiminnan tuotot EU:lta kasvoivat ministeriön EU-projektien myötä.

Varaston muutoksen lisäys johtuu siitä, että Rajavartiolaitos ei tehnyt vuoden 2007 tilinpäätöksessä Vartiolentolaivueen varaosa- ja varalaittevarastosta vaihto-omaisuuden muutuskirjausta materiaalin ja huollonhallintajärjestelmän käyttöönoton keskeneräisyyden vuoksi.

ETYJ -ulkoministerikokouksen turvajärjestelyistä aiheutui ylimääräisiä turvallisuusjärjestelyjä mm. haitta- ja ylityökorvauksina.

Rajavartiolaitos luovutti hallinnassaan olevat kiinteistöt Senaatille ja siirtyi Senaatin vuokralaiseksi, mikä selittää vuokrien nousua.

Palvelujen ostoissa kasvua selittää Palvelukeskuksen laskutus tuottamistaan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista sekä Haltikin laskutus tuottamistaan ATK-palveluista.

Maahanmuuttoviraston kirjanpidossa aktivoitiin taseeseen valmistus omaan käyttöön tilin kautta tietojärjestelmähankkeen kustannuksia. Myös aikaisemmilta vuosilta (2006–2007) aktivoimatta jääneet kustannukset huomioitiin vuoden 2008 tilinpäätöksessä satunnaisten tuottojen tilin kautta. Rajavartiolaitoksen kiinteistövarallisuuden siirron myötä Rajavartiolaitoksen valmistus omaan käyttöön vähentyi merkittävästi.

Satunnaisissa tuotoissa on Maahanmuuttoviraston aikaisempien vuosien kustannusten aktivointi taseeseen. Rajavartiolaitos vastaanotto Valtiokonttorilta vielä vanhojen päätösten perusteella kolme valtion perintöasuntoa, jotka siirrettiin hallinnansiirtona valtiovarainministeriölle edelleen luovutettavaksi Senaatti Oy:lle.

Siirtotalouden tuotot ovat vähentyneet merkittävästi sekä muuttuneet rakenteeltaan. Vuonna 2007 tuottoihin sisältyivät Euroopan aluekehitysrahastosta saatavat tulot eri vuosien ohjelmista.

Siirtotalouden kulujen osalta kuntien valtionapujen maksaminen siirtyi valtiovarainministeriölle vuoden 2008 alusta ja Euroopan aluekehitysrahaston EU:n rakennerahasto-ohjelmien maksatukset siirtyivät työ- ja elinkeinoministeriöön. Kulut kunnille ja kuntayhtymille ovat pienentyneet lähes 100 %. Käyttötalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille sisältää tulonsiirrot järjestöille ja yhdistyksille, joita on maksettu Paikolais-, ulkoraja-, kotouttamis- ja paluurahastojen momenteilta.

Käyttötalouden kulut elinkeinoelämälle sisältää alijääntuen maksamisen Suomen Erillisverkot Oy:lle.

Käyttötalouden kulut kotitalouksille sisältää valtion vastaanottokeskusten toimintaan liittyvät tulonsiirrot kotitalouksille.

Käyttötalouden kulut ulkomaille kasvoi johtuen sisäasiainhallinnon kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja vastaavien velvoitteiden suorittamisesta.

Muut käyttötalouden kulujen palautukset eivät sisällä enää kuntien valtionapujen palautuksia.

Taseen analyysi

Taseen vuoden 2007 vertailutiedot on muutettu vastaamaan nykyistä tilivirastorakennetta. Muutokset on kuvattu tarkemmin liitteessä 17.

Rajavartiolaitoksen kiinteistövarallisuuden siirto Senaattikiinteistölle 1.1.2008 alkaen näkyy taseen varallisuudessa rakennusten ja rakennelmien tasearvoa pienentävänä.

Ennakkomaksuissa ja keskeneräisissä hankinnoissa suurin osa on Rajavartiolaitoksen keskeneräisiä ilma-alus- ja partiovenehankintoja sekä keskeneräisiä rakennushankkeita.

Vaihto-omaisuuden kasvu johtuu siitä, että vuoden 2007 tilinpäätöksessä Rajavartiolaitoksen kirjanpidossa ei kirjattu vartiolentolaivueen varaosa - ja varalaittevaraston muutosta.

Vuoden 2007 tilinpäätöstiedoissa on siirtosaamisissa Euroopan aluekehitysrahastosta saatavia tuloja, toiminnot siirtyivät työ- ja elinkeinoministeriöön vuoden 2008 alusta lukien.

Ennakkomaksut ovat pienentyneet edellisvuodesta lähes täysin, ennakkomaksuihin jäi vain Keskusrikospoliisissa annettuja etukäteisvaroja.

Sisäisen rahaliikkeen tili sisältää rahaliikkeen selvittelytilillä olleen saldon vuodenvaihteessa.

Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat ovat Rajavartiolaitoksen kirjanpidossa.

Tilivirastojen väliset tilitykset ennakonpidätykset, sosiaaliturvamaksujen ja tapaturmamaksujen velat ovat kasvaneet, koska henkilöstökulut ovat kasvaneet.

Muut siirtovelat sisältävät lomapalkkavelan.

1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ministeriön johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on lisätä toiminnan tuloksellisuutta tukemalla oikeisiin ja riittäviin tietoihin perustuvaa suunnittelua ja päätöksentekoa, tukea toiminnan laillisuuden toteutumista sekä käytettävissä olevien resursien tarkoituksenmukaista sekä tehokasta kohdentamista ja käyttöä. Edellä todetun ministeriön johdon vastuulla olevan toiminnan arvioimiseksi on talousarvioasetuksen (65 §:n 1 mom:n kohta 7) mukaan tiliviraston tilinpäätökseen kuuluvan toimintakertomuksen sisällettävä mm. arviointi sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä sekä sen perusteella laadittu lausuma sisäisen valvonnan tilasta ja olennaisimmista kehittämistarpeista.

Sisäasiainministeriön organisaatiota koskevat muutokset osana valtioneuvoston ministeriöiden toimivaltamuutoksia vuoden 2008 alusta lukien vaikuttivat sisäasiainministeriön toimintaan siten, että aikaisemman, toiminnaltaan heterogeenisen toimintakokonaisuuden sijaan koheesio ministeriön tehtäväalueella vahvistui. Tämä osaltaan mahdollistaa myös aikaisempaa, sisällöltään informatiivisemmän ja luotettavamman kuvan antamista ministeriön toiminnasta.

Liike-elämästä, soveltuvin muutoksin julkisen hallinnon käyttöön jalostettua, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa systemaattisesti arvioimaa menettelyä (COSO-ERM) on käytetty myös sisäasiainministeriön po. lausuman arvioinnin perusrakenteena. Ministeriön puitteissa arviointi toteutettiin kyselynä osastokohtaisesti tarkoitusta varten olevaa lomaketta (ks. Liite 4) käyttäen.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa arvioitiin kuuden toimintokokonaisuuden näkökulmasta (sisäinen toimintoympäristö, valvontatoimenpiteet ja kontrolli, tavoitteiden asettaminen, seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi, riskien tunnistaminen ja arviointi sekä muu arviointi). Kyselyä on edelleen kehitetty kahtena edellisenä vuotena käytetystä kyselystä, minkä johdosta arviointiin/lausumaan saadaan enemmän syvyyttä kuin aikaisemmin. Kysely tehtiin ministeriössä osastoille ja erillisyyksiköille osana kansliapäällikön kanssa käytyä tuloskeskustelua. Kyselyn numeeriset tulokset perustuvat osastojen ja erillisyyksiköiden henkilömäärillä painotettuihin keskiarvoihin siten, että kysymykset on käsitelty ja vastaukset laadittu ryhmätyönä (esim. osaston tai erillisyyksikön kokouksessa). Näin ollen saatujen vastausten syvyyttä ja luotettavuutta voitiin aikaisemmasta käytännöstä lisätä.

Hallinnonalan tulosohjatuissa virastoissa kysely tehtiin vähintään kolmelle henkilölle (viraston päällikkö, talousjohtaja tai vastaava sekä hallintojohtaja tai vastaava). Näiden vastausten perusteella kukin osasto on laatinut toimialakohtaisen arvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta sekä johtopäätökset ja ehdotukset kehittämiskohteista.

Sisäasiainministeriö

Yleisesti voidaan arvioida, että ministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila arvioitujen osa-alueiden (6 kpl) osalta on vähin erin kehittymässä parempaan suuntaan. Kun tarkastellaan kyselyn eri osa-alueita, voidaan todeta, että tulostavoitteiden asettamiseen sekä siitä loogisesti seuraavan toiminnan seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi näyttäisivät olevan parhaiten ymmärrettyä ja hallinnassa (ka. 4.1/4.2) siitäkin huolimatta, että osastokohtaisten erojen hajonta on vielä kohtalaisen suuri ja edellyttää toimenpiteitä tasaisemman lopputuloksen aikaansaamiseksi. Kuudesta arvioidusta osa-alueesta ”muu selvitystoiminta” on kaikkien osastojen arvioinnissa, jossa hajonta keskiarvon ympärillä on kokonaisuudessaan kohtuullisen pieni, keskiarvolla mitattuna varsin heikko (ka. 2.5). Keskiarvo on ollut koko arviointi- ja vahvistuslausuman antamisen aikajakson muita osa-alueita selkeästi alhaisempi eikä muutosta ole kokonaisuutta arvioiden tapahtunut. Tämän vuoksi on tärkeätä, että ”muu selvitystoiminta” osa-alue tulee ottaa tarkemman tarkastelun kohteeksi niin sen sisällön määrittelyn kuin sillä alueella tapahtumien toimien vaikutusten arvioinninkin osalta.

Viimeksi mainittua lukuun ottamatta voidaan kuitenkin arvioida, että ministeriön tarkasteltujen kuuden osa-alueen osalta sisäisen valvonnan tila ja riskienhallinta on tyydyttävällä tasolla ja kehittymässä toimintaa kuvaavien oikeiden tietojen luotettavuuden ja riittävyyden kannalta parempaan suuntaan.

Sisäasiainhallinnon talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus

Palvelukeskuksen johdon tekemä arviointi- ja vahvistuslausuma perustuu sisäasiainministeriön arviointikehikolla toteutettuun itsearviointiin

Palveluksen talous- ja henkilöstöpalveluyksiköiden palveluprosessit perustuvat Kiekuhankkeessa laadittuihin valtiovarainministeriön controller-toiminnon auditoimiin malliprosesseihin, joita on edelleen kehitetty vastaamaan nyt perustettavan yhteisen palvelukeskuksen tavoitetilaprosesseja. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä-hankkeessa otetaan huomioon palvelukeskuksen kokemukset.

Tietojärjestelmien käyttöoikeuksien seuranta ja tarkastusta on lisätty. Erityistä huomiota on kiinnitetty ei-toivottujen työyhdistelmien muodostumisen ennalta ehkäisyyn. Tietoturvaohjeistusta on edelleen kehitetty, ja palvelukeskuksen koko henkilöstö on suorittanut hallinnonalan tietoturvallisuuden peruskurssin.

Palvelukeskus on saavuttanut tavoitteensa organisaation ja sisäisen toimintaympäristön kehittämisessä, riskienhallinnan arvioinnin laajentamisessa sekä havaittujen riskien mini-

moimisessa.. Ohjeistuksen ja toimintatapojen ja -prosessien kehittämisen tavoitteet on niin ikään saavutettu.

Sisäistä valvontaa on tehostettu. Sisäinen tarkastus järjestetään sisäasiainministeriön kanssa sovitusti yhteisen palvelukeskuksen perustamisen yhteydessä. Laatujärjestelmän luominen, asiakkuudenhallinta- ja raportointijärjestelmien kehittäminen sekä yhteiset tietojärjestelmävaatimukset huomioidaan yhteisen palvelukeskuksen kehittämishankkeissa.

Organisaatio ja sisäinen toimintaympäristö	3,5 (3,4)
Sisäisen valvonnan yleiset menettelyt	3,5 (3,3)
Sisäinen tarkastus	1,8 (2,0)
Laillisuusvalvonta	2,5 (2,1)
Riskienseuranta	3,1 (2,9)
Virastosta tehty muu selvitystoiminta	2,8 (2,5)

Hallinnon tietotekniikkakeskus

HALTIKIn sisäinen valvonta on järjestetty valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n (25.2.2000/217) edellyttämällä tavalla.

Yleiset määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta ovat sisäasiainministeriön taloussäännössä. Tarkemmat sisäisen valvonnan vastuut on määritelty Poliisin tietohallintokeskuksen sisäisen valvonnan ohjeessa, jota sovelletaan HALTIKIn sisäisen valvonnan järjestämisessä siihen saakka, kun viraston oma ohje astuu voimaan. HALTIKIn sisäisen valvonnan ohjeluonnosta on käsitelty viraston johtoryhmän joulukuun 2008 kokouksessa. Tavoitteena on, että HALTIKIn sisäisen valvonnan ohje voidaan ottaa käyttöön 1.3.2009 lukien.

HALTIKIn soveltama Poliisin tietohallintokeskuksen sisäisen valvonnan ohje on voimassa olevien standardien ja suositusten mukainen (muun muassa ammattistandardit IIA ja INTOSAI). Ohjeessa on myös riskienhallintaa koskeva tiivistelmä.

HALTIKIn sisäisen valvonnan arviointilomakkeen ovat täyttäneet viraston johtoryhmän jäsenet, sisäiset tarkastajat ja talouspäällikkö.

HALTIKIn sisäisen valvonnan kehittämisalue on lomakkeen perusteella arvioituna viraston ulkopuolisen arvioinnin sekä laatujärjestelmien käyttöönoton alueella (arviointikohta 6 ”Muu selvitystoiminta”, keskiarvo 2,11). Kehittämisalueen seurausten vakavuus sekä uhan todennäköisyys viraston toiminnan kannalta on arvioitu vähäiseksi (keskiarvo 1,0), joten havainnolla ei ole arvioitu olevan suurta merkitystä viraston sisäisen valvonnan toteutumisen liittyen.

Sisäinen valvonta toimii virastossa parhaiten tavoitteiden asettamisen osa-alueella. Arvioinnissa tämän osa-alueen keskiarvo on saanut arvon 3,7. Muut sisäisen valvonnan arvioinnin osa-alueiden keskiarvot asettuvat välille 3,1 - 3,3. Vastausten perusteella voidaan

todeta HALTIKIn sisäisen valvonnan tilan olevan tyydyttävä. Vastausten keskiarvon mukainen viraston kokonaisarvio sisäisen toiminnan tilasta on toimintakertomuksen liitteessä 3.

Poliisitoimi

Poliisitoimen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arviointi toteutettiin COSO ERM- viitekehykseen perustuvalla arviointilomakkeella. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointia koskevat tiedot pyydettiin poliisin valtakunnallisilta yksiköiltä sekä poliisin lääninjohdoilta, joiden toimesta arviointia koskevat tiedot kerättiin keskitetysti tulosohjattavilta poliisilaitoksilta.

Sisäistä valvontaa koskevat arviointilomakkeen kysymykset oli jaettu kuuteen alueeseen (sisäinen toimintaympäristö, valvontatoimenpiteet ja kontrollit, tavoitteiden asettaminen, seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi, riskien tunnistaminen ja arviointi sekä muu selvitystoiminta), jotka sisälsivät toiminnan kannalta olennaisia arviointikohteita. Sisäisen valvonnan arvioinnin kyselylomakkeeseen oli yleisarvion lisäksi liitetty seurausten vakavuuden ja uhkan todennäköisyyden arviointikohdat, joiden merkityksestä tuli antaa arvio silloin kun ko. asiassa oli parannettavaa tai asia vaati kehittämistoimenpiteitä.

Poliisiosastolla arviointilomakkeen tuloksista laadittiin yhteenveto, josta ilmenee kaikkien annettujen vastausten keskiarvo. Sisäisen valvonnan arviointilomakkeen alueita ja asiaan liittyviä kysymyksiä oli täsmennetty ja muutettu jonkin verran, joten suoria vertailuja ja johtopäätöksiä vastauksista ei voida tehdä edelliseen vuoteen. Arviointilomakkeesta laaditun yhteenvedon perusteella poliisiosastolla suoritettiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan kokonaisarviointi sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman antamista varten. Yleisarviona voidaan todeta, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2008 aikana. Arviointilomakkeen eri alueiden vastausten keskiarvot vaihtelivat 2,6:sta 4,2:een (v. 2007 2,8:sta 4,2:een), asteikolla 1-5, jossa 1-2 vaatii yksikössä parannettavaa tai kehittämistoimenpiteitä. Alhaisimmat pisteet yksiköt antoivat arviointilomakkeen muu selvitystoiminta-aihealueelle johtuen muun muassa siitä, että organisaation toiminnasta ei yksiköissä pääsääntöisesti ole tehty kansainvälistä evaluointia, osallistuttu EFQM laatupalkinto kilpailuun tai toiminnasta ei ole haettu sertifikaattia.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen 65a §:n edellyttämänä sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumana poliisin toimialan osalta poliisin ylijohdo esittää seuraavaa:

Poliisin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat poliisiosastolla 2008 tilinpäätökseen liittyen suoritettuna sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arvioinnin perusteella asianmukaisia ja riittäviä sekä täyttävät hyvin niille asetetut vaatimukset.

Suoritettuna arvioinnin perusteella todettiin seuraavat olennaisimmat kehittämistarpeet:

Poliisin yksiköiden hallinnassa olevan omaisuuden ja varojen turvaamisen valvontaa on tehostettava. Yksiköiden johdon valvontatoimenpiteet ovat erityisen tärkeitä poliisin hal-

lintorakenteen kokonaisuudistuksen loppuun saattamisen ja siihen liittyvien organisaatiojärjestelyjen yhteydessä.

Riskien hallintajärjestelmää, tunnistamista ja arviointia on kehitettävä edelleen poliisi-hallinnossa. Riskien tunnistamisen on oltava jatkuvaa ja sen tulee perustua järjestelmällisiin menetelmiin. Toiminnan tavoitteita uhkaavien riskien kartoittamista ja tunnistamista on kehitettävä osana suunnitteluprosessia. Riskianalyysin laadinnassa on mahdollisuuksien mukaan tarvittaessa käytettävä ulkopuolista arviointia.

Valvontatoimenpiteiden ja kontrollien osalta ilmeni, että kehittämistarvetta on erityisesti keskeisten toimintaprosessien määrittelyssä. Poliisin yksiköiden ja poliisilaitosten toimintaprosesseihin liittyvät riskit ja valvontatoimenpiteet on kuvattava olennaisuuden edellyttämässä laajuudessa. Niin ikään valvonta- ja tarkastustoimenpiteiden on katettava riittävästi myös EU-hankkeiden hallinnointi.

Konkreettisten toimenpidesuunnitelmien laatiminen edellä mainittujen kehittämistarpeiden osalta käynnistetään vuoden 2009 aikana.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen vuoden 2008 sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan arviointi tehtiin SM:n yhteisellä arviointilomakkeella, joka perustuu COSO-ERM-malliin. Arviointiin osallistui Rajavartiolaitoksessa yhteensä 46 henkilöä. Hallintoyksiköissä arviointi tehtiin apulaiskomentajan johdolla. Rajavartiolaitoksen esikunnassa arviointi tehtiin osastopäällikkökokouksessa.

Taulukko 86. Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan yhteenveto 2006-2008

Arviointialue	2006	2007	2008
Sisäinen toimintaympäristö	3,4	3,3	4,0
Valvontatoimenpiteet ja kontrollit	3,3	3,2	3,8
Tavoitteiden asettaminen	3,3	3,4	4,3
Seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi	3,3	3,4	4,4
Riskien tunnistaminen ja arviointi	3,2	3,3	3,7
Muu selvitystoiminta	-	-	2,6

Vuosina 2006–2007 arviointi on tehty RVL:n omalla arviointilomakkeella, jossa arviointiasteikko oli 1-4 välillä, kun se vuonna 2008 on ollut 1-5. Sen vuoksi yllä esitetystä yhteenvedosta vuosien 2008 keskiarvot eivät ole suoraan verrattavissa vuosien 2006 ja 2007 keskiarvoihin.

Hallintoyksiköiden tekemissä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinneissa ei havaittu merkittäviä riskejä, mutta joitakin pieniä kehittämiskohteita tuli ilmi: RVLE:n EU-hankkeiden puutteellinen ohjaus ja ohjeistus koettiin puutteeksi kuten myös laatujohtamisen puuttuminen. Taloudellisuustietoisuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen koettiin tarpeelliseksi. Kiinteistöjen siirryttyä Senaattikiinteistöjen hallintaan, koettiin toimitilariskien hallinta paikoin myös puutteelliseksi.

Sisäisen valvonnan menettelyt on ohjeistettu pysyväsuhjeella. Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan arviointi perustuu COSO-ERM viitekehukseen ja sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä asetetut vaatimukset. Tehdyn arvioinnin perusteella voidaan todeta, että Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät säädetyt tavoitteet lukuun ottamatta EU:n ulkorajarahaston hallinnoinnin puutteellista ohjeistusta Rajavartiolaitoksessa. Ulkorajarahaston taloudellinen kokonaismerkitys on Rajavartiolaitokselle merkittävä. Ohjeistus päivitetään vuoden 2009 aikana.

Pelastustoimi ja Hätäkeskuslaitos

Pelastustoimen toimialan virastojen Pelastusopiston ja Hätäkeskuslaitoksen sisäistä valvontaa on arvioitu virastoissa tehtyjen itsearviointien perusteella. Itsearviointi on tehty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointilomaketta hyödyntäen.

Pelastusopiston osalta voidaan todeta, että sisäinen toimintaympäristö on melko hyvällä tasolla. Kehittämistä kaivataan. Laillisuusvalvonnan vastuukysymykset ja laillisuusvalvonnan ohjeistus ovat selkeitä kehittämiskohteita. Tähän on tulossa parannusta vuoden 2009 aikana asiaan perehtyneen SM:n työryhmän esityksen perusteella. Myöskään sisäisen valvonnan yleisissä menettelytavoissa ei ole havaittavissa suuria puutteita. Pelastusopistolla on toteutettu vuonna 2006 ulkoinen auditointi, mutta ainakaan toistaiseksi ei ole koettu tarpeelliseksi säännöllisen ulkoisen auditoinnin toteuttamista. Sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen osalta kehittämismahdollisuuksia on lähinnä valvonnan ja tarkastustoiminnan nykyistä vieläkin selkeämmässä vastuuttamisessa ja toiminnan järjestelmällisyydessä sekä yksiköiden välisten tavoitteiden yhtenäisemmässä toteutumisessa. Haasteita tästä näkökulmasta ovat tuoneet myös lisääntyneet rahoituslähteet sekä Kriisinhallintakeskuksen voimakas kasvu sekä määrällisesti että toiminnallisesti. Riskienhallinnan osalta opistossa on vielä kehitettävää. Riskien kartoittamis-, arviointi- ja hallintamenettelyt eivät opistossa tehdyn kyselyn perusteella ole vielä riittävän suunnitelmallisia ja järjestelmällisiä. Toimitilariskien hallinnassa liittyen Kriisinhallintakeskuksen voimakkaaseen kasvuun on selkeästi kehitettävää. Toiminnan tavoitteita uhkaavien riskien tunnistaminen ja työturvallisuuden riskienhallinta sai muita riskienhallinnan osaluueita paremmat arviot.

Pelastusopiston osalta voidaan todeta, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat olennaisilta osiltaan riittäviä ja täyttävät niille asetetut tavoitteet eikä sisäinen valvonta ja riskienhallinta sisällä olennaisia puutteita.

Hätäkeskuslaitoksen sisäiset toimivalta- ja johtosuhteet ovat aiemmin olleet epäselviä. Myös valmistelun sääntelemättömyys ja päätöksentekoprosessin sekavuus ovat olleet ongelma. Tämän vuoksi hätäkeskuslaitoksen työjärjestys on uudistettu. Tätä täydentää tammikuussa 2009 hätäkeskustyksikön vahvistettu työjärjestys sekä hätäkeskusten uudet työjärjestykset, jotka vahvistetaan kevään 2009 aikana. Hätäkeskusten tulostavoitteet on johdettu laitoksen tulostavoitteista ilman, että niillä olisi keskuksia konkreettisesti ohjaavaa merkitystä. Vuoden 2009 tuloskeskusteluissa on pyritty konkretisoimaan laitoksen ja tulosyksiköiden välisen sopimuksen sisältöä. Talouden seuranta on parantunut vuosi vuodelta ja kertomusvuonna on kyetty tuottamaan pääsääntöisesti riittävää tietoa talou-

dellisen suunnittelun pohjaksi. Häätäkeskuslaitoksen laatuprojektissa on kuvattu häätäkeskusten keskeisiä toimintaprosesseja. Kuvausten yhteydessä on mahdollisia riskejä ja niihin liittyviä valvontatoimenpiteitä käsitelty. Sisäinen auditointi sisältyy laatuprojektin suunnitelmaan, mutta sitä ei ole vielä toteutettu. Häätäkeskuslaitokseen on perustettu erillinen tarkastusryhmä talousarvioasetuksen mukaisella tavalla. Ryhmä on suorittanut toiminnallisia tarkastuksia häätäkeskuksissa raportoiden laitoksen johtajalle. Vuoden aikana on lisäksi laitostasolla kiinnitetty huomiota yksittäistapauksissa taloudellisuuden sekä hallinnon ja toiminnan tarkoituksenmukaisuuteen. Häätäkeskuslaitoksen laillisuusvalvonta on määrätty hallintojohtajan alaisuuteen. Kanteluiden käsittelystä on annettu ohjeet ja niiden käsittely on kehityspäällikön tehtävänä. Laitokseen on nimitetty turvallisuuspäällikkö syksyllä 2008. Operatiivisen toiminnan osalta riskien tunnistamista on tehty laitoksessa. Hankkeiden riskikartoitukset on tehty. Riskien tunnistaminen ei kuitenkaan kata koko organisaatiota eikä kaikkia tehtävälalueita. Turvallisuuspäällikkö on syksystä 2008 lähtien kehittänyt tehtävälaluetta.

Häätäkeskuslaitoksen osalta voidaan todeta, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat olennaisilta osiltaan riittäviä ja täyttävät niille asetetut tavoitteet. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta vaativat edelleen kehittämistä laitostasolla ja on erityinen haaste häätäkeskusyksikölle.

Maahanmuuttohallinto

Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten sisäisen valvonnan tilaa on arvioitu viraston ja keskusten kyselyyn antamien vastausten perusteella. Sisäasiainministeriön maahanmuutto-osaston sisäisen valvonnan arviointi sisältyy sisäasiainministeriön arviointiin.

Maahanmuuttoviraston johto vastaa viraston sisäisestä valvonnasta ja siihen sisältyvästä riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa varmuus siitä, että viraston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja säädöksiä. Toimivan riskienhallinnan varmistamiseksi Maahanmuuttoviraston johto on määritellyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet sisäisen valvonnan ohjesäännössään. Riskienhallintajärjestelmä on osa Maahanmuuttoviraston vuotuista strategista suunnittelua, tulossuunnittelua, tavoitteiden asettamisesta ja toimeenpanoa. Maahanmuuttoviraston johto on vuotuisessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointiprosessissaan arvioinut viraston sisäisen valvonnan tilaa vertaamalla sitä COSO ERM -viitekehukseen.

Viraston riskienhallintaprosessissa nousivat esille tärkeimpinä (todennäköisyys $\geq 50\%$) seuraavat riskit ja kehittämistoimenpiteet:

- Asiakirjat väärässä paikassa tai katoavat =>Lainausohjeet kaikkien tiedossa; aina pysyttävä ajantasaisesti seuraamaan asiakirjojen kulkua (prosessit haltuun alusta loppuun). Ohjeet. Rekisterimerkinntät. Sähköinen lainalappu luotu.

- Huolimattomuus rekisterimerkinnöissä => Huolellisuuden painottamista kiireen kustannuksella, oikeat rekisterimerkinnät – ei liikaa eikä liian vähän tietoa – kaikkien etujen mukaista. Sidosryhmien koulutus (maksumerkinnät puuttuvat). Laatupalaute.

- Resurssien riittämättömyys => Henkilöstön joustavan siirtomahdollisuuden selvittäminen (vararesurssointi), henkilökierron kehittäminen, henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen. Laaja-alainen osaaminen. Priorisoinneista päättäminen. Uusien tehtävien resurssointi etukäteen.

- Hallinnonalan ohjauksen puutteet => Yhteistyön tehostaminen. Norrbackin selvityshankkeen mukaiset ehdotukset. Tulosneuvottelut.

- Henkilöstön jaksaminen => Palkitsemiskeinot. Tasainen työnjako. Prosessit. Työterveyshuollon toimenpiteet. Omasta työkyvystä huolehtiminen. Kaikenlaisen työn arvostaminen.

- Palkkausta ei koeta oikeudenmukaiseksi => Palkkausjärjestelmän edelleen kehittämisen, mm. tulospalkkaus. Palkkausvertailun tekeminen.

- Uusien järjestelmien (UMA) käyttöönotto ei täysin onnistu organisaatioissa / sidosryhmissä => Organisaatioiden johdon sitouttaminen.

- Uusien järjestelmien käyttöönotto ei täysin onnistu => Riittävä testaus, pilotointi, koulutus.

Oulun vastaanottokeskuksen oman arvion mukaan organisaatiota ja sisäistä toimintaympäristöä koskevat tekijät ovat luotettavalla kannalla. Oulun vastaanottokeskuksen johto vastaa viraston sisäisestä valvonnasta ja siihen sisältyvästä riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että viraston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja säädöksiä. Oulun vastaanottokeskuksen johto on arvioinut viraston sisäisen valvonnan tilaa vertaamalla sitä valtiovarainministeriön yhteydessä toimivan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan valmistelemaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoon. Arvioinnin perusteella viraston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta täyttää säädetyt tavoitteet.

Joutsenon vastaanottokeskuksen osalta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointilomakkeen tulosten perusteella voidaan todeta, että organisaation valvontatoimenpiteet, kontrollit, tavoitteiden asettaminen, seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi ovat saadun keskiarvon mukaan neutraalilla tasolla. Tämä tarkoittaa organisaation osalta edelleen toimintojen kehittämistä esimerkiksi niin, että sisäistä toimintaympäristöä ohjaavia määräyksiä ja sisäisiä ohjeita päivitetään vastaamaan nykyhetkeä. Arvioinnissa saadut tulokset osoittavat myös, että riskien tunnistamista ja arviointia tulee kehittää ja saattaa riskienhallintamenettelyt vastaamaan organisaation nykytilannetta. Muun selvitystoiminnan osalta voidaan päätellä, että organisaatiossa ei ole perinteisesti tehty esimerkiksi laajamittaisia arviointoja tai hankittu sertifiointeja.

Tiliviraston sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Tiliviraston sisäinen valvonta ja riskienhallinta on suoritettujen arviointien perusteella vähintäänkin tyydyttävällä tasolla ja kehittymässä eräiltä osin vielä parempaan suuntaan. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat asianmukaisia ja pääosin riittäviä sekä täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Suoritettujen arvioinnin perusteella todettiin seuraavat olennaisimmat kehittämistarpeet:

Poliisihallinnossa on edelleen kehitettävä riskien hallintajärjestelmää, tunnistamista ja arviointia sekä tehostettava omaisuuden ja varojen turvaamisen valvontaa. Rajavartiolaityksessä on kehitettävä EU:n ulkorajarahaston ohjeistusta ja arvioitava toimitilariskien hallintaa. Hätäkeskuslaitoksessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt vaativat eniten kehittämistä kokonaisuudessaan. Maahanmuuttohallinnossa on kehitettävä edelleen toimintatapoja ja uusien järjestelmien täysipainoista hyödyntämistä.

1.7 Arviointien tulokset

Poliisitoimi

Sisäasiainministeriön päätöksen mukaan poliisille, pelastustoimelle ja rajavartiolaitokselle asetettujen palvelutavoitteiden toteutumisesta raportoidaan valtion tilinpäätöskertomuksen ja toimintakertomuksen laatimisen yhteydessä. Palvelutavoitteiden saavuttamisesta raportoidaan kattavasti myös peruspalvelujen arviointiraporteissa.

Poliisin lääninjohdot ja Helsingin poliisilaitos ovat tehneet tilanearvionsa vuodelle 2008 asetettujen palvelutavoitteiden toteutumisesta. Kihlakunnittain asetetuissa keskimääräisissä toimintavalmiusajoissa A- ja B- luokan hälytystehtävissä vaihtelee suuresti alueittain. Toimintavalmiusaika oli parhaimmillaan 15,8 minuuttia ja pisimmillään 63,2 minuuttia. Toimintavalmiusaikaan vaikuttavina tekijöinä pidetään muun muassa muutoksia hälytysalueissa, hätäkeskusuudistuksen mukanaan tuomaa toimintakulttuurin muutosta, tietojärjestelmien erilaisuutta, kirjaamiseroja ja vääriä kirjauksia. Rikosten selvitystasossa ja tutkinta-aikoja arvioitaessa on edelleen otettava huomioon laajojen aikaisempina vuosina aloitettujen rikossarjojen kirjautuminen vuodelle 2008, tutkinnan tehostamistoimet, muutokset tutkinnan johdossa sekä yleistä resurssitilannetta.

Palvelutavoitteet toimivat poliisin toimintaa suuntaavina ja niiden ohjausvaikutusta pidetään merkittävänä. Keskimääräisten tavoitelukujen lisäksi tarvittaisiin toimintaympäristön erilaisuus huomioon ottavia paikallisia mittareita, joiden avulla poliisin toimintaa ja voimavaroja voitaisiin suunnata palvelujen kysynnän mukaisesti. Kovin yleisiin keskimääräislukuihin perustuvien poliisin palvelutavoitteiden asettamista pidetään lähtökohdiltaan ongelmallisena, jonka vuoksi tarvitaan jatkokehittämistä. Palvelutasotavoitteiden

asettaminen uusitaan poliisin hallintorakenneuudistuksen toisen vaiheen toteuduttua vuonna 2010.

Julkisten palvelujen laatua on mitattu vuodesta 2003 lähtien valtiovarainministeriön toimesta tehtävässä laatubarometrissa. Barometrissa poliisipalvelut sijoittuivat kokonaispis-teissä jaetulle kärkisijalle. Poliisiin aktiivisesti yhteyttä ottaneiden antamissa arvosanois-sa keskiarvon ylittivät selkeästi seuraavat osa-alueet: poliisin puolueettomuus asian hoi-dossa, poliisin käyttäytyminen, poliisin antamien tietojen ja ohjeiden selkeys ja ymmär-rettävyys sekä toiminnan huolellisuus ja virheettömyys myös toimistohenkilökunnan osalta. Ongelmallisimmiksi tekijöiksi koettiin poliisin toimipisteen sijainti sekä asian hoitamisen nopeus erityisesti pääkaupunkiseudulla. Poliisi ei saanut myöskään vuoden 2008 barometrissa kiitettäviä yleisarvosanoja toiminnastaan erilaisten poliisiasioiden hoitamisessa lukuun ottamatta toimistopalveluihin liittyviä asioita. Heikoimmat arvosa-nat poliisi sai autovarkauksien, talousrikosten sekä asuntomurtojen selvittämisestä. Par-haat arvოსanat poliisi sai lupapalveluista, liikennevalvonnasta sekä kiireellisiin hälytyk-siin vastaamisesta.

Julkisten palvelujen laatubarometrin mukaan ihmisten kokemukset asuinympäristön tur-vallisuudesta ovat pysyneet viime vuosina lähes samalla tasolla. Asuinympäristö koetaan turvattomimmaksi pääkaupunkiseudulla.

Vuonna 2008 julkaistun poliisibarometrin¹⁶ mukaan luottamus poliisiin on säilynyt vah-vana ja kansalaiset kohtaavat poliisin aiempaa useammin. Kokemukset asioinnista poliis-in kanssa ovat parantuneet ja poliisin koettiin onnistuneen tehtävissään vähintään yhtä hyvin kuin aiemmin. Vuoden 2007 loka-marraskuussa tehdyissä kansalaisten henkilö-kohtaisissa haastatteluissa kysyttiin ensimmäistä kertaa poliisin toiminnan eettisyydestä ja korruptuneisuudesta.

Poliisibarometrin mukaan kahdeksan kymmenestä kansalaisesta (79 %) pitää melko tai erittäin epätodennäköisenä sitä, että poliisi yrittäisi toimia epäeettisesti kansalaisia tai yh-teiskunnan muita toimijoita kohtaan. Kansalaisista kuitenkin 17 prosenttia uskoi, että esimerkiksi tietojen väärinkäyttö, tietojen vuotaminen julkisuteen tai pidätettyjen ja kiin-niotettujen epäasiallinen kohtelu on erittäin tai melko todennäköistä. Ainostaan neljä prosenttia vastaajista ei osannut sanoa kantaansa.

Neljä kymmenestä kansalaisesta (38 %) arvioi, että kansalaiset, yritykset tai muut tahot yrittävät korruptoida tai häiritä poliisin toimintaa epäeettisellä tavalla, esimerkiksi vai-kuttamalla rikostutkintaan. Joka neljäs kansalainen (26 %) uskoi, että poliisin sisällä esiintyy korruptiota tai epäeettistä toimintaa, kuten sisäisiä varkauksia, petoksia, valtion omaisuuden väärinkäyttöä tai työtovereiden seksuaalista häirintää.

Poliisiin itseensä kohdistuva, kansalaisten, yritysten tai muiden tahojen yrittämä poliisin toiminnan korruptointi ja häirintä epäeettisellä tavalla on lähes 40 %:n mielestä erittäin tai melko todennäköistä. Noin kuusi kymmenestä vastaajasta pitää ulkopuolelta tulevaa poliisin kohdistuvaa häiriötoimintaa melko tai erittäin epätodennäköisenä.

---

¹⁶ Poliisin ylijohdon julkaisusarja 4/2008. Poliisibarometri on tehty vuosina 1999, 2001, 2003, 2005 ja 2007.

1.8 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Sisäasiainministeriö

Vuoden aikana ei ole havaittu väärinkäytöksiä.

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus

Vuoden aikana ei ole havaittu väärinkäytöksiä.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

Vuoden aikana ei ole havaittu väärinkäytöksiä.

Poliisitoimi

Laillisuusvalvonnan näkökulmasta voidaan todeta, että poliisin lääninjohdot, poliisin valtakunnallisten yksiköiden johdot sekä Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen johto ovat käsitelleet vuoden 2008 aikana yli 1000 kantelua. Pääosa kanteluista on koskenut esitutkintaan liittyviksi väitettyjä viivästymisiä ja laiminlyöntejä, joista noin viisi prosenttia on johtanut jonkinasteiseen moitearvosteluun.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2009 - 2012 sekä tulossuunnitelmassa vuodelle 2008 on todettu, että hallinnonalan sisäinen laillisuusvalvonta on jatkuvaa ja kattavaa ja informaation kerääminen systemaattista. Valvonta tuottaa luotettavaa, hyödynnettävissä olevaa informaatiota ministeriöön tai hallinnonalaan kohdistetusta arvostelusta, perus- ja ihmisoikeuksien loukkauksista, rikosepäilyistä ja väärinkäytöksistä sekä niiden käsittelystä ja mahdollisista seuraamuksista.

Vastaavasti poliisin toiminta- ja taloussuunnitelmassa sekä tulossuunnitelmassa on edellisestä johdetut tarkemmat tavoitteet ja toimintalinjaukset, joiden mukaisesti poliisin lääninjohdot ja edelleen kihlakuntien poliisilaitokset ja poliisin valtakunnalliset yksiköt laativat omat laillisuusvalvontasuunnitelmansa.

Tarkastusten kattavuus poliisilaitoksissa vaihtelee. Toiminnan taloudellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden sisäinen tarkastus on osassa poliisilaitoksia järjestämättä. Poliisin hallintorakenneuudistuksen myötä jatkossa on tilaisuus puuttua tähän epäkohtaan osana organisaation uudelleen järjestämistä.

Vuonna 2008 poliisitoimessa tuli ilmi yksi väärinkäytösepäily, jossa Tampereen kihlakunnan poliisilaitoksen palveluksessa ollut ylikonstaapeli oli jättänyt tilittämättä poliisilaitoksen taloustoimistoon asiakkaiden poliisille maksamia sakkoja 2.551,70 euroa. Ylikonstaapeli irtisanoutui tehtävästään 31.7.2008. Asiassa tehtiin rikosilmoitus ja siitä annettiin tuomio Pirkanmaan käräjäoikeudessa 4.3.2009.

Tarkastustoiminnassa ei toiminnan taloudellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden epäkoh-
tia tai väärinkäytöksiä ole tullut esille.

Rajavartiolaitos

Toimintavuoden aikana ei tullut ilmi rajavartiolaitoksen varoihin tai omaisuuteen kohdis-
tuneita väärinkäytöksiä.

Pelastustoimi

Kertomusvuonna ei havaittu väärinkäytöksiä Pelastusopiston toiminnassa. Häätäkeskus-
laitoksen osalta on huomioitava, että Häätäkeskuslaitoksessa olevia väärinkäytöksiä tai ri-
koksia ei tilastoitunut tarkasteluvuonna. Laitoksessa ei ole toistaiseksi vakiintunutta me-
nettelytapaa kyseisten asioiden tilastoimiseksi ja on oletettavaa, että mahdollisesti vireil-
lä olevat tapaukset eivät tule esimerkiksi häätäkeskusyksikön tietoon. Häätäkeskuslaitok-
sessa on valmistumassa laillisuusvalvontaa käsittelevä ohjeistus, jossa väärinkäytös ja ri-
kostapausten käsittely ja julkitulo ohjeistetaan.

Maahanmuuttohallinto

Vuoden aikana ei ole havaittu väärinkäytöksiä.

Vähemmistövaltuutetun toimisto

Vuoden aikana ei ole havaittu väärinkäytöksiä.

Syrjintälautakunta

Vuoden aikana ei ole havaittu väärinkäytöksiä.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Tiliviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaotteen numero ja nimi	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 31.12.2008	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluontoiset tulot	114 873 766,38	1 113 735,60	1 113 735,60	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	3 355 963,19	1 113 735,60	1 113 735,60	0,00	100
11.04.03. Apteekkimaksut	111 517 803,19			0,00	
12. Sekalaiset tulot	180 777 201,80	259 951,80	259 951,80	0,00	100
12.24.99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	100 042,43				
12.26.98. Euroopan aluekehitysrahastosta saatavat tulot	150 377 940,51				
12.26.98.1. Tulot kauden 2000-2006 ohjelmista, tavoite 1	66 955 668,79				
12.26.98.2. Tulot kauden 2000-2006 ohjelmista, tavoite 2	63 936 743,16				
12.26.98.3. Tulot kauden 2007-2013 ohjelmista	7 311 286,18				
12.26.98.4. Tulot kauden 2007-2013 ohjelmista	6 225 463,04				
12.26.98.5. Tulot kauden 2007-2013 ohjelmista	2 761 262,34				
12.26.98.6. Tulot kauden 2007-2013 ohjelmista	3 187 517,00				
12.26.99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	5 102 161,85	142 775,45	142 775,45	0,00	100
12.26.99.1. Läänihallitusten lainanhoitomaksut	378 790,35				
12.26.99.1. Takavarikoidujen esineiden myyntitulot		45 022,65	45 022,65	0,00	100
12.26.99.3. Takavarikoidujen esineiden myyntitulot	45 687,07				
12.26.99.3. Muut tulot		97 752,80	97 752,80	0,00	100
12.26.99.4. Muut tulot	4 677 684,43				
12.27.22. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulot (netto)					
12.27.22.2. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulot					
12.29.88. Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisien voittovaroista	13 170,20				
12.29.99. Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot	388 117,39				
12.30.42. Hirvieläinten metsästysmaksut	38 715,75	17 343,98	17 343,98	0,00	100
12.30.99. Maa- ja metsätalousministeriön muut tulot	7 082,65	6 971,67	6 971,67	0,00	100
12.32.99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot	8 250,00				
12.32.99.05. Muut tulot	8 250,00				
12.33.98. Valtionapujen palautukset	15 118 673,73				
12.33.98.2. Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeille	58 051,96				
12.33.98.3. Valtionosuuks kunnille perust. tulotukeen	12 423 737,95				
12.33.98.4. Muut valtionavut ja valtion osuudet	2 636 883,82				
12.34.99. Työministeriön hallinnonalan muut tulot	7 702,22				
12.34.99.3. Muut tulot	7 702,22				
12.39.01. Sakkorahat	76 614,15	69 677,66	69 677,66	0,00	100
12.39.02. Verotukseen liittyvät korkotulot	25 373,54				
12.39.04. Menoristien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	9 435 042,21	1 455,89	1 455,89	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	77 222,89	21 487,15	21 487,15	0,00	100
12.39.50. Nettotulot osakemyynnistä	1 092,28	240,00	240,00	0,00	100
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	25 840,34	5 430,00	5 430,00	0,00	100
13.01.05. Korot muista lainoista	2 861,34				
13.03.01. Osinkotulot	22 979,00	5 430,00	5 430,00	0,00	100
15. Lainat	7 730,63				
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	7 730,63				
Tuloarviotilit yhteensä	295 684 539,15	1 379 117,40	1 379 117,40	0,00	100

Pääluokan, momentin ja tiljaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös 2008	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	7 354 084,05	12 169 385,93	11 514 120,53	83 852,19	11 597 972,72	571 413,21	169 902,10	404 783,10	151 028,81	181 634,84
24.01.29. Ulkoasiainministeriön arvonlisäveromenot (arviomäärä)	53 791,19	34 504,93	34 504,93		34 504,93	0,00				
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot	20 333,54	28 263,59	28 263,59		28 263,59	0,00				
24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvonlisäveromenot	33 457,65	6 241,34	6 241,34		6 241,34	0,00				
24.50.66. Lähialueyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	614 371,00	234 881,00	151 028,81	83 852,19	234 881,00	0,00	169 902,10	404 783,10	151 028,81	181 634,84
24.99.22. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)		11 900 000,00	11 328 586,79		11 328 586,79	571 413,21				
24.99.22.1. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)		9 300 000,00	9 298 870,00		9 298 870,00	1 130,00				
24.99.22.2. Varalla uusiin siviilikriisihall.proj. tai käynnissä olevien siviilikriisihall.proj lisämenoihin		2 600 000,00	2 029 716,79		2 029 716,79	570 283,21				
24.99.25. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	6 685 921,86									
24.99.25.1. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	6 685 921,86									
25. Oikeusministeriön hallinnonala	10 000,00									
25.40.21. Ulosotolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	10 000,00									
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	1 444 880 047,85	1 084 875 318,74	1 005 938 590,44	71 008 227,96	1 076 926 818,40	2 353 360,04	47 457 576,55	47 457 576,55	40 724 918,55	71 008 227,96
26.01.01. Sisäasiainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		28 464 000,00	24 719 247,45	3 744 752,55	28 464 000,00			28 464 000,00	24 719 247,45	3 744 752,55
26.01.01.1. Toimintamenot		21 495 000,00	19 572 219,52	1 922 780,48	21 495 000,00			21 495 000,00	19 572 219,52	1 922 780,48
26.01.01.2. Siviilikriisihallinnan toimintamenot		1 304 000,00	1 231 987,89	72 012,11	1 304 000,00			1 304 000,00	1 231 987,89	72 012,11
26.01.01.4. Julk.hall.verkkoturvallisuuden edistäminen (EK) (enintään)		5 665 000,00	3 915 040,04	1 749 959,96	5 665 000,00			5 665 000,00	3 915 040,04	1 749 959,96
26.01.02. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v).		1 100 000,00	105 550,05	994 449,95	1 100 000,00			1 100 000,00	105 550,05	994 449,95
26.01.03. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v).		21 372 000,00	21 300 504,28	71 495,72	21 372 000,00			21 372 000,00	21 300 504,28	71 495,72
26.01.20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)		2 632 000,00	1 753 624,71	878 375,29	2 632 000,00			2 632 000,00	1 753 624,71	878 375,29
26.01.21. -Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 767 000,00						1 487 779,25	1 487 779,25	1 487 779,25	
26.01.21.1. Toimintamenot	23 362 000,00						1 353 307,30	1 353 307,30	1 353 307,30	
26.01.21.2. Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma										
26.01.21.2. Sähköisen asioinnin edistäminen	305 000,00						16 228,52	16 228,52	16 228,52	
26.01.21.3. Kuntapolitiikan kehittämistoimet	100 000,00									
26.01.21.4. Kunnallinen demokratiatilinpäätös										
26.01.21.5. Siviilikriisinhallinta	1 000 000,00						118 243,43	118 243,43	118 243,43	
26.01.22. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	5 212 000,00						845 903,24	845 903,24	845 903,24	
26.01.22. EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 3 v).		10 000,00	-2 787 570,15	10 000,00	-2 797 570,15	-2 787 570,15		10 000,00		10 000,00
26.01.22.1. Pakolaisrahasto		2 000,00	-334 030,02		-334 030,02					
26.01.22.2. Ulkoraharahasto		5 000,00	-2 185 165,92	10 000,00	-2 195 165,92			10 000,00		10 000,00
26.01.22.3. Kotouttamisrahasto		2 000,00	-323 083,47		-323 083,47					
26.01.22.4. Paluurahasto		1 000,00	54 709,26		54 709,26					
26.01.23. Sisäasianhallinnon palvelukeskus toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	9 239 000,00						2 182 278,71	2 182 278,71	2 182 278,71	
26.01.24. KuntaT:n toimintamenot (siirtomääräraha 3v)	2 500 000,00									
26.01.25. Kuntien Inf.tekn.kehitt.hankkeet (smr 3 v)	5 000 000,00									
26.01.29. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	57 039 761,79	51 046 233,38	51 046 233,38		51 046 233,38					
26.01.43. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (smr 3 v)	5 500 000,00									
26.01.65. Kans.väl. Järj.jäsenmaksut ja maksusuudet (arviomäärär.)		1 699 000,00	1 486 272,61		1 486 272,61	212 727,39				

Päälukon, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös 2008	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.33.32. Valtion korvaus rikosasioiden sovittelun järjestämisen kustannuksiin (arviomääräraha)	6 259 899,00									
34. Työministeriön hallinnonala	49 543 911,12									
34.01.29. Työministeriön hallinnonalan arvontolisäveromenot (arviomääräraha)	613,72									
34.05.61. Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin (arviomääräraha)	43 590 117,97									
34.05.61.1.1. -SM:n hallinnonala	1 165 391,00									
34.05.61.1.2. -OPM:n hallinnonala	40 040 729,66									
34.05.61.1.5. -STM:n hallinnonala	417 565,04									
34.05.61.1.8. Kainuun hallintokokeilu (EK)	1 966 432,27									
34.05.62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus tuoministeriön osalta (arviomääräraha)	1 363 970,66									
34.05.62.5. Kainuun hallintokokeilu (EK)	1 363 970,66									
34.05.62.5.2. OPM:n hallinnonala	1 363 970,66									
34.06.51. Työllistämis-, koulutus- ja erityisohjelmit (kiinteä määräraha)	4 589 208,77									
34.06.51.2.1. -Palkkaukset	4 578 072,95									
34.06.51.2.2. -Muut menot	11 135,82									
Määrärahatilit yhteensä	2 066 447 227,84	1 101 494 053,61	1 021 244 870,85	71 749 241,63	1 092 974 112,48	3 031 495,61	47 860 195,15	48 233 570,93	41 245 702,75	71 847 024,28

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tiliviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾						Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)						
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾		Vuoden 2008 valtuudet			Talousarvio- menot 2008	Määräraha- tarve 2009	Määräraha- tarve 2010	Määräraha- tarve 2011	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä	
	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä							Uusittavissa 2009 TA:ssa
201 Rajavartiolaitos												
Momentti 26.20.70	23 448		23 448	23 249	199	199	3 856	5 292	12 262	1 839	0	19 393
Aikaisempien vuosien valtuudet												0
Vuonna 2008 käytettävissä olleet valtuudet												
Helikoptereiden hankinta	11 000		11 000	10 801	199		2 720	935	7 146	0	0	8 081
Partioveneiden hankinta	12 448		12 448	12 448	0		1 136	4 357	5 116	1 839	0	11 312
Yhteensä	23 448		23 448	23 249	199	199	3 856	5 292	12 262	1 839	0	19 393
Vuonna 2008 käytettävissä olleet valtuudet, josta	23 448		23 448	23 249	199	199	3 856	5 292	12 262	1 839	0	19 393
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösoosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00."

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

⁵⁾ Talousarviolain 10 §:n 2 momentissa säädetyn laajuus- tai kustannusarvion perusteella myönnetty valtuudet. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää talonrakennushankevaluuksia.

3. Tuotto- ja kululaskelma

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

TILIVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2008 - 31.12.2008		1.1.2007 - 31.12.2007	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	75 912 216,25		66 430 542,29	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	3 006 576,68		4 266 063,88	
Muut toiminnan tuotot	<u>32 672 435,15</u>	111 591 228,08	<u>16 351 827,91</u>	87 048 434,08
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	58 721 882,53		62 004 152,00	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 522 346,45		-130 936,85	
Henkilöstökulut	791 192 013,61		748 377 137,06	
Vuokrat	88 135 687,57		79 887 017,85	
Palvelujen ostot	128 236 295,31		114 529 060,18	
Muut kulut	31 887 301,30		31 120 874,96	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	11 477,00		-5 496,93	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-2 904 313,17		-1 708 654,69	
Poistot	34 638 194,11		42 708 002,44	
Sisäiset kulut	<u>1 674 540,21</u>	<u>1 129 070 732,02</u>	<u>1 749 607,19</u>	<u>1 078 530 763,21</u>
JÄÄMÄ I		-1 017 479 503,94		-991 482 329,13
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	11 529,11		8 548,76	
Rahoituskulut	<u>-42 145,59</u>	-30 616,48	<u>-79 347,54</u>	-70 798,78
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	3 590 070,88		1 852 432,63	
Satunnaiset kulut	<u>-369 396,43</u>	3 220 674,45	<u>-346 548,32</u>	<u>1 505 884,31</u>
JÄÄMÄ II		-1 014 289 445,97		-990 047 243,60
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä	345 667,36		154 029,64	
Euroopan unionilta	<u>3 731 284,88</u>	4 076 952,24	<u>150 377 940,51</u>	150 531 970,15
Kulut				
Kunnille	431 303,87		254 501 742,69	
Kuntayhtymille	0,00		57 413 564,53	
Elinkeinoelämälle	8 612 959,64		8 596 909,19	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	604 074,04		1 024 279,05	
Kotitalouksille	1 705 200,67		6 500,00	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	2 491 178,40		1 481 051,18	
Siirrot talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille	0,00		53 948,42	
Muut siirtotalouden kulut	203 013,84		37 823,00	
Siirtotalouden kulujen palautukset	<u>-36 671,77</u>	<u>14 011 058,69</u>	<u>-3 914 901,29</u>	<u>319 200 916,77</u>
JÄÄMÄ III		-1 024 223 552,42		-1 158 716 190,22
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Muut pakolliset maksut	69 677,66		70 006,89	
Perityt arvonlisäverot	1 208 305,39		1 884 336,34	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-51 577 757,88</u>	<u>-50 299 774,83</u>	<u>-50 795 281,36</u>	<u>-48 840 938,13</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-1 074 523 327,25</u>		<u>-1 207 557 128,35</u>

4. Tase

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

TILIVIRASTON TASE

31.12.2008

31.12.2007

VASTAAVAA

KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat oikeudet	5 675 764,78		7 303 589,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	2 204 972,56		3 403 141,72	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>5 670 906,05</u>	13 551 643,39	<u>0,00</u>	10 706 730,72

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Maa- ja vesialueet	100 234,26		100 234,26	
Rakennusmaa- ja vesialueet	1 884 808,76		1 884 808,76	
Rakennukset	21 626 077,58		21 959 400,48	
Rakennelmat	10 327 579,62		11 388 603,91	
Koneet ja laitteet	127 374 150,48		142 175 309,46	
Kalusteet	1 024 035,48		1 329 399,04	
Muut aineelliset hyödykkeet	585 193,50		843 840,91	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>7 692 888,46</u>	170 614 968,14	<u>605 420,59</u>	180 287 017,41

KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET

Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>41 479 976,74</u>	41 479 976,74	<u>41 482 709,93</u>	41 482 709,93
---------------------------	----------------------	---------------	----------------------	---------------

KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET

225 646 588,27 232 476 458,06

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS

VAIHTO-OMAISSUUS

Aineet ja tarvikkeet	7 792 132,40		5 706 612,42	
Keskeneräinen tuotanto	0,00		11 477,00	
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>2 900 315,00</u>	10 692 447,40	<u>2 463 488,53</u>	8 181 577,95

PITKÄAIKAISET SAAMISET

Pitkäaikaiset saamiset	<u>6 591,33</u>	6 591,33	<u>259 228,84</u>	259 228,84
------------------------	-----------------	----------	-------------------	------------

LYHYTAIKAISET SAAMISET

Myyntisaamiset	6 417 195,73		4 807 275,15	
Siirtosaamiset	3 379 412,18		9 583 181,04	
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 886 091,48		1 462 366,34	
Ennakkomaksut	<u>103 899,25</u>	11 786 598,64	<u>730 366,58</u>	16 583 189,11

RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT

Kassatilit	303 349,24		346 005,96	
Muut rahat ja pankkisaamiset	324 634,26		321 087,89	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>89 506,50</u>	<u>717 490,00</u>	<u>0,00</u>	<u>667 093,85</u>

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ

23 203 127,37 25 691 089,75

VASTAAVAA YHTEENSÄ

248 849 715,64 258 167 547,81

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

	31.12.2008		31.12.2007	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	298 685 370,66		298 685 370,66	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-237 951 318,77		969 605 809,58	
Pääoman siirrot	1 072 739 668,78		0,00	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-1 074 523 327,25</u>	58 950 393,42	<u>-1 207 557 128,35</u>	60 734 051,89
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>324 634,26</u>	324 634,26	<u>321 087,89</u>	321 087,89
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		59 275 027,68		61 055 139,78
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdystilit	17 201 568,77		16 387 925,34	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	34 933,86		22 319,00	
Saadut ennakot	635 771,83		1 155 242,08	
Ostovelat	27 189 801,80		45 587 416,03	
Tilivirastojen väliset tilitykset	17 782 064,50		11 115 125,81	
Edelleen tilitettävät erät	25 633 435,94		26 622 236,37	
Siirtovelat	100 591 377,88		95 842 608,79	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>505 733,38</u>	<u>189 574 687,96</u>	<u>379 534,61</u>	<u>197 112 408,03</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		189 574 687,96		197 112 408,03
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>248 849 715,64</u>		<u>258 167 547,81</u>

5. Liitetiedot

5.1 Tilinpäätöslaskelmien liitteet

Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Liite 2 Nettotulot ja menot

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut

Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liite 15 Velan muutokset

Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Liite 17 Momentin käyttö päätarkoituksesta poikkeavalla tavalla

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

1. Budjetointia koskevat muutokset sisäasiainministeriön hallinnonalan pääluokassa 26

Talousarvion rakenne muutettiin pääluokassa 26, minkä johdosta luku- ja momenttinumerot muuttuivat. Pääluokan luvut vähenivät vuoden 2007 yhdeksästä luvusta viiteen lukuun. Pääluokan momenttien lukumäärä väheni hallitusohjelman mukaisesta organisaatiomuutoksesta johtuen. Hallinnonalan tietotekniikka-keskuksen aloittaessa toimintansa määrärahat koottiin pääluokan toimintamenomenteilta omaksi momentikseen. Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen perustamisen yhteydessä koottu toimintamenomomentti purettiin takaisin pääluokan toimintamenomenteille palvelukeskuksen siirtyessä maksulliseen toimintaan. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut koottiin yhdelle momentille.

2. Valuuttakurssi, jolla ulkomaanrahamääräiset velat ja saamiset on muutettu Suomen rahaksi

Valuutta	Kurssi 31.12.2008		
USD	1,3917	SEK	10,8700
GBP	0,95250	EEK	15,6466
NOK	9,7500	AUD	2,0274
NZD	2,4191		

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja niiden muutokset

Sisäasiainministeriön tiliviraston tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a-§:n mukaisia.

Vuoden 2008 tilinpäätöksessä Kelan sairaspäiväraha- ja tapaturmamaksupalautuksien käsittelyssä siirryttiin maksuperusteiseen kirjaukseen, vaikka momentti olisikin budjetoitu suoriteperusteella.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuneet tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Hätäkeskuslaitoksessa (250) on aikaisempiin vuosiin kohdistuneita kuluja kirjattu kirjanpitoon 0,511 M€

5. Selvitys tiedoista, jotka eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen

Hallitusohjelman organisaatiomuutosten seurauksena siirtyivät 1.1.2008 sisäasiainministeriön hallinnonalalta lääninhallitukset, maistraatit ja Väestörekisterikeskus valtiovarainministeriön hallinnonalalle sekä lääninhallitusten taidetoimikunnat opetusministeriön hallinnonalalle. Kihlakuntahallinnon purkamisen seurauksena kihlakunnanvirastojen omaisuus jaettiin sisäasiainministeriön (poliisi), valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön hallinnonalojen kesken. Nämä muutokset vaikuttivat tiliviraston taseeseen niin, että aloittava tase 1.1.2008 pieneni yhteensä 95,712 M€ Tuotto- ja kululaskelma jakamisen jälkeen tiliviraston 240 vertailutiedot 31.12.2007 pienivät yhteensä 590,721 M€ Taseen sekä tuotto- ja kululaskelman muutokset on selvitetty liitteessä 17.

Sisäasiainministeriön hallinnonalalle koottiin maahanmuutto- ja kotoutusasiat. Sisäasiainministeriön alaisuuteen siirtyivät etnisten suhteiden neuvottelukunta, vähemmistövaltuutetun toimisto, syrjäntälautakunta ja valtion vastaanottokeskukset. Työ- ja elinkeinoministeriöstä siirrettiin sisäasiainministeriölle pakolaisrahaston hallinnointi. Ulkomaalaisviraston nimi muutettiin Maahanmuuttovirastoksi. Edellä mainituista ei tehty alkusaldomuutoksia, vaan lähetteiden tilinkautta tehtiin saataviin ja velkoihin liittyviä siirtoja yhteensä 0,591 M€ Tuotto- ja kululaskelman tai talousarvion toteumalaskelman vertailutietoihin ei ole tehty tältä osin muutoksia.

Sisäasiainministeriön kuntaosasto sekä alueiden ja hallinnon kehittämissosastolta alue- ja paikallishallintoyksikkö sekä KuntaIT -yksikkö siirtyivät valtiovarainministeriöön. Alueiden ja hallinnonkehittämissosaston muut yksiköt siirtyivät työ- ja elinkeinoministeriöön. EU:n rakennerahastohallinto koottiin työ- ja elinkeinoministeriöön. Edellä mainituista ei tehty alkusaldomuutoksia, vaan siirrot (yhteensä 0, M€) tehtiin läheteiden tilin kautta. Tuotto- ja kululaskelman tai talousarvion toteumalaskelman vertailutietoihin ei ole tehty tältä osin muutoksia.

Palvelukeskus peri maksut ensimmäistä kertaa henkilöstö- ja taloustukipalveluista virastoilta vuonna 2008. Taloushallintojärjestelmien omistajuus ja sopimukset siirrettiin vuoden alusta palvelukeskukselle.

Rajavartiolaitoksen kiinteistövarallisuus siirtyi Senattikiinteistöille 1.1.2008 alkaen ja Rajavartiolaitoksesta tuli Senaattikiinteistöjen vuokralainen. Rajavartiolaitoksen maksetut vuokrat kasvoivat 10,3 milj, euroa.

Helsingin kihlakunnan poliisilaitos vastasi suurelta osin ETYJ -ulkoministerikokouksen turvajärjestelyistä. ETYJ -ulkoministerikokouksen Helsingin poliisilaitokselle aiheuttamat ylimääräiset turvallisuuskustannukset olivat 1 M€ jotka koostuivat haitta- ja ylityökustannuksista ja muista kuluista. Muista kuluista suurempia eräiä olivat majoituskustannukset, suojarusteet ja turvallisuuspalvelut.

Pelastusopistolle siirrettiin vuoden 2008 elokuun alusta sisäasiainministeriöstä uusia siviilikriisinhallintaan liittyviä tehtäviä, jotka ovat merkittävästi laajentaneet Pelastusopiston yhteydessä toimivan kriisinhallintakeskuksen tehtäväkenttää. Viraston uutena tehtäväksi on tullut siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden rekrytointi, lähettäminen ja materiaaliset ja logistiset valmiudet. Tämä on tarkoittanut käytännössä sitä, että Pelastusopisto toimii työnantajana eri operaatioihin lähetettävälle asiantuntijoille ja siten myös palkanmaksu ja muu palvelusasioiden hoito on siirtynyt opistolle. Eri kansainvälisten järjestöjen siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettävien siviilikriisinhallinnan erityisasiantuntijoiden palkkaus ja materiaalikustannuksiin myönnettiin vuodelle 2008 n. 6 M€

Hallinnon tietotekniikkakeskus on perustettu 1.3.2008 Poliisin tietohallintokeskuksen pohjalta. Henkilöstön määrä virastossa lisääntyi hallinnonalalta tulleilla virkasiirroilla, joten henkilöstöön liittyvät kustannukset ovat kasvaneet virastossa huomattavasti edellisiin vuosiin verrattuna. Samoin viraston tietoliikennemaksut ja atk-palveluiden ostot ovat kasvaneet samasta syystä.

6. Selvitys tilinpäätöksen jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista

Poliisihallinnon osalta paikallishallinnon organisointi muuttui 1.1.2009 niin, että 90 kihlakunnan virastosta muodostettiin 24 poliisilaitosta uusien poliisipiirien aloittaessa toimintansa.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukset yhdistetään vuoden 2010 alusta yhdeksi palvelukeskukseksi valtiovarainministeriön hallinnonalalle. Sisäasiainhallinnon palvelukeskus poistuu tällöin sisäasiainministeriön tilivirastorakenteesta. Samanaikaisesti aloittaa toimintansa myös poliisihallinnon uusi keskusvirasto, mikä aiheuttaa muutoksia poliisihallinnon organisointiin osana sisäasiainhallinnon tilivirastoa. Muita muutoksia tilivirastorakenteeseen voi aiheutua mahdollisesta talousarviolainsäädännön muuttamisesta, jonka myötä tulosvastuussa ministeriölle olevan viraston tulisi olla oma kirjanpitovelvollinen yksikkönsä.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2008	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.39.50. Bruttotulot	1 092,28	*	240,00		
Nettotulot osa- kemyynistä Bruttomenot	0,00	*	0,00		
Nettotulot	1 092,28	240,00	240,00	0,00	100

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2008 määrärahojen		Tilinpäätös 2008	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
26.01.01 Sisäasiainministeriön toimintamenot	0,00	28 964 000,00	25 603 894,14		29 348 646,69				25 603 894,14		
Bruttotulot	0,00	500 000,00	884 646,69		884 646,69				884 646,69		
Nettomenot	0,00	28 464 000,00	24 719 247,45	3 744 752,55	28 464 000,00	0,00	0,00	28 464 000,00	24 719 247,45	3 744 752,55	
26.01.02 Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot	0,00	11 269 000,00	10 575 018,53		11 569 468,48				10 575 018,53		
Bruttotulot	0,00	10 169 000,00	10 469 468,48		10 469 468,48				10 469 468,48		
Nettomenot	0,00	1 100 000,00	105 550,05	994 449,95	1 100 000,00	0,00	0,00	1 100 000,00	105 550,05	994 449,95	
26.01.03 Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot	0,00	23 372 000,00	28 146 531,89		28 218 027,61				28 146 531,89		
Bruttotulot	0,00	2 000 000,00	6 846 027,61		6 846 027,61				6 846 027,61		
Nettomenot	0,00	21 372 000,00	21 300 504,28	71 495,72	21 372 000,00	0,00	0,00	21 372 000,00	21 300 504,28	71 495,72	
26.01.21. Sisäasiainministeriön toimintamenot	25 038 512,78	0,00	0,00		0,00				1 652 576,34		
Bruttotulot	271 512,78	0,00	0,00		0,00				0,00		
Nettomenot	24 767 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 652 576,34	1 652 576,34	1 652 576,34	0,00	
26.01.22 EU:n osuus yhteisvastaan ja maahanmuuttovirtojen hallintaan	0,00	10 000,00	1 254 075,63		1 264 075,63				1 254 075,63		
Bruttotulot	0,00	0,00	4 061 645,78		4 061 645,78				4 061 645,78		
Nettomenot	0,00	10 000,00	-2 807 570,15	10 000,00	-2 797 570,15	-2 787 570,15	0,00	10 000,00	-2 807 570,15	10 000,00	

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	67 211 000,00	11 102 459,78	17
26.40.02.1. Valtion vastaanottokeskusten toimintameno	5 848 000,00	688 136,22	12
26.40.63. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)	61 363 000,00	10 414 323,56	17
Pääluokat yhteensä	67 211 000,00	11 102 459,78	17

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämissuosittain.	Peruutettu Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		1 058,75
2007		1 058,75
28.81.01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset	1 058,75	
29. Opetusministeriön hallinnonala		397,14
2007		397,14
29.60.50.1. Tutkimusmäärärahat	397,14	
Pääluokat yhteensä		1 455,89
2007		1 455,89

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2008	2007
Henkilöstökulut	622 080 168,98	590 173 045,95
Palkat ja palkkiot	618 722 694,00	588 414 157,62
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	3 357 474,98	1 758 888,33
Henkilösivukulut	169 111 844,63	158 204 091,11
Eläkekulut	140 276 447,38	129 154 906,64
Muut henkilösivukulut	28 835 397,25	29 049 184,47
Yhteensä	791 192 013,61	748 377 137,06
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	25 290,50	33 661,41

Vertailuvuoden tieto ei sisällä tilivirastoille 307 Etelä-Suomen lääninhallitus ja 308 Väestörekisterikeskus siirrettyjen henkilötyövuosien kuluja.

Vertailuvuoden tietoon eivät sisälly ministeriöiden rakenneuudistukseen liittyvistä siirroista johtuen työministeriöstä sisäasiainministeriölle siirretyt 37 henkilötyövuotta. Vertailuvuoden luvut sisältävät sisäasiainministeriön osalta myös muille ministeriöille siirrettyjen henkilötyövuosien kustannukset (39 htv:tä valtiovarainministeriöön ja 42 htv:tä työ- ja elinkeinoministeriöön).

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo €tai %
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5	20,0	-
1121-1129 Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10,0	-
114 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20,0	-
119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoja			-
120 Maa- ja vesialueet	Ei poistoja			-
121 Rakennusmaa- ja vesialueet	Ei poistoja			-
122 Rakennukset				
1220 Asuinrakennukset	Tasapoisto	50	2,0	30
1221-1229 Muut rakennukset	Tasapoisto	40	2,5	40
123 Rakennelmat	Tasapoisto	10	10,0	-
125-126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maajetäsvälineet	Tasapoisto	5	20,0	-
1251 Laivat ja muut vesikuljetäsvälineet	Tasapoisto	7	14,3	-
1251 Rajavartiolaikokset ulkovartiolaivat ja raskaat ja kevyt rannikkovartiolaivat	Tasapoisto	30	3,3	-
1252 Lentokoneet ja muut ilmajetäsvälineet	Tasapoisto	7	14,3	-
1252 Rajavariolaitoksen ilma-alukset ja niiden varamoottorit ja vaihteistot	Tasapoisto	25	4,0	-
1253 -1254 Raskaat ja kevyet työkoneet	Tasapoisto	7	14,3	-
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,3	-
1256-1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20,0	-
127 Kalusteet	Tasapoisto	5	20,0	-
128 Muut aineelliset hyödykkeet				
12800 Taide-esineet	Ei poistoja			-
1289 Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	5	20,0	-
130 Käyttöomaisuusarvopaperit	Ei poistoja			-

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Tilivirastolle 240 Sisäasiainministeriö vahvistettiin yhteinen poistosuunnitelma 1.1.2006 lukien.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet				Yhteensä
	1120-1129 Aineettomat oi- keudet	1140 Itse-valmistetut ja teetetyt atk- ohjelmat	1149 Muut pitkävaikut- teiset menot	1190 - 1191 En- nakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2008	22 032 872,01	12 998 022,37	2 660 010,09	0,00	37 690 904,47
Lisäykset	855 389,32	267 642,33	21 040,00	5 670 906,05	6 814 977,70
Vähennykset	-72 733,82	-799 596,44	-10 024,00	0,00	-882 354,26
Hankintameno 31.12.2008	22 815 527,51	12 466 068,26	2 671 026,09	5 670 906,05	43 623 527,91
Kertyneet poistot 1.1.2008	14 729 283,01	10 382 479,04	1 872 411,70	0,00	26 984 173,75
Vähennysten kertyneet poistot	-72 388,30	-799 596,44	-10 024,00	0,00	-882 008,74
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	2 480 004,57	1 191 575,18	295 276,31	0,00	3 966 856,06
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	2 863,45	0,00	0,00	0,00	2 863,45
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	17 139 762,73	10 774 457,78	2 157 664,01	0,00	30 071 884,52
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00			
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	5 675 764,78	1 691 610,48	513 362,08	5 670 906,05	13 551 643,39

	Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	1200-1209	1210-1219 Raken-	1220-1229	1230 Rakennelmat	1250-1269	1270-1279	
	Maa ja vesialueet	nusmaa- ja vesi- alueet	Rakennukset		Koneet ja laitteet	Kalusteet	
Hankintameno 1.1.2008	100 234,26	1 884 808,76	17 605 514,89	17 205 352,05	354 792 199,42	6 031 517,43	397 619 626,81
Lisäykset	0,00	0,00	154 598,99	556 681,69	13 255 271,02	243 762,56	14 210 314,26
Vähennykset	0,00	0,00	-24 104,09	-10 091,28	-15 758 246,17	-281 520,23	-16 073 961,77
Hankintameno 31.12.2008	100 234,26	1 884 808,76	17 736 009,79	17 751 942,46	352 289 224,27	5 993 759,76	395 755 979,30
Kertyneet poistot 1.1.2008	0,00	0,00	-4 353 885,59	5 816 748,14	212 617 583,63	4 702 118,39	218 782 564,57
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	-24 104,09	-10 091,28	-15 457 277,90	-269 325,37	-15 760 798,64
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	463 867,24	1 612 017,88	27 637 256,90	532 246,22	30 245 388,24
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	24 054,65	5 688,10	117 511,16	4 685,04	151 938,95
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	0,00	0,00	-3 890 067,79	7 424 362,84	224 915 073,79	4 969 724,28	233 419 093,12
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	100 234,26	1 884 808,76	21 626 077,58	10 327 579,62	127 374 150,48	1 024 035,48	162 336 886,18

	Muut aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
	1280-1289 Muut aineelliset hyödykkeet	1294-1299 Muut ennakko- maksut	1301-1303 Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.2008	1 721 640,16	605 420,59	41 482 709,93	43 809 770,68
Lisäykset	12 682,14	7 378 289,53	540 406,00	7 931 377,67
Vähennykset	-18 027,28	-290 821,66	-543 139,19	-851 988,13
Hankintameno 31.12.2008	1 716 295,02	7 692 888,46	41 479 976,74	50 889 160,22
Kertyneet poistot 1.1.2008	877 799,25	0,00	0,00	877 799,25
Vähennysten kertyneet poistot	-17 845,14	0,00	0,00	-17 845,14
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	270 156,24	0,00	0,00	270 156,24
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	991,17	0,00	0,00	991,17
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	1 131 101,52	0,00	0,00	1 131 101,52
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	585 193,50	7 692 888,46	41 479 976,74	49 758 058,70

Sisäasiainministeriön tiliviraston liitteessä 7 ilmoitetaan tiedot kaikista niistä kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeistä, jotka ovat edelleen käytössä, vaikka ne olisivat loppuun poistettu.

Personec- ja Economa -käyttöomaisuuskirjanpidon tietojärjestelmä ei tue Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaista raportointia.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2008	2007	Muutos 2008-2007
Korot euromääräisistä saamisista	6 163,54	87 529,05	-81 365,51
Osingot	5 430,00	22 979,00	-17 549,00
Muut rahoitustuotot	-64,43	-9 028,44	8 964,01
Rahoitustuotot yhteensä	11 529,11	101 479,61	-89 950,50

Rahoituskulut	2008	2007	Muutos 2008-2007
Korot euromääräisistä veloista	15 603,44	45 175,67	-29 572,23
Muut rahoituskulut	26 542,15	39 499,32	-12 957,17
Rahoituskulut yhteensä	42 145,59	84 674,99	-42 529,40

Netto	-30 616,48	16 804,62	-47 421,10
--------------	-------------------	------------------	-------------------

Vuoden 2007 vertailutieto sisältää tilivirastojen 307 Etelä-Suomen lääninhallitus ja 308 Väestökisterikeskus luvut. Vertailuvuoden tietoja ei ole muutettu organisaatiomuutosten mukaisesti.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskemien liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektorit	Lainapääoma 31.12.2008	Lisäys 2008	Vähennys 2008	Lainapääoma 31.12.2007	Pääomamuutos n-(n-1)
----------	---------------------------	----------------	------------------	---------------------------	-------------------------

Tilivirastolla ei ole liitteessä esitettäväksi edellytetyjä tietoja.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2008					31.12.2007		
	Kappale- määrä	Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo	Omistuosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	31 469		41 151 324,98			5430,00		41 154 058,17
Alajärven Puhelinosuuskunta	2		773,66			0,00		773,66
Ikaalisten-Parkanon Puhelin Oy	5		2 186,45			10,00		2 186,45
Kajaanin Puhelinosuuskunta	10		4 709,30			0,00		4 709,30
Kimito Telefon Ab/Kemiön Puhelin Oy	10		4 709,30			0,00		4 709,30
Kokkolan Puhelin Oy	5		2 018,26			0,00		2 018,26
Luottokunta 8266496	1		100,00			0,00		100,00
Osuuskunta Valkeavesi	33		27,75			0,00		27,75
Parikkalan Valo Oy	1 192		29 069,60			0,00		29 069,60
Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy	23		9 283,98			0,00		9 283,98
Pohjanmaan Puhelinosuuskunta PPO	48		20 182,56			4 600,00		21 023,50
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy	28		12 244,12			0,00		12 244,12
Suomen Erillisverkot Oy	30 000		41 018 658,26	100,0		0,00		41 018 658,26
Suvisaariston osuuskunta	1		100,91			0,00		100,91
Vaasan Läänin Puhelin Oy	111		47 260,83			0,00		47 260,83
Värtsilän vesiosuuskunta	0		0,00			0,00		1 892,25
*)	0		0,00			820,00		0,00
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet	5		328 651,76			0,00		328 651,76
Huoneisto-osakkeita	5		328 651,76			0,00		328 651,76
Osakkeet ja osuudet yhteensä			41 479 976,74			5 430,00		41 482 709,93

Kirjanpitoarvo 31.12.2007 sisältää vain sisäasiainministeriön hallinnassa olevat osakkeet.

*) Salon Seudun Puhelin Oy:n osinkotuotto on sisäasiainministeriön kirjanpidossa. Mikkelin Puhelin Oyj:n osuuskorot ovat Mikkelin poliisilaitoksen ja Suojelupoliisin kirjanpidossa. Osakekirjat ovat Valtiokonttorilla.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2008	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	717 490,00	0,00	0,00	717 490,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	717 490,00	0,00	0,00	717 490,00
<hr/>							
31.12.2008	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	34 933,86	0,00	0,00	34 933,86
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	34 933,86	0,00	0,00	34 933,86

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 12: Valtiontakaukset ja -takuita sekä muut vastuut

Tilivirastolla ei ole valtiontakauksia ja -takuita eikä muita vastuuta

Vastuusitoumukset

€tai sanallinen selitys	31.12.2008	31.12.2007	Muutos 2 008
Muut vastuut			
Sopimusvastuut			
249 lisenssisopimus	8 392 046,00		8 392 046,00
Vuokravastuut			
200 vuokrasopimukset	10 879 960,00	12 076 000,00	-1 196 040,00
201 vuokrasopimukset	19 730 518,00	57 120 910,00	-37 390 392,00
216 vuokrasopimukset	23 223 898,00	21 755 408,00	1 468 490,00
217 vuokrasopimukset	10 552 780,00		10 552 780,00
219 vuokrasopimukset	11 470 586,00		11 470 586,00
220 vuokrasopimukset	45 140 000,00	5 000 000,00	40 140 000,00
222 vuokrasopimukset	117 128 272,00	95 200 000,00	21 928 272,00
235 vuokrasopimukset	59 140 300,00		59 140 300,00
236 vuokrasopimukset	22 718 544,00	35 293 000,00	-12 574 456,00
250 vuokrasopimukset	49 600 000,00		49 600 000,00
Vuokravastuut yhteensä	369 584 858,00	226 445 318,00	143 139 540,00
Muut vastuut	377 976 904,00	226 445 318,00	151 531 586,00

Vertailuvuoden 2007 tieto ei sisällä Väestörekisterikeskuksen vastuusitoumuksia vuoden 2007 tilinpäätöksestä, muuten sama kuin vuoden 2007 tilinpäätös.

Sisäasiainministeriöllä (200) on yksi toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus, jonka irtisanomisaika on 6 kuukautta. Sopimus on todennäköisesti voimassa ainakin 3 vuotta ja on siten arvoltaan vähintään 5 milj. euroa.

Rajavartiolaityksellä (201) on viisi toistaiseksi voimassa olevaa vuokrasopimusta, jotka ovat todennäköisesti voimassa 2 ja 16 vuoden väliltä ja ovat siten kukin arvoltaan vähintään 5 milj. euroa.

Oulun poliisin lääninjohtolla ja poliisilaitoksilla (211) on yksi toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus, joka todennäköisesti on voimassa yli 5 vuotta ja on siten arvoltaan vähintään 5 milj. euroa.

Lapin poliisin lääninjohtolla ja poliisilaitoksilla (212) on kaksi toistaiseksi voimassa olevaa vuokrasopimusta, jotka todennäköisesti ovat voimassa yli 12 vuotta ja ovat kumpikin siten arvoltaan vähintään 5 milj. euroa.

Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksella (215) on viisi toistaiseksi voimassa olevia vuokrasopimusta, jotka todennäköisesti ovat voimassa ainakin 4 vuotta ja ovat siten arvoltaan vähintään 5 milj. euroa.

Etelä-Suomen poliisin lääninjohtolla ja poliisilaitoksilla (235) on yksitoista toistaiseksi voimassa olevaa sopimusta, jotka todennäköisesti ovat voimassa ainakin 18 vuotta ja ovat kukin siten arvoltaan vähintään 5 milj.euroa.

Länsi-Suomen poliisin lääninjohtolla ja poliisilaitoksilla (236) on seitsemän toistaiseksi voimassa olevaa sopimusta, jotka todennäköisesti ovat voimassa ainakin 11 vuotta ja ovat kukin siten arvoltaan vähintään 5 milj.euroa.

Itä-Suomen poliisin lääninjohtolla ja poliisilaitoksilla (237) on viisi toistaiseksi voimassa olevaa sopimusta, jotka todennäköisesti ovat voimassa ainakin 13 vuotta ja ovat kukin siten arvoltaan vähintään 5 milj.euroa.

Merkittävät monivuotiset taloudelliset sopimusvastuut

Vuokrasopimukset

Vuosittaiset talousarviomenot yhteensä, arvio

- Kestoajaltaan pidemmät kuin 4 vuoden sopimukset yhteensä

Määräaikaiset sopimukset	23 600 460,00
200 Sisäasiainministeriö	1 434 720,00
201 Rajavartiolaitos	2 029 076,00
216 Keskusrikospoliisi	3 539 532,00
219 Poliisin tekniikkakeskus	839 311,00
222 Poliisiammattikorkeakoulu	7 320 517,00
235 Etelä-Suomen poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	3 917 000,00
236 Länsi-Suomen poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	1 648 304,00
250 Häätakeskuslaitos	2 872 000,00
Toistaiseksi voimassa olevat vuokrasopimukset	37 522 815,00
201 Rajavartiolaitos	5 763 989,00
211 Oulun poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	960 945,00
212 Lapin poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	899 271,00
215 Helsingin kihlakunnan poliisilaitos	8 360 000,00
217 Suojelupoliisi	1 055 278,00
220 Pelastusopisto	4 514 000,00
235 Etelä-Suomen poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	5 816 700,00
236 Länsi-Suomen poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	6 913 632,00
237 Itä-Suomen poliisin lääninjohto ja poliisilaitokset	3 239 000,00

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat	Varat	Käyttötarkoitus
	31.12.2008	31.12.2007	
Maija Syrjäsen rahasto	324 634,26	321 087,89	Apurahojen jako henkilökunnalle ennaltaestävän toiminnan ja rikostorjunnan kehittämistä edistävään tutkimukseen sekä muuhun poliisilaitoksen toiminnan kehittämiseen.
Yhteensä	324 634,26	321 087,89	

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Virasto:

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Talousarvion ulkopuolella oleva valtion rahaston yhdystili		
Palosuojelurahasto	17 201 568,77	Palosuojelurahaston varoja käytetään palo- ja pelastustoimen edistämiseen. Palosuojelurahaston varat muodostuvat palovakuutusmaksuista perittävistä palosuojelumaksuista.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 15: Velan muutokset

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla ei ole valtion velkaa.

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Tilinpäätöslaskelmien liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla ei ole valtion velkaa.

Tilinpäätöslaskelmien liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

1.1.2008 avaavan taseen sekä vuoden 2007 vertailutietojen laatimisen periaatteet

Tase

Tiliviraston 240 Sisäasiainministeriö vuoden 2007 tilinpäätöksen taseen loppusaldot on jaettu tilivirastoille 240 Sisäasiainministeriö, 307 Etelä-Suomen lääninhallitus, 308 Väestökisterikeskus, 150 Oikeusministeriö ja 600 Opetusministeriö (lääninhallitusten taidetoimikunnat) vuoden 2008 alkusaldoiksi. Lääninhallitusten saldoista jäi sisäasiainministeriöön poliisin osuus taseen saldoista.

Alkusaldot on syötetty kirjanpitojärjestelmään Valtiokonttorille ilmoitetuista alkusaldoista. Alkusaldoissa oman pääoman erää Edellisten tilikausien pääoman muutos on muutettu laskennallisesti siten, että taseen vastaavaa ja vastattavaa on yhtä suuret.

Taseen jakaminen on esitetty taulukossa 1.

Tuotto- ja kululaskelma

Vuoden 2007 tilinpäätöstiedot on jaettu tilivirastoille siten, että virastojen

- 211 Oulun lääninhallitus ja poliisi
- 212 Lapin lääninhallitus ja poliisi
- 235 Etelä-Suomen lääninhallitus ja poliisi
- 236 Länsi-Suomen lääninhallitus ja poliisi
- 237 Itä-Suomen lääninhallitus ja poliisi

tuotto- ja kululaskelman luvut on jaettu yksiköittäin tilivirastolle 307 Etelä-Suomen lääninhallitus ja tilivirastolle 240 Sisäasiainministeriö.

Tilivirastojako yksiköittäin on toteutettu siten, että 1-alkuisista (lääninhallitukset) ja 2-alkuisista (maistraatit) yksiköistä muodostuu tiliviraston 307 tuotto- ja kululaskelma. Tiliviraston 240 tuotto- ja kululaskelma em. virastojen osalta muodostuu 3-alkuisista (kihlakunnan virastot) ja 4-alkuisista (poliisi ja poliisien lääninjohto) yksiköistä. Jakamattomille yksiköille (1-alkuisia yksiköitä) kirjatut erät sisältyvät tiliviraston 307 tuotto- ja kululaskelmaan. Tiliviraston 308 Väestökisterikeskus tuotto- ja kululaskelma on muodostettu viraston 230 Väestökisterikeskus luvuista. Teknisille tileille kirjatut erät on siirretty tilivirastojen 307 ja 308 osalta ao. tuotto- ja kuluryhmiin. Em. periaatteella muodostetut tilivirastojen 307 Etelä-Suomen lääninhallitus ja 308 Väestökisterikeskus tuotto- ja kululaskelman luvut on vähennetty tiliviraston 240 Sisäasiainministeriö vuoden 2007 tuotto- ja kululaskelman luvuista.

Tuotto- ja kululaskelman jakaminen on esitetty taulukossa 2.

Talousarvion toteumalaskelma

Talousarvion toteumalaskelmaan ei tehdä muutoksia vertailuvuoden tietoihin, vaan ne esitetään sellaisenaan kuin ne olivat vuoden 2007 tilinpäätöksessä.

Tilinpäätöslaskelmien liitteet

Liitteen 5 Henkilöstökulujen erittely vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaamaan nykyistä organisaatiota lukuun ottamatta ministeriön henkilösiirtoihin liittyviä palkkausmenoja. Ministeriöiden rakenneuudistukseen liittyen sisäasiainministeriöön siirrettiin 37 htv:tä momentilta 34.01.21 Työministeriön toimintamenot. Sisäasiainministeriöstä siirrettiin 39 htv:tä momentille 28.01.01 Valtiovarainministeriön toimintamenot ja 40 htv:tä momentille 32.01.01 Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot. Liitteen 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot muutostaulukko esitetään taulukossa 3. Muihin liitteisiin vertailuvuoden tietoja ei ole muutettu tai vertailuvuoden tietoja ei tarvitse esittääkään.

Liite 17, taulukko 1: Tiliviraston 240 taseen 1.1.2008 muodostuminen

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

TILIVIRASTON TASE	TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ (VIRALLINEN ENNEN TV-JAKOA) 31.12.2007		TILIVIRASTO 307 ETELÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS 1.1.2008		TILIVIRASTO 308 VÄESTÖREKISTERIKESKUS 1.1.2008		TILIVIRASTO 600 OPM 1.1.2008		TILIVIRASTO 150 OM 1.1.2008		TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ (TILIVIRASTOJAON JÄLKEEN) 1.1.2008	
VASTAAVAA												
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET												
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET												
Aineettomat oikeudet	7 377 151,25		61 476,29		10 087,36		1 998,60		0,00		7 303 589,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>3 627 833,95</u>	11 004 985,20	<u>105 915,28</u>	167 391,57	<u>116 641,89</u>	126 729,25	<u>0,00</u>	1 998,60	<u>2 135,06</u>	2 135,06	<u>3 403 141,72</u>	10 706 730,72
AINEELLISET HYÖDYKKEET												
Maa- ja vesialueet	100 234,26		0,00		0,00		0,00		0,00		100 234,26	
Rakennusmaa- ja vesialueet	1 884 808,76		0,00		0,00		0,00		0,00		1 884 808,76	
Rakennukset	21 959 400,48		0,00		0,00		0,00		0,00		21 959 400,48	
Rakennelmat	11 388 603,91		0,00		0,00		0,00		0,00		11 388 603,91	
Koneet ja laitteet	142 740 036,69		426 785,59		106 575,79		2 708,15		28 657,70		142 175 309,46	
Kalusteet	1 443 655,06		87 217,87		17 542,56		1 664,32		7 831,27		1 329 399,04	
Muut aineelliset hyödykkeet	974 957,39		95 268,74		0,00		35 847,74		0,00		843 840,91	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>605 420,59</u>	181 097 117,14	<u>0,00</u>	609 272,20	<u>0,00</u>	124 118,35	<u>0,00</u>	40 220,21	<u>0,00</u>	36 488,97	<u>605 420,59</u>	180 287 017,41
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET												
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>41 512 159,60</u>	41 512 159,60	<u>27 296,86</u>	27 296,86	<u>403,66</u>	403,66	<u>487,74</u>	487,74	<u>1 261,41</u>	1 261,41	<u>41 482 709,93</u>	41 482 709,93
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET		233 614 261,94		803 960,63		251 251,26		42 706,55		39 885,44		232 476 458,06
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS												
VAIHTO-OMAISUUS												
Aineet ja tarvikkeet	5 706 612,42		0,00		0,00		0,00		0,00		5 706 612,42	
Keskeneräinen tuotanto	11 477,00		0,00		0,00		0,00		0,00		11 477,00	
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>2 463 488,53</u>	8 181 577,95	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>2 463 488,53</u>	8 181 577,95
PITKÄAIKAISET SAAMISET												
Pitkäaikaiset saamiset	<u>347 288,96</u>	347 288,96	<u>88 060,12</u>	88 060,12	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>259 228,84</u>	259 228,84
LYHYTAIKAISET SAAMISET												
Myyntisaamiset	8 719 867,61		2 178 810,02		1 733 782,44		0,00		0,00		4 807 275,15	
Siirtosaamiset	11 207 901,73		858 635,16		766 085,53		0,00		0,00		9 583 181,04	
Muut lyhytaikaiset saamiset	3 356 111,60		1 893 745,26		0,00		0,00		0,00		1 462 366,34	
Ennakkomaksut	<u>736 659,30</u>	24 020 540,24	<u>6 292,72</u>	4 937 483,16	<u>0,00</u>	2 499 867,97	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>730 366,58</u>	16 583 189,11
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT												
Kassatilit	410 931,05		64 925,09		0,00		0,00		0,00		346 005,96	
Muut rahat ja pankkisaamiset	87 305 646,56		86 984 558,67		0,00		0,00		0,00		321 087,89	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>0,00</u>	<u>87 716 577,61</u>	<u>0,00</u>	<u>87 049 483,76</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>667 093,85</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		120 265 984,76		92 075 027,04		2 499 867,97		0,00		0,00		25 691 089,75
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>353 880 246,70</u>		<u>92 878 987,67</u>		<u>2 751 119,23</u>		<u>42 706,55</u>		<u>39 885,44</u>		<u>258 167 547,81</u>

TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

	TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ (VIRALLINEN ENNEN TV-JAKOA) 31.12.2007		TILIVIRASTO 307 ETELÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS 1.1.2008		TILIVIRASTO 308 VÄESTÖREKISTERIKESKUS 1.1.2008		TILIVIRASTO 600 OPM 1.1.2008		TILIVIRASTO 150 OM 1.1.2008		TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ (TILIVIRASTOJAON JÄLKEEN) 1.1.2008	
VASTATTAVAA												
OMA PÄÄOMA												
VALTION PÄÄOMA												
Valtion pääoma 1.1.1998	245 901 334,58		-55 873 690,82		3 089 654,74		0,00		0,00		298 685 370,66	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-41 010 717,22		619 504 087,36		4 852 155,86		-393 489,52		16 334,18		969 605 809,58	
Pääoman siirrot	1 634 595 614,68				0,00		0,00		0,00		0,00	
Tilikauden tuotto-/kulujaäämä	<u>-1 798 278 573,31</u>	41 207 658,73	<u>-584 274 985,29</u>	-20 644 588,75	<u>-6 446 459,67</u>	1 495 350,93	<u>0,00</u>	-393 489,52	<u>0,00</u>	16 334,18	<u>-1 207 557 128,35</u>	60 734 051,89
RAHASTOJEN PÄÄOMAT												
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>321 087,89</u>	321 087,89	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>321 087,89</u>	321 087,89
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		41 528 746,62		-20 644 588,75		1 495 350,93		-393 489,52		16 334,18		61 055 139,78
VIERAS PÄÄOMA												
PITKÄAIKAINEN												
Muut pitkäaikaiset velat	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
LYHYTAIKAINEN												
Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdistylit	16 387 925,34		0,00		0,00		0,00		0,00		16 387 925,34	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	88 998 279,72		88 998 279,72		0,00		0,00		0,00		22 319,00	
Saadut ennakot	1 166 142,35		10 900,27		0,00		0,00		0,00		1 155 242,08	
Ostovelat	45 587 416,03		0,00		0,00		0,00		0,00		45 587 416,03	
Tilivirastojen väliset tilitykset	18 032 856,42		6 803 435,17		114 295,44						11 115 125,81	
Edelleen tilittävät erät	29 053 660,89		2 326 480,15		104 944,37						26 622 236,37	
Siirtovelat	112 698 202,15		15 359 317,54		1 036 528,49		436 196,07		23 551,26		95 842 608,79	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>427 017,18</u>	<u>312 351 500,08</u>	<u>47 482,57</u>	<u>113 523 576,42</u>	<u>0,00</u>	<u>1 255 768,30</u>	<u>0,00</u>	<u>436 196,07</u>	<u>0,00</u>	<u>23 551,26</u>	<u>379 534,61</u>	<u>197 112 408,03</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		312 351 500,08		113 523 576,42		1 255 768,30		436 196,07		23 551,26		197 112 408,03
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>353 880 246,70</u>		<u>92 878 987,67</u>		<u>2 751 119,23</u>		<u>42 706,55</u>		<u>39 885,44</u>		<u>258 167 547,81</u>

Liite 17, taulukko 2: Tiliviraston 240 tuotto- ja kululaskelman vertailutietojen muodostuminen

TILIVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA	TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ		TILIVIRASTO 307 ETELÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS		TILIVIRASTO 308 VÄESTÖREKISTERIKESKUS		TILIVIRASTO 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ	
	1.1.2007 - 31.12.2007 (VIRALLINEN ENNEN TV-JAKOA)		TP 2008 edellisen tilikauden vertailutieto		TP 2008 edellisen tilikauden vertailutieto		TP 2008 edellisen tilikauden vertailutieto (TILIVIRASTOJAON JÄLKEEN)	
TOIMINNAN TUOTOT								
Maksullisen toiminnan tuotot	100 039 317,88		18 935 850,12		14 672 925,47		66 430 542,29	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	4 553 525,30		287 461,42		0,00		4 266 063,88	
Muut toiminnan tuotot	<u>22 355 182,86</u>	126 948 026,04	<u>5 961 772,33</u>	25 185 083,87	<u>41 582,62</u>	14 714 508,09	<u>16 351 827,91</u>	87 048 434,08
TOIMINNAN KULUT								
Aineet, tarvikkeet ja tavarat								
Ostot tilikauden aikana	65 891 743,77		2 730 062,30		1 157 529,47		62 004 152,00	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-130 936,85		0,00		0,00		-130 936,85	
Henkilöstökulut	837 558 079,51		83 811 881,15		5 369 061,30		748 377 137,06	
Vuokrat	92 115 477,65		10 722 900,90		1 505 558,90		79 887 017,85	
Palvelujen ostot	137 457 400,78		13 687 579,21		9 240 761,39		114 529 060,18	
Muut kulut	36 501 586,38		4 392 706,05		988 005,37		31 120 874,96	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-5 496,93		0,00		0,00		-5 496,93	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-1 708 654,69		0,00		0,00		-1 708 654,69	
Poistot	44 891 790,45		706 076,31		1 477 711,70		42 708 002,44	
Sisäiset kulut	<u>41 874 188,33</u>	<u>1 254 445 178,40</u>	<u>40 124 581,14</u>	<u>156 175 787,06</u>	<u>0,00</u>	<u>19 738 628,13</u>	<u>1 749 607,19</u>	1 078 530 763,21
JÄÄMÄ I		-1 127 497 152,36		-130 990 703,19		-5 024 120,04		-991 482 329,13
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT								
Rahoitustuotot	101 479,61		92 523,34		407,51		8 548,76	
Rahoituskulut	<u>-84 674,99</u>	16 804,62	<u>-4 962,93</u>	87 560,41	<u>-364,52</u>	42,99	<u>-79 347,54</u>	-70 798,78
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT								
Satunnaiset tuotot	1 882 203,25		29 770,62		0,00		1 852 432,63	
Satunnaiset kulut	<u>-371 377,60</u>	1 510 825,65	<u>-24 829,28</u>	4 941,34	0,00	0,00	<u>-346 548,32</u>	1 505 884,31
JÄÄMÄ II		-1 125 969 522,09		-130 898 201,44		-5 024 077,05		-990 047 243,60
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT								
Tuotot								
Voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä	154 029,64		0,00		0,00		154 029,64	
Euroopan unionilta	<u>150 377 940,51</u>	150 531 970,15	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00	<u>150 377 940,51</u>	150 531 970,15
Kulut								
Kunnille	554 051 157,59		299 549 414,90		0,00		254 501 742,69	
Kuntayhtymille	268 315 300,53		210 901 736,00		0,00		57 413 564,53	
Sosiaaliturvarahastoille	0,00		0,00		0,00		0,00	
Elinkeinoelämälle	44 141 234,20		35 544 325,01		0,00		8 596 909,19	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	25 835 466,31		24 811 187,26		0,00		1 024 279,05	
Kotitalouksille	1 993 593,72		1 987 093,72		0,00		6 500,00	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	1 540 667,22		59 616,04		0,00		1 481 051,18	
Siirrot talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoi	53 948,42		0,00		0,00		53 948,42	
Muut siirtotalouden kulut	1 234 049,06		1 196 226,06		0,00		37 823,00	
Siirtotalouden kulujen palautukset	<u>-19 512 586,53</u>	<u>877 652 830,52</u>	<u>-15 597 685,24</u>	<u>558 451 913,75</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>-3 914 901,29</u>	<u>319 200 916,77</u>
JÄÄMÄ III		-1 853 090 382,46		-689 350 115,19		-5 024 077,05		-1 158 716 190,22
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA								
Verot ja veronluonteiset maksut	111 524 053,19		111 524 053,19		0,00		0,00	
Muut pakolliset maksut	76 614,15		6 607,26		0,00		70 006,89	
Perityt arvonnäisäverot	3 490 609,83		170 217,19		1 436 056,30		1 884 336,34	
Suoritettavat arvonnäisäverot	<u>-60 279 468,02</u>	<u>54 811 809,15</u>	<u>-6 625 747,74</u>	<u>105 075 129,90</u>	<u>-2 858 438,92</u>	<u>-1 422 382,62</u>	<u>-50 795 281,36</u>	<u>-48 840 938,13</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-1 798 278 573,31</u>		<u>-584 274 985,29</u>		<u>-6 446 459,67</u>		<u>-1 207 557 128,35</u>

Liite 17, taulukko 3: Liitteen 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot vertailutietojen muodostuminen

	Loppusaldo 31.12.2007	Siirto VRK:een Tv 308	Siirto Et-S lh:een Tv 307	Siirto OPM Tv 600	Siirto OM Tv 150	SM Tv 240
Alkusaldo 1.1.2008						
1120 OSTETUT ATK-OHJELMIS	7 018 028,91	10 087,36	59 373,94	1 998,60		6 946 569,01
1123 LIITTYMISMAKSUT	66 017,95	0,00	2 102,35			63 915,60
1129 MUUT AINEETTOMAT OIK	293 104,39	0,00	0,00			293 104,39
1140 ITSE VALMISTETUT JA	2 835 632,53	115 469,48	104 619,72			2 615 543,33
1149 MUUT PITKÄVAIKUTTEIS	792 201,42	1 172,41	1 295,56		2 135,06	787 598,39
1200 METSÄALUEET	82 216,00	0,00				82 216,00
1209 MUUT MAA- JA VESIALU	18 018,26	0,00				18 018,26
1210 MAA-ALUEET	670 603,24	0,00				670 603,24
1219 MUUT RAKENNUSMAA- JA	1 214 205,52	0,00				1 214 205,52
1220 ASUINRAKENNUKSET	669 012,93	0,00				669 012,93
1221 TOIMISTORAKENNUKSET	1 075 364,57	0,00				1 075 364,57
1222 TEOLLISUUSRAKENNUKSE	1 851 857,07	0,00				1 851 857,07
1223 VARASTORAKENNUKSET	518 166,44	0,00				518 166,44
1229 MUUT RAKENNUKSET	17 844 999,47	0,00				17 844 999,47
1230 RAKENNELMAT	11 388 603,91	0,00				11 388 603,91
1250 AUTOT JA MUUT MAAKUL	25 663 942,04	45 983,77	152 138,37			25 465 819,90
1251 LAIVAT JA MUUT VESIK	62 666 545,00	0,00				62 666 545,00
1252 LENTOKONEET JA MUUT	32 798 392,20	0,00				32 798 392,20
1253 RASKAAT TYÖKONEET	38 738,80	0,00				38 738,80
1254 KEVYET TYÖKONEET	173 707,77	0,00				173 707,77
1255 ATK-LAITTEET JA NIID	4 637 608,60	53 274,97	103 875,02	1 553,81	90,77	4 478 814,03
1256 TOIMISTOKONEET JA LA	442 455,49	0,00	22 739,03		27 241,38	392 475,08
1257 PUHELINKESKUKSET JA	5 586 827,96	0,00	18 831,42			5 567 996,54
1258 AUDIOVISUAALISET KON	1 955 705,98	7 167,94	15 987,68	466,52	1 325,55	1 930 758,29
1259 LABORATORIOLAITTEET	1 305 036,65	0,00	0,00			1 305 036,65
1260 MUUT TUTKIMUSLAITTEE	31 585,15	0,00	0,00			31 585,15
1269 MUUT KONEET JA LAITT	7 439 491,05	149,11	113 214,07	687,82		7 325 440,05
1270 ASUINHUONEISTO- JA T	1 373 605,71	17 364,06	69 150,22	1 664,32	7 201,16	1 278 225,95
1279 MUUT KALUSTEET	70 049,35	178,50	18 067,65		630,11	51 173,09
1280 TAIDE-ESINEET	200 518,80	0,00	93 178,65	35 847,74		71 492,41
1289 MUUT AINEELLISET HYÖ	774 438,59	0,00	2 090,09			772 348,50
1297 KESKENERÄISET MUUT R	28 676,59	0,00				28 676,59
1299 MUUT KESKENERÄISET A	576 744,00	0,00				576 744,00
1301 MUUT OSAKKEET	41 474 618,30	0,00	20 199,37			41 454 418,93
1303 MUUT OSUUDET	37 541,30	403,66	7 097,49	487,74	1 261,41	28 291,00
	233 614 261,94	251 251,26	803 960,63	42 706,55	39 885,44	232 476 458,06

Hallitusohjelmasta aiheutuneet muutokset on käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten osalta tehty pääkirjanpidossa alkusaldomuutoksina ja käyttöomaisuudessa tietokantamuutoksina.

Lääninhallitusten ja maistraattien omaisuus erotettiin valtiovarainministeriön hallinnonalalle Etelä-Suomen lääninhallitukseen.

Lakkautettujen kihlakunnanvirastojen omaisuus erotettiin osittain valtiovarainministeriön hallinnonalalle ja osittain oikeusministeriöön.

5.2 Muut liitteet

Liite 1 Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

- Liite 1a Sisäasiainministeriö
- Liite 1b Poliisitoimi
- Liite 1c Rajavartiolaitos
- Liite 1d Häätäkeskustoiminta
- Liite 1e Pelastusopisto
- Liite 1f Pelastusosasto
- Liite 1g Maahanmuuttohallinto
- Liite 1 h Yhteenveto Sisäasiainministeriön -tilivirastosta

Liite 2 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

- Liite 2a Sisäasiainministeriö
- Liite 2b Sisäasiainhallinnon palvelukeskus
- Liite 2c Poliisitoimi
- Liite 2d Rajavartiolaitos
- Liite 2e Pelastustoimi
- Liite 2f Maahanmuuttohallinto
- Liite 2g Yhteenveto Sisäasiainministeriön -tilivirastosta

Liite 3 Hallituksen esitykset vuonna 2008

Liite 4 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kyselylomake

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Liite 1 a

Toimiala: Sisäasiainministeriö	Julkisoikeudelliset suorit- teet			Muut suoritteet		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TUOTOT						
maksullisen toiminnan tuotot						
- maksullisen toiminnan myyntituotot				8	3	4
- maksullisen toiminnan muut tuotot				0	17	0
Tuotot yhteensä	0	0	0	8	20	4
KUSTANNUKSET						
maksullisen toiminnan erilliskustannukset						
- aineet, tarvikkeet ja tavarat				0	0	0
- henkilöstökustannukset				3	10	2
- vuokrat				1	2	1
- palvelujen ostot				0	1	0
- muut erilliskustannukset				0	1	0
Erilliskustannukset yhteensä	0	0	0	4	14	3
KÄYTTÖJÄÄMÄ	0	0	0	4	6	1
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista						
- tukitoimintojen kustannukset				0	0	1
- poistot				0	0	0
- korot				0	0	0
- muut yhteiskustannukset				0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0	1	1	1
Kokonaiskustannukset yhteensä	0	0	0	5	15	4
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	0	0	0	3	5	0
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki						
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄL- KEEN	0	0	0	3	5	0
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki						

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Liite 1 d

Toimiala: Hätäkeskustoiminta	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet		
	2006	2007	2008 yht.	2006	2007	2008 yht.
TUOTOT						
maksullisen toiminnan tuotot	4 281	3 914	4 045	943	802	814
- maksullisen toiminnan myyntituotot				13		
- maksullisen toiminnan muut tuotot						
Tuotot yhteensä	4 281	3 914	4 045	956	802	814
KUSTANNUKSET						
maksullisen toiminnan erilliskustannukset						
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	33	60	23	11	16	5
- henkilöstökustannukset	628	729	873	204	193	171
- vuokrat	275	358	354	89	97	69
- palvelujen ostot	52	258	39	17	71	10
- muut erilliskustannukset	2	34	9	1	9	2
Erilliskustannukset yhteensä	990	1 439	1 298	322	386	257
KÄYTTÖJÄÄMÄ	3 291	2 475	2 747	634	416	557
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista						
- tukitoimintojen kustannukset	1 373	1 418	1 608	446	390	315
- poistot	95	113	73	31	31	14
- korot						
- muut yhteiskustannukset		69	111		18	22
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 468	1 600	1 792	477	439	351
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 458	3 039	3 090	799	825	608
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	1 823	875	955	157	-23	206
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki						
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄL- KEEN	1 823	875	955	157	-23	206
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki						

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Liite 1 e

Toimiala: Pelastusopisto	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TUOTOT						
maksullisen toiminnan tuotot						
- maksullisen toiminnan myyntituotot	81	106	108	1 032	655	713
- maksullisen toiminnan muut tuotot				175	183	248
Tuotot yhteensä	81	106	108	1 207	838	961
KUSTANNUKSET						
maksullisen toiminnan erilliskustannukset						
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	1	1	107	14	11
- henkilöstökustannukset	9	252	230	277	560	558
- vuokrat	4	4	4	196	2	4
- palvelujen ostot	9	12	12	304	67	83
- muut erilliskustannukset	4	14	14	151	37	26
Erilliskustannukset yhteensä	27	283	261	1 035	680	682
KÄYTTÖJÄÄMÄ	54	-177	-153	172	158	279
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista						
- tukitoimintojen kustannukset	2	10	16	103	36	56
- poistot	32	20	15	244	69	52
- korot	1	1	2	7	5	6
- muut yhteiskustannukset	140	153	137	595	693	750
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	175	184	170	950	803	864
Kokonaiskustannukset yhteensä	202	467	431	1 985	1 483	1 546
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-121	-361	-323	-778	-645	-585
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki						
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄL- KEEN	-121	-361	-323	-778	-645	-585
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki						

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Liite 1 g

Toimiala: Maahanmuuttohallinto (Maahanmuuttovirasto)	Julkisoikeudelliset suoritteet			Muut suoritteet		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TUOTOT						
maksullisen toiminnan tuotot						
	2					
- maksullisen toiminnan myyntituotot	624	3 358	5 548			
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0			
	2					
Tuotot yhteensä	624	3 358	5 548	0	0	0
KUSTANNUKSET						
maksullisen toiminnan erilliskustannukset						
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	92	152	197			
	2					
- henkilöstökustannukset	247	2 923	3 510			
- vuokrat	430	535	633			
- palvelujen ostot	833	1 044	1 989			
- muut erilliskustannukset	100	120	132			
	3					
Erilliskustannukset yhteensä	701	4 774	6 461	0	0	0
	-1					
KÄYTTÖJÄÄMÄ	077	-1 416	-913	0	0	0
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista						
- tukitoimintojen kustannukset						
- poistot	220	238	266			
- korot	11	15	25			
- muut yhteiskustannukset	1	15	21			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	231	268	312	0	0	0
	3					
Kokonaiskustannukset yhteensä	933	5 042	6 773	0	0	0
	-1					
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	309	-1 684	-1 225	0	0	0
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki						
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN	-1					
	309	-1 684	-1 225	0	0	0
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki						

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Liite 2 a

Toimiala: Sisäasiainministeriö			
	2006	2007	2008
TUOTOT			
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	1272	766	706
- EU:lta saatu rahoitus	175	87	634
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	0	0	0
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	1 447	853	1 341
KUSTANNUKSET			
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	20	0	44
- henkilöstökustannukset	256	157	544
- vuokrat	2	2	23
- palvelujen ostot	579	339	286
- muut erilliskustannukset	623	381	576
Erilliskustannukset yhteensä	1 480	879	1 473
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	94	56	91
- poistot	4	3	3
- muut yhteiskustannukset	0	0	82
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	98	59	176
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 578	938	1 648
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
tuotot - kustannukset	-131	-85	-308
kustannusvastaavuus -%	91,70	90,94	81,34

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Liite 2 b

Toimiala: Sisäasiainhallinnon palvelukeskus			
	2006	2007	2008
TUOTOT			
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	547		
- EU:lta saatu rahoitus			
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	0	25	27
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0		
Tuotot yhteensä	547	25	27
KUSTANNUKSET			
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	277		
- henkilöstökustannukset	91	50	55
- vuokrat	3		
- palvelujen ostot	151	4	1
- muut erilliskustannukset	25		3
Erilliskustannukset yhteensä	547	54	59
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	33	9	2
- poistot	0		
- muut yhteiskustannukset	0		
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	33	9	2
Kokonaiskustannukset yhteensä	580	63	61
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
tuotot - kustannukset	-33	-38	-34
kustannusvastaavuus -%	94,35	39,68	44,26

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Liite 2 c

Toimiala: Poliisitoimi			
	2006	2007	2008
TUOTOT			
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	217	430	1 095
- EU:lta saatu rahoitus	729	244	41
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	57	13	0
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	111
Tuotot yhteensä	1 003	687	1 247
KUSTANNUKSET			
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	133	159	46
- henkilöstökustannukset	304	326	753
- vuokrat	22	22	71
- palvelujen ostot	408	69	123
- muut erilliskustannukset	105	35	24
Erilliskustannukset yhteensä	973	611	1 017
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	53	68	84
- poistot	0	6	21
- muut yhteiskustannukset	0	3	3
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	53	77	108
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 026	688	1 125
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
tuotot-kustannukset	-23	-1	122
Kustannusvastaavuus -%	97,80	99,85	110,84

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Liite 2 d

Toimiala: Rajavartiolaitos			
	2006	2007	2008
TUOTOT			
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	0	0	3 138
- EU:lta saatu rahoitus	1 204	691	0
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	0	0	0
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	1 204	691	3 138
KUSTANNUKSET			
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	24	2	0
- henkilöstökustannukset	131	284	0
- vuokrat	3	5	0
- palvelujen ostot	41	11	3 138
- muut erilliskustannukset	361	498	0
Erilliskustannukset yhteensä	560	799	3 138
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	173	370	60 *)
- poistot	26	55	0
- muut yhteiskustannukset	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	199	425	60
Kokonaiskustannukset yhteensä	759	1 224	3 198
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
tuotot - kustannukset	444	-534	-60
kustannusvastaavuus -%	158,48	56,42	98,12

Vuoden 2006-2007 tiedot eivät ole verrannollisia vuoden 2008 tietoihin.

Vuoden 2008 alusta Rajavartiolaitoksen ja EU:n (Frontex) hankkeet on käsitelty kirjanpidossa yhteistoiminnan tuottoina ja kuluina, kun ne on aikaisemmin olleet mukana yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa. Kyse on ollut kuitekniin yhteisistä operaatioista, jossa Rajavartiolaitos on antanut vastikkeen rahoitusta vastaan (TACIS) tai Frontex korvannut osan Rajavartiolaitokselle syntyneistä kustannuksista operaatioista, joihin RVL on osallistunut.

Vuonna 2008 yhteisrahoitteisena toimintana on laskelmassa käsitelty vain RVL:n ja SY-KEn välinen sopimus, jossa Dornier-ilma-alusten valvontalaitteiden uudistamiseen saatiin rahoitus ympäristöministeriön hallinnonalan momentilta.

*) Yhteiskustannuksina on esitetty arvio RVL:n projektinhallinta kustannuksista eli n. 1/2 htv (VLLV htv ka2008 84 t€)

Toimiala: Pelastustoimi			
	2006	2007	2008
TUOTOT			
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus		107	199
- EU:lta saatu rahoitus	62	1 199	374
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	9	2	0
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot		39	0
Tuotot yhteensä	71	1 347	573
KUSTANNUKSET			
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	10	51	4
- henkilöstökustannukset	55	532	510
- vuokrat	1	13	10
- palvelujen ostot	5	124	66
- muut erilliskustannukset	5	198	73
Erilliskustannukset yhteensä	76	918	663
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset		2	149
- poistot		4	133
- muut yhteiskustannukset		12	388
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	18	670
Kokonaiskustannukset yhteensä	76	936	1 333
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
tuotot - kustannukset	-5	411	-760
Kustannusvastaavuus -%	93,4	143,9	43,0

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Liite 2 f

Toimiala: Maahanmuuttohallinto (Maahanmuuttovirasto, EMV)			
	2006	2007	2008
TUOTOT			
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	3 047	2641	
- EU:lta saatu rahoitus	0	0	73
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	0	0	
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	
Tuotot yhteensä	3 047	2 641	73
KUSTANNUKSET			
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	374	
- henkilöstökustannukset	34	204	71
- vuokrat	0		4
- palvelujen ostot	353	2790	6
- muut erilliskustannukset	0	7	12
Erilliskustannukset yhteensä	387	3 375	93
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset		315	
- poistot		16	
- muut yhteiskustannukset		2	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	334	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	387	3 709	93
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
tuotot - kustannukset	2 660	068	-20
Kustannusvastaavuus -%	787,34	71,21	78,49

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Liite 2 g

Toimiala: SM tilivirasto 240 yhteensä			
	2006	2007	2008
TUOTOT			
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	5 083	3 944	5 138
- EU:lta saatu rahoitus	2 170	2 221	1 122
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	66	40	27
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	39	111
Tuotot yhteensä	7 319	6 244	6 398
KUSTANNUKSET			
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	464	586	94
- henkilöstökustannukset	871	1 553	1 933
- vuokrat	32	42	108
- palvelujen ostot	1 537	3 336	3 620
- muut erilliskustannukset	1 119	1 119	688
Erilliskustannukset yhteensä	4 023	6 636	6 442
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	354	819	386
- poistot	30	84	157
- muut yhteiskustannukset	0	17	473
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	384	921	1 016
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 406	7 557	7 458
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
tuotot - kustannukset	2 913	314	-1 060
kustannusvastaavuus -%	166,10	82,62	85,79

Poliisiosasto

HE 25/2008 laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

HE 26/2008 laiksi poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

HE 96/2008 laeiksi arpajaislain sekä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 2 ja 7 §:n muuttamisesta

HE 190/2008 laiksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

HE 212/2008 arpajaislain sekä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 2 ja 7 §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 96/2008) täydentämisestä

Pelastusosasto

HE 88/2008 laiksi eräiden kansainvälisesti suojattujen tunnusten käytöstä annetun lain muuttamisesta

Rajavartio-osasto

HE 219/2008 rajavartiointia koskevan lainsäädännön sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Maahanmuutto-osasto

HE 86/2008 laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

HE 193/2008 laiksi vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annetun lain muuttamisesta

Ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö

HE 46/2008 laeiksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

Ministeriön oikeusyksikkö

HE 87/2008 laiksi vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

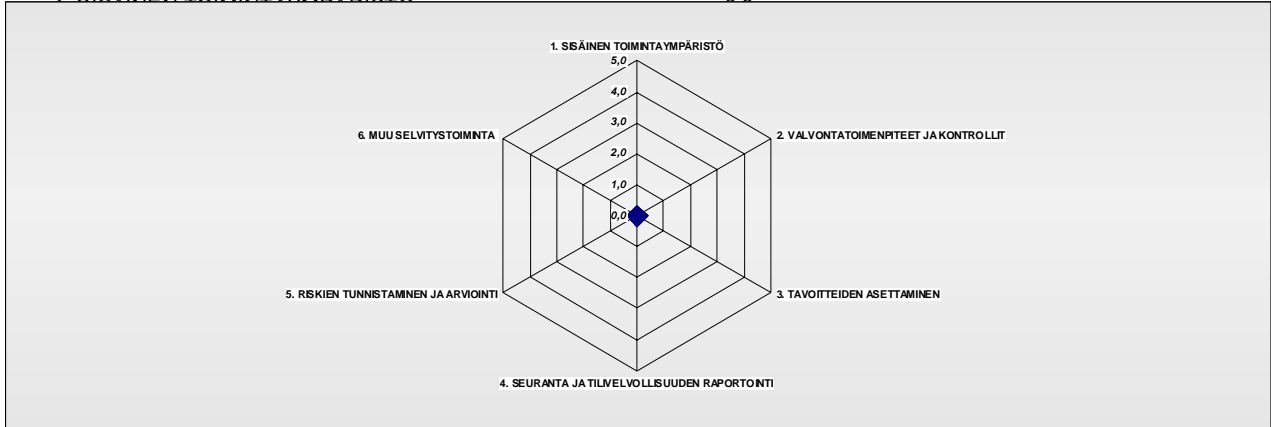
SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI

NIMI:

OSASTO / YKSIKKÖ:

PVM:

SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINNIN OSIOT JA KESKIARVOT

OHJE (tarkemmat ohjeet taulukon ensimmäisellä sivulla)

Kysymysten arviointi tehdään täysinä lukuina arvoilla 1-5 (5=Täysin samaa mieltä/asia on kunnossa, 4=jokseenkin kunnossa/samaa mieltä, 3=neutraali, 2=hieman parannettavaa/jokseenkin eri mieltä, 1=Asia vaatii kehittämistoimenpiteitä/täysin eri mieltä)

Jos arvioit kysymykset arvosanalla 1 tai 2 => arvioi myös kohdan seurausten vakavuus ja uhkan todennäköisyys

Seurausten vakavuus 1-3 (1=vähäinen, 2=vakava, 3=erittäin vakava)

Uhkan todennäköisyys 1-3 (1=alhainen, 2=keskimääräinen, 3=korkea)

		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraukset/korjaustoimenpiteet (erityisesti jos riski)
1. SISÄINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ						
1.1	Meillä on yhteisesti hyväksytyt arvot ja noudatamme niitä					
1.2	Toimintaa ja taloutta ohjaavat selkeät määräykset ja ohjeet					
1.3	Johto käsittelee toiminnan ja talouden suunnitelmat ja seurantatiedot sekä ryhtyy toimenpiteisiin jos seurantatiedot					
1.4	Taloussääntö, ohjesäännöt sekä muut sisäiset määräykset ovat ajan tasalla ja muodostavat johdonmukaisen					
1.5	Organisaatioon on nimetty laillisuusvalvonnasta vastaava taho, joka huolehtii laillisuusvalvonnan ohjeistuksesta ja					
1.6	Tarkastuksissa tai kantelujen käsittelyn yhteydessä havaittuihin puutteisiin ja virheisiin puututaan asianmukaisin					
1.7	Organisaation henkilöstöllä on tehtäviensä edellyttämä riittävä osaaminen					
1.8	Työjärjestykset ja vastuut ovat ajantasalla, eikä niissä ole ristiriitaisuuksia tosiasiallisten käytäntöjen kanssa					
1.9	Palvelusopimukset ovat ajantasalla					
1.10	Organisaation laskentatoimi on järjestetty asianmukaisesti (johtamisen tarvitsemat oikeat ja riittävät tiedot)					

Keskiarvo

0,0

2. VALVONTATOIMENPITEET JA KONTROLLIT		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraukset/korjaustoimenpiteet
2.1	Organisaatio arvioi ulkoisten tarkastajien huomioidut ja laati tarvittavat toimenpidesuunnitelmat, jotka on henkilövastuutettu					
2.2	Organisaation tai sen jonkun tulosyksikön toimintaa arvioidaan säännöllisesti jonkun ulkopuolisen arvioijan toimesta					
2.3	Järjestelmien väliset rajapinnat tarkastetaan ja täsmäytetään säännöllisesti					
2.4	Organisaation valvontatoimenpiteet sisältävät hallinnassa olevan omaisuuden ja varojen turvaamisen.					
2.5	Mahdollisiin väärinkäytöstilanteisiin reagoidaan ja ne ilmoitetaan annettujen määräysten mukaisessa järjestyksessä					
2.6	Keskeiset toimintaprosessit on määritelty ja niihin liittyvät riskit ja valvontatoimenpiteet on kuvattu olennaisuuden					
2.7	Valvonta- ja tarkastustoimenpiteet kattavat riittävästi myös EU-hankkeiden hallinnoinnin.					
2.8	Organisaation tarkastustoiminta on riittävä ja kattaa riittävästi toiminnan ja talouden tarkoituksenmukaisuuden ja laillisuuden.					
2.9	Organisaation tarkastustoimi kattaa riittävästi myös johtamisen edellyttämät tiedot (oikeat ja riittävät tiedot)					
2.10	Organisaation tarkastustoimi kattaa riittävästi myös toiminnan taloudellisuuden.					
Keskiarvo		0,0				

3. TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraukset/korjaustoimenpiteet
3.1	Organisaation perustehtävä, visio ja strategia otetaan huomioon toiminnan ja talouden suunnittelussa					
3.2	Toiminnan ja talouden suunnittelu perustuu annettuihin säädöksiin ja ohjeisiin					
3.3	Tulosalueille /-yksiköille asetetut tavoitteet ovat keskeisiä ja johtavat koko organisaation tavoitteisiin.					
3.4	Organisaatio tuntee SM:n yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tiedostaa niiden merkityksen omassa					
3.5	Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja poikkeamiin reagoidaan					
3.6	Toiminnan ja talouden ohjeistus on riittävä					
Keskiarvo		0,0				

4. SEURANTA JA TILIVELVOLLISUUDEN RAPORTOINTI		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraukset/korjaustoimenpiteet
4.1	Toimintakertomus sisältää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioinnin					
4.2	Toimintakertomus sisältää tuottavuus- ja taloudellisuustiedot					
4.3	Toimintakertomus sisältää laadunhallintatiedot (palvelukyky ja laatu)					
4.4	Toimintakertomus sisältää kustannustiedot.					
4.5	Toimintakertomus kattaa organisaation toiminnan merkittävimmät osa-alueet (80 %)					
4.6	Toimintakertomus sisältää tärkeimmät tiedot henkilöstöstä: rakenteesta, määrästä, kuluista, työhyvinvoinnista ym.					
4.7	Operatiivisen toiminnan suoritteiden seurantatiedot tarkastetaan säännöllisesti.					
Keskiarvo		0,0				

5. RISKIEN TUNNISTAMINEN JA ARVIOINTI		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaustoi menpiteet
5.1	Riskien tunnistaminen on jatkuvaa ja perustuu järjestelmälliseen menetelmään.					
5.2	Organisaation tietoturvariskit on kartoitettu ja niitä hallitaan					
5.3	Organisaatiomme toimitilariskit on kartoitettu ja niitä hallitaan					
5.4	Organisaatiomme työturvallisuus- ja terveystriskit on kartoitettu ja niitä hallitaan					
5.5	Organisaatiomme taloudenhoidon riskit on kartoitettu ja niitä hallitaan					
5.6	Toiminnan ja talouden suunnittelussa huomioidaan ulkoiset tekijät ja niiden muutokset					
5.7	Toiminnan tavoitteita uhkaavat riskit tunnistetaan osana suunnitteluprosessia.					
5.8	EU-hankkeiden hallinnointi ja vastuut on järjestetty asianmukaisesti					

Keskiarvo 0,0

6. MUU SELVITYSTOIMINTA		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaustoi menpiteet
6.1	Organisaatiosta on on tehty kansainvälinen evaluointi					
6.2	Organisaatio on osallistunut EFQM laatupalkinto kilpailuun (arvointi/sijoitus)					
6.3	Organisaatio on hankkinut toiminnastaan sertifikaatin / kvalifioinnin					
6.4	Organisaatiossa on tehty säännöllisesti johtamiskysely					
6.5	Organisaatiossa on tehty säännöllisesti työilmahyvintotutkimus					

Keskiarvo 0

6. Allekirjoitukset

TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAN HYVÄKSYMINEN

Olemme tänään hyväksyneet sisäasiainministeriö -tiliviraston vuoden 2008 tilinpäätöksen.

Helsingissä 13.3.2009

Sisäasiainministeri

Maahanmuutto- ja eurooppaministeri

Anne Holmlund

Astrid Thors

Kansliapäällikkö

Ritva Viljanen

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä . . 2009

Sami Kummila
johtava tilintarkastaja, JHTT

Hallinto
6/2009

Sisäasiainministeriö -tiliviraston tilinpäätös 2008

Sisäasiainministeriö -tiliviraston vuoden 2008 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätös käsittää koko sisäasiainministeriön hallinnon alan.

Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä toimialoittain katsauksen toiminnan vaikuttavuuteen, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös toimialoittain kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.

SM:n julkaisusarjan teemat ovat:

Hallinto

Sisäinen turvallisuus

Maahanmuutto

Yhdenvertaisuus

Keskustelualoitteet

Julkaisujen verkkosivut:
www.intermin.fi/julkaisut

Tilaukset:
Sisäasiainministeriö
PL 26, 00023 Valtioneuvosto

ISSN 1236-2840
ISBN 951-734-416-1 (nid.)
ISBN 951-734-417-8 (PDF)